

Memòria
Socioeconòmica
de **Barcelona**
2012

CESB

Consell Econòmic i Social
de Barcelona

Memória
Socioeconòmica
de Barcelona
2012

La Memòria Socioeconòmica de Barcelona 2012 ha estat aprovada per el Ple del Consell Econòmic i Social de Barcelona de 18 de novembre de 2013.

President (en funcions): **Vicenç Tarrats**
Vicepresident/es: **Juan José Casado**
Agustí Bonavia
Secretari general: **José A. Fernández Manrique**

El grup de treball ha estat format per:

Vicenç Tarrats, Agustí Bonavia, Juan José Casado, Dolors Cotrina, Àngels Santigosa, Pep Gómez, José A. Fernández, Pascual Bayarri i Elena Alarcón.

Amb dades i informes de:

Ajuntament de Barcelona: Gabinet Tècnic de Programació i Barcelona Economia, Àrea d'Estudis de Comunicació i Prospectiva Econòmica, Barcelona Activa, Fundació Barcelona Formació Professional, Consell Municipal de Persones amb Discapacitat de Barcelona, Agència de Salut Pública de Barcelona
Gabinets tècnics i departaments de formació de: CC.OO, UGT i FTN
Generalitat de Catalunya: ACC10, Servei d'Autoempresa i Servei d'Ocupació (SOC)
Xarxa de Parcs Científics i Tecnològics de Catalunya (XPCAT)
Delegació provincial de l'INEM.

Col·laboracions per al capítol 5:

Simon L. Dolan, Titular de la càtedra Future of Work d'Esade Business School
Consuelo Chacártegui, professora titular del Dret del Treball i de la SS de la UPF
Jordi Joly, Gerent d'Economia, Empresa i Ocupació, Ajuntament de Barcelona
Joaquim Gay de Montellà, President de FTN
Joan Carles Gallego, Secretari general de CCOO de Catalunya
Josep M. Àlvarez, Secretari general de la UGT de Catalunya

Direcció editorial i coordinació: **José A. Fernández**

Disseny i maquetació: **sSB**

Presentació	1
Capítol 1. Situació econòmica l'any 2012	5
Marc econòmic internacional	
Perspectives econòmiques per a 2012	
Evolució de l'economia espanyola el 2012	
Evolució de l'economia catalana el 2012	
Evolució de l'economia de la ciutat el 2012	
Capítol 2. El mercat de treball a Barcelona	39
Població activa i inactiva, segons l'EPA	
Ocupació, afiliació a la Seguretat Social i contractació	
Població aturada	
Demandes d'ocupació registrades	
Comparació Barcelona amb altres àmbits	
Expedients de regulació d'ocupació (ERO)	
Prestacions per desocupació (SEPE)	
Cost laboral	
Sinistralitat i salut laboral	
Annexos: Atur de llarga durada a Barcelona i	
Increment de la població emigrant a Barcelona	
Capítol 3. Polítiques actives d'ocupació	86
Ajuntament de Barcelona	
Agents econòmics i socials	
Generalitat de Catalunya	
Xarxa de Parcs Científics i Tecnològics de Catalunya (XPCAT)	
La mediació laboral	
La implantació de la formació professional dual	
Capítol 4. Qualitat de vida	127
Població	
Renda familiar a Barcelona	
Educació i formació	
Cultura, lleure i esports	
Medi ambient i sostenibilitat	
Mobilitat	
Percepció de la ciutat	
Salut pública	
Habitatge	
Atenció a col·lectius vulnerables	
Pobresa i exclusió social a Barcelona. 2006-2011	
Les entitats de Barcelona en la lluita contra la crisi.	
Capítol 5. Perspectives	166
La direcció i el coaching per valors, el camí de l'èxit	
en la gestió de la ciutat moderna. Simon L. Dolan	
Treball amb dignitat. Consuelo Chacártegui	
És una qüestió de valors. Jordi Joly	
Començar des del principi. Joaquim Gay de Montellà	
El diàleg social i el compromís dels poders públics,	
motors per impulsar el canvi. Joan Carles Gallego	
Els valors del treball. Josep M. Álvarez	
Capítol 6. Valoracions i propostes	184
Sobre l'activitat econòmica	
Sobre el mercat laboral	
Sobre les polítiques actives d'ocupació	
Sobre la qualitat de vida	

Presentació

Vicenç Tarrats, president en funcions del CESB

Després d'un quinquenni de crisi econòmica sostinguda, les seves repercussions socioeconòmiques negatives sobre l'activitat econòmica i la qualitat de vida de les persones superen el llindar de la preocupació per endinsar-se en l'esfera de l'insostenible.

L'evolució dels indicadors mostra una situació on la millora del comerç exterior a causa de l'augment de les exportacions no compensa la caiguda de la demanda interna.

En la part més negativa del balanç cal destacar que les taxes de pobresa a la nostra ciutat, segons tots els indicadors disponibles, ha experimentat un ascens constant des de l'inici de la crisi com a conseqüència de l'increment del nombre de persones aturades i els ajustos pressupostaris vinculats a polítiques socials.

El vessant positiu remarca la capacitat de resistència de Barcelona que, malgrat el context general, pot presentar millores significatives en alguns indicadors econòmics com els de turisme, viatges i comerç exterior.

Si dirigim el focus cap a indicadors globals, constatem que s'ha produït un descens de la població ocupada, independentment dels registres utilitzats: EPA o afiliació a la Seguretat Social, que es trasllada a un augment de la població aturada i a una disminució del nombre d'empreses. D'altra banda, les persones afectades per expedients de regulació d'ocupació també han experimentat una pujada.

Les repercussions de la feblesa del mercat de treball signifiquen:

- a) Un increment del nombre de persones aturades de llarga durada (més d'un any) i de molta durada (més de dos anys).
- b) Unes taxes d'atur juvenil elevades.
- c) Un augment de la població jove resident a l'estranger.

El Consell Econòmic i Social de Barcelona ha analitzat aquestes tres qüestions i ha emès les seves propostes en el informes aprovats per a cadascuna d'elles.

Encara que coneixem els esforços que s'estan fent des de l'Administració local, hem d'assenyalar que la manca de recursos per a polítiques actives d'ocupació, com a conseqüència dels ajustos pressupostaris tant de l'Administració autonòmica com de l'estatal i dels fons comunitaris, contribueixen a agreujar la situació. Les repercussions de l'atur sobre la qualitat de vida de les persones tenen una traducció directa en l'increment de les taxes de risc de pobresa que ja estan arribant a segments de la població que fa poc temps creiem salvaguardats: les classes mitjanes. El procés de convergència entre les rendes dels barris més desfavorits i els més benestants s'ha interromput i ha canviat de signe, tot i que encara podem observar com la renda mitjana de la majoria de barris se situa prop de la mitjana de la ciutat. Aquest valor s'hauria de mantenir per evitar el risc de fractura social.

Aquest any, el capítol de Perspectives aborda la qüestió dels valors del treball, que plantegem perquè considerem que és fonamental sotmetre-la a debat i revisió. La feina no només té una dimensió mercantil o econòmica sinó que forma part dels valors amb què es construeix una societat.

Davant d'un panorama com el descrit seria fàcil caure en el desànim i el pessimisme, però estic convençut de les potencialitats de Barcelona per sortir de la crisi i fer-ho bé. Cal sumar energies, compartir esforços i fer del diàleg i la concertació la pedra clau de l'edifici que entre tots hem de construir.

1

Situació econòmica l'any 2012

Marc econòmic internacional

L'evolució de l'economia mundial al llarg de 2012 ha seguit una tònica expansiva marcada per dos trets: d'una banda, ha registrat un vigor inferior al que s'havia previst i al registrat l'any anterior i, de l'altra, el creixement ha estat molt poc homogeni a les grans àrees econòmiques del planeta. Segons les estimacions de l'FMI, l'economia mundial ha crescut lleugerament per sobre del 3%, unes set dècimes menys que un any abans. Com en els darrers anys, aquesta taxa global amaga un ampli ventall de variacions entre les grans àrees econòmiques del món. Així, mentre que el conjunt de les economies avançades ha assolit un creixement de l'1,3%, el de les emergents i en desenvolupament ha aconseguit superar el 5%. En ambdós casos, però, definint una trajectòria molt més temperada que la de 2011 i amb un tret molt destacat, que el principal component expansiu l'aporten les economies emergents, especialment les asiàtiques.

Principals indicadors econòmics de les economies avançades

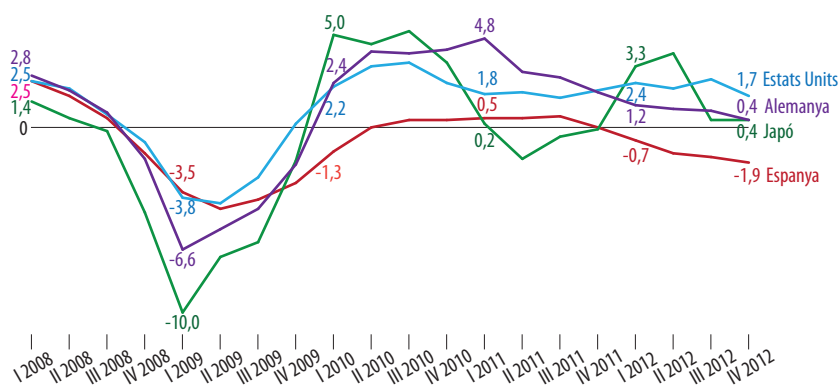
	Producte interior brut			Preus del consum harmonitzats			Taxa d'atur		
	Taxes de variació real en mitjanes anuals %			Taxes de variació en %			% de la població activa		
	2010	2011	2012	2010	2011	2012	2010	2011	2012
Alemanya	4,0	3,1	0,9	1,1	2,1	2,0	7,7	7,1	6,8
França	1,6	1,7	0,0	1,5	2,1	2,0	9,3	9,2	9,9
Itàlia	1,7	0,4	-2,4	1,5	2,8	3,0	8,4	8,4	10,6
Regne Unit	1,8	1,0	0,3	3,3	4,5	2,8	4,5	4,7	4,8
Espanya	-0,3	0,4	-1,4	1,8	3,2	2,4	20,1	21,6	25,0
Zona euro	2,0	1,4	-0,6	1,6	2,7	2,5	10,1	10,2	11,4
UE	2,1	1,6	-0,3	2,1	3,1	2,6	9,7	9,7	10,5
EUA	2,4	1,8	2,2	1,6	3,2	2,1	9,6	8,9	8,1
Japó	4,7	-0,5	2,0	-0,7	-0,3	0,0	5,1	4,6	4,4

Nota: les dades d'atur d'Alemanya i el Regne Unit estan calculades sobre l'atur registrat. Font: Eurostat, instituts nacionals d'estadística i OCDE

L'economia xinesa, amb un augment del PIB proper al 8%, ha tornat a liderar el creixement entre les emergents i en procés de desenvolupament. Les economies nord-americana i japonesa, que juntament amb l'europea conformen el gruix de les economies avançades, han acabat l'any amb senyals de desacceleració dels respectius creixements. En termes de mitjana anual, però, l'evolució del PIB de 2012 ha estat més positiva que un any abans i contrasta amb la tendència seguida per la UE, que ha actuat com a llast del creixement de l'economia mundial.

Després de l'evolució moderadament positiva del bienni 2010-2011, durant el 2012 l'activitat econòmica a Europa ha evolucionat cap a l'estancament, condicionada per les polítiques de contenció fiscal encaminades a reconduir el desajust del deute públic i a recuperar la confiança dels mercats de capital en el sistema financer europeu.

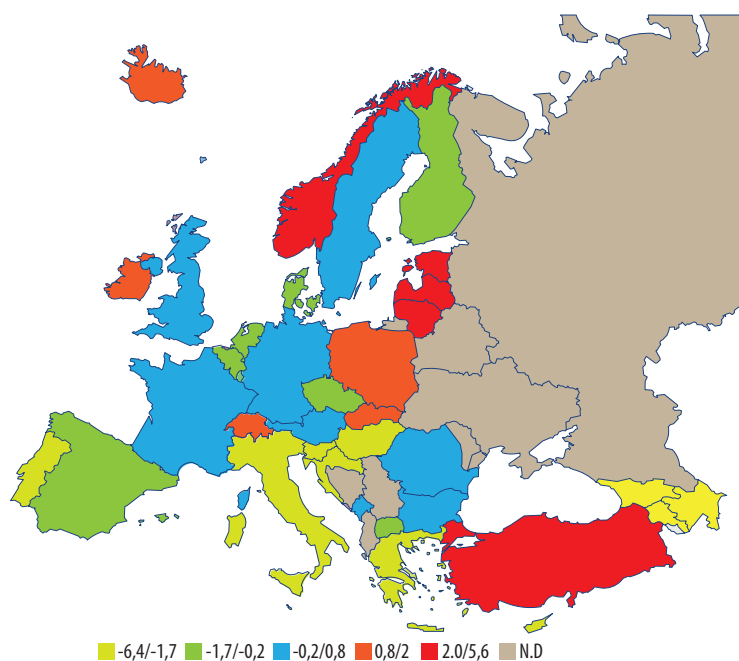
Producte interior brut. Variació anual %

De les cinc grans economies europees, només Alemanya ha tancat el 2012 amb un balanç positiu, exigü, però positiu. Per a França i el Regne Unit ha estat un any d'estancament de l'activitat econòmica, mentre que Itàlia i Espanya s'han endinsat novament en una segona recessió en només quatre anys. Una recessió que es pot considerar la rèplica diferida de la fase recessiva anterior, derivada d'una recuperació excessivament feble, condicionada entre altres raons per l'aplicació de polítiques d'austeritat i consolidació fiscal encaminades a la superació de la crisi del sistema financer i del deute sobirà. Una crisi molt focalitzada en els països perifèrics del sud de la Unió Europea i Irlanda, però amb repercussions sobre el conjunt de l'economia europea.

En un entorn de grisor dels indicadors econòmics de la UE, la inflació és un dels que ha resultat menys preocupant al llarg de 2012. Tot i que la mitjana de la zona euro va ser del 2,5% interanual, a final d'any estava estabilitzada al voltant del 2,2%. Aquesta estabilitat s'explica per la feblesa de la demanda i l'afebliment de la capacitat productiva, tot i el manteniment dels elevats preus del petroli i de les primeres matèries bàsiques. Tot plegat ha incidit en el descens del ritme de creixement del comerç mundial, que ha patit una desacceleració moderada.

Creixement del PIB 2012 (%)

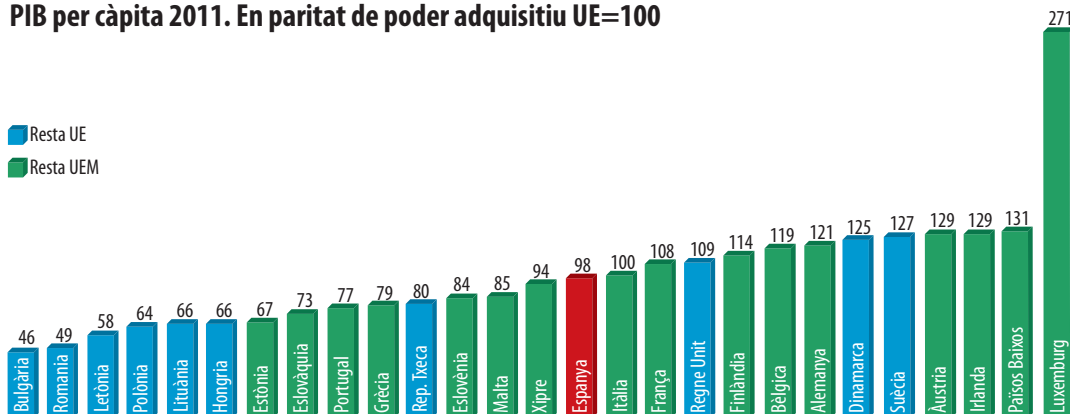

Quant a l'evolució del mercat de treball, un aspecte que centra bona part de les pàgines d'aquest document, és, sense matisos, l'aspecte més negre de la present situació econòmica i l'indicador més clar de la profunditat de la crisi. Els països del sud, i en particular Grècia, Itàlia i Espanya, han vist com el 2012 es continuava destruint ocupació fins a tancar l'any amb unes xifres d'atur insòlites i elevadíssimes, alhora que amb poques perspectives de millora a curt termini.

La publicació recent per part de l'Eurostat de les dades de riquesa per habitant (PIB per càpita en paritat de poder de compra) de 2011 mostra un nou deteriorament de la situació d'Espanya amb relació a la mitjana de la Unió Europea. Es tracta d'un petit retrocés de només un punt, però que resulta suficient per retrocedir fins a nivells de 2001. La complicada situació econòmica va portar la dada d'Espanya per sota de la mitjana de la Unió Europea ja l'any 2010, després de vuit anys consecutius d'ascens i d'haver-se acostat molt a la mitjana de la resta de països de l'àrea de l'euro. Aquest nou allunyament de la convergència amb

Europa també es registra a Grècia (que baixa vuit punts), Xipre i Portugal, amb tres punts menys cadascun. Des de 2007, Polònia és el país que més ha avançat, amb una millora de 10 punts, mentre que les pèrdues més significatives corresponen a Grècia (-11), Irlanda (-18) i el Regne Unit (-8), tot i que aquests dos darrers es mantenen força per sobre de la mitjana europea.

PIB per càpita 2011. En paritat de poder adquisitiu UE=100

Com és habitual, Luxemburg continua sent el país amb el nivell de riquesa per habitant més alt de la Unió Europea, amb 271 punts, 140 punts per davant d’Holanda, el segon país classificat. En l’altre extrem se situa Bulgària, que malgrat avançar en una via de millora creixent i acostar-se cada cop més a la meitat de la mitjana de la UE, encadena sis anys a la cua dels països de la Unió. La distància entre ambdós extrems es manté força estable amb relació a anys anteriors, amb un diferencial entre l’extrem alt i el baix d’uns 225 punts. La novetat més positiva de les dades de 2011 és que el quocient entre els dos extrems s’ha reduït i que és més interessant pel fet d’assenyalar una frenada de l’augment de les diferències que s’havien observat l’any anterior que per l’escassa magnitud de la reducció mateixa.

Perspectives econòmiques per a 2013

En els avanços de primavera que acaben de difondre l’FMI i la Comissió Europea s’ha posat de manifest que hi ha més riscos per al creixement global que els que es preveien en els anteriors informes publicats a la tardor. Els decebedors resultats dels indicadors avançats dels primers mesos de 2013 palesen que l’economia europea es continua deteriorant, malgrat que també es detecta una millora de l’índex de sentiment econòmic que elabora la Comissió Europea, que convida a pensar que la recessió podria haver assolit ja el punt més baix entre el darrer trimestre de 2012 i el primer trimestre de 2013.

PIB. Previsions macroeconòmiques per a 2013 i 2014. Taxa de creixement real en %

	OCDE (des. 2012)		FMI (abril 2013)		CE (febrer 2013)		The Economist (abril 2013)	
	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014
Alemanya	0,6	1,9	0,6	1,5	0,5	2,0	0,7	1,6
França	0,3	1,3	-0,1	0,9	0,1	1,2	-0,2	0,8
Itàlia	-1,0	0,6	-1,5	0,5	-1,0	0,8	-1,5	0,2
Regne Unit	0,9	1,6	0,7	1,5	0,9	1,9	0,7	1,5
Espanya	-1,4	0,5	-1,6	0,7	-1,4	0,8	-1,6	-0,1
Zona euro	-0,1	1,3	-0,3	1,1	-0,3	1,4	-0,5	0,9
UE	-	-	-	-	-0,1	1,6	-	-
EUA	2,0	2,8	1,9	3,0	1,9	2,6	2,1	2,7
Japó	0,7	0,8	1,6	1,4	1,0	1,6	1,3	1,3
Xina	8,5	8,9	8,0	8,2	8,0	8,1	8,4	7,8

Font: OCDE, FMI, Comissió Europea i The Economist

En general, es qüestionen amb veu cada cop més alta les polítiques d'austeritat amb què la UE ha intentat fer front a la crisi, amb un debat obert entre els que creuen que l'austeritat és l'objectiu primordial per a la salut econòmica dels països i els que reclamen més estímuls al creixement, com els perifèrics del sud o França.

El debat, que és tècnic però també polític, neix dels dubtes més que raonables sobre si la política imposada des de Brussel·les (Comissió Europea, Eurogrup i Banc Central) està sent eficaç, ja que ara per ara, ni fan créixer l'economia ni baixar la desocupació.

Per a Espanya, l'FMI preveu una sortida relativament propera de la recessió nominal (descens del PIB de l'1,6% el 2013 i creixement del 0,7% el 2014), però amb un to tan baix que ajorna una millora clara tant del mercat laboral com de les finances públiques. L'informe posa l'accent en el fet que és més important ampliar les reformes estructurals orientades a estimular la productivitat i l'ocupació que les xifres concretes referides al creixement del PIB o al dèficit públic. Una línia d'actuació que també reclamen al govern molts experts des d'àmbits acadèmics, empresarials i instituts d'anàlisi econòmica d'Espanya, com Funcas o Fedea.

Inflació. Previsions macroeconòmiques per a 2013 i 2014. Taxa de variació en %

	OCDE (març 2013)		FMI (abril 2013)		CE (febrer 2013)		The Economist (abril 2013)	
	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014
Alemanya	1,9	2,0	1,6	1,7	1,8	1,7	1,5	-
França	1,3	1,2	1,6	1,5	1,6	1,5	1,3	-
Itàlia	1,9	0,9	2,0	1,4	2,0	1,7	1,8	-
Regne Unit	1,9	1,8	2,7	2,5	2,6	2,3	2,9	-
Espanya	1,2	0,4	1,9	1,5	1,7	1,0	2,0	-
Zona euro	1,6	1,2	1,7	1,5	1,8	1,5	0,9	-
UE	-	-	-	-	2,0	1,7	-	-
EUA	1,8	2,0	1,8	1,7	1,8	2,2	1,9	-
Japó	-0,5	1,3	0,1	3,0	0,2	0,4	0,1	-
Xina	1,5	1,4	3,0	3,0	-	-	4,3	-

Nota: per als països europeus, la dada correspon a l'índex de preus de consum harmonitzat, mentre que per als Estats Units i el Japó és l'índex de preus de consum nacional. Font: OCDE, FMI, Comissió Europea i *The Economist*

Els analistes nacionals i internacionals coincideixen a assenyalar que el PIB espanyol no abandonarà les taxes negatives l'any 2013. Tant les previsions del govern –la primera, optimista, del -0,5% i la corregida a final d'abril del -1,3%– com les que provenen del gruix d'analistes –amb una mitjana que oscil·la entre el -1,5 i el -1,7%– inclouen un canvi de tendència cap a la milloria al llarg de l'any. La discrepància més notable entre les diverses previsions apareix a l'hora de fixar el moment en què aquestes taxes poden abandonar el terreny negatiu i travessar la frontera del zero, que el Govern situa en el segon semestre de 2013, mentre que la major part d'analistes el traslladen a 2014.

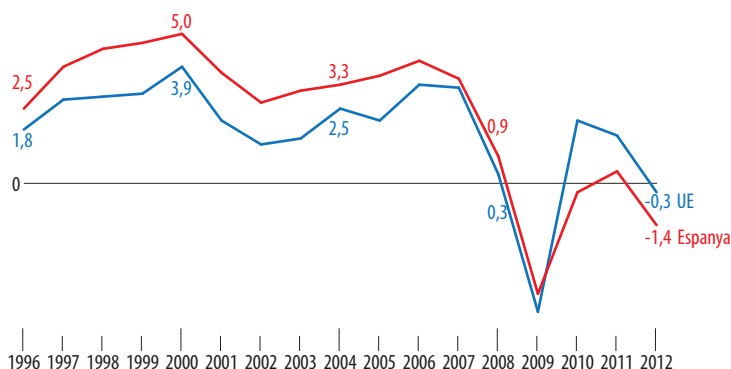
Les previsions del Govern eleven fins al 6,3% el dèficit públic, el mateix objectiu fixat l'any anterior, amb una seqüència descendent que permetria assolir el 2016 l'objectiu marcat per la UE, inferior al 3%. Pel que fa a les perspectives en el mercat de treball, el Govern estima que la taxa d'atur difícilment baixarà del 25% abans de 2016, amb una previsió del 27,1% per a 2013.

Des del Banc d'Espanya, s'estima que el 2013 la contracció serà d'un 1,5%, una dècima més que el 2012, amb una intensificació del descens de la demanda nacional –condicionada pel deteriorament del mercat de treball i la persistència de les tensions financeres internacionals– i una aportació més gran de la demanda exterior neta al creixement.

Evolució de l'economia espanyola el 2012

Durant l'any 2012, l'economia espanyola ha experimentat una contracció de l'activitat de l'1,4% en un context marcat per la crisi del deute sobirà, el procés de reestructuració del sistema financer i l'ajust fiscal. La taxa de variació del PIB –que es produeix després del modest creixement del 2011– és la segona més negativa de la història recent, després de la caiguda de l'any 2009, i supera en 0,8 punts la disminució del de la zona euro (-0,6%).

Taxa de creixement del PIB

Malgrat la reducció de la inestabilitat financer i la moderació de la prima de risc a partir de l'actuació del BCE a l'estiu per esvaïr els dubtes sobre la viabilitat de la moneda única, el decreixement de l'activitat s'ha accelerat progressivament al llarg de 2012 i l'últim trimestre la intensitat de la recessió han arribat al punt àlgid (-1,9%).

El deteriorament de la demanda interna (que registra un descens mitjà del -3,9% l'any 2012) ha estat la principal causa d'aquesta situació. En efecte, el consum de les famílies ha disminuït de manera continuada (fins a tancar l'any amb un decrement del -2,2%) per la pèrdua generalitzada de poder adquisitiu deguda a la precària situació del mercat laboral, l'endeutament de moltes llars i l'increment de l'IVA i els preus al consum. Així mateix, la despesa pública continua una tendència contractiva provocada per les polítiques d'austeritat pressupostària que afecta tant el consum final (-3,7%) com la inversió pública.

D'altra banda, les restriccions de crèdit i les expectatives econòmiques poc favorables en l'àmbit privat continuen afectant negativament la inversió empresarial, tal com demostren la intensa caiguda de la formació bruta de capital fix (-9,1%) i la inversió en béns d'equipament (-6,6%).

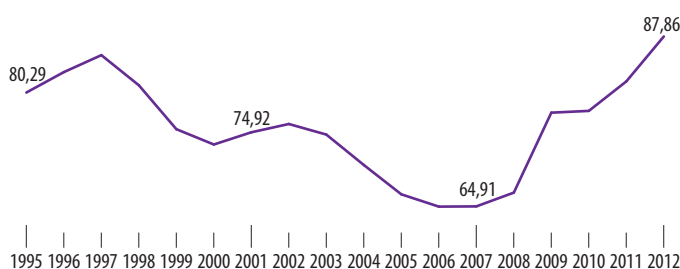
Producte interior brut a preus constants, 2012. Demanda. Variació interanual (%)

	I trim.	II trim	III trim	IV trim	2012
Consum final	-2,0	-2,3	-2,6	-3,3	-2,5
Despesa en consum final de les llars	-1,3	-2,2	-2,1	-3,0	-2,2
Despesa en consum final de les adm. públiques	-3,8	-2,8	-4,0	-4,1	-3,7
FBCF	-7,4	-9,2	-9,7	-10,3	-9,1
Construcció	-9,5	-11,6	-12,4	-12,3	-11,5
Béns d'equipament	-5,1	-6,4	-7,0	-7,9	-6,6
Variació d'existències	+0,0	+0,0	+0,1	+0,1	+0,0
Demanda nacional	-3,1	-3,8	-4,0	-4,7	-3,9
Exportacions de béns i serveis	+2,1	+2,7	+4,2	+3,2	+3,1
Importacions de béns i serveis	-5,9	-5,2	-3,4	-5,4	-5,0
PIB a preus de mercat	-0,7	-1,4	-1,6	-1,9	-1,4

Font: INE i Banc d'Espanya

El sector exterior és l'únic component de la demanda que ha suavitzat la tendència descendent de l'activitat i ha suposat una aportació positiva del 2,5% a la variació del PIB. Aquesta evolució favorable es deu al fet que les exportacions han experimentat un increment del 3,1% -més moderat que el de 2011 a causa de la recessió de la zona euro-, mentre que les importacions s'han reduït un 5% en el conjunt de l'any per la caiguda de la demanda interna. Com a resultat, la taxa de cobertura de les exportacions amb relació a les importacions assoleix el valor màxim des de l'inici de la sèrie l'any 1995 (87,9%).

Evolució de la taxa de cobertura a Espanya. %

L'evolució descrita ha fet possible una correcció més que notable del saldo de la balança de pagaments per compte corrent, que tanca l'any en un -0,8% del PIB i passa a tenir signe positiu al segon semestre amb la perspectiva d'assolir superàvit el 2013. Un dels resultats més favorables de 2012 des del punt de vista de la competitivitat de l'economia espanyola, especialment si es té en compte que –a diferència de crisis anteriors– s'ha obtingut sense la possibilitat de devaluació de la moneda.

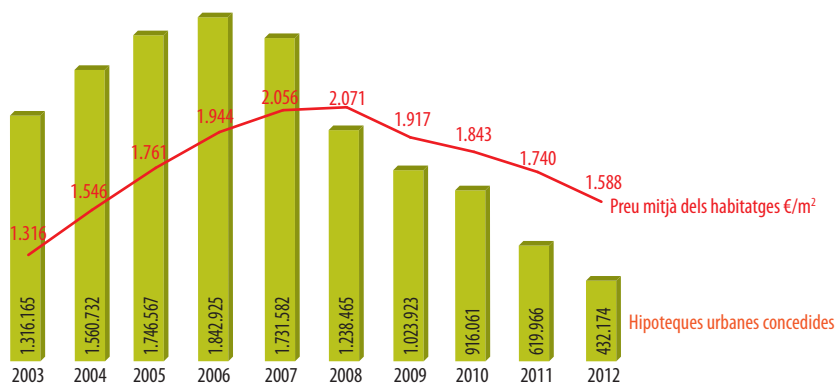
Producte interior brut a preus constants, 2012. Oferta. Variació interanual (%)

	I trim.	II trim.	III trim.	IV trim.	2012
Agricultura i pesca	+2,5	+2,2	+2,4	+1,9	+2,2
Indústria	-3,2	-3,1	-2,9	-2,4	-2,9
Construcció	-7,5	-7,7	-8,9	-8,5	-8,1
Serveis	+0,7	-0,3	-0,6	-1,2	-0,4
PIB a preus de mercat	-0,7	-1,4	-1,6	-1,9	-1,4

Font: INE i Banc d'Espanya

Des del punt de vista de l'oferta, el 2012 tots els grans sectors de l'economia espanyola experimenten una reducció del VAB, amb l'única excepció de l'agricultura i pesca (+2,2%). La construcció encapçala la disminució de la producció en termes percentuals (-8,1%), de manera que continua el seu procés d'ajust per cinquè any consecutiu.

Nombre d'hipoteques i preus del mercat residencial

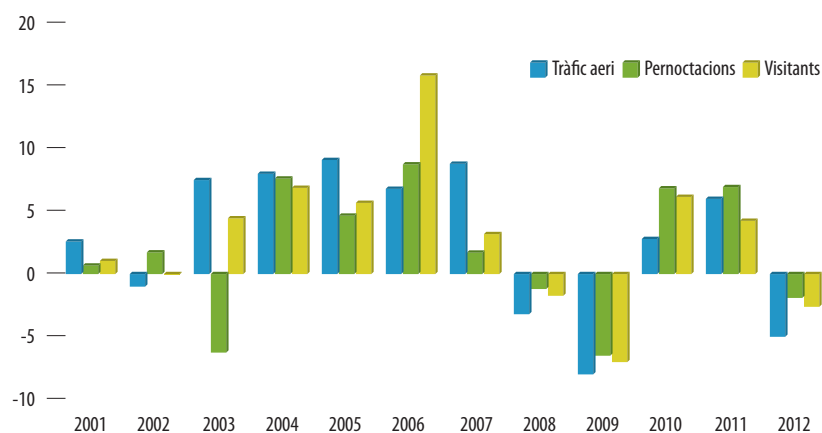

A més de la davallada inversora en la construcció dels sectors públic i privat (-11,5%), l'any 2012 els principals indicadors del mercat de l'habitatge mostren una evolució clarament desfavorable: les transaccions d'habitatge han caigut un 10%, el preu mitjà disminueix un -8,8% i les hipoteques urbanes concedides es redueixen un 32,3% respecte a 2011, mentre que el nombre d'habitatges iniciats se situa en mínims històrics. Persisteix, doncs, la situació d'excés d'oferta immobiliària, en un context en què l'ajust del sector públic fa caure la licitació oficial i les perspectives del sector a curt termini continuen sent poc esperançadores.

Per la seva part, la indústria fa una aportació negativa a la variació del PIB (-2,9%) després que l'índex de producció industrial (IPI) s'hagi reduït durant la pràctica totalitat del 2012, en una evolució que porta la mitjana anual al valor més baix dels últims 10 anys. També reula l'índex de confiança empresarial al sector, mentre que la utilització de la capacitat productiva –que mostra el millor registre durant l'últim trimestre– se situa en un 72,9% en el conjunt de l'any, només 0,4 punts percentuals per sota del nivell de 2011.

La contribució dels serveis al PIB, que havia estat positiva en el bienni 2010-11, també passa a ser negativa el 2012 –especialment al quart trimestre–, si bé és la més moderada dels grans sectors econòmics (-0,4%). Aquesta evolució global és el resultat del creixement dels sectors d'informació i comunicacions i activitats immobiliàries, l'estabilitat de les finances i assegurances i els registres negatius d'altres branques com el comerç, el transport i l'hoteleria, o els serveis d'Administració pública, sanitat i educació.

Tràfic aeri, pernoctacions i nombre de viatgers. Taxa de variació (%)

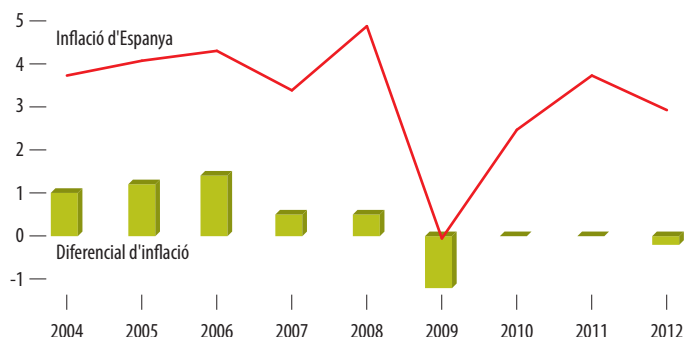

Pel que fa a l'activitat turística, després de dos anys netament expansius, el 2012 el bon comportament del segment turisme internacional no ha pogut compensar la caiguda de la demanda interior: el nombre total de visitants i de pernoctacions es redueix un 2,6 i un 1,9% respectivament –d'acord amb l'Enquesta d'Ocupació Hotelera de l'INE– i el tràfic aeri disminueix un 5%.

Preus, salaris, estalvi i crèdit

Quant a l'evolució de la inflació, el 2012 l'IPC va registrar una mitjana anual del 2,4%, xifra lleugerament inferior a la de la Unió Europea (2,6%) però que es produeix en un moment de clar retrocés del nivell de renda de les famílies i agreuja la seva pèrdua de capacitat adquisitiva. Els productes que més s'han encarit aquest any han estat les begudes alcohòliques i el tabac (5,9%), seguits de l'habitatge (5,1%), el transport, l'ensenyament (4,8% en ambdós casos) i els medicaments (3,5%). La resta de sectors han experimentat increments de preus més moderats i les comunicacions presenten una variació negativa com a conseqüència de la forta competència que s'estableix entre les grans companyies de la indústria del mòbil.

IPC i diferencial d'inflació amb la UE. Mitjanes anuals

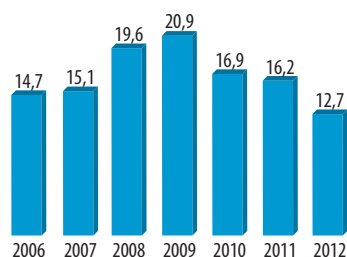

La modificació del sistema de finançament de l'educació postobligatòria –que ha derivat en un fort augment de les taxes– i el canvi en l'aportació dels consumidors al finançament dels medicaments són les causes de l'encariment d'aquests dos components i, juntament amb l'increment del tipus de l'IVA, han empès la inflació a l'alça en la segona part de 2012 fins assolir una variació interanual del 2,9% el mes de desembre. D'altra banda, la inflació subjacent mitjana de l'any –que no té en compte els preus energètics i alimentaris– se situa en l'1,6%.

Els salaris pactats en conveni creixen un 1,6%, tot i que l'atonía de l'activitat i el seu efecte en el mercat laboral provoquen un descens del cost laboral total (-0,6%) per primera vegada des de l'inici de la crisi, el 2008.

El 2012 el descens de la despesa de les llars no arriba a compensar la disminució de la renda disponible, de manera que l'estalvi experimenta un descens interanual que arriba al 24,7% al quart trimestre de l'any. En conseqüència, la taxa d'estalvi se situa en el 12,7% en el mateix període, 3,5 punts percentuals per sota de la del quart trimestre de 2011 i 8,2 punts per sota de la de 2009, tot i superar en 0,5 punts percentuals les mitjanes de la zona euro (12,2%) i de la UE (10,7%).

Taxa d'estalvi a Espanya. IV trimestre

Finalment, mentre el procés de reestructuració, recapitalització i sanejament de balanços del sistema bancari segueix el seu curs, el crèdit al sector privat es redueix un -6,1% l'any 2012, tal com ja va succeir de forma més moderada els dos anys precedents i en contrast amb el dinamisme d'aquest indicador fins a 2008, quan va créixer un 9,9% en termes interanuals.

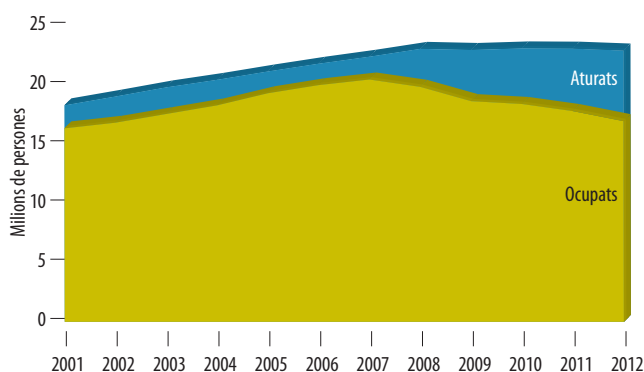
Mercat de treball

En el mercat de treball, l'extrema debilitat de la demanda interna comporta la persistència de la destrucció d'ocupació i l'atur assoleix de nou màxims històrics. L'Enquesta de Població Activa (EPA) del quart trimestre de 2012 situa el nombre d'aturats en 5.965.400 persones, el 26,02% de la població activa, taxa que duplica

amb escreix la mitjana europea (10,7%). Val a dir que, després de cinc anys de crisi, l'atur s'ha incrementat un 13,1% en el transcurs del 2012 i que el nombre d'aturats al quart trimestre triplica el del mateix període de 2007, xifres que reflecteixen per si soles l'impacte de la nova recessió sobre el mercat laboral.

Per sexes, la taxa d'atur femenina supera la masculina (26,6% i 25,6%, respectivament), tot i que hi ha més homes en atur en termes absoluts. La incidència de l'atur de llarga durada és del 54,9%, mentre que la taxa d'atur juvenil se situa en el 55,1%. Per activitat econòmica, l'atur creix a tots els sectors excepte la construcció entre els quarts trimestres de 2012 i 2011.

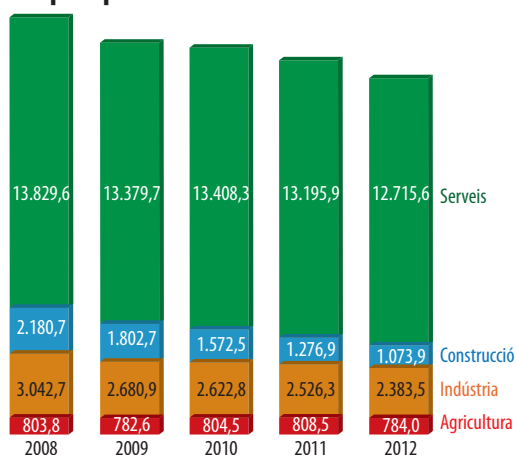
Actius, ocupats i aturats. IV trimestre

Quant als resultats per comunitats autònomes, els principals increments absoluts del nombre d'aturats es produeixen a Andalusia (+194.100), Catalunya (+109.700) i la Comunitat Valenciana (+58.800). Pel que fa a la taxa d'atur, es mantenen les fortes diferències territorials entre els valors moderats de comunitats com el País Basc i Navarra (15,9 i 17,1%, respectivament) i els màxims d'Andalusia i Extremadura (35,9 i 34%, respectivament), que doblen els primers amb escreix.

La població activa –que s'havia estabilitzat entre 2009 i 2011– ha disminuït en 158.800 persones en el transcurs de l'any, en una situació en què les expectatives desfavorables frenen la incorporació al mercat de treball i que convida part de la població estrangera a retornar als seus països d'origen.

Ocupats per sectors econòmics

Quant a la població ocupada, l'EPA indica una reducció d'un -4,8% respecte a l'últim trimestre de 2011, la qual cosa suposa una disminució neta de 850.400 llocs de treball en un any. Tots els grans sectors econòmics perden ocupació i empitjoren els resultats dels dos anys anteriors. La construcció és el sector més per-

judicat (-15,9%), seguit de la indústria (que amb un -5,7% augmenta dos punts la caiguda de l'any anterior) i el terciari, que obté el resultat més negatiu dels anys de crisi (-3,6%).

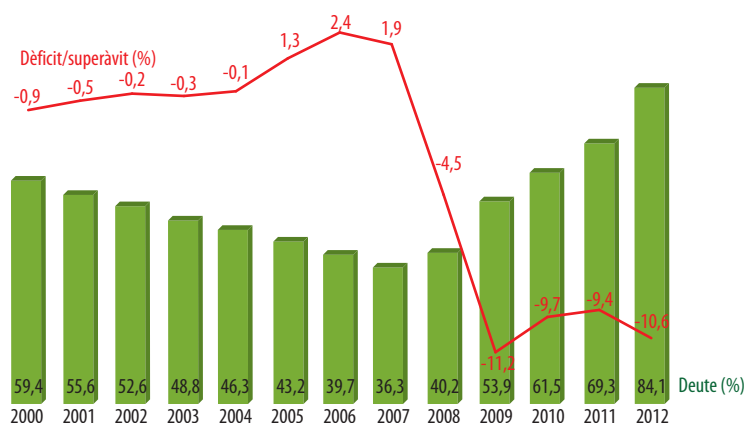
Per comunitats autònomes, l'últim trimestre de l'any el decrement interanual de l'ocupació supera la mitjana espanyola a Castella-La Manxa (-7,7%) la Rioja, Catalunya, el País Basc (al voltant del 6% a les tres comunitats) i Andalusia (més del 5%).

Dèficit

El saldo pressupostari de les administracions públiques a Espanya se situa en -10,6% del PIB el 2012, el més elevat de la UE. Si no es computen els recursos destinats al rescat bancari, el saldo negatiu és el 7,6% del PIB, de manera que l'intens ajustament dels pressupostos –amb increments fiscals i reduccions de despesa– no ha estat suficient per complir el límit de dèficit del 6,3% marcat per la Unió Europea per a l'exercici 2012.

Com a conseqüència, continua creixent el deute públic, que a final d'any se situa en el 84,1% del PIB (més de 883.800 milions d'euros), el valor més elevat de la història recent i que suposa un increment de prop de 45 punts percentuals des de l'inici de la crisi. Malgrat l'evolució ascendent, aquest indicador es manté més baix que els del conjunt de la zona euro i de la Unió Europea (93,1% i 89,9% del PIB, respectivament).

Saldo pressupostari i deute públic

Pel que fa a la distribució del dèficit pressupostari de les administracions públiques de 2012 per nivells de govern, l'encapçala l'Administració central (-7,8%), seguida de les comunitats autònomes (-1,8%), la Seguretat Social (-1%) i les corporacions locals (-0,2%).

Capacitat o necessitat de finançament. En % del PIB (pm)

Administració central	1,15%	-3,03%	-9,34%	-5,03%	-3,44%	-7,76%
Comunitats autònomes	-0,22%	-1,67%	-2,05%	-3,79%	-5,09%	-1,76%
Corporacions locals	-0,31%	-0,49%	-0,56%	-0,67%	-0,84%	-0,2%
Seguretat Social	1,30%	0,70%	0,77%	-0,18%	-0,07%	-0,97%
Total	1,92%	-4,50%	-11,18%	-9,67%	-9,44%	-10,64%

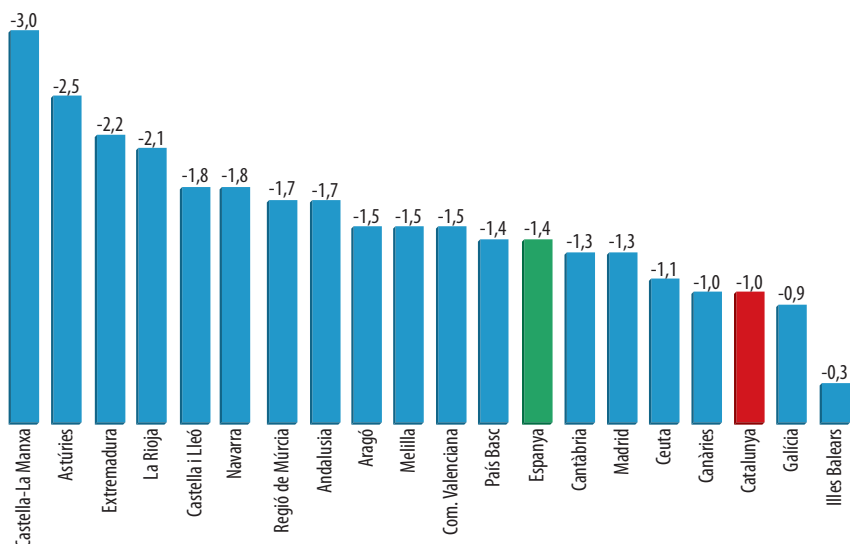
Font: IGAE. Ministeri d'Hisenda i Administracions Públiques

Renda

La comptabilitat regional d'Espanya de 2012 revela que la totalitat de comunitats autònomes registren taxes negatives d'evolució del PIB –tal com ja va succeir el 2009 i el 2010–, després que la major part creixessin durant l'any 2011. Les illes Balears (-0,3%), Galícia, Catalunya, Canàries, Ceuta, Madrid i Cantàbria –totes amb disminucions de l'1% aproximadament– experimenten disminucions inferiors a la mitjana espanyola

(-1,4%), mentre que els decrements més acusats es comptabilitzen a Castella-La Manxa, Astúries, Extremadura i la Rioja (-3,-2,5 i -2,2 i -2,1%, respectivament).

Comunitats autònomes. Variació del PIB 2012-11 (%)

Pel que fa al PIB per habitant de l'any 2012, la mitjana espanyola se situa en 22.772 €, un 2,4% inferior a la de l'any anterior, i Catalunya és la comunitat autònoma que registra la variació interanual més suau d'aquest indicador (-0,6%).

PIB per càpita per CCAA. 2012

El PIB per càpita d'Espanya és un 11% inferior als 25.600 euros de la mitjana de la UE i el superen set comunitats autònomes: el País Basc encapçala la classificació (amb 30.829 euros) seguit de Madrid i Navarra, mentre que el quart lloc l'ocupa Catalunya amb un PIB per càpita de 27.248 euros que se situa un 19,7% per sobre de la mitjana de l'Estat. D'altra banda, la dispersió de la distribució del PIB per càpita es continua ampliant i el de la comunitat amb l'indicador més elevat –el País Basc– ja dobla el d'Extremadura, que ocupa la darrera posició del rànquing.

Evolució de l'economia catalana el 2012

Evolució del producte interior brut

Després del feble creixement dels dos anys anteriors, el 2012 l'economia catalana ha entrat en recessió i tanca l'exercici amb una reducció del producte interior brut del -1,3%, una evolució similar a la de l'economia espanyola –que experimenta una caiguda d'aquest indicador del -1,4%–. La tendència descendent de l'activitat iniciada el quart trimestre de 2011 va guanyar intensitat durant l'any, de manera que el PIB català tanca el 2012 amb una reducció interanual del -1,8% al quart trimestre, després d'acumular cinc trimestres consecutius de decreixement. Cal emmarcar aquesta evolució en un context espanyol i europeu en què el deteriorament financer generat pel cercle viciós que mantenen el deute bancari i el deute públic es trasllada a l'economia real i la recessió ja afecta el conjunt de la zona euro.

Evolució del producte interior brut a Catalunya per sectors. Variació anual (%)

	2011				2012			
	I trim.	II trim.	III trim.	IV trim.	I trim.	II trim.	III trim.	IV trim.
PIB	0,9	0,8	0,7	-0,5	-0,4	-1,2	-1,6	-1,8
Agricultura	4,5	5,7	4,8	1,1	-5,4	-8,4	-9,4	-8,5
Indústria	4,8	2,5	2,7	-0,9	-0,5	-0,9	-2,2	-0,6
Construcció	-9,8	-6,1	-3,8	-4,2	-6,5	-7,4	-8,1	-8
Serveis	2,1	2,2	1,4	0,8	0,6	-0,4	-0,7	-1,4
Impostos nets s/ productes	-4,3	-5,7	-4,6	-6,5	-1,2	-0,6	-0,4	-0,2

Nota: dades corregides d'estacionalitat. Font: Idescat a partir de dades de l'INE

L'evolució global de l'economia catalana al llarg de 2012 és el resultat de dues forces contraposades: la fortalesa del sector exterior i la debilitat de la demanda interna. La feblesa d'aquesta s'accentua fins a situar la seva aportació a l'evolució del PIB català en el -3,3% i afecta tant el consum privat com –amb especial intensitat– la formació bruta de capital. En canvi, el sector exterior continua pal·liant el deteriorament de l'activitat i –per cinquè any consecutiu– fa una aportació positiva rellevant al creixement del PIB (+1,8%) fruit de l'augment de les exportacions i el descens de les importacions.

Un dels factors que expliquen de la contracció de la demanda interna és la intensificació del descens del consum privat (-2,4%) com a conseqüència de l'endeutament de les famílies i les empreses, la precària situació del mercat laboral, l'augment de la pressió fiscal i la progressiva pèrdua de riquesa immobiliària i financera de les llars. Una evolució a la qual cal sumar la nova disminució del consum públic (-2,5%) després d'un any d'especial intensitat pel que fa al procés d'ajust fiscal. D'aquesta manera, la reducció global de la demanda interna a Catalunya assoleix el segon valor més elevat en trenta anys, superat únicament pel de 2009.

Producte interior brut de Catalunya. Components demanda. Variació anual (%)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Demanda interna	4,6	-1,1	-5,7	-1,4	-2,4	-3,3
Consum privat	3,3	-1,1	-4,2	0,7	-1,5	-2,4
Consum públic	7,4	5,9	6,9	0	-2,7	-2,5
Formació bruta de capital	5,9	-4,6	-16,3	-7,8	-4,4	-6,5
Béns d'equipament i altres	12	-2,9	-15,7	0,3	-0,3	-0,8
Construcció	2,9	-4,9	-17,6	-11	-10	-11,0
Saldo exterior	-1,7	0,9	1,4	1,6	2,7	1,8
Exportacions	4,6	0,2	-12	12,3	7	4,1
Importacions	8,5	-5,9	-19,5	8,8	-3	-7,1
PIB	2,7	-0,2	-4,2	0,3	0,5	-1,3

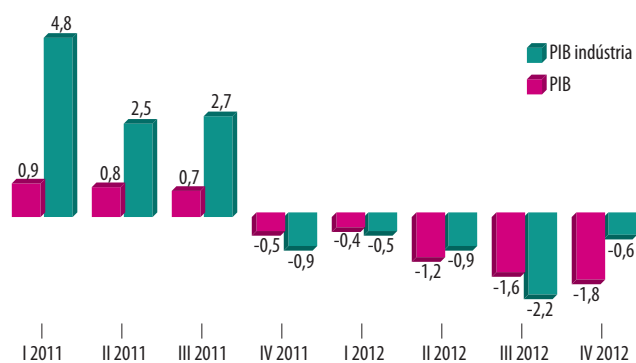
Nota: Dades corregides d'estacionalitat. Unitats: % variació interanual. El saldo exterior inclou el saldo amb l'estranger i amb la resta d'Espanya i equival a l'aportació al creixement. Font: Idescat

Amb tot –com ja va succeir el 2011– el component de la demanda interna amb una evolució més desfa-

vorable és la inversió en capital fix, que pateix una disminució del -6,5%. Dins d'aquesta tendència global, però, es detecta un notable contrast entre la brusca contracció de la construcció (-11%) –que ja acumula quatre anys consecutius de caigudes de dos dígits– i l'evolució molt més moderada de la inversió en béns d'equipament (-0,8%), que continua estancada en un entorn d'expectatives poc favorables a curt termini i dificultats de finançament.

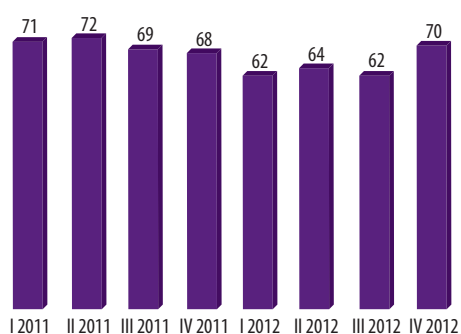
Des de la perspectiva de l'oferta, cal assenyalar que el 2012 –a diferència de l'any anterior– tots els sectors es veuen afectats per l'evolució descendent de l'activitat. En el cas de la indústria, que havia experimentat un prometedori inici de recuperació durant l'any 2010 i bona part de 2011, el 2012 suposa una reducció del PIB del -1,1% i el descens d'indicadors clau com la producció, l'ocupació o la inversió en béns d'equipament. Un retrocés que afecta la major part de les branques del sector –amb l'alimentària com a excepció més significativa– i que també està en línia amb la tendència de la indústria al conjunt de la zona euro i economies com la francesa o l'alemanya.

Evolució PIB industrial (%)

De tota manera, en la segona part de l'any cal assenyalar com a elements esperançadors la millora del comportament de la inversió en béns d'equipament i –ja al quart trimestre– la suavització de la reducció del PIB i la significativa recuperació de la utilització de la capacitat productiva fins a situar-se en el 70%, el valor més elevat en un any i mig.

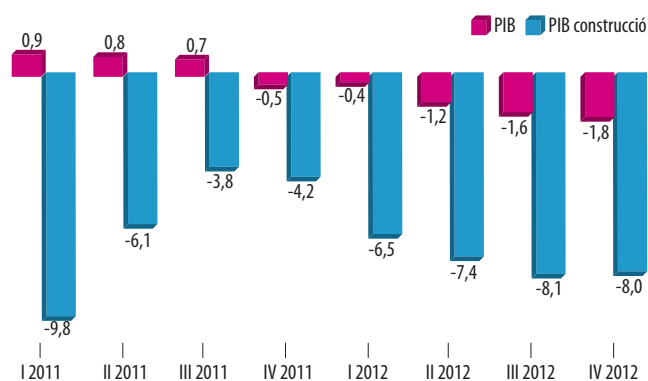
Grau d'utilització de la capacitat productiva a Catalunya (%)

Cinc anys després de l'inici de la crisi, el 2012 la construcció experimenta la caiguda més intensa del PIB des de 2009 (-7,5%). Una evolució que resulta de la persistència de la crisi del mercat immobiliari –on continua un ajust intens en quantitats i preus– i la pràctica paralització de l'obra civil associada més recentment a la reducció de la inversió pública. I que s'ha intensificat al segon semestre de l'any, quan el decrement interanual de l'activitat del sector s'ha situat al voltant del 8%.

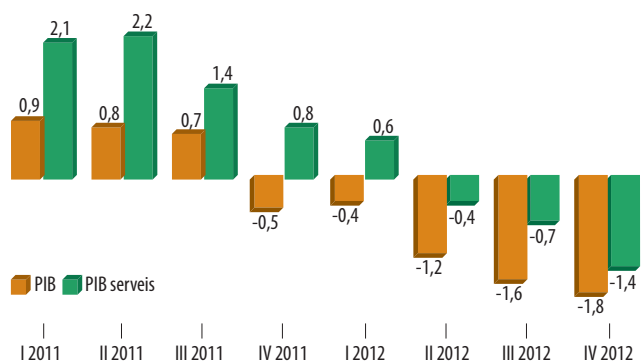
Si la indústria i la construcció experimenten un comportament desfavorable, probablement el factor determinant del canvi de signe de la variació del PIB català el 2012 és l'evolució de l'activitat en els serveis, el sector amb més pes dins de l'estructura productiva. Efectivament, el terciari –que el bienni 2010-11 va assolir creixements del PIB superiors a l'1% i va actuar com a contrapunt a la davallada de la construcció– entra en taxes negatives i recula un -0,5% en termes interanuals, arrossegat per la caiguda del consum privat i de les administracions públiques. D'altra banda, l'evolució del sector empitjora durant l'any, de manera que la variació interanual del PIB passa gradualment del valor positiu del primer trimestre a una contracció del -1,4% al quart.

Evolució del PIB a la construcció (%)

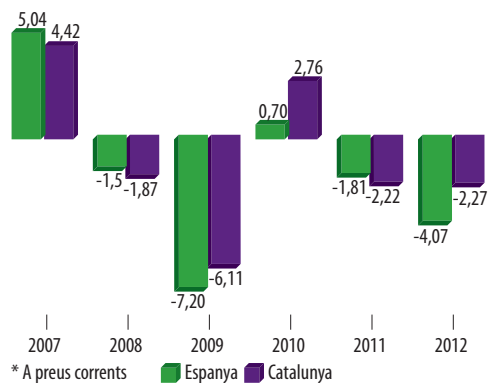
Com ja havia succeït l'any anterior –i a diferència de la primera part de la crisi–, la tendència descendent de l'activitat terciària afecta tant els serveis de mercat com els de no-mercat. Aquests darrers el 2012 experimenten una reducció del PIB lleugerament superior (-0,8%), mentre que els de mercat es redueixen un -0,4% a causa de l'impacte de les polítiques de consolidació fiscal i la reducció de la despesa pública. Els serveis de mercat a més a més acusen la feblesa de la demanda interna i si la caiguda de l'activitat comercial (-7,4%) n'és l'exponent més clar, també es redueix l'activitat a les tecnologies de la informació i algunes branques dels serveis a les empreses més qualificats, que l'any 2011 havien evolucionat positivament.

Evolució del PIB als serveis (%)

En el cas del comerç minorista, el descens de les vendes del 2012 a Catalunya és el quart que experimenta en els darrers cinc anys. La reducció és del 2,7% en termes nominals, un descens més moderat que el del conjunt d'Espanya, que va ser del 3,9%.

Índex general de vendes* del comerç minorista. Variació interanual (%)

Enmig d'aquest difícil context conjuntural, l'activitat turística es confirma novament com un dels motors de l'economia catalana i, tot i moderar el seu creixement respecte a anys anteriors, tanca el 2012 amb un màxim històric de pernoctacions (48,3 milions) i un increment del +13,8% de despesa del turisme estranger. Aquesta evolució quantitativa va acompanyada d'una creixent diversificació dels mercats emissors, amb un comportament especialment dinàmic dels visitants provinents de Rússia, els Estats Units i el Regne Unit que contrasta amb l'afebliment de la demanda de la zona euro i la contracció del turisme domèstic.

En conjunt, des de l'òptica de l'oferta, l'economia catalana ha mostrat un comportament més homogeni que el 2011, amb tots els grans sectors afectats per la caiguda dels nivells d'activitat. Ara bé, mentre que els indicadors macroeconòmics de la construcció i els serveis ha anat empitjorant en el transcurs de l'any, l'evolució dels de la indústria milloren als darrers mesos de 2012, en un procés que –en cas de consolidar-se– podria portar a l'inici de la recuperació del sector en la segona part de 2013.

Comerç exterior

Els darrers anys, el sector exterior s'ha erigit en un dels principals motors d'activitat de l'economia catalana i ha fet una aportació sistemàticament positiva al creixement del PIB al llarg del quinquenni de crisi 2008-2012. Aquest paper dinamitzador es va fer especialment palès el bienni 2010-11, en què les exportacions van experimentar augments de dos dígits i el saldo exterior va permetre compensar la contracció de la demanda interna i assolir increments globals del PIB català.

El 2012¹, el sector exterior efectua novament una contribució positiva a la variació del PIB català amb un creixement de les exportacions (+6,1%) més moderat que el dels anys anteriors i una disminució de les importacions del -4,1%. D'aquesta manera, el dèficit exterior s'ha reduït substancialment i la taxa de cobertura se situa en el 84,1%, el valor més elevat de la sèrie històrica disponible.²

El 2012, les exportacions de béns de les empreses catalanes han assolit un màxim històric, amb un volum superior a 58.000 milions d'euros que representa més del 26% del total espanyol i confirma el Principat com a líder del rànquing exportador estatal. Cal assenyalar que l'augment de les vendes a l'exterior s'ha concentrat en el comerç extracomunitari, ja que mentre que el context recessiu provoca l'estancament de les exportacions a la Unió Europea, les vendes a territoris com la Xina, el Japó, Amèrica del Sud i Central o Suïssa creixen més d'un 20% en termes interanuals.

Prop del 60% de les exportacions industrials de les empreses catalanes –més de 32.000 milions d'euros el 2012– corresponen a béns de contingut tecnològic alt o mitjà-alt. Les vendes a l'exterior d'aquest conjunt

¹ Amb dades provisionals.
² L'any d'inici de la sèrie és 1993.

de productes creixen un +5,1% en termes interanuals, amb una evolució especialment favorable de les de béns de nivell tecnològic mitjà-alt (+5,7%).

Exportacions de productes industrials a Catalunya segons contingut tecnològic. En milions d'euros

	2011	2012	S/ total	Var. interanual 2011-12
Nivell tecnològic alt	5.157	5.282	9,8%	2,4%
Nivell tecnològic mitjà- alt	25.431	26.870	50,0%	5,7%
Total nivell tecnològic alt i mitjà-alt	30.588	32.152	59,8%	5,1%
Nivell tecnològic mitjà- baix	7.882	7.684	14,3%	-2,5%
Nivell tecnològic baix	12.777	13.938	25,9%	9,1%
Exportacions de productes industrials	51.247	53.773	100,0%	4,9%

Font: elaboració del Departament d'Estudis de l'Àrea d'Economia, Empresa i Ocupació de l'Ajuntament de Barcelona a partir de dades d'Idescat

A diferència del bienni anterior, el 2012 les importacions catalanes es redueixen com a conseqüència de la feblesa de la demanda interna i assoleixen un volum de 69.343 milions d'euros. La disminució d'aquest indicador al Principat (-4,1%) és lleugerament superior a la que experimenta al conjunt d'Espanya (-3,7%) i el manté en valors clarament inferiors als previs a la crisi.

El 55,9% de les importacions industrials de les empreses catalanes el 2012 corresponen a béns de contingut tecnològic alt o mitjà-alt. Tant aquestes com les compres a l'exterior de nivell tecnològic baix o mitjà-baix experimenten una reducció respecte a 2011.

Inversió estrangera

La inversió estrangera productiva³ a Catalunya ha estat de 2.602,9 milions d'euros el 2012, xifra que suposa una reducció del -13,8% respecte a l'any anterior. Malgrat tractar-se d'una evolució desfavorable, cal tenir present que aquest decrement és inferior al que experimenta l'IED tant a escala global (-18%) com, especialment, a l'àmbit estatal (-43%), i que el volum d'inversió estrangera rebut al Principat el 2012 és similar al de 2007 en termes nominals. Pel que fa a la inversió estrangera bruta total a Catalunya –incloent-hi les ETVE– se situa en 3.077,3 milions d'euros el 2012, un 14,8% menys que l'any anterior.

Inversió estrangera a Catalunya. Milions d'euros

	2011	2012	Variació 2012-11	Pes Catalunya/ Espanya I semestre 2011-12
Inversió bruta total	3.612,0	3.077,3	-14,8%	16,7%
Inversió bruta sense ETVE	3.018,3	2.602,9	-13,8%	19,3%
Inversió bruta en ETVE	593,8	474,3	-20,1%	9,6%

Font: elaboració del Departament d'Estudis de l'Àrea d'Economia, Empresa i Ocupació de l'Ajuntament de Barcelona a partir de DatainveX, Ministeri d'Economia i Competitivitat

Amb aquests resultats, la inversió estrangera productiva a Catalunya representa el 19,3% de la feta a Espanya el 2012, que va ser de 13.460,5 milions d'euros després d'experimentar un descens interanual del 43%. En el cas de la inversió bruta total, el Principat concentra el 16,7% del total estatal, percentatge que –com l'anterior– supera clarament el de 2011.

El 82% de l'IED rebuda a Catalunya el 2012 prové de la Unió Europea, amb Luxemburg, el Regne Unit i Irlanda com a emissors principals (que generen el 29,4, el 19 i el 12,1% del total, respectivament). No obstant això, la inversió provinent d'aquest àmbit territorial es redueix lleugerament respecte a 2011 (-2,5%), mentre que la que té origen a Àsia i Oceania i Amèrica Llatina es duplica amb escreix (amb increments del +197,5 i +163,5%, respectivament).

Per sectors de destinació, prop de la meitat (el 46,2%) de l'IED rebuda a Catalunya el 2012 s'adreça a la indústria manufacturera. La segueixen en el rànquing de sectors receptors els serveis a les empreses i el comerç i reparacions (amb el 14,8 i el 10,5% del total, respectivament). La indústria manufacturera, les activi-

³ Es considera inversió productiva la que no té en compte les ETVE, que són societats establertes a Espanya i que tenen com a objectiu la tinença d'accions de societats estrangeres. Les operacions d'aquesta classe de societats suposen la transferència dins d'un mateix grup empresarial. L'existència de les ETVE obeeix a estratègies d'optimització fiscal dins del mateix grup.

tats artístiques i recreatives i els serveis a les empreses assolixen els increments més elevats de la inversió estrangera en termes absoluts, mentre que la IED en informació i comunicacions es triplica i la destinada a activitats financeres i d'assegurances –una de les principals branques receptores l'any anterior– cau més d'un 70%.

Innovació

L'any 2011⁴ la despesa en innovació empresarial a Catalunya va assolir un volum de 3.407,5 milions d'euros i va disminuir un 6,4%, en contrast amb l'evolució favorable que havia assolit el 2010 (+4,2%). Juntament amb les variacions negatives de 2008 i 2009, aquest resultat confirma l'estroncament de la tendència ascendent de fons que ha caracteritzat l'evolució de la despesa en innovació empresarial al Principat els darrers 15 anys, que fa que el seu valor s'hagi duplicat àmpliament entre 1998 i 2011⁵.

Despesa en activitats innovadores. 2011

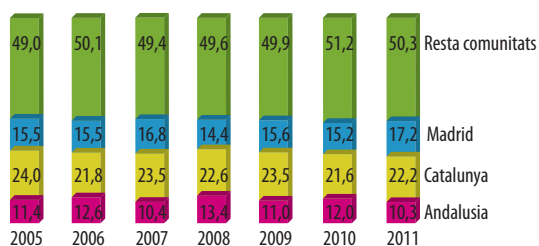
	2011	Var. 2010-11	2011	Var. 2010-11	Pes Catalunya/ Espanya 2011
Despesa (M €)	3.407,5	-6,4%	14.755,8	-8,8%	23,1%

Font: Elaboració del Departament d'Estudis de l'Àrea d'Economia, Empresa i Ocupació de l'Ajuntament de Barcelona a partir de dades de l'INE

Catalunya es manté, el 2011, com la comunitat autònoma amb un nombre més gran d'empreses que porten a terme activitats innovadores a Espanya, amb 4.543 companyies que representen més de la cinquena part (22,2%) del total estatal i la situen a 5 punts percentuals del valor La Comunitat de Madrid –la segona regió en aquest indicador–. El pes del Principat s'ha mantingut entre el 20 i el 25% els darrers cinc anys i augmenta 0,6 punts respecte a 2010.

El 2012, Catalunya encapçala el rànquing espanyol de sol·licituds dels models d'utilitat amb el 22,6% del total. El pes de les patents del Principat en el conjunt estatal és del 17,4%, només per darrere de Madrid. Els dos indicadors evolucionen desfavorablement amb relació al 2011, amb decrements del -7,8 i el -5,3%, respectivament.

Empreses innovadores (%/Espanya)

Preus, salaris i crèdit

L'evolució dels preus al consum de l'economia catalana l'any 2012 mostra un clar contrast entre l'estabilitat del primer semestre de l'any –amb variacions del 2,3% aproximadament– i la tendència alcista que comença el mes de juliol a causa de l'encariment del petroli, la pujada de tipus de l'IVA, l'augment de l'electricitat, el gas i l'aigua i el canvi en l'aportació dels consumidors al finançament dels medicaments.

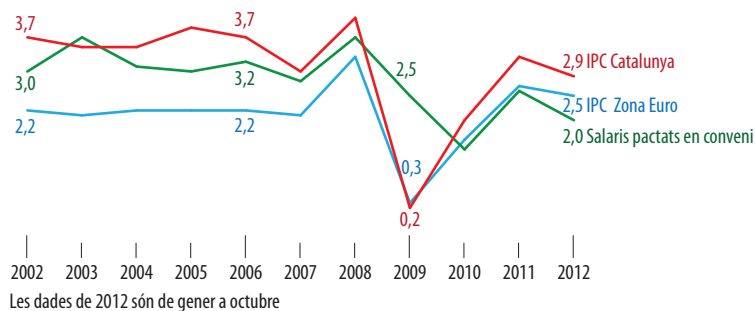
La persistent feblesa de la demanda interna no ha pogut compensar aquesta suma de factors i –tot i que es modera els dos darrers mesos de l'any– la inflació tanca el 2012 en un 3,6% interanual, que supera les previsions dels experts i assolix un diferencial especialment elevat (+0,7 punts percentuals) respecte a la mitjana espanyola.

⁴ Darrera dada disponible.

⁵ En euros corrents.

Val a dir que aquest diferencial és encara més alt en el cas de la inflació subjacent (+3,1% al Principat i +2,1% a Espanya), i que –a diferència de l’any anterior– el 2012 la inflació a Catalunya supera la de la zona euro (+2,2%), amb les medicines i l’ensenyament com a principals components explicatius.

Salaris i preus de consum a Catalunya. Variació anual (%)

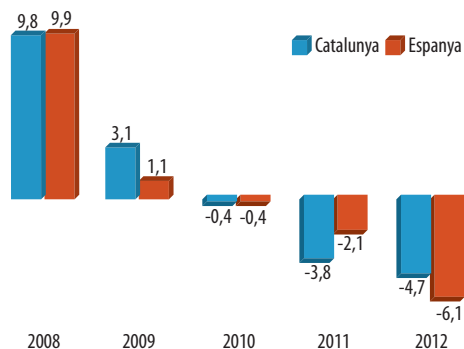
Amb tot, la inflació mitjana anual del 2012 a Catalunya (+2,9%) és lleugerament inferior a la de 2011 (+3,3%) a causa de la contenció de preus durant el primer semestre.

Fins a l’octubre de 2012 s’han registrat 443 convenis col·lectius a Catalunya, que han pactat un increment salarial del 2%, inferior al de 2011 (+2,6%) i a la inflació interanual. La situació conjuntural de crisi, juntament amb els canvis que ha comportat la reforma laboral, han provocat una reducció substancial del nombre d’empreses i treballadors afectats per convenis (58.043 i 751.469, respectivament) en termes interanuals, amb una davallada especialment intensa en el convenis amb clàusula de revisió salarial.

Pel que fa a l’àmbit financer, segons el Banc d’Espanya, el saldo viu del crèdit en mans del sector privat a Catalunya s’ha reduït un -4,7% en termes interanuals el 2012. Una reducció superior a la del 2011 que, tot i ser més moderada que la que experimenta el conjunt d’Espanya (-6,1%), il·lustra la persistència d’una situació de contracció creditícia que afecta directament empreses i famílies i suposa un fre rellevant a la recuperació de l’activitat econòmica.

Efectivament, els darrers anys, a Catalunya, aquest indicador ha passat de créixer prop d’un 10% interanual el 2008 a estancar-se i posteriorment reduir-se en el bienni 2011-12, una evolució especialment accentuada pel que fa al sector productiu.

Crèdit al sector privat. Variació interanual del saldo viu (%)

Dèficit públic

El saldo pressupostari de l'Administració autonòmica a Catalunya se situa en el -1,96%⁶ del PIB el 2012, resultat que suposa una reducció molt significativa respecte als dos anys anteriors (-4,6 i -4%, respectivament). Aquesta evolució i l'esforç d'austeritat pressupostària desenvolupat pel Govern català –amb una reducció significativa de la despesa en àmbits com la sanitat i l'educació– no han estat, però, suficients per complir el límit de dèficit de l'1,5% establert per a les comunitats autònomes en el marc del Consell de Política Fiscal i Financera, una situació que es produeix després que la Generalitat hagi sol·licitat un ajut per valor de 5.023 milions d'euros al Fons de Liquiditat Autonòmic (FLA) durant l'any i enmig d'un intens debat sobre l'actual orientació de les polítiques públiques i el seu impacte social.

⁶ Intervenció General de l'Administració de l'Estat, Ministeri d'Hisenda i Administracions Públiques.

Evolució de l'economia de la ciutat el 2012

Evolució general

L'economia barcelonina participa de l'escenari de recessió que el 2012 afecta Catalunya, Espanya i la zona euro. Efectivament, després del lleuger creixement de 2011, el PIB de Barcelona ha experimentat un decrement del -1,2%⁷ el 2012. Una evolució que –per tercer any consecutiu i igual que succeeix a la regió metropolitana, Catalunya i Espanya– és més desfavorable que la de la zona euro i que marca una inflexió en l'intens procés de convergència amb els nivells de renda de les principals economies europees en les dècades anteriors.

A l'ajust del mercat immobiliari i la feblesa de la demanda interna s'ha afegit, el 2012, la recaiguda de l'activitat de la indústria i, en particular, dels serveis, que impacta directament sobre una economia com la barcelonina caracteritzada per una important base manufacturera al territori metropolità i un terciari diversificat i amb segments d'alt valor afegit que té en la ciutat el seu nucli central. Alhora, l'intens procés de consolidació fiscal en curs repercuteix sobre l'activitat dels serveis de no-mercat i, juntament amb la contracció creditícia, condiona les decisions dels agents econòmics.

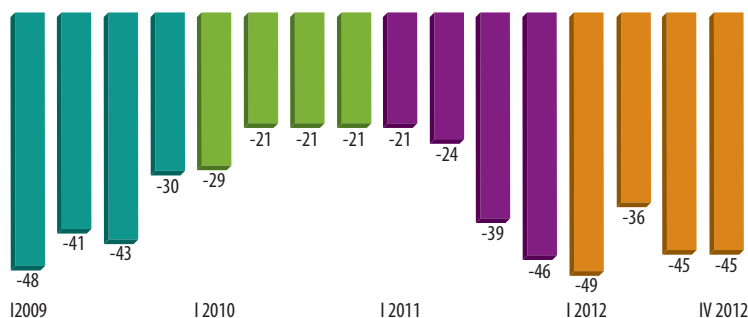
En aquest difícil entorn conjuntural, i com en anys anteriors, l'àrea de Barcelona resisteix millor la crisi que el conjunt de Catalunya i Espanya gràcies al valuós conjunt d'actius de què disposa des del punt de vista de la competitivitat. En particular, la internacionalització de l'economia de Barcelona es confirma el 2012 com el principal motor d'activitat: les exportacions i l'afluència de turistes assoleixen nous màxims històrics, i la ciutat manté un posicionament internacional favorable en diversos àmbits rellevants de l'activitat econòmica.

D'altra banda, l'activitat emprenedora assoleix registres notables amb relació a anys anteriors, i –tot i que acusen l'impacte de la crisi–, la ciutat té una massa crítica rellevant d'activitats de coneixement alt que haurien de ser la base d'un nou model productiu que permetés combinar competitivitat, sostenibilitat i cohesió social.

Clima empresarial

L'Enquesta de Clima Empresarial de l'AMB mostra com durant els quatre trimestres de 2012 els empresaris qualifiquen majoritàriament de dolenta la marxa dels negocis. La valoració més desfavorable correspon al primer trimestre, en el segon la tendència s'alleuja i en el tercer i el quart trimestres el resultat empitjora novament i el clima s'estabilitza en registres similars als de 2009. El darrer trimestre de 2012, el 53% dels empresaris assenyalen que la marxa dels negocis ha estat desfavorable, mentre que el 8% assenyalen que ha estat favorable.

Evolució per trimestres de la marxa dels negocis a l'AMB. Saldos en %

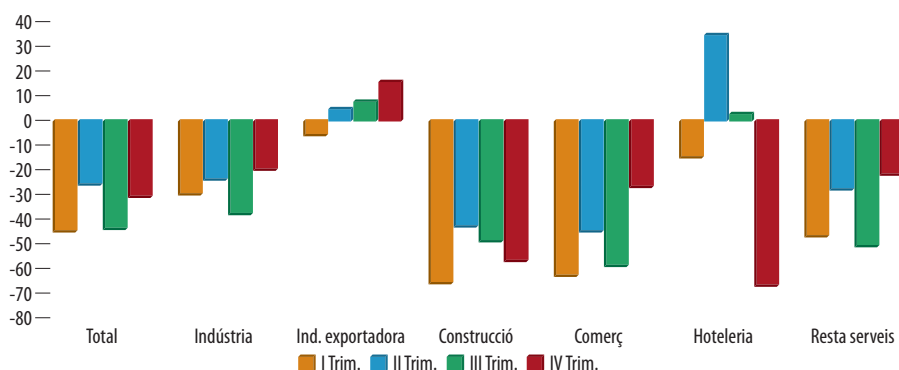

⁷ Estimació provisional de Barcelona Economia.

La tendència descrita en la marxa del negoci afecta tots els sectors productius i els que han registrat uns resultats més dolents han estat la construcció i el comerç, però mentre que en el cas del comerç la diferència de comportament prové principalment de la facturació, en el cas de la construcció es deu a totes les variables.

Pel que fa a la facturació, el percentatge d'empresaris que manifesta que ha baixat també supera el dels que la qualifiquen d'ascendent i el saldo resultant és negatiu els quatre trimestres de l'any. L'anàlisi per sectors, però, posa de manifest diferències significatives entre el comportament predominantment positiu de la indústria exportadora –que millora gradualment durant l'any–, les oscil·lacions de l'hoteleria –amb saldo positiu en els trimestres centrals de 2012 i un empitjorament remarcable el quart– i la tendència desfavorable sostinguda a la resta de sectors. El saldo més negatiu correspon a la construcció, però el comportament de la facturació empitjora en tots amb relació a 2011, tot i que el quart trimestre la caiguda es modera en la indústria, el comerç i la resta de serveis.

Evolució de la facturació per sectors a l'AMB. 2012

La feblesa de la demanda continua sent el principal factor limitador de la bona marxa dels negocis –especialment al comerç i la construcció– seguit per l'augment de la competència i les dificultats de finançament. Segons les opinions dels empresaris, tots s'accentuen a l'AMB respecte a 2011.

Teixit i dinàmica empresarial

El 2012 ha suposat una nova disminució del nombre d'empreses i treballadors tant a Barcelona com a la seva regió metropolitana, seguint la tendència iniciada fa ja cinc anys.

D'acord amb les dades de la Seguretat Social, el quart trimestre de 2012 Barcelona té 70.003 centres productius i l'RMB 149.651, cosa que suposa una reducció d'aquest indicador (-2,8% i -3,5%, respectivament) més accentuada que la de l'any anterior. Pel que fa als llocs de treball, l'afiliació experimenta un descens significatiu tant a la ciutat (-2,3%) com a la regió metropolitana (-3,7%), més moderat –però– que els del conjunt de Catalunya i Espanya (que superen el 4%). El procés de destrucció d'ocupació en curs situa el nombre d'afiliats a Barcelona en tancar l'any al nivell del de 2003 aproximadament i la ciutat ha perdut més del 10% del teixit empresarial que tenia a l'inici de la crisi.

A diferència de l'any anterior, tots els grans sectors econòmics perden centres productius el 2012, la qual cosa reflecteix l'abast creixent de la caiguda de l'activitat. Com en exercicis anteriors, el sector més afectat és la construcció (que experimenta reduccions del -12,5 i -13,9%, respectivament, a Barcelona i l'RMB), però també cal remarcar la intensificació del descens d'aquest indicador en la indústria (-8,4 i -6,8%, respectivament) i l'evolució desfavorable dels serveis. Unes tendències molt similars a les que es desprenen de l'anàlisi de l'evolució dels llocs de treball.

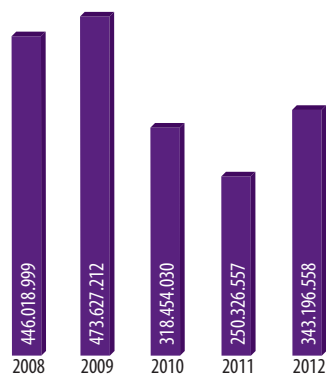
Nombre d'empreses i treballadors a Barcelona i a l'RMB. IV trimestre

	Barcelona			RMB		
	2011	2012	Var. interanual	2011	2012	Var. interanual
Empreses. Total	72.013	70.003	-2,8%	155.158	149.651	-3,5
Indústria	3.432	3.144	-8,4%	16.047	14.960	-6,8
Construcció	4.979	4.355	-12,5%	14.188	12.215	-13,9
Serveis	63.572	62.472	-1,7%	124.674	122.234	-2,0
Treballadors. Total	992.231	969.093	-2,3%	1.967.498	1.894.349	-3,7
Indústria	81.690	76.700	-6,1%	286.271	269.628	-5,8
Construcció	38.595	32.401	-16,0%	116.932	99.172	-15,2
Serveis	845.138	825.696	-2,3%	1.561.039	1.522.465	-2,5

* La xifra d'empreses correspon a l'estadística de centres de cotització a la Seguretat Social. L'ocupació sectorial recull les dades sectorials d'afiliació als règims general i d'autònoms de la Seguretat Social i afiliació total al conjunt de règims (incloent-hi els especials). La RMB inclou les comarques del Barcelonès, el Baix Llobregat, el Maresme i el Vallès Occidental i Oriental
 Font: elaboració a partir de dades del Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona i el Departament d'Empresa i Ocupació

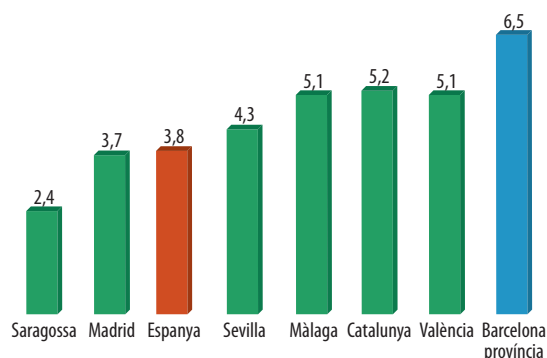
Una altra font de referència, el Directori Central d'Empreses de l'INE, ubica a la ciutat de Barcelona 171.796 empreses el gener de 2012, 70.916 de les quals tenen assalariats. Respecte a gener de 2011, la ciutat registra una reducció del teixit empresarial del -1,8%, un resultat similar als de la província, Catalunya i Espanya (-1,6%).

Capital subscrit en les societats mercantils constituïdes a Barcelona

Cal destacar que –en un entorn conjuntural molt complex– la dinàmica de creació d'empreses a la ciutat durant 2012 ha estat positiva. Efectivament, a Barcelona s'han constituït 6.733 societats mercantils, xifra que suposa un increment del 4,9% respecte a 2011 i la xifra més alta en quatre anys, tot i que l'evolució d'aquest indicador s'alenteix durant el segon semestre. A més, el capital subscrit per les societats mercantils constituïdes a Barcelona creix un 37,1% en termes interanuals i assoleix el primer augment després de dos anys consecutius de caiguda.

Ratio societats mercantils creades/disoltes. 2012

*Dades sobre àrees urbanes d'àmbit provincial

Així mateix, el 2012 la província de Barcelona registra la ràtio d'empreses creades per 1.000 habitants més elevada de les grans àrees urbanes espanyoles després que s'hi hagin creat 6,5 societats mercantils per cadascuna que es dissol, ràtio superior a les mitjanes catalana, espanyola i d'altres grans entorns urbans de l'Estat.

El Global Entrepreneurship Monitor situa la taxa d'activitat emprenedora (TEA)⁸ de la població resident a la província de Barcelona el 2011 en un 7%, valor superior als de Catalunya (5,8%), Espanya (6,8%) i països com Finlàndia, França o Alemanya. El resultat suposa un augment de +1,4 punts percentuals respecte a la taxa de 2010, que acosta el seu valor al de 2008 i marca un punt d'inflexió en l'evolució d'aquest indicador després de quatre anys consecutius de descens. El mateix any, la taxa d'activitat emprenedora de l'àrea metropolitana de Barcelona (6,7%) és superior al de la ciutat de Madrid (5,7%).

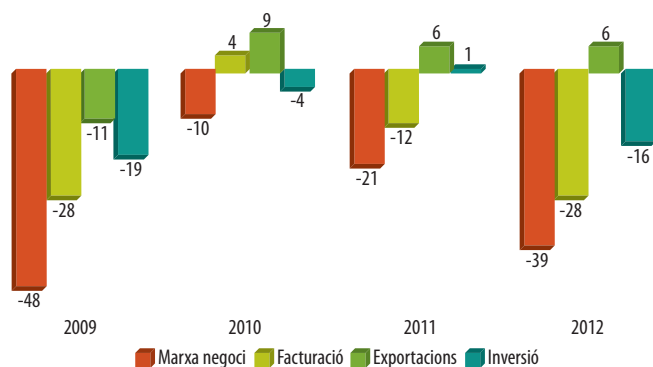
Indústria

Els resultats de l'Enquesta de Clima Empresarial de l'AMB reflecteixen un deteriorament de l'activitat industrial manufacturera al llarg de 2012, per segon any consecutiu. Una evolució que s'explica per l'alentiment de les exportacions –fruit de la recessió a la zona euro i els seus efectes sobre el comerç internacional– i la intensificació de la contracció de la demanda interna.

En aquest context, s'accentua la reducció de la facturació de la indústria metropolitana –el 46% dels empresaris enquestats assenyalen un descens d'aquest indicador, mentre que el 18% encara declara un increment–, s'accelera la caiguda dels preus de venda –després de l'estabilitat registrada durant el 2011–, continua l'ajustament de plantilles i la inversió se situa en el registre més baix des de 2009.

Un any més, la nota més positiva de l'evolució de la indústria manufacturera metropolitana és el comportament del segment exportador. Malgrat l'alentiment de les vendes a l'exterior respecte a 2011, per tercer any consecutiu el percentatge d'empresaris que ha assenyalat un augment de les exportacions supera el que ha declarat una caiguda, amb un resultat més positiu a l'AMB que el registrat a Catalunya i a Espanya.

Evolució de l'activitat industrial metropolitana. Mitjanes anuals

D'altra banda, en la darrera part de l'any s'ha produït un anunci de gran rellevància per a la indústria manufacturera de l'àrea de Barcelona: la producció d'un nou model de turisme de l'empresa NISSAN a la Zona Franca, que generarà 1.000 llocs de treball directes i 3.000 d'indirectes i reforça la competitivitat i les perspectives de futur del clúster automobilístic metropolità.

⁸ D'acord amb l'Informe Executiu Catalunya 2011, la darrera edició disponible. El Global Entrepreneurship Monitor és una font de referència internacional per a l'anàlisi quantitativa i qualitativa de l'emprenedoria.

Construcció residencial i mercat immobiliari

Cinc anys després de l’inici de l’ajust de la seva capacitat productiva, el 2012 la construcció aguditza la recessió i experimenta l’evolució més desfavorable dels grans sectors econòmics a l’AMB en totes les variables que analitza l’Enquesta de Clima Empresarial. Efectivament, el 2012 el percentatge d’empresaris que assenyalen una caiguda de la facturació creix fins al 60%, s’intensifica el descens dels preus de venda, el percentatge d’empresaris que assenyalen un descens de la inversió augmenta fins al 44% i s’accelera la destrucció d’ocupació.

Pel que fa a aquest darrer indicador, el fet que, en un sol any, el nombre d’ocupats del sector a la ciutat de Barcelona s’ha reduït un 16% parla per si sol de la contundència del procés d’ajust en curs.

Aquesta situació és fruit d’un ampli conjunt de factors, com l’atonía de la demanda residencial –en un context de reducció de la renda, l’estalvi i la confiança de les famílies–, l’acumulació d’un gran estoc d’habitatges al qual el mercat no és capaç de donar sortida, les expectatives desfavorables –que impacten directament sobre la inversió empresarial– la reducció de la despesa pública o la contracció creditícia. Tots aquests factors contribueixen a mantenir el to recessiu del sector i sembla poc probable que a curt termini canviïn el signe de la seva evolució.

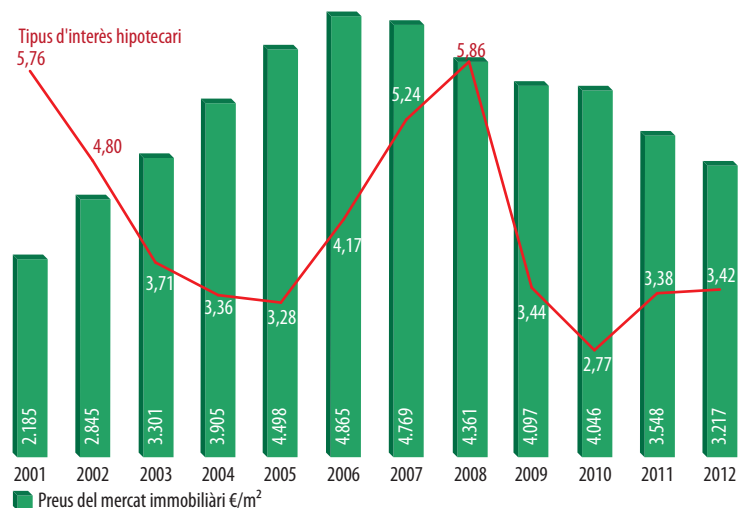
Compravenda d’habitatge 2012

	2012			2011			Variació 2012-11		
	Total	Nous	Segona mà	Total	Nous	Segona mà	Total	Nous	Segona mà
Barcelona prov.	25.975	9.053	16.922	30.523	11.587	18.936	-14,9%	-21,9%	-10,6%
Catalunya	42.888	17.053	25.835	47.076	19.842	27.234	-8,9%	-14,1%	-5,1%
Espanya	319.058	158.074	160.984	359.824	174.299	185.525	-11,3%	-9,3%	-13,2%

Font: elaboració del Departament d’Estudis de l’Àrea d’Economia, Empresa i Ocupació de l’Ajuntament de Barcelona a partir de dades de l’INE

La pràctica totalitat dels indicadors disponibles posa de manifest aquesta evolució desfavorable. Així, per exemple, el nombre d’habitatges iniciats a Barcelona i l’RMB no arriba al 10% del de 2006; l’obra nova prevista en les llicències d’obres ha caigut prop del 50% respecte a 2011, i compravenda d’habitatges a la província de Barcelona se situa per sota de 26.000 transaccions després de reduir-se un -14,9% en termes interanuals. Com a elements positius, cal destacar el revifament de les actuacions de rehabilitació a Barcelona i el manteniment de la superfície de reforma i ampliació prevista en les llicències d’obres aprovades respecte a la de 2011.

El mercat immobiliari a Barcelona

Així mateix, continua el procés de d'ajustament de preus en el mercat residencial: el desembre de 2012 el preu de compra d'habitatge de segona mà a la ciutat se situa en 3.217 euros /m², xifra que suposa una reducció del -9,3% respecte al mateix mes de 2011 i un valor similar al de 2003, i la caiguda interanual del preu de l'habitatge de nova planta també se situa al voltant del 10%. Pel que fa al mercat de lloguer –on el nombre de contractes s'ha incrementat un 7,1% l'any 2012- el preu mitjà ha disminuït un 4,7% en el 2012. Així, es constata que en el lloguer l'ajust de preus ha estat molt menys intens que als segments de compra-venta.

Port i aeroport

El 2012, els fluxos d'activitat comercial del port de Barcelona acusen l'impacte de la recessió econòmica a Catalunya, Espanya i Europa i l'alentiment del comerç mundial, de manera que –després d'haver-se estabilitzat el 2011– el tràfic total de mercaderies es redueix un -3,6% en termes interanuals.

A diferència de l'any anterior, la càrrega general –que inclou les mercaderies de més valor afegit– s'ha reduït, com també ho fan els líquids a granel, mentre que augmenta significativament el tràfic de sòlids a granel. Dins del primer epígraf cal remarcar el descens del tràfic de contenidors (-13,7%), imputable fonamentalment al segment de contenidors en trànsit.

A partir de la tendència global descrita es detecta un comportament clarament diferenciat entre la mercaderia embarcada –que s'incrementa un 12,7% en consonància amb l'evolució de les exportacions– i la desembarcada, que cau un -6,7% seguint la tendència contractiva de la demanda interna. El 2012 Barcelona ha intensificat l'intercanvi comercial amb els ports no europeus de la Mediterrània, però redueix el tràfic comercial amb els ports asiàtics de l'Índic i el Pacífic.

Tràfic de mercaderies al port de Barcelona. Tones

	2011	2012	Var. 2012-11
Per tipus de navegació			
Cabotatge	6.696.175	6.920.236	3,3%
Exterior	36.351.533	34.567.186	-4,9%
Per envàs			
Càrrega general	28.763.885	26.370.194	-8,3%
Líquids a granel	10.763.501	10.431.485	-3,1%
Sòlids a granel	3.520.321	4.685.744	33,1%
Per tipus d'operació			
Embarcament	14.660.045	16.515.024	12,7%
Desembarcament	21.134.133	19.724.466	-6,7%
Trànsit	7.253.530	5.247.932	-27,6%
Nombre de contenidors (TEU)	2.034.693	1.756.429	-13,7%
Total	43.047.708	41.487.422	-3,6%

Font: Port de Barcelona

Pel que fa al trànsit de passatgers al port, el 2012 s'ha reduït un -10,6% en paral·lel al descens del segment dels creueristes –centrat en els creuers en trànsit–, i després de l'evolució expansiva de l'any anterior retorna al nivell de 2010.

L'aeroport de Barcelona registra més de 35 milions de passatgers el 2012, xifra que suposa un màxim històric i un increment interanual del 2,2% que permet superar l'excel·lent resultat de 2011 (+17,8%). Aquesta evolució contrasta favorablement amb la reducció del tràfic al conjunt d'aeroports de la xarxa d'AENA (-5%) i suposa l'únic creixement interanual entre els dotze principals aeroports espanyols.

Tràfic de passatgers a l'aeroport de Barcelona. En milions

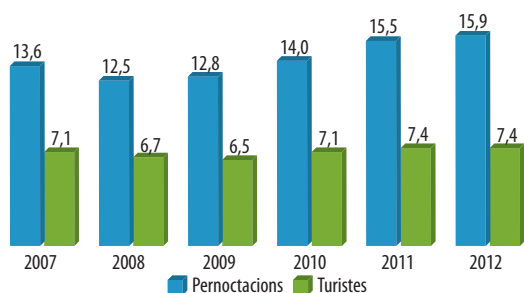
El resultat global positiu de 2012 ha estat possible gràcies al dinamisme del tràfic internacional de passatgers al Prat, que ja suposa més de dues terceres parts del total. El creixement més destacat ha estat el del tràfic de passatgers de la Unió Europea (+9,2%), seguit molt de prop per l'internacional de fora de la UE (+8,9%), mentre que el tràfic interior ha caigut gairebé el 10% anual. Val a dir que, actualment, el Prat concentra prop de la meitat dels passatgers que viatgen d'Espanya a Àsia i és l'aeroport del món que té previst obrir més rutes aèries noves el 2013.

Turisme

Després dels excel·lents resultats de 2011, els principals indicadors turístics han continuat evolucionant de forma positiva a Barcelona l'any 2012 i confirmen el paper clau del sector dins l'estructura productiva de la ciutat. Segons Turisme de Barcelona, la ciutat ha acollit 7,4 milions de turistes que hi han fet 15,9 milions de pernотacions, xifres que suposen nous màxims històrics (amb increments del 0,7 i el 2,6%, respectivament, respecte a 2011) i dupliquen les de fa una dècada.

El bon comportament del turisme a la Ciutat Comtal prové del turisme estranger, mentre que la demanda interior continua en contracció. Pel que fa a la procedència del primer, cal assenyalar la consolidació dels Estats Units com a principal país emissor, el fort creixement del turisme rus i l'augment dels visitants britànics (+7%) un any en què la situació econòmica redueix el turisme provinent de mercats com el francès o l'italià.

Activitat hotelera

Entre la resta d'indicadors del sector destaca el fort increment en la despesa de compra amb targeta de crèdit dels turistes internacionals (+25,4%), mentre que el nombre de creueristes baixa a 2,4 milions i experimenta una reducció interanual del -9,4%. Cal tenir en compte, però, que aquest resultat –en el qual han incidit factors sectorials de caràcter puntual– es concentra en el segment de creuers en trànsit i es produeix després d'uns anys d'extraordinari dinamisme. Suposa el segon millor indicador de la sèrie històrica en aquest segment de la demanda turística.

Pel que fa al turisme de negocis, Fira de Barcelona ha celebrat 61 salons i facturat 114,9 milions d'euros el 2012, un 12,9% més que el 2010. D'altra banda, segons el Barcelona Convention Bureau la ciutat va acollir 2.176 reunions de més de 40 delegats que van pernoctar a la ciutat, amb un total de 597.610 delegats, 2.199.580 pernoctacions i un impacte econòmic de 1.515,9 milions d'euros durant el 2012.

Coneixement i innovació

El quart trimestre de 2012, més de la meitat dels llocs de treball existents a la ciutat de Barcelona (el 53,1%) corresponen a activitats de coneixement alt, un percentatge 9,1 punts superior a la mitjana catalana (44,0%). La ciutat és el nucli central d'aquest segment de l'economia a Catalunya, ja que concentra el 44,1% dels llocs de treball de coneixement alt del Principat, tot i que el pes de Barcelona en els assalariats catalans és del 36,6%.

Afiliats al règim general de la Seguretat Social segons intensitat de coneixement. IV trimestre

	Barcelona		Pes Barcelona/Catalunya	Variació interanual	
	2012	S/total		Nombre	%
Indústria d'alt i mitjà nivell tecnològic	37.152	4,5%	27,4%	-1.274	-3,3
Serveis intensius en coneixement	400.532	48,6%	46,7%	-11.979	-2,9
Total afiliats coneixement alt	437.684	53,1%	44,1%	-13.253	-2,9
Coneixement baix	387.061	46,9%	30,6%	-15.134	-3,8
Total assalariats ciutat	824.745	100,0%	36,6%	-28.387	-3,3

Font: Departament d'Empresa i Ocupació de la Generalitat de Catalunya

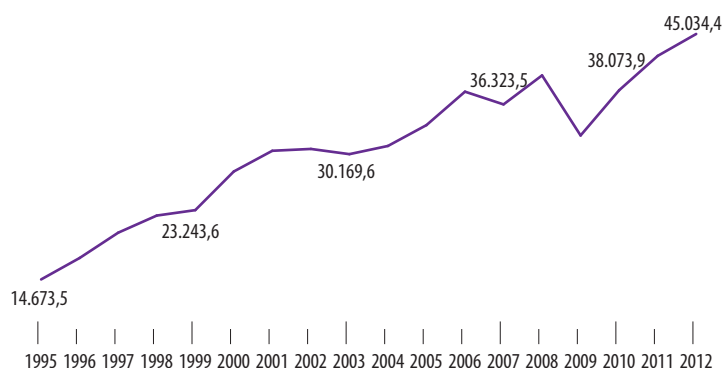
L'afiliació en sectors intensius en coneixement experimenta una reducció (-2,9%) més suau a la ciutat que la del conjunt de l'economia (-3,3%) durant el 2012. Quant a les empreses, un 28,6% del total de Barcelona pertanyen als sectors de coneixement alt i han experimentat un descens del -3,1% en el transcurs de l'any.

El 2012 Barcelona encapçala el rànquing espanyol de sol·licituds de models d'utilitat amb el 18,8% del total (dades provincials), per davant de Madrid, Navarra o València. El pes de les patents de la demarcació barcelonina en el conjunt estatal és del 14,5%, només per darrere de Madrid.

Comerç exterior

Les exportacions de la província de Barcelona assoleixen un volum de 45.034,4 milions d'euros l'any 2012, que suposa el màxim de la sèrie històrica disponible i un increment interanual del 6,4%, que gairebé duplica la mitjana espanyola (3,4%). Després de la forta caiguda de 2009, les vendes exteriors han registrat tres anys consecutius de creixement i acumulen un increment del 38,6% en el trienni 2010-12.

Exportacions de l'àrea de Barcelona. Milions d'euros

El 2012, la província de Barcelona continua encapçalant el rànquing exportador de l'Estat espanyol, amb més d'una cinquena part (20,2%) del total de les vendes a l'exterior. La seva contribució supera la suma de les de Madrid (12%) i València (5,2%), les àrees urbanes que la segueixen en el rànquing, on les exportacions s'han mantingut en valors similars als de 2011.

Exportacions. En milions d'euros

	2010	2011	2012	Var. 2012-11	Percentatge sobre Espanya 2012
Barcelona	38.073,88	42.321,76	45.034,39	6,41%	20,23%
Catalunya	48.866,29	54.954,92	58.282,94	6,06%	26,18%
Espanya	186.780,07	215.230,37	222.643,89	3,44%	100,00%

Font: Datacomex. Ministeri d'Economia i Competitivitat

L'any 2012 es compten 40.843 empreses exportadores a la demarcació de Barcelona, que representen un 30% del total espanyol.

Rànquing empreses exportadores. 2012

Rànquing	Províncies	2012		2011		Var. interanual empreses 2011- 12	Pes sobre Espanya
		Empreses exportadores	Exportació	Empreses exportadores	Exportació		
1	Barcelona	40.843	45.034	38.301	42.322	6,64%	29,8%
2	Madrid	34.962	26.752	29.003	26.722	20,55%	25,5%
3	València	12.826	11.498	11.198	11.408	14,54%	9,4%
4	Àlaba	8.220	5.316	6.778	5.346	21,27%	6,0%
5	Alacant	7.378	4.052	6.454	3.740	14,32%	5,4%
6	Múrcia	4.421	8.859	3.998	5.470	10,58%	3,2%
7	Cadis	4.316	8.180	4.160	7.573	3,75%	3,2%
8	Las Palmas	4.162	1.659	4.141	1.811	0,51%	3,0%
9	Màlaga	3.987	1.359	3.387	1.493	17,71%	2,9%
10	Biscaia	3.656	8.181	3.280	8.477	11,46%	2,7%
Espanya		136.973	222.644	123.128	215.230	11,24%	
Catalunya		45.937	58.283	43.205	54.955	6,32%	33,5%

Font: elaboració del Departament d'Estudis de l'Àrea d'Economia, Empresa i Ocupació de l'Ajuntament de Barcelona a partir de dades de l'Icex. Milions d'euros

L'any 2012 els trets més rellevants de les exportacions de l'àrea de Barcelona són:

Els productes de nivell tecnològic alt i mitjà-alt representen el 58,5% de les vendes totals a l'estranger. La província genera més de la quarta part (26,5%) d'aquestes exportacions a Espanya i lidera clarament el rànquing estatal.

El sector químic representa prop de la quarta part de les vendes a l'exterior de la província de Barcelona (23,9%) durant el 2012, amb un volum superior a 10.700 milions d'euros, seguit del de béns d'equip i maquinària i del d'automoció (amb el 19 i 18,4% del total, respectivament).

Quant a la distribució geogràfica de les exportacions, la major part de les exportacions de l'àrea de Barcelona (57,4%) es destinen a la Unió Europea, però el 2012 és el primer any que la zona euro representa menys de la meitat del total, mentre creix amb especial intensitat l'intercanvi amb les economies emergents. Per països, les vendes al Brasil, la Xina i el Japó creixen més del 30%.

Les importacions de l'àrea de Barcelona assoleixen un volum de 54.039,6 milions d'euros l'any 2012, un 5,5% menys que el 2011 i el 21,3% del total espanyol.

Importacions (en milions d'euros)

	2010	2011	2012	Var. 2012-11	Percentatge sobre Espanya 2012
Barcelona	54.111,87	57.190,84	54.039,64	-5,51%	21,33%
Catalunya	67.296,19	71.536,73	68.687,58	-3,98%	27,11%
Espanya	240.055,85	263.140,74	253.401,25	-3,70%	100,00%

Font: Datacomex. Ministeri d'Economia i Competitivitat

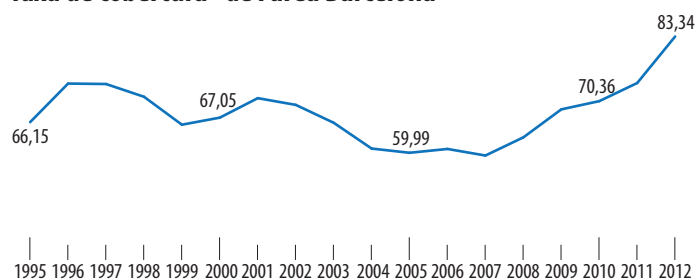
Les importacions presenten les característiques següents l'any 2012:

La Unió Europea (55,4%) i Àsia (23%) concentren prop del 80% de les importacions. Per la seva part, Àsia ja representa més de la cinquena part (23%) de les compres externes. El principal país proveïdor de les importacions de la província de Barcelona és Alemanya –que en serveix el 16,8%–, mentre que la Xina, França i Itàlia són cadascuna l'origen d'aproximadament el 10% de les compres externes.

Per grups de productes, encapçalen el rànquing importador el sector químic i els béns d'equip i la maquinària industrial (amb un 21,6 i un 19,5% del total, respectivament), seguits de l'alimentari (12,6%), l'automoció (11,9%) i el tèxtil (10,5%).

El comportament diferenciat durant els últims anys de les exportacions –que a partir de 2010 creixen amb força– i les importacions –que no han recuperat els valors anteriors a l'inici de la crisi– fa que la taxa de cobertura (relació exportacions/importacions) hagi guanyat 9 punts en un sol any i el 2012 se situï en un 83,3% a l'àrea de Barcelona, el valor més elevat de la sèrie disponible Així doncs, el 2012 per cada euro importat s'exporten més de 83 cèntims d'euro.

Taxa de cobertura* de l'àrea Barcelona

*Quocient exportacions/ importacions per un territori i període de temps determinat.

Barcelona, ciutat de referència internacional

El posicionament de la ciutat de Barcelona a l'exterior és un actiu que en l'actual context té gran rellevància i que reforça la seva capacitat d'atreure empreses, ocupació, talent i inversió estrangera. En un entorn molt complex per als països del sud d'Europa, Barcelona se situa en un bon lloc a escala mundial per "fer que les coses passin" atenent al seu nivell de reconeixement en camps com els negocis, el turisme, el coneixement, la cultura i la creativitat o la formació d'excel·lència.

Ciutat competitiva per als negocis

Efectivament, el Mori's Global Power Index 2012, que compara 40 grans ciutats del món, inclou per primera vegada Barcelona i li atorga el tretzè lloc del món i el setè europeu per la seva competitivitat global, amb una puntuació pròxima a les de Pequín i Frankfurt. La ciutat obté posicions capdavanteres -entre les 15 primeres- en les dimensions d'interacció cultural, habitabilitat, accessibilitat, i medi ambient, mentre que en R+D se situa abans de la posició 25 i en economia ocupa el lloc 36. Alhora, Barcelona ocupa la sisena posició com a ciutat preferida pels alts executius europeus per ubicar els negocis el 2011, d'acord amb l'European Cities Monitor de Cushman and Wakefield.

Cal destacar la solvència d'aquesta posició, atès que durant la darrera dècada (2001-2011) es manté entre les sis primeres ciutats d'Europa de forma ininterrompuda, mentre que l'any 1990 ocupava l'onzè lloc d'aquest rànquing.

Quant a l'atracció d'inversió, la Ciutat Comtal se situa entre les deu primeres del món pel que fa a nombre de projectes d'inversió estrangera captats entre 2008 i 2012 i l'any 2012, concretament, assoleix la dotze-

na posició en el rànquing de principals metròpolis receptores, segons l'informe *Global Cities Investment Monitor 2013* de KPMG. D'altra banda, rànquings sobre atractivitat comercial com el publicat el 2012 per Jones Lang Lasalle amb relació a les preferències de les empreses de distribució internacional o el *Globe Shoppers Cities Index 2011* de *The Economist Intelligence Unit* coincideixen a situar Barcelona entre les deu ciutats europees més atractives des del punt de vista del comerç al detall.

Competitivitat global de les ciutats. 2012

Posició	Ciutat	Posició	Ciutat
1	Londres	14	Xangai
2	Nova York	15	Sydney
3	París	16	Estocolm
4	Tòquio	17	Osaka
5	Singapur	18	Zuric
6	Seül	19	Brussel·les
7	Amsterdam	20	Copenhaguen
8	Berlín	21	Toronto
9	Hong Kong	22	Madrid
10	Viena	23	Los Angeles
11	Pequín	24	Vancouver
12	Frankfurt	25	Istanbul
13	Barcelona		

Font: Mori's Global Power City Index. Institut of Urban Strategies. The Mori Memorial Foundation

Referent internacional de turisme urbà

En un context de feblesa de la demanda interna, l'atractivitat de Barcelona per als visitants estrangers esdevé el motor del sector turístic local. Efectivament, segons l'informe *Euromonitor International*, l'any 2011 Barcelona és la vintena ciutat més visitada per turistes internacionals entre 100 ciutats del món i la cinquena més visitada entre les ciutats europees.

Pel que fa al turisme de negocis, Barcelona és la cinquena ciutat del món on se celebren més reunions internacionals el 2012, després de Viena, París, Berlín i Madrid i perd dues posicions respecte a 2011.

En l'àmbit de les infraestructures d'accés a la ciutat, el 2012 l'aeroport del Prat conserva la novena posició en el rànquing de principals aeroports europeus per volum de passatgers. Paral·lelament, el 2011 Barcelona es manté com a primer port base d'Europa i de la Mediterrània per a creuers per onzè any consecutiu i és el quart port base del món.

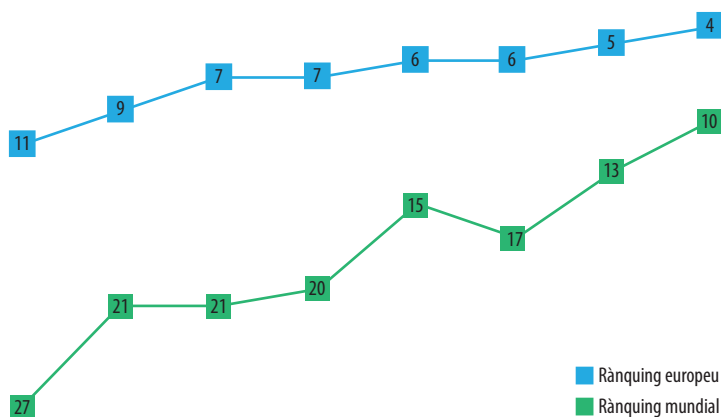
Pol d'economia del coneixement i creativitat

L'estratègia d'impuls a la recerca ha permès que Barcelona continuï avançant en aquest àmbit i se situï en quarta posició europea i desena mundial en producció científica l'any 2012, segons l'informe anual elaborat per la Universitat Politècnica de Catalunya. Així mateix, nou dels 300 investigadors a qui s'han concedit les *Advanced Grants 2012* de l'European Research Council treballen a Catalunya –representen el 60% de les beques concedides a l'Estat espanyol–, la qual cosa demostra un cop més la qualitat de la recerca que es fa al Principat.

Pel que fa a la dimensió del mercat laboral en sectors d'alt valor afegit, Catalunya va ser la cinquena regió d'Europa quant al nombre d'ocupats en sectors manufacturadors d'intensitat tecnològica alta i mitjana-alta, la sisena pel que fa a treballadors en ciència i tecnologia i la novena quant als sectors de serveis intensius en coneixement l'any 2011. Malgrat el bon posicionament, cal tenir en compte que es registra una reducció generalitzada de llocs de treball en aquests àmbits respecte a 2010.

Principals ciutats del món pel que fa a la producció científica. 2012

Posicionament de Barcelona en els rànquings mundial i europeu

En l'àmbit de la formació, cal destacar que Barcelona és l'única ciutat amb dues institucions docents entre les 10 millors escoles de negocis del continent europeu, ja que ESADE i IESE ocupen les posicions vuitena i tercera d'Europa i els llocs setè i vint-i-dosè del món, respectivament, en el rànquing Global MBA 2013 publicat pel *Financial Times*. Així mateix, el 2011 el percentatge de treballadors i treballadores amb estudis universitaris de Catalunya creix fins a situar-se en el 37,9% i el 42,7%, respectivament, valors clarament superiors a la mitjana de la Unió Europea.

Barcelona ocupa les posicions 13 i 19 en el rànquing europeu i mundial de ciutats innovadores 2011, que encapçalen Boston, San Francisco i París, i guanya dues i set posicions, respectivament, amb relació al rànquing de 2010. També millora la percepció internacional de la ciutat en l'àmbit de la tecnologia: Barcelona es troba entre les deu primeres ciutats tecnològiques d'Europa segons el rànquing elaborat per Buck Consultants International i gaudeix d'un creixent reconeixement internacional com a *smart city*. En aquest àmbit –i en un entorn global on la tecnologia mòbil es perfila com un vector clau de creixement per al conjunt de l'economia–, la celebració del Mobile World Congress i el projecte de llegat industrial (*legacy*) vinculat a la designació de Barcelona com a *Mobile World Capital* suposen una oportunitat estratègica per a posicionar la ciutat com a referent en l'àmbit tecnològic.

Ciutat amb qualitat de vida i compromesa amb el medi ambient

Un any més, Barcelona continua mostrant la seva fortalesa en diversos rànquings internacionals relacionats amb l'oferta cultural, de lleure i de qualitat de vida. A més de mantenir-se com a millor ciutat europea en qualitat de vida dels treballadors el 2011 per catorzè any consecutiu en el prestigiós European Cities Monitor (Cushman & Wakefield), Barcelona és la novena ciutat en atractivitat global i la cinquena en caràcter social i cultural –amb cinc ciutats més– d'acord amb l'estudi comparatiu de ciutats del món *Hot Spots* realitzat l'any 2012 per l'Economist Intelligence Unit. Així mateix, l'informe *State of World's Cities 2012-2013* elaborat per l'agència Habitat de Nacions Unides, atorga a Barcelona la cinquena posició en la dimensió de qualitat de vida entre 69 ciutats del món i el dissetè lloc en l'índex de prosperitat global 2012.⁹

Des del punt de vista del compromís amb la sostenibilitat, cal destacar el temps moderat que es triga a arribar a la feina a l'àrea metropolitana –el segon més baix de les àrees urbanes analitzades a l'Scorecard on Prosperity 2012 del Toronto Board of Trade– i el fet que la província de Barcelona manté una posició capdavantera en el rànquing europeu de la certificació EMAS i supera alguns països de referència ambiental com Dinamarca, Noruega o Finlàndia, tot i el descens del nombre de certificacions l'any 2012.

⁹ Basat en les dimensions de productivitat, infraestructures, medi ambient, equitat i qualitat de vida.

D'altra banda, segons el rànquing Top Global Fashion Capital 2012, Barcelona ocupa la tercera posició com a capital de la moda només precedida per Londres i Nova York a partir de l'anàlisi de la freqüència, l'ús contextual i l'aparició a Internet, blogs, media i xarxes socials.

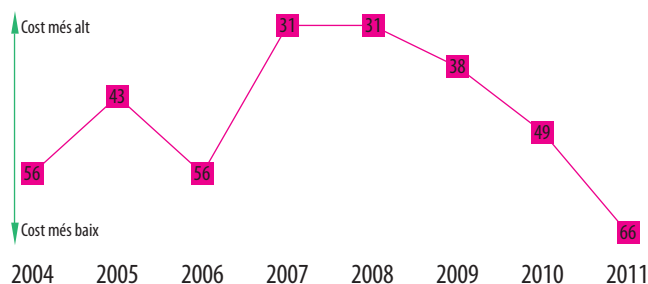
Millora de la competitivitat en matèria de costos

Pel que fa al cost de la vida, segons l'estudi anual elaborat per Mercer Consulting, Barcelona ha passat de la posició 66 el 2011 a la 85 del rànquing mundial el 2012, una tendència que es registra per quart any consecutiu i que fa que Barcelona hagi baixat 54 llocs en el rànquing de cost de la vida al món, un abaratiment més marcat que el que experimenten altres ciutats europees com París o Milà.

De la mateixa manera, altres preus rellevants per a l'activitat econòmica –en particular, els de lloguer de sòl industrial– han experimentat descensos considerables a conseqüència de la feblesa de la demanda i el procés d'ajust del mercat immobiliari, fet que pot suposar un augment de l'atractiu de Barcelona per fer-hi negocis i establir-hi empreses quan es reactivi l'economia. Barcelona se situa també entre les ciutats amb una bona posició competitiva per atreure activitat del comerç minorista l'any 2012, malgrat la pujada general dels lloguers als carrers més comercials a causa de la forta demanda –interna i internacional– d'aquests espais. D'altra banda, la ciutat es manté en posició intermèdia en el rànquing de nivells salarials de ciutats del món analitzades en l'informe de la Unió de Bancs Suïssos de 2012.

En l'àmbit fiscal, en canvi, l'augment del tipus impositiu de l'IVA de setembre de 2012 equipara el tipus espanyol a la mitjana de la UE, mentre que el tipus impositiu de societats es manté a un nivell elevat respecte als països de referència.

Evolució del posicionament de Barcelona en el rànquing sobre cost de la vida

Deteriorament dels indicadors laborals respecte a la mitjana europea

Els indicadors que mostren resultats menys favorables són novament els relacionats amb el mercat de treball, ja que l'ajust en curs a Catalunya provoca que el 2011 la taxa d'ocupació se situï per sota de la mitjana europea per tercer any consecutiu i la taxa d'atur es continuï incrementant fins a duplicar la mitjana de la UE. Tot i que les taxes d'ocupació i d'atur de la ciutat segueixen sent més favorables que les de Catalunya i Espanya, la rellevància socioeconòmica d'aquests indicadors els converteix en objectiu prioritari de les polítiques públiques.

Els resultats d'aquest capítol suggereixen que la internacionalització de l'economia de Barcelona és un gran actiu que es confirma com el seu principal motor d'activitat i que la marca Barcelona manté la força en un context internacional advers que afecta negativament la imatge internacional de les economies del sud d'Europa.

Posicionament de Barcelona en rànquings internacionals. 2011-12

Ciutat negocis	
Índex de ciutats competitives al món/Europa	13/7
Primeres ciutats del món en projectes d'inversió (període 2008-2012)	10
Millors ciutats d'Europa per a fer negocis	6
Les 10 primeres ciutats del Sud d'Europa	1
Les 10 primeres regions del Sud d'Europa	1
Índex de prosperitat global al món/Europa	17/14
Ciutats atractives per establir-hi operacions	6
Principals regions d'Europa en recepció projectes d'IED	12
Ciutats del món en organització de reunions internacionals	5
Marca	
Ciutats d'Europa més conegudes com centre de negoci	3
Ciutats d'Europa que més progressen	2
Ciutat més admirada pel seu model de desenvolupament urbà	1
Atractivitat global entre les ciutats més competitives del món	9
Qualitat de vida i turisme	
Ciutats d'Europa amb millor qualitat de vida pels treballadors (Cushman&Wakefield)	1
Destinacions de turisme internacional Europa/Món (any 2011)	5/20
Liveability Index	34
Qualitat de vida (Mercer Consulting)	40
Coneixement	
Rànquing de ciutats tecnològiques a Europa	=10
Millors programes MBA. Rànquing mundial (2013)	IESE 7, ESADE 22
Millors programes MBA. Rànquing europeu (2013)	IESE 3, ESADE 8
Ciutats del món en producció científica rànquing mundial/europeu	10 Món/ 4 Europa
Infraestructures	
Facilitat d'ús de transport en mobilitat interna	6
Aeroports d'Europa per volum de passatgers	9
Ports d'Europa en trànsit de contenidors	66 món/13 Europa
Espai per oficines i comerç	
Disponibilitat d'espai d'oficines	6
Les 10 primeres destinacions d'Europa pel comerç al detall internacional	10
Millors ciutats d'Europa per anar de compres	= 2
Preus	
Ciutats del món amb major cost de la vida	85
Sostenibilitat	
Temps de desplaçament a l'àrea metropolitana	2
Consum d'aigua total per habitant i dia	8

Nota: el símbol = davant el número indica que la posició és compartida amb altres ciutats
 Font: diversos informes de rànquings internacionals

Atès el valor estratègic d'aquesta temàtica, potenciar l'aportació internacional a l'economia de Barcelona i generar les condicions per atreure capital inversor a la ciutat són dos dels objectius de l'Ajuntament de Barcelona pel present mandat. En aquest sentit, al començament del 2013 s'ha anunciat el projecte Barcelona Growth, impulsat per l'Ajuntament de Barcelona juntament amb agents del sector privat per afavorir el creixement econòmic de la ciutat a partir de l'orientació internacional i afavorint l'atracció de noves inversions i la captació de talent mitjançant el desenvolupament de cinc mesures: l'impuls de la marca Barcelona, l'Oficina d'Atenció a l'Empresa, la creació del Barcelona Data Resource Center, convertir la capitalitat del mòbil en motor econòmic dels diferents sectors i implantar una zona franca d'emprenedors.

2

El mercat de treball a Barcelona

Població activa i inactiva

El quart trimestre de 2012 la població activa va arribar a la xifra de 784.900 persones a Barcelona, el 61,5% de la població total, mentre que el desembre de 2011 representava el 61,1% de la població. Aquest increment s'ha traslladat íntegrament, com ja va passar l'any 2011, a un augment de l'atur que ja arriba a l'11,5% de la població.

A la ciutat hi ha 15.500 persones actives menys el desembre de 2011 que el desembre de 2012. Aquesta xifra és el resultat d'un descens de 27.300 persones en la població ocupada i d'un increment de l'atur en 11.800 persones.

Principals dades de l'EPA a Barcelona 2012. Milers de persones

	2011				2012				Var. IV trim.
	I	II	III	IV	I	II	III	IV	
Població total	1.301,6	1.300,6	1.302,6	1.310,9	1.297,0	1.288,2	1.272,2	1.275,5	-2,7%
Població activa	800,9	797,0	811,5	800,4	790,9	791,3	779,8	784,9	-1,9%
Ocupats	672,7	684,7	676,4	665,2	651,0	654,7	632,3	637,9	-4,1%
Aturats	128,2	112,3	135,1	135,2	139,9	136,6	147,5	147,0	8,7%

Font: elaboració pròpia amb dades Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona

Entre la població inactiva, que el quart trimestre de 2012 representava el 38,5% de la població total, hi destaquen les reduccions del 6% del nombre de pensionistes i del 9,5% de les persones que s'ocupen de la llar. Puja, en canvi, el total d'estudiants, un 3,6%, mentre que el de persones amb incapacitat es manté estable, només baixa un 0,4%.

Principals dades de l'EPA a Barcelona 2012. Milers de persones

	2011				2012				Var. IV trim.
	I	II	III	IV	I	II	III	IV	
Població inactiva	500,7	503,6	491,1	510,5	506,1	496,9	492,4	490,6	-3,9%
Estudiants	65,7	64,6	55,1	67,6	74,3	68,2	50,3	70,0	3,6%
Pensionistes	294,7	310,1	291,5	300,1	294,1	291,8	290,9	282,0	-6,0%
Feines llar	111,8	108,7	116,0	110,3	105,3	103,7	109,2	99,8	-9,5%
Incapacitats	15,7	10,5	14,3	22,6	22,6	20,4	24,2	22,5	-0,4%
Altres	12,8	9,7	14,2	9,9	9,8	12,8	17,8	16,3	64,6%

Font: elaboració pròpia amb dades Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona

Una radiografia de la població activa de la ciutat, amb dades de la mitjana anual 2012, indica que el 51,3% del total de la població activa de Barcelona és masculina, però es manté la seva tendència a la baixa: 1,7 punts respecte a la mitjana de 2010. El grup de 25 a 54 anys representa el 77,1% del total de persones actives de la ciutat, malgrat que és el col·lectiu que més baixa respecte a l'any anterior (un 3,4%).

El 50,4% de la població activa ha fet estudis superiors, 0,8 punts més que l'any 2011, i només el 10% té, com a màxim, estudis primaris. Els estrangers han passat de representar el 21,9% del total d'actius l'any 2011 a suposar el 19,8% un any després.

Principals variables de població activa a Barcelona. Mitjana anual en milers

	2011	2012	Var. 2011-12
Població activa	802,5	786,4	-2,0%
Per sexe			
Homes	417,4	403,6	-3,3%
Dones	385,1	382,8	-0,6%
Per edat			
De 16 a 19 anys	8,8	9,7	9,9%
De 20 a 24 anys	46,1	46,5	0,8%
De 25 a 54 anys	628,3	609,6	-3,0%
55 anys i més	119,3	123,5	3,6%

De l'anàlisi de la pèrdua de població activa a la ciutat llarg de l'any 2012 es desprèn que aquesta es concentra en la població masculina de 25 a 54 anys, amb estudis secundaris i de nacionalitat estrangera. Les xifres revelen que dels 15.800 actius que va perdre la ciutat, 13.800 són homes, i que el grup de 25 a 54 anys baixa en 19.800 persones, reducció que es compensa en part amb l'increment de la població de més de 54 anys i la de 16 a 19 anys.

D'altra banda, hi ha 15.800 actius menys amb estudis secundaris, mentre que la població activa estrangera cau en 19.800 persones alhora que la nacional augmenta en 4.000 persones.

Principals variables de població activa a Barcelona. Mitjana anual en milers

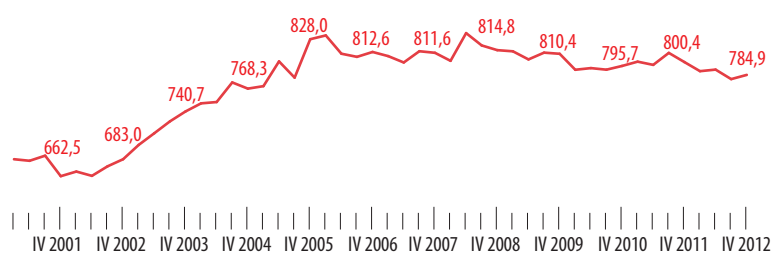
	2011	2012	Var. 2011-12
Població activa	802,5	786,4	-2,0%
Per nacionalitat			
Espanyola	626,8	633,7	1,1%
Estrangera	175,7	155,6	-11,4%
Per nivell formatiu			
Sense estudis i primària	78,5	82,5	5,1%
Secundària 1a. etapa	133,8	129,4	-3,3%
Secundària 2a. etapa	192,4	177,6	-7,7%
Educació superior	397,8	399,8	0,5%

Font: elaboració pròpia. Dades del Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona

Aquestes dades mostren que la reducció de la població activa s'hauria de relacionar amb tres fets. En primer lloc, un important retorn d'immigrants als seus països d'origen, bàsicament homes de 25 a 54 anys. En segon lloc, persones que abandonen el mercat laboral per tal d'estudiar i així millorar el seu nivell educatiu. I, finalment, un nombre creixent de nacionals que emigren a altres països atrets per l'existència d'ofertes de treball a l'estranger.

Totes aquestes variables expliquen que l'any 2012 presenti la població activa mitjana més baixa dels darrers cinc anys.

Evolució de la població activa a Barcelona 2001-12. En milers de persones

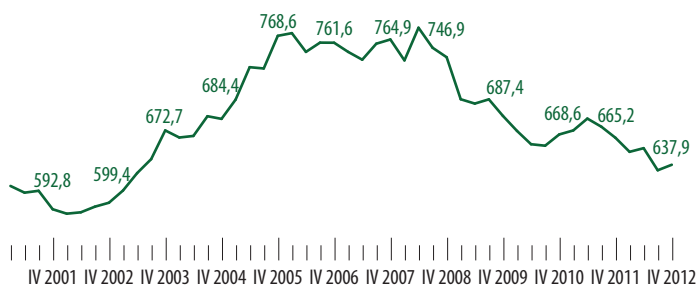

Ocupació, afiliació a la Seguretat Social i contractació

Població ocupada segons l'EPA. Quart trimestre de 2012

L'any 2012, la població ocupada mitjana a Barcelona, segons dades de l'EPA, va ser de 644.000 persones, un 4,6% menys que l'any anterior. La reducció interanual de desembre a desembre va ser del 4,1%, fins a arribar a 637.900 ocupats el desembre de 2012, la xifra més baixa, al desembre, dels darrers dotze anys i lluny del màxim de 776.800 persones que es va assolir al segon trimestre de l'any 2008. En poc més de quatre anys, per tant, l'ocupació ha caigut a Barcelona en 132.800 persones: una de cada sis persones ocupades a mitjan any 2008 ja no ho està el desembre de 2012.

Evolució de la població ocupada a Barcelona. Per trimestres

Agafant les dades mitjanes anuals, el 2012 el 78,8% dels ocupats tenen entre 25 i 54 anys, mentre que els menors de 25 anys només suposen el 4,6% del total de la població ocupada, el percentatge més baix dels darrers cinc anys. Tots els col·lectius presenten reduccions respecte a 2011, menys el grup de majors de 54 anys, que puja un 1,1%.

L'any 2012, el 53,3% de les persones ocupades de la ciutat han cursat educació superior, quasi un punt més que l'any anterior.

Principals variables de població ocupada a Barcelona. Mitjanes anuals en milers

	2010	2011	2012	Var. 2011-12
Població ocupada	664,2	674,8	644,0	-4,6%
Per situació professional				
Assalariats sector privat	470,7	471,6	432,3	-8,3%
Assalariats sector públic	96,5	96,4	104,6	8,6%
Empresaris	95,7	103,2	105,5	2,3%
Altres	1,4	3,7	1,6	-57,8%
Per sexe				
Homes	347,3	347,0	324,9	-6,4%
Dones	316,9	327,8	319,1	-2,6%

Font: elaboració pròpia amb dades del Departament d'Estadística, Ajuntament de Barcelona

En termes de mitjanes anuals, el 67% dels ocupats de Barcelona són assalariats del sector privat. Els assalariats del sector públic i els empresaris representen un 16,2 i un 16,4%, respectivament. A la ciutat, el nombre d'assalariats es redueix un 5,5% respecte a l'any 2011. Mentre que els assalariats del sector privat presenten una reducció interanual del 8,3% al llarg de l'any 2012, creix el nombre d'empleats públics i empresaris: un 8,6 i un 2,3%, respectivament.

Dit d'una altra manera: Barcelona perd 39.300 assalariats al sector privat l'any 2012, una important reducció de l'ocupació que es compensa, en part, amb l'increment en 8.200 del nombre d'empleats públics i amb l'existència de 2.300 empresaris més. En total, l'ocupació cau en 30.800 persones.

Hi ha 443.300 assalariats amb contractes indefinits a la ciutat, una xifra que representa el 82,6% del total de 537.000 i que suposa 3,5 punts més que l'any anterior. Aquest increment relatiu del pes dels contractes indefinits es deu al fort descens dels contractes temporals, que cauen un 21,1% en termes de mitjanes anuals respecte a l'any 2011, mentre que els indefinits només baixen un 1,3%.

Principals variables de població ocupada a Barcelona. Mitjanes anuals en milers

	2010	2011	2012	Var. 2011-12
Població ocupada	664,2	674,8	644,0	-4,6%
Per edat				
De 16 a 19 anys	3,6	5,9	3,4	-42,6%
De 20 a 24 anys	37,5	29,6	26,7	-9,8%
De 25 a 54 anys	519,3	533,9	507,3	-5,0%
55 anys i més	103,9	105,4	106,6	1,1%
Per nacionalitat				
Espanyola	534,9	541,5	525,9	-2,9%
Estrangera	129,3	133,3	118,1	-11,4%

Font: elaboració pròpia amb dades del Departament d'Estadística, Ajuntament de Barcelona

Quant a sectors, els serveis ocupen el 84,8% de les persones que treballaven a la ciutat l'any 2012, un percentatge 1,4 punts superior al de l'any 2011. Tots els sectors presenten reduccions de l'ocupació, que van del 3% dels serveis al 41% de l'agricultura.

Principals variables de població ocupada a Barcelona. Mitjanes anuals en milers

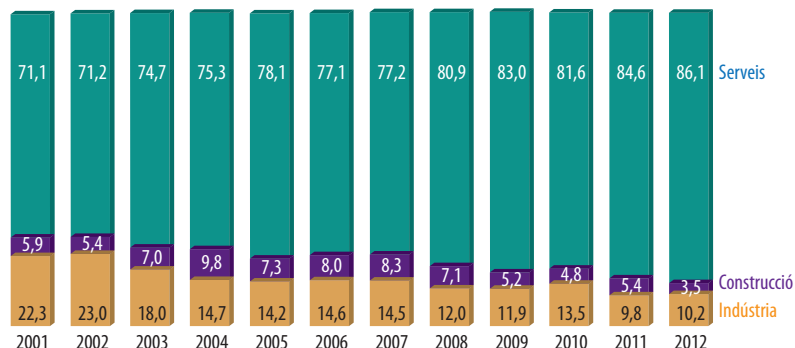
	2010	2011	2012	Var. 2011-12
Població ocupada	664,2	674,8	644,0	-4,6%
Per nivell formatiu				
Sense estudis i educació primària	90,1	64,2	65,1	1,4%
Educació secundària 1a. etapa	102,9	98,6	91,7	-7,0%
Educació secundària 2a. etapa	141,8	158,7	144,0	-9,3%
Educació superior	329,4	353,3	343,3	-2,8%
Per sector econòmic				
Agricultura	0,6	1,2	0,7	-41,7%
Indústria	86,6	74,3	69,2	-6,9%
Construcció	34,1	36,6	28,1	-23,3%
Serveis	542,8	562,7	546,0	-3,0%
Total assalariats	567,1	567,9	537,0	-5,5%
Per tipus de contracte				
Indefinit	462,5	449,3	443,3	-1,3%
Temporal	104,6	118,7	93,7	-21,1%

Font: elaboració pròpia amb dades del Departament d'Estadística, Ajuntament de Barcelona

La indústria manté la pèrdua de pes en l'ocupació atès que ha passat de representar el 13% dels ocupats l'any 2010 al 10,7% el 2012, amb una reducció anual d'un 6,9%. La construcció cau per sobre del 23%. Dels 30.800 ocupats que perd la ciutat al llarg de l'any 2012, 5.100 treballaven a la indústria, 8.500 a la construcció i 16.700 als serveis.

El pes dels serveis s'ha incrementat els darrers anys fins a suposar el 86,1% dels ocupats el darrer trimestre de 2012. La construcció, després del parèntesi alcista de l'any 2011, cau fins a representar només el 3,5% dels ocupats, el nivell més baix dels darrers onze anys. La indústria, que havia arribat al mínim l'any 2011, puja lleugerament el seu pes el 2012, fins al 10,2%, però encara mostra una caiguda evident: ha perdut 12,8 punts en només deu anys.

Evolució de l'ocupació a Barcelona per grans sectors. En %

Si analitzem la població ocupada mitjana no agrària de Barcelona per branques d'activitat (CNAE 2009), observem que les activitats que concentren més ocupació són administració pública, educació i sanitat (23,1%), comerç, reparacions i hoteleria (20,9%), així com les activitats financeres, immobiliàries, professionals, administratives i de serveis auxiliars, que suposen el 19,6% dels ocupats no agraris. Dels 643.300 ocupats no agraris, 409.000 es concentren en aquestes tres branques.

Població ocupada a Barcelona per branques d'activitat. Mitjana anual en milers

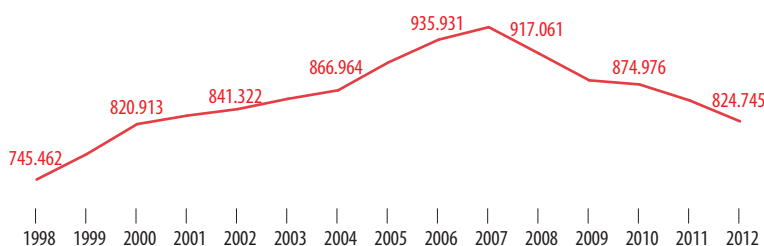
	2010	2011	2012	Var. 2011-12
Població ocupada no agrària	663,6	673,6	643,3	-4,5%
Alimentació, tèxtil, fusta, paper i arts gràfiques	22,6	19,3	15,8	-17,9%
Energia, aigua, química, cautxú i metal·lúrgia, maquinària, material elèctric i de transport	64,1	55,0	53,4	-2,9%
Construcció	34,1	36,6	28,1	-23,3%
Comerç i reparacions, hoteleria	138,3	145,0	134,2	-7,4%
Transports i emmagatzematge	34,7	34,4	32,3	-6,0%
Informació i comunicacions	42,3	40,2	39,6	-1,6%
Activitats financeres, immobiliàries, professionals, administratives i serveis auxiliars	119,5	125,7	126,0	0,2%
Administració pública, educació i sanitat	147,3	147,5	148,8	0,9%
Activitats culturals i esportives, i altres	60,7	70,0	65,2	-6,9%

Font: elaboració pròpia amb dades del Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona

Afiliació a la Seguretat Social i centres de cotització

Segons les dades d'afiliats de la Seguretat Social a Barcelona, el nombre de treballadors assalariats del règim general i els règims especials¹ i els ocupats per compte propi (règim d'autònoms) era de 969.093 persones el quart trimestre de 2012, un 2,3% menys que al mateix període de 2011. Si bé aquesta reducció és inferior a les dels anys 2008 i 2009 (3,2 i 3,9%, respectivament), és lleugerament superior a la de l'any passat (2,2%).

Afiliació al règim general de la Seguretat Social a Barcelona

¹ Règims especials de la llar, agrari i del mar.

Com ja va passar en anys anteriors, el descens més important es dona en el règim general, que baixa un 3,3%, mentre que el d'autònoms presenta un descens més moderat, de l'1,9%. Els règims especials, per la seva banda, s'incrementen un 28,2%.

Des del començament del període de crisi econòmica, a final de l'any 2007, la ciutat ha perdut 129.627 afiliats, 128.255 del règim general i 13.473 autònoms. Només l'increment del nombre d'afiliats a règims especials, que va ser de 12.101 persones, ha compensat, en part, aquesta caiguda. Barcelona ha perdut un de cada deu afiliats als darrers cinc anys.

Pel que fa als grans sectors econòmics, l'afiliació al règim general mostra la preponderància del sector serveis i el seu increment de pes continu a la ciutat. És el sector que presenta la dinàmica més positiva als darrers anys atès que passa del 77,9% dels afiliats l'any 1998 al 88,5% l'any 2012, amb increments interanuals tots els anys. La indústria, per la seva banda, ha perdut 8,4 punts de forma ininterrompuda en aquest període, amb reduccions en tots els exercicis. Aquesta situació és força similar a la que indicaven les dades d'ocupació de l'EPA el darrer trimestre de 2012.

Segons l'EPA, el 86,1% dels ocupats a la ciutat es trobaven al sector serveis, mentre que les dades d'afiliació parlen del 88,5%. En canvi, les xifres d'ocupació de l'EPA mostren un pes més gran de la indústria i la construcció que el que mostren les dades d'afiliació: segons l'EPA, el 10,2% dels ocupats es troben a la indústria i el 3,5% a la construcció, mentre que les dades d'afiliació baixen aquests percentatges al 8,5 i el 3%, respectivament.

Afiliació a la Seguretat Social a Barcelona

	Règim general	Règim autònoms	Règims especials	Total
2008				
1r trimestre	953.143	123.909	22.398	1.099.450
2n trimestre	949.027	123.750	23.854	1.096.631
3r trimestre	933.404	122.066	24.294	1.079.764
4t trimestre	917.061	121.170	25.021	1.063.252
2009				
1r trimestre	898.339	118.891	25.297	1.042.527
2n trimestre	890.414	117.718	25.647	1.033.779
3r trimestre	877.654	115.947	25.406	1.019.007
4t trimestre	880.584	115.972	25.418	1.021.974
2010				
1r trimestre	870.258	114.932	25.665	1.010.855
2n trimestre	868.676	114.869	26.289	1.009.834
3r trimestre	871.932	113.605	25.942	1.011.479
4t trimestre	874.976	114.151	25.880	1.015.007
2011				
1r trimestre	860.497	113.410	25.915	999.822
2n trimestre	847.049	113.557	25.458	986.064
3r trimestre	845.625	112.351	26.530	984.506
4t trimestre	853.132	112.678	26.421	992.231
2012				
1r trimestre	846.078	111.994	26.766	984.838
2n trimestre	841.614	111.837	29.822	983.273
3r trimestre	830.042	110.298	32.329	972.669
4t trimestre	824.745	110.485	33.863	969.093

Font: Institut General de la Seguretat Social

Si fem una anàlisi desagregada per activitats econòmiques de l'afiliació al règim general segons CCAE 2009, cal remarcar que l'any 2012 cap de les principals branques del terciari ha creat ocupació neta, al contrari del que va succeir l'any 2011.

L'hoteleria va perdre un 0,9%, l'educació un 4%, el comerç i les reparacions un 3,1%, els serveis a les empreses un 2,1% i la informació i les comunicacions un 5,1%. Només les activitats sanitàries i els serveis socials i les activitats immobiliàries presenten increments de l'afiliació: un 0,8 i un 2,8%, respectivament. Els serveis a les empreses, el comerç, les activitats sanitàries i els serveis socials, l'hoteleria i l'educació representen el 58% del total d'afiliats al règim general a la ciutat l'any 2012.

Afiliació a la Seguretat Social a Barcelona. Per sectors

	Règim general				Règim d'autònoms			
	2010	2011	2012	Var. 2011-12	2010	2011	2012	Var. 2011-12
Total treballadors	874.976	853.132	824.745	-3,3%	114.151	112.680	110.485	-1,9%
Agricultura, ramaderia	261	221	269	21,7%	156	166	164	-1,2%
Indústria	78.216	74.802	70.265	-6,1%	7.366	6.888	6.435	-6,6%
Construcció	37.165	30.166	24.561	-18,6%	9.012	8.429	7.840	-7,0%
Comerç i reparacions	132.169	127.884	123.977	-3,1%	28.030	27.835	27.201	-2,3%
Altres serveis	627.165	620.059	605.673	-2,3%	69.587	69.362	68.845	-0,7%

Font: Institut General de la Seguretat Social

Si fem la mateixa anàlisi, però sumant l'afiliació al règim general i al règim d'autònoms, la situació pràcticament no varia. Es manté la creació d'afiliació neta a les activitats sanitàries i serveis socials i a les activitats immobiliàries, amb percentatges pràcticament idèntics als del règim general. El sector del comerç i les reparacions perd un 2,9% d'afiliació ja que el nombre d'autònoms també cau. En canvi, hi ha increments de l'afiliació d'autònoms als serveis a les empreses (0,2%), l'hoteleria (0,3%) i l'educació (1,4%) que compensen lleugerament la caiguda del règim general.

Afiliació al règim general i d'autònoms per activitat econòmica

Afiliació al desembre CCAE 2009	2011	2012	Var. 2010-11
Total treballadors	965.812	935.230	-3,2%
Agricultura, ramaderia i pesca	387	433	11,9%
Indústries extractives	57	51	-10,5%
Indústries manufactureres	68.951	64.838	-6,0%
Energia elèctrica i gas	2.514	2.324	-7,6%
Aigua, sanejament, residus	10.168	9.487	-6,7%
Construcció	38.595	32.401	-16,0%
Comerç i reparacions	155.719	151.178	-2,9%
Transports i emmagatzematge	41.780	40.618	-2,8%
Hoteleria	70.726	70.226	-0,7%
Informació i comunicacions	54.648	52.194	-4,5%
Activitats financeres, assegurances	41.818	40.827	-2,4%
Activitats immobiliàries	11.676	11.954	2,4%
Serveis a les empreses	181.136	177.805	-1,8%
Administració pública	77.700	74.480	-4,1%
Educació	64.417	61.968	-3,8%
Activitats sanitàries i serveis socials	84.426	85.199	0,9%
Activitats artístiques, recreatives	23.660	22.991	-2,8%
Altres serveis	32.508	31.290	-3,7%
Llars que ocupen personal domèstic	4.602	4.648	1,0%
Organismes extraterritorials	324	318	-1,9%

Font: Direcció d'Estudis d'Activitats Econòmiques i Ocupació. Ajuntament de Barcelona

Segons la tipologia de centres de cotització, el grup que ocupa de 101 a 1.000 treballadors és el que concentra més persones treballadores a la ciutat de Barcelona, ja que dona feina al 30,7% dels treballadors afiliats (l'any 2011 era el 31,1%). A Catalunya, en canvi, el grup majoritari és el de centres d'entre 11 i 100 treballadors (34,1% del total, 34,5% l'any 2011). A Catalunya els centres de cotització més petits són més importants que a Barcelona. A la ciutat, els centres amb més de 1.000 treballadors ocupen quasi el 22,3% dels treballadors afiliats al règim general de la Seguretat Social, per només el 13,5% a Catalunya.

Quant a l'evolució interanual, s'ha de destacar que tots els centres de cotització, al marge de la seva grandària, presenten reduccions del nombre de treballadors a Barcelona i Catalunya. L'any 2012, els centres de més de 1.000 treballadors són els que menys baixen, tant en nombre de centres com en total de treballadors afiliats, a Barcelona i Catalunya.

Grandària dels centres de cotització a Barcelona i Catalunya

Afilició al desembre	Barcelona			Catalunya		
	2010	2011	2012	2010	2011	2012
Total treballadors	874.976	853.132	824.745	2.439.995	2.354.893	2.255.410
D'1 a 10 treballadors	160.799	159.895	155.955	575.211	564.692	541.803
D'11 a 100 treballadors	251.299	242.779	231.618	849.415	811.436	768.603
De 101 a 1.000 treballadors	271.530	264.923	253.104	694.114	665.410	641.455
Més de 1.000 treballadors	191.348	185.535	184.068	321.255	313.355	303.549
Total centres cotització	72.124	72.013	70.003	251.014	247.522	238.796
D'1 a 10 treballadors	61.977	62.135	60.590	216.538	214.629	207.640
D'11 a 100 treballadors	9.018	8.789	8.362	31.476	30.001	28.384
De 101 a 1.000 treballadors	1.055	1.017	979	2.855	2.751	2.636
Més de 1.000 treballadors	74	72	72	145	141	136

Si analitzem la tipologia de centres de cotització de la ciutat per sectors d'activitat, els que ocupen de 101 a 1.000 treballadors són els més importants a la indústria i als serveis quant a nombre de treballadors ocupats, ja que ocupen el 33,2 i el 32,9% dels treballadors afiliats en aquests dos sectors, respectivament. A la construcció i al comerç el grup que ocupa més treballadors és el d'empreses d'11 a 100 treballadors, amb un 40,5 i un 34,5%, respectivament, del total del sector.

La contractació registrada

El nombre de contractes formalitzats l'any 2012 a la ciutat va ser de 779.115, xifra que suposa un increment del 0,8% respecte a 2011. El nombre de contractes indefinits va pujar un 34,8%, variació que contrasta amb la reducció del 5,8% de l'any anterior. Aquest fet es deu als canvis que ha suposat sobre la contractació el canvi legislatiu que afecta els empleats de la llar. El nombre de temporals, en canvi, va baixar un 3,3%.

L'any 2012, els contractes indefinits representen el 14,4% del total de contractes formalitzats anualment, 3,6 punts més que l'any 2011, en què es va arribar al mínim del segle. Si tenim en compte el període 2000-2012, la contractació baixa un 2,7%, amb un descens superior en la contractació temporal (2,8%) que en la indefinida (1,8%). Si comparem l'any 2012 amb l'any 2007, l'últim abans de la crisi, a Barcelona la contractació anual s'ha reduït en 136.081 contractes, 44.378 dels quals són indefinits.

Contractació laboral a Barcelona per durada de contracte

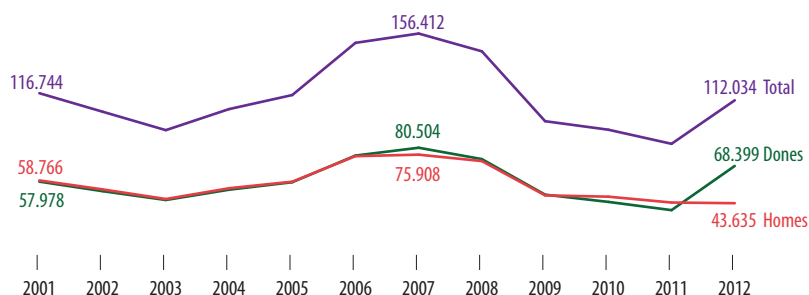
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Total	835.524	887.269	912.761	915.196	889.354	756.279	777.611	772.822	779.115
Indefinits	106.186	115.529	150.217	156.412	144.588	98.147	92.490	83.119	112.034
Temporals	729.338	771.740	762.544	758.784	744.766	658.132	685.121	689.703	667.081

Font: elaboració pròpia amb dades del Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona.

Contractació indefinida

La majoria dels 112.034 contractes indefinits formalitzats a Barcelona l'any 2012 són ordinaris, el 71,5% del total, seguits dels contractes convertits en indefinits, que arriben al 25,6%. Els contractes indefinits van pujar un 34,8% el darrer any, bàsicament per l'increment del 71% dels ordinaris, mentre que baixen la resta de modalitats de contractes.

Contractació indefinida a Barcelona per sexe

A l'hora d'analitzar aquesta evolució s'ha de tenir en compte que el 2012 es va produir un canvi normatiu respecte a la contractació dels empleats de la llar que ha augmentat en gran manera les xifres de contractes indefinits ordinaris. Aquest canvi, que ha afectat especialment les dones, amb un increment anual del 75%, explica que l'any 2012, a diferència d'anys anteriors, siguin les dones el grup majoritari en el total de contractes indefinits, amb un 61% del total, i que, fins i tot, representin el 65,7% dels contractes ordinaris, una modalitat tradicionalment masculina.

Contractació laboral indefinida a Barcelona per tipus de contracte

	2010	2011	2012	Var. 2011-12
Ordinari temps indefinit	47.950	46.723	80.075	71,4%
Foment de la contractació indefinida	12.102	5.522	3.006	-45,6%
Minusvàlids	428	346	325	-6,1%
Convertits en indefinits	32.010	30.528	28.628	-6,2%
Total	92.490	83.119	112.034	34,8%

Font: elaboració pròpia amb dades del Departament d'Empresa i Ocupació de la Generalitat de Catalunya

Contractació temporal

L'any 2012, el nombre de contractes temporals formalitzats a Barcelona baixa un 3,3%, al contrari del que va succeir els dos exercicis anteriors. Aquest tipus de contractes es concentren en tres modalitats: eventuais circumstàncies de producció (41,2% del total), els d'obra o servei (36,9%) i els de interinitat (20,2%). Respecte a l'any 2011, i centrant-nos en les modalitats més rellevants, baixen els contractes per eventuais circumstàncies de producció (8,5%), els d'interinitat (5,6%) i els de pràctiques (5,4%), i pugen els d'obra o servei (un 4,3%).

Contractació laboral temporal a Barcelona per tipus de contracte

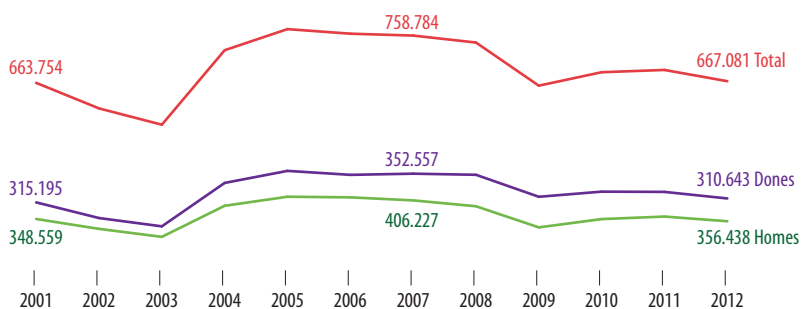
Contractació anual	2012	Var. 2011-12
Pràctiques	3.201	-5,4%
Minusvàlids	782	-4,2%
Obra o servei	246.123	4,3%
Eventuals circumstàncies producció	274.672	-8,5%
Interinitat	134.978	-5,6%
Substitució jubilació 64 anys	90	26,8%
Jubilació parcial	1.822	20,7%
Relleu	1.232	4,4%
Formació	1.437	3,3%
Temporals d'inserció	102	8,5%
Altres	2.642	24,4%
Total	667.081	-3,3%

Font: elaboració pròpia amb dades del Departament d'Empresa i Ocupació de la Generalitat de Catalunya

Les dones concentren el 53,4% del total de contractes temporals de l'any 2012 formalitzats a la ciutat. El predomini de les dones es deu al seu pes majoritari en els contractes temporals d'interinitat (més d'un 73%

són per a dones) i, amb menys diferència, en els de pràctiques i relleu, mentre que els homes són majoritaris a la resta de modalitats.

Contractació temporal a Barcelona per sexe

Contractació per nacionalitat

Al contrari dels quatre anys anteriors, el 2012 el nombre dels contractes formalitzats per estrangers augmenta, concretament un 0,4%. La contractació de nacionals s'incrementa un 0,9%, de manera que continua la tendència de l'any 2011, quan ja van créixer un 1,9%.

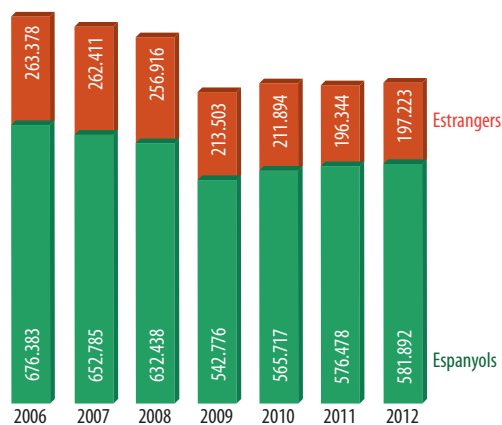
Contractació a Barcelona per nacionalitat

	2010	2011	2012	Var. 2011-12	Var. 2006-12
Total contractes	777.611	772.822	779.115	0,8%	-14,6%
Espanyols	565.717	576.478	581.892	0,9%	-14,0%
Indefinitos	65.555	60.557	69.689	15,1%	-38,5%
Temporals	500.162	515.921	512.203	-0,7%	-9,0%
% total	72,8%	74,6%	74,7%		
Estrangers	211.894	196.344	197.223	0,4%	-16,6%
Indefinitos	26.935	22.562	42.345	87,7%	14,9%
Temporals	184.959	173.782	154.878	-10,9%	-22,4%
% total	27,2%	25,4%	25,3%		

Font: elaboració pròpia amb dades del Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona

L'evolució del període 2006-2012 és més positiva per als espanyols que per als estrangers atès que els primers presenten una reducció del 14% en aquest període, mentre que la dels segons és del 16,6%.

Contractació a Barcelona per nacionalitat

La contractació temporal baixa un 10,9% el darrer any entre els espanyols i un 0,7% entre els estrangers. La contractació indefinida, fruit de la reforma referent a contractació dels empleats de la llar, puja en ambdós casos de forma important: un 15,1% en el col·lectiu nacional i un 87,7% entre els estrangers, fet lògic tenint en compte que la majoria de les empleades de la llar són estrangeres.

Contractació per edat

El 42,7% dels contractes formalitzats l'any 2012 a la ciutat han estat de persones d'entre 30 i 44 anys. Darrere d'aquest grup se situa el col·lectiu de 25-29 anys, que representa el 20% del total. Tots els grups menors de 30 anys presenten un comportament pitjor que la mitjana de la ciutat, situació que no és nova ja que des de l'any 2006 es repeteix el mateix comportament.

Els grups d'edat majors de 30 anys han tornat a experimentar, com l'any 2011, increments del nombre de contractes, mentre que disminueix de nou la contractació entre els menors d'aquesta edat. El col·lectiu que puja més és el dels majors de 44 anys (19,7%). La contractació de persones menors de 30 anys baixa en tots els casos: 23,8% els menors de 20 anys, 9,9% el grup de 20-24 anys i 2,9% el col·lectiu de 25-29 anys.

Els contractes indefinits s'incrementen respecte a l'any 2011 en tots els casos, menys en el dels menors de 20 anys, que cauen un 20%. La contractació temporal baixa entre els col·lectius més joves, especialment entre els menors de 20 anys (més del 24%), es manté en el grup de 30 a 44 anys i puja entre els majors de 44 anys. En el període 2006-2012, la contractació entre els menors de 20 anys va caure un 64,5%, un 32% en el grup de 20-24 anys i un 26% en el grup de 25 a 29 anys. En canvi, la contractació creix un 3,8% en aquest període en el col·lectiu de 30 a 44 anys i, especialment, entre els majors de 44 anys: un 13,9%.

Contractació a Barcelona per edat

	2010	2011	2012	Var. 2011-12
Total contractes	777.611	772.822	779.115	0,8%
Menors de 20 anys	32.592	28.077	21.395	-23,8%
Indefinits	2.750	2.207	1.764	-20,1%
Temporals	29.842	25.870	19.631	-24,1%
De 20 a 24 anys	160.575	154.989	139.636	-9,9%
Indefinits	13.611	11.213	11.518	2,7%
Temporals	146.964	143.776	128.118	-10,9%
De 25 a 29 anys	166.177	160.655	156.073	-2,9%
Indefinits	21.054	18.483	20.070	8,6%
Temporals	145.123	142.172	136.003	-4,3%
De 30 a 44 anys	310.662	321.221	332.894	3,6%
Indefinits	40.906	38.578	50.312	30,4%
Temporals	269.756	282.643	282.582	0,0%
45 anys i més	107.605	107.880	129.117	19,7%
Indefinits	14.169	12.638	28.370	124,5%
Temporals	93.436	95.242	100.747	5,8%

Font: elaboració pròpia. Dades del Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona

El percentatge de contractes temporals sobre el total de contractes formalitzats l'any 2012 va del 91,8% dels menors de 20 anys al 78% dels majors de 44 anys. A mesura que augmenta l'edat de les persones contractades es redueix el percentatge de temporalitat.

Contractació per sectors

El sector serveis representa el 94,2% del total de contractes formalitzats a la ciutat al llarg de l'any 2012, un percentatge de quasi un punt més que l'any anterior. Es manté, per tant, la tendència a l'alça d'anys precedents, ja que el 2006 era del 89%. El 2012, com va passar l'any 2011, la construcció va ser el sector que va tenir un comportament més dolent pel que fa a contractació, amb una baixada del 15,5%. El sector serveis puja un 1,8% i la indústria baixa de nou, aquest any un 9,2%.

Contractació a Barcelona per sectors

	2010	2011	2012	Var. 2011-12	Var. 2006-12
Total contractes	777.611	772.822	779.115	0,8%	-14,6%
Agricultura	650	802	899	12,1%	-31,0%
Indefinitos	114	191	297	55,5%	-8,3%
Temporals	536	611	602	-1,5%	-38,4%
Indústria	20.882	19.861	18.036	-9,2%	-47,4%
Indefinitos	3.785	4.383	3.973	-9,4%	-62,1%
Temporals	17.097	15.478	14.063	-9,1%	-40,8%
Construcció	40.691	31.020	26.217	-15,5%	-59,7%
Indefinitos	5.810	4.029	3.449	-14,4%	-66,7%
Temporals	34.881	26.991	22.768	-15,6%	-58,4%
Serveis	715.388	721.139	733.963	1,8%	-9,6%
Indefinitos	82.781	74.516	104.315	40,0%	-19,2%
Temporals	632.607	646.623	629.648	-2,6%	-7,8%

Font: elaboració pròpia amb dades del Departament d'Empresa i Ocupació de la Generalitat de Catalunya

Els serveis són el sector amb un nombre més elevat de contractes temporals, un 85,8%, mentre que la indústria és el que manté un percentatge més baix de temporalitat: un 67%, quasi 19 punts inferior a la taxa dels serveis. A la construcció i a la indústria cauen la contractació indefinida (14,4 i 9,4%, respectivament) i la temporal, un 15,6 i 9,1%, respectivament.

Al sector serveis descendeix un 2,6% la contractació temporal i s'incrementa notablement, un 40%, la contractació indefinida (de nou es fa evident l'efecte dels canvis legislatius referits a les empleades de la llar en matèria de contractació).

Contractació a Barcelona per activitats

	Acumulat any 2012			Var. 2011-12		
	Indefinitos	Temporals	Total	Indefinitos	Temporals	Total
Agricultura, ramaderia, pesca	297	602	899	55,5%	-1,5%	12,1%
Indústries extractives	3	3	6	100,0%	-50,0%	0,0%
Indústries manufactureres	3.639	10.727	14.366	-4,9%	-9,1%	-8,1%
Energia, aigua i gestió de residus	331	3.333	3.664	-40,5%	-9,1%	-13,2%
Construcció	3.449	22.768	26.217	-14,4%	-15,6%	-15,5%
Comerç	16.956	45.348	62.304	-5,7%	-4,8%	-5,1%
Transports i comunicacions	4.110	14.578	18.688	-22,6%	23,4%	9,1%
Hoteleria i restauració	12.976	63.074	76.050	9,1%	-8,5%	-5,9%
Turisme	634	3.453	4.087	-16,1%	-34,2%	-31,9%
Activitats relacionades amb la informació	5.741	26.665	32.406	-7,3%	-19,4%	-17,5%
Activitats financeres i d'assegurances	1.151	2.619	3.770	-14,2%	-15,4%	-15,0%
Activitats immobiliàries	1.476	1.894	3.370	13,7%	-3,0%	3,7%
Activitats tècniques i professionals	9.425	224.755	234.180	-10,2%	-3,6%	-3,9%
Activitats administratives, jurídiques i de comptabilitat	4.479	36.618	41.097	-8,4%	23,8%	19,3%
Activitats sanitàries i de serveis socials	3.723	109.481	113.204	-13,8%	-8,7%	-8,9%
Educació	3.953	33.468	37.421	-1,3%	1,5%	1,2%
Indústries culturals, artístiques i de lleure	2.229	34.503	36.732	-4,2%	-3,9%	-4,0%
Altres serveis	37.462	33.192	70.654	911,7%	42,1%	161,1%
Total	112.034	667.081	779.115	34,8%	-3,3%	0,8%

Les activitats que tenen un pes més gran sobre la contractació total l'any 2012 a la ciutat són les tècniques i professionals, que suposen el 30,1% dels contractes formalitzats l'any 2012, seguides, de lluny, per les activitats sanitàries i de serveis socials, que concentren el 14,5% de la contractació, i l'hoteleria i restauració, que representa el 9,8%. Aquest rànquing es manté idèntic en la contractació temporal, però en canvi varia lleugerament quant a la contractació indefinida, ja que el comerç suposa el 15,1% dels contractes indefinits formalitzats l'any 2012, mentre que els temporals són només un 8%.

Si comparem les dades acumulades de 2011 i 2012, hi destaca el fort increment de la contractació temporal en les activitats administratives, jurídiques i de comptabilitat, que puja un 19,3%, i en el transport i les comunicacions, amb un increment del 9,1%. El tercer grup d'activitats que augmenta al llarg de l'any 2012 és el d'altres serveis, on s'inclouen els treballadors i treballadores de la llar, el col·lectiu clau per explicar l'evolució de la contractació aquest any. Però en aquest cas la forta pujada del darrer any, un 161%, es deu a l'espectacular augment de la contractació indefinida: quasi un 912%.

La contractació indefinida es redueix en la majoria d'activitats econòmiques, amb l'excepció dels altres serveis, l'hoteleria i les activitats immobiliàries. El fort increment del grup d'altres serveis fa que, en conjunt, la contractació indefinida pugi un 34,8%.

Contractació per nivell d'estudis

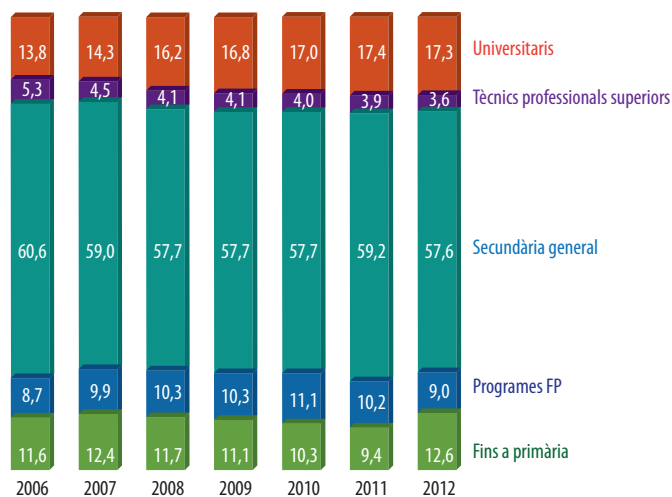
El 57,6% de les persones que van formalitzar contractes el 2012 a Barcelona tenen estudis de secundària general (batxillerat). Els universitaris són el segon grup en importància, amb un 17,3% del total, i només el 12,6% de les persones contractades han fet estudis relacionats amb la formació professional.

Contractació a Barcelona per nivell d'estudis

	2009	2010	2011	2012	Var. 2006-12
Total contractes	756.279	777.611	772.822	763.295	-16,4%
Fins a primària	83.699	79.861	72.484	95.846	-9,1%
Indefinits	12.571	10.660	8.241	14.451	2,1%
Temporals	71.128	69.201	64.243	81.395	-10,8%
Programes FP	78.031	85.967	78.501	68.558	-13,8%
Indefinits	7.555	6.843	5.966	6.450	-38,0%
Temporals	70.476	79.124	72.535	62.108	-10,1%
Secundària general	436.115	448.503	457.176	439.293	-20,6%
Indefinits	53.102	49.469	44.150	55.619	-37,7%
Temporals	383.013	399.034	413.026	383.674	-17,3%
Tècnics prof. superiors	31.263	30.914	30.126	27.543	-43,0%
Indefinits	5.225	4.863	4.534	4.165	-56,3%
Temporals	26.038	26.051	25.592	23.378	-39,7%
Universitaris	127.171	132.366	134.535	132.055	4,7%
Indefinits	19.694	20.655	20.228	19.222	-28,2%
Temporals	107.477	111.711	114.307	112.833	13,5%

Font: elaboració pròpia amb dades del Departament d'Empresa i Ocupació de la Generalitat de Catalunya. Nota: hi ha una diferència entre el total de contractes i la suma de contractes per nivell formatiu deguda al fet que es desconeix el nivell formatiu de les persones incloses en el règim especial dels serveis a la llar familiar regulat pel Reial decret 1620/2011, de 14 de novembre, i integrat en el règim general de la Seguretat Social.

Contractació a Barcelona per nivell d'estudis

L'impacte del canvi legislatiu referent als empleats i empleades de la llar també es fa evident en analitzar la contractació per nivell d'estudis. Els contractes indefinits, que són els més afectats per aquesta reforma, s'incrementen notablement en els col·lectius on el pes d'aquests treballadors és més alt, que són els de baixa qualificació. Així, la contractació indefinida augmenta un 75% en el cas de les persones que han cursat com a màxim estudis primaris. En canvi, com ja va passar en anys anteriors, baixa la contractació indefinida dels tècnics professionals superiors, un 8,1%, i un 5% la de les persones amb estudis superiors.

L'any 2012, el grau de temporalitat més baix de la contractació temporal s'observa entre les persones que han estudiat fins a primària, que arriba al 84,9%, per sota dels grups que tradicionalment tenen un percentatge més petit de contractació temporal anual: els universitaris (85,4%) i els tècnics professionals superiors (84,9%).

Els percentatges de temporalitat han convergit entre els diferents grups els darrers anys. Si l'any 2007 la diferència entre la taxa de temporalitat més alta, la de les persones amb programes d'FP, i la més baixa, corresponent als universitaris, era de 10,4 punts, l'any 2012 aquesta diferència s'ha reduït a 5,7 punts, 1,8 punts menys que l'any anterior.

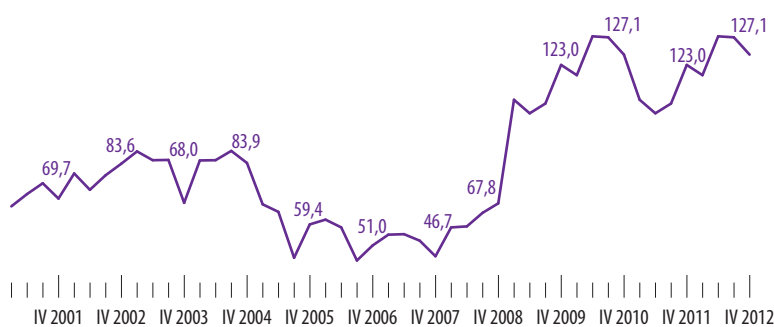
Població aturada

Població aturada segons l'EPA

Segons l'EPA, Barcelona tenia una mitjana de 142.800 aturats l'any 2012, un 11,8% més que l'any 2011. En només un any, la ciutat presenta 15.100 persones aturades més. Després del mínim descens de l'any 2011, l'atur es torna a incrementar, encara que amb una taxa inferior al 16% de l'any 2010 i al 78,4% de l'any 2009. Si comparem les dades del darrer trimestre de l'any, observem un augment interanual de l'atur del 8,7% i una xifra de 147.000 aturats al desembre.

L'increment dels aturats ha estat important al llarg dels darrers quatre anys. Al quart trimestre de l'any 2007 es va arribar a un mínim històric d'aturats a la ciutat segons dades de l'EPA, amb un total de 46.700 persones. En només cinc anys aquesta xifra ha pujat fins a 147.000 aturats que indiquen les dades del quart trimestre de 2012, un increment del 215%. En cinc anys, per tant, l'atur a la ciutat s'ha multiplicat per quatre.

Evolució de la població aturada a Barcelona segons l'EPA. En milers

Segons les dades mitjanes corresponents a l'any 2012, el perfil de la persona aturada a la ciutat és el d'un home de 25 a 54 anys que fa més d'un any que és a l'atur. Si comparem les xifres mitjanes dels anys 2011 i 2012, el comportament de l'atur entre els homes és lleugerament pitjor que entre les dones, ja que mentre l'atur masculí puja un 11,8%, el femení puja un 11,7%.

Per edat, cal ressaltar que els majors de 54 anys tornen a ser, com els dos anys anteriors, el grup on més puja l'atur, enguany un 27%, mentre que els joves de fins a 20 anys mostren un comportament força erràtic al llarg dels darrers anys i l'any 2012 són el col·lectiu amb un comportament més dolent, amb un increment de l'atur del 123%. El creixement més moderat s'observa, de nou, entre el col·lectiu de 25-54 anys, que puja un 5,7%. En tots els grups l'increment de l'atur és més gran que l'observat l'any 2011.

Població aturada a Barcelona segons l'EPA. Mitjanes anuals en milers

	2011	2012	Var. 2011-12
Total	127,7	142,8	11,8%
Per sexe			
Homes	70,4	78,7	11,8%
Dones	57,3	64,0	11,7%
Per edat			
De 16 a 19 anys	3,0	6,7	123,3%
De 20 a 24 anys	16,6	18,8	13,4%
De 25 a 54 anys	94,3	99,7	5,7%
De 55 anys i més	13,8	17,6	27,3%

Font: elaboració pròpia amb dades del Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona

L'evolució de l'atur per sectors durant els darrers anys és força erràtica. L'any 2012 es caracteritza, com l'any 2010, per fortes caigudes a la indústria, un 35%, i a la construcció, amb una reducció del 10,8%. En-

guany, l'atur dels serveis creix un 28%. Per tercer any consecutiu, els increments més forts es troben en les persones que fa més de dos anys que estan en aquesta situació, que puguen quasi un 39%, després d'augment espectaculars també en anys anteriors: un 87% l'any 2011 i quasi un 97% l'any 2010.

Població aturada a Barcelona segons l'EPA. Mitjanes anuals en milers

	2011	2012	Var. 2011-12
Total	127,7	142,8	11,8%
Per sector econòmic			
Agricultura	0,0	0,0	0,0%
Indústria	6,6	4,3	-35,0%
Construcció	10,0	8,9	-10,8%
Serveis	41,0	52,5	28,2%
Aturat > 1 any	62,25	64,2	3,1%
Aturat busca primera feina	8,0	12,9	61,9%
Per temps de recerca de feina			
Ja trobada	5,7	5,9	3,5%
Menys de 3 mesos	23,8	23,4	-1,6%
De 3 a 11 mesos	37,7	41,1	9,0%
De 1 a 2 anys	32,2	33,0	2,5%
Més de 2 anys	28,3	39,4	38,9%

Font: elaboració pròpia amb dades del Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona

El pes dels aturats que fa un any o més que són a l'atur respecte al total d'aturats s'ha duplicat en només dos anys: si l'any 2009 el 25% feia un any o més que estaven a l'atur, l'any 2012 aquest percentatge arriba al 50,7%.

Evolució de les taxes d'atur a Barcelona. Total i per edats

	16-19 anys	20-24 anys	25-54 anys	55 anys i més	Total
2007					
1r. trimestre	27,8	11,5	6,1	6,4	6,9
2n. trimestre	35,1	10,7	5,8	7,4	6,9
3r. trimestre	24,4	6,3	6,2	5,9	6,5
4t. trimestre	42,6	7,8	5,3	4,1	5,8
2008					
1r. trimestre	25,4	20,2	6,7	4,5	7,3
2n. trimestre	39,2	15,0	6,0	6,7	7,0
3r. trimestre	43,2	19,2	7,3	2,1	7,8
4r. trimestre	39,6	18,7	7,5	5,3	8,3
2009					
1r. trimestre	57,4	29,3	12,7	7,6	13,4
2n. trimestre	38,8	28,3	11,6	11,1	12,9
3r. trimestre	52,5	24,9	12,6	5,9	13,3
4r. trimestre	63,1	32,8	14,4	7,1	15,2
2010					
1r. trimestre	66,8	32,2	14,1	6,5	15,0
2n. trimestre	64,8	28,9	16,1	11,3	16,9
3r. trimestre	65,5	31,8	15,8	12,1	16,9
4r. trimestre	60,9	33,9	14,4	12,9	16,0
2011					
1r. trimestre	39,6	32,6	14,9	13,1	16,0
2n. trimestre	24,2	33,0	13,0	11,7	14,1
3r. trimestre	35,0	34,1	16,4	10,3	16,7
4r. trimestre	37,1	44,5	15,7	11,4	16,9
2012					
1r. trimestre	56,1	40,7	16,0	14,9	17,7
2n. trimestre	69,8	43,2	15,3	13,8	17,3
3r. trimestre	75,7	41,5	16,9	14,9	18,9
4r. trimestre	63,4	39,9	17,6	13,1	18,7

Font: Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona

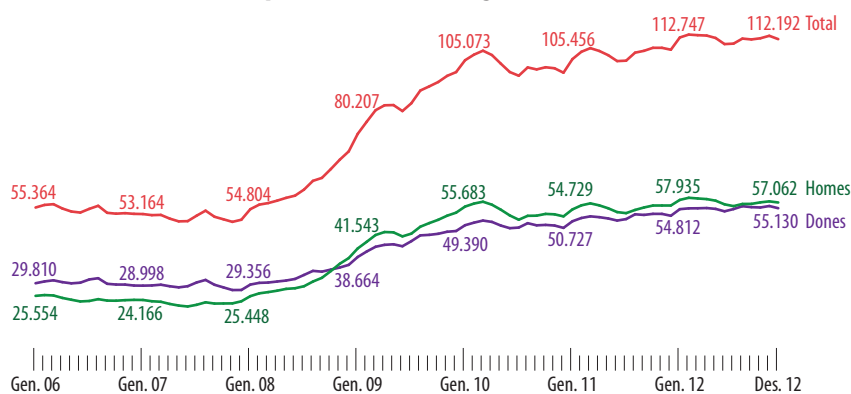
Segons l'EPA, la taxa d'atur a la ciutat presenta una tendència a la baixa entre 2001 i 2006, fins a arribar al 5,6% al tercer trimestre de 2006, el mínim històric. Al tercer trimestre de l'any 2012 arriba, en canvi, al màxim històric: un 18,9%. La taxa d'atur és del 18,7% al quart trimestre de l'any 2012, un 20,9% per als homes i un 17,4% per a les dones.

Per edats, les taxes d'atur entre els més joves superen la mitjana de la ciutat. Si el quart trimestre de 2012 la taxa mitjana és del 18,7, les taxes d'atur entre els més joves són del 63,4 per als menors de 20 anys i del 39,9 per al col·lectiu de 20 a 24 anys.

Atur registrat

L'atur registrat a Barcelona, segons les dades publicades pel Departament d'Empresa i Ocupació de la Generalitat, es va situar en 112.192 persones el desembre de 2012, 3.568 persones més que el desembre de 2011, amb un augment interanual del 3,3%, més modest que el 7,7% del desembre de 2011. En els darrers 60 mesos, només es redueix interanualment l'atur el desembre de 2010, un modest descens del 0,2%.

Evolució mensual de la població aturada registrada a Barcelona

Les dades són menys negatives que les que reflectia l'EPA, atès que hem de recordar que segons aquesta font Barcelona tenia 147.000 aturats el desembre de l'any 2012, amb un increment interanual del 8,7%. L'increment de l'atur ha estat continu al llarg dels darrers anys, fins a arribar a un màxim històric (113.736 aturats) el febrer de 2012.

Per sexe, edat i nacionalitat

L'atur torna a créixer més entre les dones, un 4,8%, que entre els homes, un 1,8%. El pes dels homes sobre el total d'aturats s'ha reduït per cinquè any consecutiu i passa del 53,1% el desembre 2009 al 50,9% el desembre 2012.

Per edats, el 74,2% dels aturats registrats a la ciutat el desembre de 2012 tenen entre 25 i 54 anys. Si l'any 2011 tots els col·lectius presentaven increments de l'atur, l'any 2012 ha baixat entre el més joves: un 26,5% per als menors de 20 anys i un 13,5% per al col·lectiu 20-24 anys.

Al llarg de l'any 2012 l'atur creix entre els grups amb un nivell formatiu més elevat, mentre que els col·lectius amb menys formació presenten reduccions interanuals. L'increment interanual més accentuat de l'atur, un 15,5%, s'observa entre les persones amb formació professional secundària, seguit pel grup dels universitaris, que presenta un augment de l'atur del 10,2%.

Població aturada registrada a Barcelona. Sexe, edat i formació

	2011	2012	Var. des. 2011-12
Total	108.624	112.192	3,3%
Per sexe			
Homes	56.042	57.062	1,8%
Dones	52.582	55.130	4,8%
Per edats			
De 16 a 19 anys	1.369	1.006	-26,5%
De 20 a 24 anys	5.397	4.670	-13,5%
De 25 a 54	80.338	83.265	3,6%
De 55 anys i més	21.520	23.251	8,0%
Per nivell formatiu			
Fins primària incompleta	2.929	2.506	-14,4%
Estudis primaris complets	5.293	5.040	-4,8%
Secundària general	66.649	67.211	0,8%
Formació professional	8.844	9.576	8,3%
Tècnics prof. superiors	7.640	8.821	15,5%
Educació superior	17.269	19.038	10,2%

Font: elaboració pròpia amb dades del Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona

Els únics grups que presenten reduccions del nombre d'aturats són les persones amb estudis primaris incomplets i les que tenen la primària acabada. El 66,6% de les persones en atur han estudiat fins a secundària general, el 16,4% han cursat estudis relacionats amb la formació professional (secundària i superior) i el 17% són universitaris.

Població aturada registrada a Barcelona. Per temps de recerca de feina i sector

	2011	2012	Var. des. 2011-12
Total	108.624	112.192	3,3%
Per temps de recerca de feina			
Fins a 6 mesos	51.374	48.274	-6,0%
De 6 a 12 mesos	20.351	21.135	3,9%
Més de 12 mesos	36.899	42.783	15,9%
Per sector econòmic			
Agricultura	483	549	13,7%
Indústria	11.240	11.333	0,8%
Construcció	12.495	11.976	-4,2%
Serveis	80.128	84.701	5,7%
Sense ocupació anterior	4.278	3.633	-15,1%

Font: elaboració pròpia amb dades del Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona

Per nacionalitats, l'increment de l'atur es concentra totalment entre els nacionals. Si l'any 2010 el pes dels aturats estrangers a la ciutat va créixer, els anys 2011 i 2012 ha baixat i ha passat del 22,7% del total d'aturats de desembre de 2010 al 20,4% dos anys després.

Població aturada registrada a Barcelona. Per nacionalitat

	2011	2012	Var. des. 2011-12
Total	108.624	112.192	3,3%
Per nacionalitat			
Espanyols	84.569	89.351	5,7%
Estrangers	24.055	22.841	-5,0%

Font: elaboració pròpia amb dades del Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona

Per temps de recerca de feina

El percentatge d'aturats que fa més d'un any que cerquen feina és el que més creix durant l'any 2012, un 15,9%. Malgrat que els aturats que fa menys de sis mesos que estan en aquesta situació continua sent el

grup majoritari entre els aturats, amb un 43% del total, creix força la rellevància del grup d'aturats de llarga durada, que en només un any han passat de suposar el 34% del total d'atur a representar el 38,1%. Dit d'una altra manera, quasi 43.000 aturats a la ciutat fa més d'un any que es troben en aquesta situació.

L'atur de llarga durada (més de 12 mesos) afecta més les dones que els homes: quasi el 41% de les dones aturades fa més d'un any que estan en aquesta situació, mentre que entre els homes aquest percentatge baixa al 35,5%. La situació és especialment evident entre els majors de 44 anys, en què el 58% de les dones del grup fa més d'un any que són a l'atur per un 51,4% dels homes. Una dada eloqüent, que implica que de les 25.651 aturades majors de 44 anys, quasi 15.000 fa més d'un any que es troben desocupades.

Distribució de l'atur registrat a Barcelona. Per durada i sexe

	Total	Menys de 25 anys	De 25 a 44 anys	De 45 i més anys
Homes total	57.062	3.078	29.035	24.949
Fins a 6 mesos	25.859	2.373	15.966	7.520
De 6 a 12 mesos	10.942	425	5.902	4.615
Més de 12 mesos	20.261	280	7.167	12.814
Dones total	55.130	2.598	26.881	25.651
Fins a 6 mesos	22.415	2.068	13.860	6.487
De 6 a 12 mesos	10.193	331	5.569	4.293
Més de 12 mesos	22.522	199	7.452	14.871

Font: elaboració pròpia amb dades del Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona

Per activitats econòmiques

Les activitats econòmiques que concentren un nombre més elevat d'aturats el desembre de 2012 són el comerç i les reparacions, amb un 15,6%, les activitats administratives i els serveis auxiliars, amb un 14,2%, i les activitats professionals i tècniques, que concentren el 10,4% del total, dins del sector dels serveis, mentre que la construcció representa el 10,7% del total d'aturats.

Població aturada a Barcelona per activitats econòmiques segons CCAE 2009

Atur registrat al desembre	Barcelona			Catalunya		
	2011	2012	Variació	2011	2012	Variació
Total aturats	108.624	112.192	3,3%	614.244	646.956	5,3%
Agricultura, ramaderia i pesca	483	549	13,7%	11.492	13.065	13,7%
Indústries extractives	57	52	-8,8%	685	681	-0,6%
Indústries manufactureres	10.132	10.263	1,3%	87.843	90.654	3,2%
Energia elèctrica i gas	291	225	-22,7%	1.285	994	-22,6%
Aigua, sanejament, residus	760	793	4,3%	4.704	4.870	3,5%
Construcció	12.495	11.976	-4,2%	101.619	98.298	-3,3%
Comerç i reparacions	16.219	17.536	8,1%	85.429	95.214	11,5%
Transports i emmagatzematge	3.352	3.894	16,2%	19.026	21.915	15,2%
Hoteleria	9.946	10.701	7,6%	51.505	57.442	11,5%
Informació i comunicacions	3.941	4.402	11,7%	9.849	11.185	13,6%
Activitats financeres i assegurances	1.685	1.716	1,8%	5.646	5.620	-0,5%
Activitats immobiliàries	1.046	1.106	5,7%	4.174	4.415	5,8%
Activitats professionals i tècniques	12.058	11.679	-3,1%	36.708	36.943	0,6%
Activitats administratives i serv. auxiliars	15.227	15.891	4,4%	83.917	90.601	8,0%
Administració pública	1.304	1.388	6,4%	17.601	16.901	-4,0%
Educació	3.671	3.983	8,5%	11.410	13.531	18,6%
Activitats sanitàries i serveis socials	4.650	4.860	4,5%	21.104	22.614	7,2%
Activitats artístiques i recreatives	2.267	2.442	7,7%	8.431	9.445	12,0%
Altres serveis	4.061	4.178	2,9%	18.427	19.593	6,3%
Llars que ocupen personal domèstic	674	881	30,7%	2.199	3.031	37,8%
Organismes extraterritorials	27	44	63,0%	109	139	27,5%
Sense ocupació anterior	4.278	3.633	-15,1%	31.081	29.805	-4,1%

Font: elaboració pròpia amb dades del Departament d'Empresa i Ocupació de la Generalitat de Catalunya

Quant a l'evolució entre desembre de 2011 i desembre de 2012, cal assenyalar que dins de les activitats rellevants, les que més han incrementat el nombre d'aturats a la ciutat són el transport i l'emmagatzematge, la informació i comunicacions i l'educació, amb increments de l'atur superiors al 8%. Presenten reduccions de l'atur, per segon any consecutiu, les activitats professionals i tècniques, per una banda, i la construcció per altra, mentre que els aturats sense ocupació anterior baixen un 15,1%.

Tant a Barcelona com a Catalunya es manté l'efecte negatiu de les retallades de les diferents administracions sobre l'atur, com també les repercussions sobre les prestacions de serveis públics. Així, l'atur continua creixent a l'educació i les activitats sanitàries i els serveis socials (a Catalunya per sobre del 7% en els dos casos).

A l'altra banda, s'ha de ressaltar el bon comportament de la construcció, que mostra reduccions de l'atur a la ciutat i al conjunt de Catalunya. Globalment, l'atur creix més a Catalunya, un 5,3%, que a Barcelona, on puja un 3,3%, però menys que l'any passat en els dos casos.

Per districtes

Entre desembre de 2011 i desembre de 2012 l'atur creix a tots els districtes menys a Ciutat Vella, on baixa un 4,2%. Sarrià-Sant Gervasi, l'Eixample, Gràcia, Sants-Montjuïc i les Corts pugen per sota de la mitjana, mentre que els increments més rellevants s'observen a Nou Barris, amb un 6,2%, i Sant Martí, amb un 5,2%.

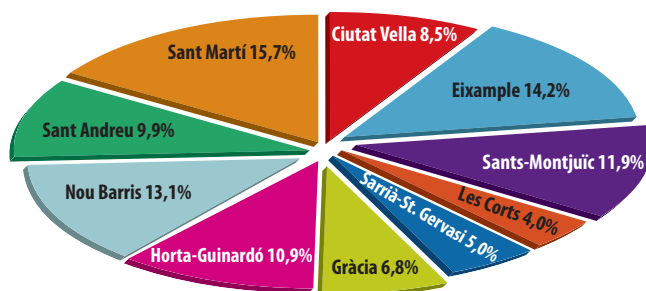
Evolució del nombre d'aturats registrats per districtes. Dades al desembre

	2011	2012	Variació 2011-12	Total aturats ciutat 2012	Pobl. districte/ pobl. ciutat*	Aturats/ població 16-64 anys
Barcelona	108.624	112.192	3,3%			10,5
Ciutat Vella	9.941	9.525	-4,2%	8,5%	7,2%	12,4
Eixample	15.470	15.916	2,9%	14,2%	16,5%	9,0
Sants-Montjuïc	12.976	13.322	2,7%	11,9%	11,7%	10,7
Les Corts	4.308	4.444	3,2%	4,0%	4,9%	8,4
Sarrià-Sant Gervasi	5.433	5.563	2,4%	5,0%	8,4%	6,2
Gràcia	7.488	7.657	2,3%	6,8%	7,6%	9,4
Horta-Guinardó	11.678	12.225	4,7%	10,9%	10,1%	11,3
Nou Barris	13.880	14.744	6,2%	13,1%	9,9%	13,9
Sant Andreu	10.700	11.162	4,3%	9,9%	9,1%	11,5
Sant Martí	16.748	17.624	5,2%	15,7%	14,4%	11,4
NC	2	10	400,0%	0,0%		

(*) Lectura del Padró municipal d'habitants l'1-1-2012. Font: Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona

Els districtes que al desembre de l'any 2012 concentren el nombre més gran d'aturats de la ciutat són els de Sant Martí, on es concentra el 15,7% del total d'aturats de Barcelona, l'Eixample, amb un 14,2%, i Nou Barris, amb un 13,1%.

Atur registrat a Barcelona per districtes. Desembre 2012

A Barcelona, el desembre de 2012, el 10,5% de la població d'entre 16 i 64 anys està aturada. Aquest percentatge varia força segons els districtes. A Sarrià, l'atur només afecta al 6,2% de la població de 16-64 anys, mentre que a Nou Barris aquest percentatge puja fins al 13,9%.

El pes dels aturats estrangers sobre el total de l'atur varia entre els districtes. A Ciutat Vella, el 41,2% dels aturats són estrangers, mentre que a Sarrià aquest percentatge baixa al 12,1%. Ciutat Vella, Nou Barris i Sants-Montjuïc són els únics districtes on el pes dels estrangers sobre l'atur total supera la mitjana de la ciutat (20,4%). Ciutat Vella concentra el 17,2% del total d'aturats estrangers, quasi una de cada cinc persones estrangeres aturades.

L'atur és predominantment femení a Sarrià, les Corts, Gràcia, l'Eixample, Sant Andreu i Horta-Guinardó. Els districtes on el pes de l'atur estranger és més alt, Ciutat Vella, Nou Barris i Sants-Montjuïc, són aquells on el pes de l'atur femení és més baix.

Distribució de l'atur registrat per districtes, sexe i nacionalitat. Desembre 2012

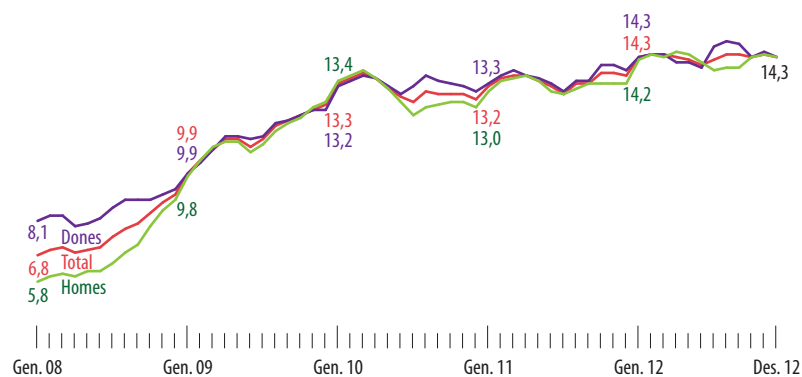
	Espanyols	Estrangers	% estrangers sobre total	Homes	Dones	% dones sobre total
Barcelona	89.350	22.842	20,4%	57.062	55.130	49,1%
Ciutat Vella	5.601	3.924	41,2%	5.636	3.889	40,8%
Eixample	12.922	2.994	18,8%	7.781	8.135	51,1%
Sants-Montjuïc	10.291	3.031	22,8%	6.773	6.549	49,2%
Les Corts	3.744	700	15,8%	2.119	2.325	52,3%
Sarrià-Sant Gervasi	4.892	671	12,1%	2.556	3.007	54,1%
Gràcia	6.345	1.312	17,1%	3.689	3.968	51,8%
Horta-Guinardó	10.113	2.112	17,3%	6.111	6.114	50,0%
Nou Barris	11.498	3.246	22,0%	7.919	6.825	46,3%
Sant Andreu	9.572	1.590	14,2%	5.537	5.625	50,4%
Sant Martí	14.365	3.259	18,5%	8.933	8.691	49,3%
NC	7	3	30,0%	8	2	20,0%

Font: elaboració pròpia amb dades del Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona

Taxes d'atur

La taxa d'atur registrat arriba al 14,3 el desembre de 2012. La diferència entre la taxes d'atur femenina i masculina s'ha anant reduint al llarg de 2012 i malgrat que de mitjana la taxa femenina és 0,2 punts superior a la masculina, el desembre eren similars. L'evolució de la taxa d'atur registrat a la ciutat durant els darrers quatre anys mostra un creixement que ha arribat a un màxim del 14,4 durant uns quants mesos de l'any 2012.

Taxa d'atur d'atur registrat a Barcelona per sexes

Demandes d'ocupació

El desembre de 2012 es van formalitzar 143.879 demandes d'ocupació a les oficines del SOC de Barcelona, un 0,9% més que el mateix mes de l'any anterior. El perfil del demandant d'ocupació és el d'un home d'entre 25 i 54 anys amb secundària general i que treballa o ha treballat al sector serveis.

Demandes d'ocupació a Barcelona. Per sexe, edat i formació

Desembre	2010	2011	2012	Var. 2011-12
Total	132.576	142.584	143.879	0,9%
Per sexe				
Homes	69.429	72.874	73.619	1,0%
Dones	63.147	69.710	70.260	0,8%
Per edat				
De 16 a 19 anys	1.963	2.088	1.540	-26,2%
De 20 a 24 anys	7.304	7.775	6.653	-14,4%
De 25 a 54	96.329	103.155	103.801	0,6%
De 55 anys i més	26.980	29.566	31.885	7,8%
Per nivell formatiu				
Fins a primària incompleta	4.004	3.995	3.372	-15,6%
Primària completa	7.294	7.190	6.652	-7,5%
Secundària general	80.414	85.451	85.012	-0,5%
Formació professional	10.275	11.373	11.983	5,4%
Tècnics professionals superiors	9.229	10.092	11.300	12,0%
Estudis post secundaris	21.360	24.483	25.560	4,4%

Font: elaboració pròpia amb dades del Departament d'Empresa i Ocupació de la Generalitat de Catalunya

El nombre de demandes d'ocupació s'incrementa en 1.295 al llarg de l'any 2012, 1.077 de les quals corresponen al col·lectiu de persones amb titulació superior. Per sectors, s'ha de destacar l'increment de les demandes de persones que treballen o han treballat al sector serveis, un 2,6%, i a la indústria, un 1,1%, mentre que baixen quasi un 5% a la construcció. Amb relació a la nacionalitat, creix en 3.679 el nombre de sol·licitants d'ocupació nacionals, un 3,3%, mentre que hi ha una reducció de 2.384 demandes entre els estrangers, una baixada del 7,5%.

Demandes d'ocupació a Barcelona. Dades al desembre

	2010	2011	2012	Var. 2011-12
Total	132.576	142.584	143.879	0,9%
Per temps de recerca de feina				
Fins a 6 mesos	62.925	69.842	62.457	-10,6%
De 6 a 12 mesos	24.363	25.475	27.175	6,7%
Més de 12 mesos	45.288	47.267	54.247	14,8%
Per sector econòmic				
Agricultura	710	766	769	0,4%
Indústria	16.011	15.429	15.597	1,1%
Construcció	13.704	14.655	13.954	-4,8%
Serveis	95.951	105.753	108.518	2,6%
Sense ocupació anterior	6.200	5.981	5.041	-15,7%
Per nacionalitat				
Espanyols	102.448	110.791	114.470	3,3%
Estrangers	30.128	31.793	29.409	-7,5%

Font: elaboració pròpia amb dades del Departament d'Empresa i Ocupació de la Generalitat de Catalunya

Les demandes d'ocupació creixen a la indústria, un 1,1%, i a la majoria de les activitats de serveis, especialment al comerç, quasi un 7%, i a l'apartat d'altres serveis, un 5,7%. Per contra, baixen a la construcció i als serveis a les persones i les administracions públiques, així com entre les persones sense ocupació anterior. El 78% d'aquestes demandes corresponen a persones que es troben a l'atur (quasi dos punts més que

l'any 2011), mentre que només el 22% de les persones que sol·liciten ocupació a les oficines del SOC són persones que volen canviar de feina.

Sol·licitants d'ocupació no aturats

El desembre de 2012 a Barcelona hi ha 31.687 sol·licitants d'ocupació no aturats (és a dir, persones ocupades que cerquen un nou lloc de treball), 16.557 dels quals són homes i 15.130 dones. El 12,5% d'aquests sol·licitants no aturats treballen en indústries manufactureres, el 12,2% en activitats professionals i tècniques, l'11,3% al comerç i el 10,6% en activitats administratives i serveis auxiliars. La distribució per sexe demostra que els demandants masculins són majoria en les indústries manufactureres, la construcció i els transports, mentre que la presència femenina és més significativa en activitats lligades als serveis a les persones: sanitat i serveis socials (el 74,6% dels sol·licitants d'ocupació no aturats adscrits a aquest subsector són dones), educació i Administració pública, amb percentatges superiors al 60%.

Demandants d'ocupació no aturats. Desembre 2012

	Homes	Dones
Total	16.557	15.130
Per edat		
De 16 a 19 anys	328	206
De 20 a 24 anys	1.036	947
De 25 a 54 anys	10.834	9.702
De 55 anys i més	4.359	4.275
Per nivell formatiu		
Sense estudis. Primària incompleta	509	357
Estudis primaris complets	898	714
Secundària general	9.623	8.178
Secundària. Formació professional	1.201	1.206
Tècnics professionals superiors	1.321	1.158
Estudis post-secundaris	3.005	3.517

Font: elaboració pròpia amb dades del Departament d'Empresa i Ocupació de la Generalitat de Catalunya.

El total de sol·licitants d'ocupació no aturats disminueix un 6,7% entre desembre de 2011 i desembre de 2012, amb baixades especialment rellevants en activitats com l'educació, un 26,5%, les professionals i tècniques, un 12,6%, així com la construcció, on baixa un 8,4%. S'ha de ressaltar el fort increment de les demandes de no aturats relacionats amb les indústries manufactureres, un 4%. És a dir, han baixat els inactius per canviar de feina de les persones no aturades a la majoria d'activitats de serveis i a la construcció, mentre que augmenten a la indústria.

Demandants d'ocupació no aturats. Desembre 2012

	Homes	Dones
Total	16.557	15.130
Per temps de recerca de feina		
Fins a 6 mesos	7.284	6.899
De 6 a 12 mesos	3.421	2.619
Més de 12 mesos	5.852	5.612
Per sector econòmic		
Agricultura	184	36
Indústria	2.851	1.413
Construcció	1.678	300
Serveis	11.135	12.682
Sense ocupació anterior	709	699
Per nacionalitat		
Espanyols	12.790	12.329
Estrangers	3.767	2.801

Font: elaboració pròpia amb dades del Departament d'Empresa i Ocupació de la Generalitat de Catalunya.

El 72,2% dels sol·licitants no aturats que es declaren directores o gerents i el 91,5% dels treballadors qualificats són homes. Les dones són majoria entre els administratius, on el 66,5% del total de sol·licitants d'ocupació no aturats són dones, els serveis i, curiosament, entre els tècnics i científics, ja que el 54,5% de les persones d'aquest grup que busca una feina millor són dones.

El desembre de 2012 les dones són el grup majoritari entre els sol·licitants d'ocupació no aturats amb estudis superiors i amb formació professional de grau mitjà. A la resta de categories predominen els homes. Quant a la distribució entre sectors, les dones només són majoria als serveis. Finalment, mentre que entre els espanyols les dones suposen el 49,1% dels sol·licitants d'ocupació no aturats, entre els estrangers aquest percentatge baixa fins al 42,6%.

Demandants d'ocupació no aturats a Barcelona per activitats econòmiques

Activitats CCAE-2009. Des. 2012	Total	Homes	Dones
Total demandants no aturats	31.687	16.557	15.130
Agricultura, ramaderia i pesca	220	184	36
Indústries extractives	22	19	3
Indústries manufactureres	3.972	2.638	1.334
Energia elèctrica i gas	153	113	40
Aigua, sanejament, residus	117	81	36
Construcció	1.978	1.678	300
Comerç i reparacions	3.587	1.796	1.791
Transports i emmagatzematge	1.550	1.248	302
Hoteleria	2.657	1.437	1.220
Informació i comunicacions	1.144	668	476
Activitats financeres i assegurances	370	212	158
Activitats immobiliàries	181	75	106
Activitats professionals i tècniques	3.851	1.925	1.926
Activitats administratives i serv. auxiliars	3.367	1.471	1.896
Administració pública	313	121	192
Educació	1.318	437	881
Activitats sanitàries i serveis socials	3.033	769	2.264
Activitats artístiques i recreatives	714	367	347
Altres serveis	1.291	497	794
Llars que ocupen personal domèstic	427	109	318
Organismes extraterritorials	14	3	11
Sense ocupació anterior	1.408	709	699

Font: elaboració pròpia amb dades del Departament d'Empresa i Ocupació de la Generalitat de Catalunya

Comparació amb altres àmbits

Població activa i taxa d'activitat

L'any 2012, l'evolució de la població activa comparant les mitjanes anuals indica que els actius baixen en els tres àmbits territorials, però mentre que a la ciutat la reducció respecte a l'any anterior és del 2% i a Catalunya d'un 2,1%, a Espanya només baixa un 0,2%.

En els tres casos va baixar de nou, com els tres anys anteriors, la població activa masculina, mentre que la femenina s'incrementa a Espanya però baixa a Barcelona i a Catalunya. Barcelona continua sent l'àmbit on les dones tenen un pes més gran sobre el total d'actius, el 48,7%, quasi un punt més que l'any anterior. A Catalunya representen el 46,8% i a Espanya el 45,6%. En els tres casos el seu pes s'ha anat incrementant en els darrers dos anys.

Barcelona és l'àmbit on el percentatge de població activa amb educació superior és més alt, ja que arriba al 50,8% del total, més de cinc punts superior al de l'any 2008. A Catalunya i a Espanya aquest percentatge baixa al 34,8%, però en els dos casos augmenta al llarg dels darrers tres anys: 1,8 punts a Catalunya, 1,7 punts a Espanya.

Població activa per àmbits territorials. Mitjanes anuals

	Barcelona			Catalunya			Espanya		
	2010	2011	2012	2010	2011	2012	2010	2011	2012
Total. En milers	792,8	802,5	786,4	3.814,7	3.813,5	3.735,2	23.088,9	23.103,6	23.051,0
Per edat									
De 16 a 19 anys	10,1	8,8	9,7	73,0	63,9	58,0	385,8	342,7	304,1
De 20 a 24 anys	54,9	46,1	46,5	269,9	262,1	243,7	1.661,9	1.571,3	1.473,6
De 25 a 54 anys	611,5	628,3	609,6	2.980,5	2.980,2	2.917,4	18.334,0	18.367,0	18.338,3
De 55 i més	116,4	119,3	123,5	491,3	507,4	516,2	2.707,3	2.822,6	2.935,0
Per sexe									
Homes	420,0	417,4	403,6	2.089,5	2.054,0	1.988,6	12.819,2	12.680,7	12.531,1
Dones	372,8	385,1	382,8	1.725,2	1.759,6	1.746,6	10.269,7	10.423,0	10.519,9
Per nivell formatiu									
Fins a primària	116,4	78,5	82,5	708,6	586,3	544,1	3.389,8	3.077,1	2.835,3
Secundària. 1a etapa	138,3	133,8	129,4	942,0	995,2	988,0	6.529,7	6.611,7	6.692,4
Secundària. 2a etapa	169,8	192,4	177,6	905,3	938,5	904,4	5.532,2	5.554,0	5.493,4
Educació superior	368,4	397,8	399,8	1.258,8	1.293,5	1.298,7	7.637,2	7.860,9	8.029,9

Font: elaboració pròpia amb dades de l'Institut Nacional d'Estadística

A Barcelona, la taxa d'activitat arriba al 79,3 al quart trimestre de 2012. Tant la taxa total com les taxes d'activitat femenina i masculina són més elevades a Barcelona que a Catalunya i Espanya al quart trimestre de 2012. Les taxes d'activitat de Barcelona són més altes que les mitjanes de la UE-15, l'àmbit que presenta les taxes més baixes dels quatre estudiats.

Taxa d'activitat per àmbits territorials. Dades trimestrals

	Barcelona			Catalunya			Espanya			UE-15		
	Total	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total	Homes	Dones
2012												
1r trimestre	79,6	83,2	76,0	78,4	83,3	73,4	74,9	81,0	68,7	72,6	78,7	66,5
2n trimestre	79,6	83,3	76,2	78,0	83,3	72,7	75,1	81,5	68,7	73,0	79,1	66,9
3r trimestre	80,0	85,2	75,1	78,2	84,1	72,4	75,3	81,6	68,9	73,2	79,4	67,1
4t trimestre	79,3	82,6	76,2	77,9	83,0	72,8	75,0	80,9	69,0	73,3	79,2	67,3

Font: elaboració pròpia amb dades del Gabinet Tècnic de Programació de l'Ajuntament de Barcelona. Nota: la taxa d'activitat es calcula per al col·lectiu de 16 a 64 anys, excepte a la Unió Europea, on comprèn la població de 15 a 64 anys

Població ocupada segons l'EPA

L'ocupació cau als tres àmbits l'any 2012, amb taxes que van del 4,5% d'Espanya al 6,2% de Catalunya. En tots tres es redueix l'ocupació masculina, com ja va passar els dos anys anteriors, i també l'ocupació femenina, però de forma menys intensa. Barcelona és l'àmbit on el pes de la població ocupada femenina és més gran: 49,5%, 4,1 punts per sobre de la taxa estatal.

Població ocupada per àmbits territorials. Mitjanes anuals en milers

	Barcelona			Catalunya			Espanya		
	2010	2011	2012	2010	2011	2012	2010	2011	2012
Total	664,2	674,8	644,0	3.137,6	3.079,6	2.889,2	18.456,5	18.104,7	17.282,0
Per sexe									
Homes	347,3	347,0	324,9	1.699,8	1.647,2	1.527,8	10.289,9	9.991,4	9.432,3
Dones	316,9	327,8	319,1	1.437,7	1.432,4	1.361,4	8.166,6	8.113,3	7.849,7
Per edat									
De 16 a 19 anys	3,6	5,9	3,4	27,5	24,0	23,8	149,0	123,1	83,2
De 20 a 24 anys	37,5	29,6	26,7	180,1	158,3	132,1	1.046,6	901,9	749,6
De 25 a 54 anys	519,3	533,9	507,3	2.498,8	2.456,1	2.305,4	14.917,8	14.660,2	14.015,3
Més de 54 anys	103,9	105,4	106,6	431,2	441,2	435,0	2.343,2	2.419,4	2.434,0

L'ocupació baixa en tots els àmbits territorials i en tots els sectors productius, amb especial intensitat a la construcció, que cau per sobre del 17% en tots els casos. Espanya presenta les reduccions més moderades en tots els sectors, amb l'excepció dels serveis, que presenten una evolució millor a Barcelona.

Població ocupada per àmbits territorials i sectors econòmics. Mitjanes anuals en milers

	Barcelona			Catalunya			Espanya		
	2010	2011	2012	2010	2011	2012	2010	2011	2012
Total	664,2	674,8	644,0	3.137,5	3.079,5	2.889,2	18.456,5	18.104,6	17.282,0
Per sectors									
Agricultura	0,6	1,2	0,7	66,5	58,9	54,3	793,0	760,2	753,2
Indústria	86,6	74,3	69,2	603,6	567,0	538,3	2.610,5	2.555,3	2.430,8
Construcció	34,1	36,6	28,1	279,4	237,3	187,4	1.650,8	1.393,0	1.147,6
Serveis	542,8	562,7	546,0	2.188,0	2.216,4	2.109,2	13.402,2	13.396,3	12.950,4

La ciutat és l'àmbit que redueix més la seva ocupació industrial, agrícola i a la construcció i, en canvi, té el decrement més petit al sector serveis.

Població ocupada per situació professional. Mitjanes anuals en milers

	2010	2011	2012	Var. 2011-12
Barcelona				
Total	664,2	674,8	644,0	-4,6%
Assalariats sector privat	470,7	471,6	432,3	-8,3%
Assalariats sector públic	96,5	96,4	104,6	8,6%
Empresaris	95,7	103,2	105,5	2,3%
Altres	1,4	3,7	1,6	-57,8%
Catalunya				
Total	3.137,5	3.079,6	2.889,2	-6,2%
Assalariats sector privat	2.229,4	2.190,7	2.020,0	-7,8%
Assalariats sector públic	405,3	403,3	393,7	-2,4%
Empresaris	483,8	467,2	461,9	-1,1%
Altres	19,0	18,5	13,6	-26,4%
Espanya				
Total	18.456,5	18.104,7	17.282,0	-4,5%
Assalariats sector privat	12.217,2	11.915,5	11.228,2	-5,8%
Assalariats sector públic	3.129,6	3.190,0	3.013,5	-5,5%
Empresaris	2.916,3	2.821,1	2.878,6	2,0%
Altres	193,3	178,1	161,7	-9,2%

El sector amb més pes en els tres àmbits és el dels serveis, però varia força en els tres casos si analitzem la població ocupada mitjana de l'any 2012: mentre que a Espanya els serveis ocupen el 74,9% del total d'ocupats i a Catalunya el 73%, a Barcelona aquest percentatge puja fins al 84,8%

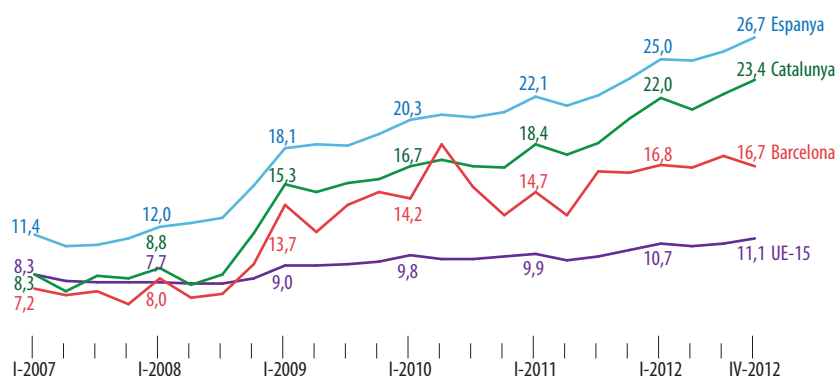
Als tres àmbits és majoritari el grup d'assalariats al sector privat, els quals suposen entre el 65% i el 70% del total d'ocupats, seguit dels empresaris, que superen el 16% en tots els àmbits, i dels assalariats del sector públic. Si analitzem com ha evolucionat el pes de les diferents situacions professionals al llarg dels darrers anys, els tres àmbits només coincideixen en la lleugera reducció del pes dels assalariats al sector privat.

Els assalariats amb contracte indefinit arriben, de mitjana anual, a 443.300 a Barcelona i suposen el 82,6% del total de contractes. A Catalunya suposen el 81,6% dels contractes i a Espanya, el 76,4%, 4,2 punts menys que a Barcelona.

Població ocupada assalariats. Mitjanes anuals en milers

	2010	2011	2012	Var. 2011-12
Barcelona				
Total	567,1	567,9	537,0	-5,5%
Indefinit	462,5	449,3	443,3	-1,3%
Temporal	104,6	118,7	93,7	-21,1%
Catalunya				
Total	2.634,6	2.594,0	2.413,7	-7,0%
Indefinit	2.160,0	2.072,9	1.970,2	-5,0%
Temporal	474,6	521,1	443,4	-14,9%
Espanya				
Total	15.346,8	15.105,4	14.241,8	-5,7%
Indefinit	11.523,6	11.279,5	10.877,2	-3,6%
Temporal	3.823,2	3.825,9	3.364,6	-12,1%

Evolució de la taxa femenina d'atur 2007-12 segons l'EPA

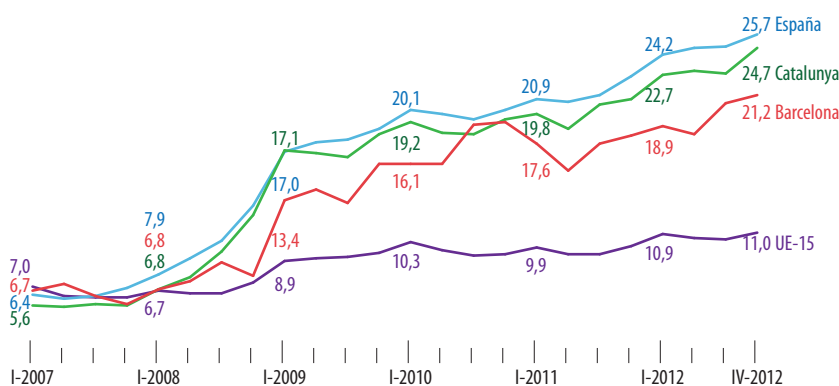
El desembre de 2012, Barcelona encara manté una taxa d'ocupació superior a la catalana i l'espanyola. Aquesta diferència és especialment important en la taxa d'ocupació femenina: mentre que a Espanya i Catalunya la taxa femenina s'ha reduït al llarg 2012, a Barcelona ha augmentat el darrer any.

Taxa d'ocupació per àmbits territorials. Dades trimestrals

	Barcelona			Catalunya			Espanya			UE		
	Total	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total	Homes	Dones
2012												
1r. trimestre	65,3	67,5	63,2	60,9	64,4	57,3	56,5	61,4	51,5	64,8	70,2	59,4
2n trimestre	65,7	68,1	63,5	60,7	64,2	57,3	56,5	61,3	51,7	65,3	70,7	59,9
3r trimestre	64,7	67,6	61,9	60,4	64,7	56,2	56,3	61,3	51,3	65,5	71,1	59,9
4t trimestre	64,3	65,1	63,5	59,1	62,5	55,7	55,4	60,1	50,6	65,2	70,5	59,9

La taxa d'ocupació de Barcelona, per primera vegada durant els darrers sis anys, és inferior a la de la UE-15, diferència que es deu a l'ocupació masculina. Espanya i Catalunya continuen tenint taxes d'ocupació inferiors a la mitjana europea, tant entre els homes com entre les dones.

Evolució de la taxa masculina d'atur 2007-12 segons l'EPA

Afiliació a la Seguretat Social

La pèrdua d'afiliació a la ciutat de Barcelona es manté al llarg dels darrers cinc anys, ja que presenta vint trimestres amb taxes de variació interanual negatives. A la província de Barcelona, Catalunya i Espanya l'evolució és molt semblant, malgrat que les reduccions comencen un trimestre després. Des de desembre de 2008 Barcelona ha perdut quasi 95.000 afiliats, la província prop de 280.000, Catalunya més de 370.000 i Espanya quasi dos milions.

Evolució del nombre d'afiliats. Dades el darrer dia del trimestre

	Barcelona	Província	Catalunya	Espanya
2008				
1r trimestre	1.099.450	2.568.838	3.416.517	19.230.480
2n trimestre	1.096.631	2.561.953	3.428.567	19.184.842
3r trimestre	1.079.764	2.517.823	3.351.065	18.837.302
4t trimestre	1.063.252	2.462.060	3.252.560	18.305.613
2009				
1r trimestre	1.042.527	2.404.701	3.184.207	17.967.287
2n trimestre	1.033.779	2.380.199	3.183.193	17.917.981
3r trimestre	1.019.007	2.350.344	3.130.967	17.791.858
4t trimestre	1.021.974	2.343.736	3.099.878	17.640.018
2010				
1r trimestre	1.010.855	2.324.165	3.081.899	17.479.448
2n trimestre	1.009.834	2.325.310	3.109.445	17.587.252
3r trimestre	1.011.479	2.330.892	3.105.691	17.554.774
4t trimestre	1.015.007	2.334.644	3.086.563	17.478.095
2011				
1r trimestre	999.822	2.307.705	3.050.463	17.325.400
2n trimestre	986.064	2.293.513	3.070.205	17.362.369
3r trimestre	984.506	2.277.241	3.033.161	17.255.382
4t trimestre	992.231	2.274.116	3.001.447	17.111.792
2012				
1r trimestre	984.838	2.250.775	2.975.436	16.885.759
2n trimestre	983.273	2.245.798	3.007.757	16.966.420
3r trimestre	972.669	2.222.161	2.959.992	16.793.649
4t trimestre	969.093	2.182.623	2.875.276	16.332.488

Font: Institut General de la Seguretat Social

Mentre que a Barcelona la baixada interanual de l'afiliació el desembre de 2012 és molt similar a la que es va observar el desembre de 2011, a la resta d'àmbits la baixada al 2012 és molt superior. Per segon any consecutiu, la reducció de l'afiliació que s'observa el desembre de 2012 a Barcelona, Catalunya i Espanya afecta amb més força el règim general que el règim d'autònoms. En canvi, els règims especials tornen a presentar, per tercer any consecutiu, increments en els tres casos, amb augments superiors als dels dos anys darrers.

El pes dels estrangers sobre el total de l'afiliació es mou, el desembre de 2012, entre el 10% del conjunt de l'Estat i el 12,4% del cas català. En tots els àmbits, com ja va passar els tres anys anteriors, la reducció de l'afiliació és més intensa en el cas dels estrangers que entre els nacionals.

Tots els sectors econòmics pateixen baixades del nombre de treballadors afiliats al llarg de 2012. La construcció, com els dos anys anteriors, és el sector que té les reduccions d'afiliació més importants en els tres àmbits, amb taxes que tornen a estar entre el 14,5 i el 16,5%. Com ja va passar l'any 2011, els serveis són el sector que presenta les reduccions més petites: 2,3% a Barcelona, 2,6% a Catalunya i 4,2% a Espanya. La indústria torna a patir reduccions del nombre d'afiliats, entre el 5 i el 6%. El sector serveis és el majoritari en els tres àmbits i incrementa el seu pes entre desembre de 2011 i desembre de 2012. Aquest percentatge va del 76,7% de Catalunya al 88,3% de Barcelona. A Barcelona, el pes dels serveis se situa quasi onze punts per sobre de la mitjana estatal.

Afiliats a la Seguretat Social al desembre. Per àmbits territorials

	Barcelona		Catalunya		Espanya	
	2011	2012	2011	2012	2011	2012
Total	992.231	969.093	2.974.282	2.875.276	17.111.792	16.332.488
Règim general	853.132	824.745	2.354.893	2.255.410	12.816.948	12.017.519
Autònoms	112.678	110.485	529.592	519.167	3.067.499	3.022.980
Règims especials	26.421	33.863	89.797	100.699	1.227.345	1.291.989
Per sectors*	965.812	935.230	2.884.485	2.774.577	15.884.447	15.040.499
Agricultura	387	433	33.106	32.329	320.977	312.295
Indústria	81.690	76.700	464.989	441.376	2.154.178	2.024.920
Construcció	38.595	32.401	202.612	172.839	1.208.057	1.009.845
Serveis	845.140	825.696	2.183.778	2.128.033	12.201.235	11.693.439
Règim general nacionalitat**	2.274.116	2.182.623	2.974.282	2.875.276	17.111.792	16.332.488
Nacionals	2.003.112	1.925.263	2.597.242	2.519.337	15.396.553	14.707.562
Estrangers	271.004	257.360	377.040	355.939	1.715.239	1.624.926

Font: elaboració pròpia amb dades de l'Institut General de la Seguretat Social. (*) No inclou règims especials. (**) Dades provincials en el cas de Barcelona

Contractació

Si el comportament de la contractació va ser pitjor en tots els àmbits l'any 2011, bàsicament per les reduccions de la contractació indefinida, l'any 2012 mostra una millora de la situació en general, amb lleugeres reduccions de la contractació a Catalunya i Espanya, i fins i tot un increment del 0,8% a Barcelona

Contractació per àmbits territorials

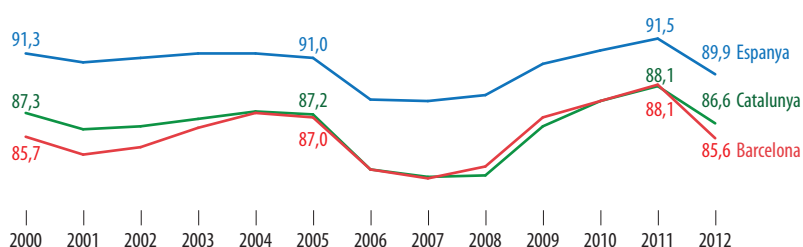
	Barcelona		Catalunya		Espanya	
	2011	2012	2011	2012	2011	2012
Indefinits	83.119	112.034	232.868	286.155	1.110.163	1.432.976
Homes	44.088	43.635	127.247	122.889	615.294	592.076
Dones	39.031	68.399	105.621	163.266	494.869	840.900
Temporals	689.703	667.081	1.904.581	1.841.770	13.323.069	12.808.015
Homes	320.062	310.643	980.537	935.910	7.272.089	6.945.850
Dones	369.641	356.438	924.044	905.860	6.050.980	5.862.165
Total	772.822	779.115	2.137.449	2.127.925	14.433.232	14.240.991
Homes	364.150	354.278	1.107.784	1.058.799	7.887.383	7.537.926
Dones	408.672	424.837	1.029.665	1.069.126	6.545.849	6.703.065

Font: elaboració pròpia amb dades de l'Institut General de la Seguretat Social i el Departament d'Empresa i Ocupació de la Generalitat de Catalunya.

Els canvis legislatius que han afectat la contractació de les persones que fan treballs a la llar són la principal causa d'un important increment de la contractació indefinida, que creix quasi un 23% a Catalunya, un 29% a Espanya i un 35% a Barcelona. Aquest augment trenca la tendència d'anys anteriors, en què la contractació indefinida es va comportar pitjor que la temporal en els tres àmbits analitzats.

Si la contractació femenina va ser la que més va caure l'any 2011, l'any 2012 és precisament la que més puja, amb increments que van del 2,4% a Espanya al 4% a Barcelona (òbviament, el fet que la majoria de les persones que treballen a la llar siguin dones implica que aquest col·lectiu sigui el més afectat pel canvi legislatiu mencionat).

Evolució de la taxa de temporalitat anual

La contractació masculina, en canvi, baixa un 4,4% a Espanya i Catalunya i un 2,7% a Barcelona, que continua sent l'únic l'àmbit on la contractació femenina és majoritària: el 54,5% dels contractes són formalitzats per dones, 7,5 per sobre de la mitjana estatal

La taxa anual de temporalitat, entesa com el percentatge de contractes temporals sobre el total de contractes formalitzats anualment, ha mostrat una tendència similar els darrers deu anys a Barcelona, Catalunya i Espanya.

Evolució de la contractació per àmbits territorials. Per tipus de contracte

	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Barcelona						
Indefinits	156.412	144.588	98.147	92.490	83.119	112.034
Temporals	758.784	744.766	658.132	685.121	689.703	667.081
Total	915.196	889.354	756.279	777.611	772.822	779.115
Catalunya						
Indefinits	485.787	425.932	282.630	259.712	232.868	286.155
Temporals	2.375.118	2.095.960	1.794.450	1.914.713	1.904.581	1.841.770
Total	2.860.905	2.521.892	2.077.080	2.174.425	2.137.449	2.127.925
Espanya						
Indefinits	2.220.384	1.902.605	1.312.414	1.228.214	1.110.163	1.432.976
Temporals	16.401.724	14.698.632	12.709.423	13.188.936	13.323.069	12.808.015
Total	18.622.108	16.601.237	14.021.837	14.417.150	14.433.232	14.240.991

Font: Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona

L'any 2011, Barcelona presentava un percentatge de contractes temporals sobre el total anual de contractes formalitzats del 89,2%, un pes molt similar al català i més de tres punts per sota de la mitjana estatal. L'any 2012, en canvi, aquest percentatge ha baixat fins al 85,6% i se situa 4,3 punts per sota de la mitjana estatal.

L'any 2012, a Barcelona, el pes de les persones contractades amb estudis universitaris és més del doble que la mitjana estatal, ja que mentre a Barcelona el 17,3% dels contractes són per a persones amb aquest nivell d'estudis, a Espanya el pes dels universitaris arriba només al 8,4% i a Catalunya al 12,7%. En sentit

contrari, a Barcelona els contractes signats per persones que han estudiat fins a primària suposen el 12,6% del total, quasi quatre punts menys que a Catalunya i menys de la meitat de la mitjana estatal.

Evolució de la contractació per àmbits territorials. Per nivell d'estudis

	Barcelona		Catalunya		Espanya	
	2011	2012	2011	2012	2011	2012
Total	772.822	763.295	2.137.449	2.097.107	14.433.232	14.240.991
Fins a primària	72.484	95.846	250.977	343.291	2.825.203	3.490.149
Programes FP	78.501	68.558	178.087	169.883	896.382	830.346
Secundària general	457.176	439.293	1.366.320	1.243.932	9.011.788	8.324.059
Tècnics prof. superiors	30.126	27.543	78.385	74.694	459.766	406.338
Universitaris, post secundaris	134.535	132.055	263.680	265.307	1.240.093	1.190.099

Font: elaboració pròpia amb dades de l'Institut General de la Seguretat Social i el Departament d'Empresa i Ocupació de la Generalitat de Catalunya. Nota: hi ha una diferència entre el total de contractes i la suma de contractes per nivell formatiu a Barcelona i Catalunya, deguda al fet que es desconeix el nivell formatiu de part dels treballadors/ores amb una relació laboral especial del servei de la llar familiar, regulada pel Reial decret 1620/2011, de 14 de novembre, i inclosos al Sistema especial per a empleats de la llar integrat al règim general de la Seguretat Social.

Població aturada

Atur segons l'EPA

L'any 2012, l'atur s'incrementa un 11,8%, un augment inferior als dels anys 2010 i 2009, però lluny de la reducció del 0,7% de l'any 2011. Barcelona passa a ser l'àmbit que presenta una millor evolució de l'atur, com va passar l'any 2011.

Als tres àmbits creix tant l'atur masculí com el femení, però mentre que a Barcelona l'atur creix lleugerament més entre els homes, a Catalunya i Espanya l'increment de l'atur femení és més pronunciat. Quant a la distribució per edats, cal destacar que l'atur a Barcelona es comporta millor que a Catalunya i Espanya només entre el grup de 25-54 anys, ja que a la resta de col·lectius, especialment entre els menors de 20 anys, la ciutat mostra uns increments superiors als de Catalunya i Espanya.

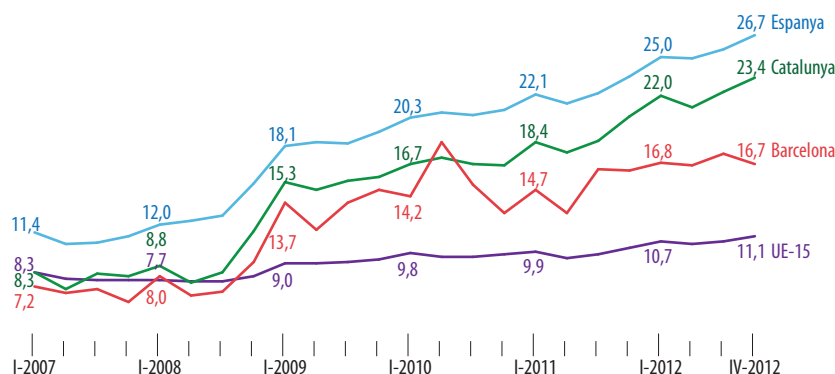
Evolució de la població aturada per sexe, edats i sector econòmic. Mitjanes anuals en milers

	Barcelona		Catalunya		Espanya	
	2011	2012	2011	2012	2011	2012
Total	127,7	142,8	734,0	846,0	4.999,0	5.769,0
Per sexe						
Homes	70,4	78,7	406,8	460,8	2.689,3	3.098,8
Dones	57,3	64,0	327,2	385,2	2.309,7	2.670,2
Per edat						
De 16 a 19 anys	3,0	6,7	39,8	38,2	219,6	220,9
De 20 a 24 anys	16,6	18,8	103,8	111,6	669,4	724,0
De 25 a 54 anys	94,3	99,7	524,2	611,9	3.706,8	4.323,0
De 55 anys i més	13,8	17,6	66,2	81,2	403,2	501,1
Per sectors econòmics						
Agricultura	0,0	0,0	6,275	11,275	233,1	278,9
Indústria	6,6	4,3	46,725	62,95	239,7	305,2
Construcció	10,0	8,9	56,65	51,275	445,0	429,4
Serveis	41,0	52,5	209,975	231,35	1.504,2	1.697,6
Aturat > 1 any	62,3	64,2	344,25	402,875	2.155,6	2.561,1
Busca 1a. feina	8,0	12,9	70,1	86,225	421,3	496,9

Font: elaboració pròpia amb dades de l'INE i el Departament d'Empresa i Ocupació de la Generalitat de Catalunya

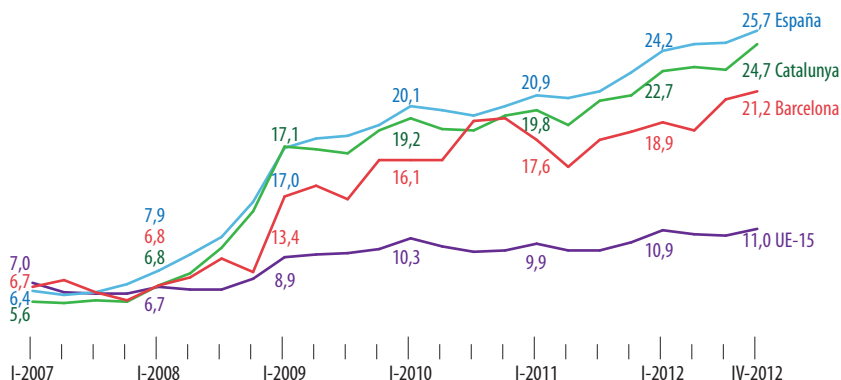
A la indústria, l'atur cau a Barcelona i puja a Catalunya i Espanya. La ciutat també evoluciona millor que la resta d'àmbits entre els aturats que fa més d'un any que són a l'atur. En canvi, Barcelona presenta increments superiors al grup d'aturats que busquen una primera feina i als serveis. La construcció és l'únic sector amb una evolució similar als tres àmbits, amb creixements de l'atur que oscil·len entre el 3,5 i el 10,8%.

Evolució de la taxa femenina d'atur 2007-12 segons l'EPA

Aquesta situació es reflecteix en l'evolució de la taxa d'atur. El quart trimestre de 2012, Barcelona es manté un any més com l'àmbit territorial amb la taxa d'atur més baixa dels analitzats, amb l'excepció de la UE-15, atès que a Barcelona és del 19%, mentre que a Catalunya és del 24,1% i a Espanya del 26,2%. A la UE-15, al desembre, és de l'11%.

Evolució de la taxa masculina d'atur 2007-12 segons l'EPA

Si el quart trimestre de 2009 la taxa d'atur de Barcelona era 1,7 punts inferior a la de Catalunya i 3,5 punts inferior a la d'Espanya, els darrers tres anys les diferències han crescut notablement, i enguany arriben a 5,1 punts amb relació a Catalunya i 7,2 punts respecte a Espanya. D'altra banda, si el primer trimestre de 2007 la taxa mitjana d'atur a la UE-15 era 0,7 punts superior a la de Barcelona, el quart trimestre de 2012 se situa, en canvi, 8 punts per sota.

Evolució de la taxa específica d'atur l'EPA. Per trimestres

	Barcelona			Catalunya			Espanya			UE-15		
	Total	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total	Homes	Dones
2012												
1r trimestre	17,9	18,9	16,8	22,3	22,7	22,0	24,6	24,2	25,0	10,8	10,9	10,7
2n trimestre	17,5	18,3	16,6	22,1	23,0	21,1	24,8	24,7	24,9	10,5	10,6	10,5
3r trimestre	19,1	20,6	17,5	22,6	22,8	22,3	25,2	24,8	25,6	10,5	10,4	10,7
4t trimestre	19,0	21,2	16,7	24,1	24,7	23,4	26,2	25,7	26,7	11,0	11,0	11,1

Font: Gabinet Tècnic de Programació de l'Ajuntament de Barcelona

Nota: Les taxes laborals específiques fan referència a la població de 16 a 64 anys, excepte a la Unió Europea on comprenen la població de 15 a 64 anys

Atur registrat

Si comparem les dades de l'atur estimat per l'EPA del desembre amb les que s'obtenen segons l'atur registrat a les oficines dels serveis públics d'ocupació, podem afirmar que l'increment de l'atur segons l'EPA és força superior al que es reflecteix en les dades d'atur registrat en tots els casos.

Així, si a Barcelona el quart trimestre de l'any 2012 l'atur estimat segons l'EPA s'incrementa un 11,8%, l'atur registrat ho fa un 3,3%. Per la seva part, l'EPA estima increments de l'atur del 15,4% a Espanya i de 15,3% a Catalunya el mes de desembre, mentre que amb dades de l'atur registrat aquests increments van ser, respectivament, del 9,6 i del 5,3%.

De desembre de 2011 a desembre de 2012 l'atur masculí puja un 1,8% a Barcelona, increment lleugerament inferior al de Catalunya i molt inferior a l'augment del conjunt de l'Estat, que va ser del 9%. L'atur femení, com va passar els dos anys anteriors, s'incrementa en els tres àmbits i, novament, més que l'atur entre els homes. Barcelona presenta una evolució millor que Catalunya i Espanya en totes les franges d'edat.

Principals variables de l'atur registrat per àmbits territorials. Dades al desembre en milers

	Barcelona		Catalunya		Espanya	
	2011	2012	2011	2012	2011	2012
Total	108.624	112.192	614.244	646.956	4.422.359	4.848.723
Per sexe						
Homes	56.042	57.062	322.565	332.506	2.209.738	2.407.907
Dones	52.582	55.130	291.679	314.450	2.212.621	2.440.816
Per edat						
De 16 a 24 anys	6.766	5.676	49.269	43.499	460.561	456.635
De 25 a 44 anys	56.210	55.916	319.081	325.090	2.311.085	2.490.166
De 45 anys i més	45.648	50.600	245.894	278.367	1.650.713	1.901.922
Per sector econòmic						
Agricultura	483	549	11.492	13.065	145.961	187.876
Indústria	11.240	11.333	94.517	97.199	509.470	543.055
Construcció	12.495	11.976	101.619	98.298	775.928	755.832
Serveis	80.128	84.701	375.535	408.589	2.612.529	2.993.492
Sense ocupació anterior	4.278	3.633	31.081	29.805	378.471	368.468

Per sectors, l'evolució de l'atur registrat al llarg de l'any 2012 indica que als tres àmbits, igual que va passar l'any 2011, els serveis són el sector que presenta els augments d'atur més elevats, després de l'agricultura. L'atur industrial presenta increments moderats, mentre que la construcció, al contrari del que va passar l'any passat, baixa als tres àmbits. Els aturats sense ocupació anterior baixen en tots tres àmbits, en el cas de Barcelona per segon any consecutiu: un 15%, quasi quatre vegades més que l'any 2011.

Variació de l'atur registrat al desembre de 2012. Províncies

	Aturats	Var. interanual		Aturats	Var. interanual
Girona	59.889	2,16%	Càdiz	204.255	10,29%
Tarragona	74.015	5,13%	Huelva	66.916	10,53
Alacant	226.227	5,35%	Segòvia	12.418	10,5%
Lleida	31.940	5,54%	Guadalajara	24.667	11,15%
Barcelona	481.112	5,75%	Salamanca	35.850	11,56%
Castelló	62.038	6,31%	Sevilla	254.855	11,91%
Osca	15.536	6,83%	Valladolid	51.201	12,72%
Badajoz	94.788	7,06%	Àvila	18.489	13,48%
Las Palmas	151.107	7,22%	Zamora	18.823	14,02%
Pontevedra	110.466	7,29%	Burgos	32.090	14,56%
Sta. C. Tenerife	133.808	7,36%	Conca	21.424	14,60%
València	281.470	7,45%	Lleó	45.918	14,79%
Ourense	30.407	7,76%	Sòria	6.742	15,13%
Màlaga	210.872	8,14%	Albacete	53.669	15,18%
A Coruña	109.975	8,19%	Bizcaia	94.811	15,77%
Terol	10.825	8,24%	Guipúzcoa	47.688	15,94%
Saragossa	84.160	8,68%	Toledo	92.951	16,61%
Càceres	51.156	9,16%	Còrdova	96.293	17,74%
Almeria	79.050	9,42%	Ciudad Real	69.629	18,72%
Total nacional	4.848.723	9,64%	Àlava	26.584	18,85%
Lugo	27.939	9,97%	Palència	15.728	20,80%
Granada	108.185	10,22%	Jaen	63.403	30,73%

Font: Servei Públic d'Ocupació Estatal (SEPE)

El desembre de l'any 2012, l'atur a l'RMB ha crescut un 5,8%, per sota de l'augment del desembre de 2011, que va ser del 9,2%. Com ja va passar l'any anterior, l'increment de l'atur a l'RMB és 2,5 punts superior al de la ciutat i es concentra bàsicament al sector serveis, que torna a ser el que presenta un increment més elevat, mentre que baixa lleugerament a la construcció i puja un 3,2%, a la indústria. Només el 16,2% dels aturats registrats a l'RMB el desembre de 2012 tenen estudis postsecundaris i són el col·lectiu en què l'augment de l'atur és més alt el darrer any.

El 41,7% dels aturats es troben en aquesta situació des de fa menys de sis mesos, mentre que el 40,1% ja fa més d'un any. A l'RMB, el total d'aturats de llarga durada ha crescut un 18,8% en només un any.

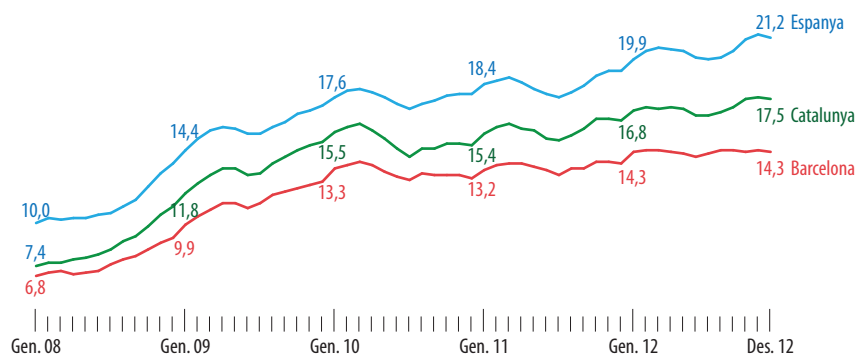
El desembre de 2012 Catalunya forma part del grup de comunitats autònomes amb un creixement interanual més baix de l'atur, al contrari del que va passar l'any 2011. L'any 2012, Catalunya presenta un augment interanual de l'atur del 5,3%, més de quatre punts per sota de la mitjana estatal. Les quatre províncies catalanes estan entre les sis que presenten un millor comportament de l'atur de desembre de 2011 a desembre de 2012, amb increments inferiors al 6%, quan la mitjana estatal és del 9,6%.

Variació de l'atur registrat al desembre de 2012. Comunitats autònomes

	Aturats	Var. interanual		Aturats	Var. interanual
Balears (Illes)	95.835	-2,30%	Navarra (Com. Foral de)	51.944	10,65%
Catalunya	646.956	5,33%	Madrid (Com. de)	544.484	11,41%
Com. Valenciana	569.735	6,49%	Andalusia	1.083.829	11,83%
Canàries	284.915	7,28%	Ceuta	12.230	13,01%
Extremadura	145.944	7,79%	Castella i Lleó	237.259	13,81%
Galícia	278.787	7,96%	Cantàbria	56.341	14,34%
Múrcia	154.551	8,14%	Astúries	103.787	14,63%
Aragó	110.521	8,37%	Castella-la Manxa	262.340	16,16%
Rioja (la)	27.577	8,65%	Pais Basc	169.083	16,29%
Total nacional	4.848.723	9,64%	Melilla	12.605	21,71%

La taxa d'atur registrat arriba, el desembre de 2012, al 14,3 a Barcelona, al 17,5 a Catalunya i al 21,2 a Espanya, quan un any enrere eren respectivament del 13,6, 16,2 i 19,2. Quant a la diferència entre Barcelona i la mitjana espanyola, s'ha anant incrementat en el període 2008-2012, de manera que si el desembre de 2008 el diferencial era de 4,5 punts, el desembre de 2012 la diferència arriba a 6,9 punts.

Evolució mensual de la taxa d'atur registrat

Expedients de Regulació d'Ocupació²

El total d'expedients que es van tramitar a Barcelona fins al novembre de l'any 2012 va ser de 1.333, un 61,8% més que tot l'any anterior. Després dels forts increments del període 2008-2009, de la reducció de l'any 2010 i de l'increment del 17,4% de l'any 2011, el nombre d'ERO ha tingut un augment proper al 62% l'any 2012, que representa 509 expedients en només un any.

Totes les categories presenten increments del nombre d'expedients, especialment els de suspensió d'ocupació, que creixen un 136% en només un any. Si el 2009 i el 2010 els expedients de suspensió eren la categoria més nombrosa, els anys 2011 i 2012 aquesta posició l'ocupen els expedients de reducció de jornada.

A Barcelona, la majoria dels expedients de regulació d'ocupació de l'any 2012 corresponen al sector serveis. A Catalunya s'observa una forta reducció del pes de la indústria sobre el total d'expedients presentats, però molt més forta que en el cas de Barcelona, ja que s'acosta a 26 punts percentuals (del 57,3 al 31,5%) en només tres anys. Aquesta reducció fa que l'any 2012, a Catalunya, els serveis superin ja àmpliament la indústria com el sector que pateix amb més intensitat la regulació d'ocupació: l'any 2012 un 51,9% del total d'expedients afecten el sector serveis, amb un increment anual del 67% del nombre total del sector.

Expedients de regulació d'ocupació. Per sectors econòmics

	2010		2011		2012		Var. 2010-11	Var. 2011-12
	Nombre	Sobre total	Nombre	Sobre total	Nombre	Sobre total		
Barcelona	702		824		1.333		17,4%	61,8%
Agricultura	14	2,0%	3	0,4%	0	0,0%	-78,6%	-100,0%
Indústria	173	24,6%	153	18,6%	196	14,7%	-11,6%	28,1%
Construcció	89	12,7%	108	13,1%	149	11,2%	21,3%	38,0%
Serveis	426	60,7%	560	68,0%	988	74,1%	31,5%	76,4%
Catalunya	3.545		3.796		5.702		7,1%	50,2%
Agricultura	212	6,0%	61	1,6%	80	1,4%	-71,2%	31,1%
Indústria	1.349	38,1%	1.255	33,1%	1.797	31,5%	-7,0%	43,2%
Construcció	563	15,9%	709	18,7%	868	15,2%	25,9%	22,4%
Serveis	1.421	40,1%	1.771	46,7%	2.957	51,9%	24,6%	67,0%

Font: elaboració pròpia amb dades del Departament d'Empresa i Ocupació. Nota: Les dades de l'any 2012 són acumulades fins al novembre.

L'any 2012 augmenta el nombre de treballadors afectats en tots els sectors, amb increments que van de l'11,2% dels serveis al 49,5% de la indústria. L'any 2012 els serveis suposen el 69% del total de treballadors afectats. Si l'any 2011 Catalunya es va comportar millor que Barcelona quant al nombre de treballadors afectats, que fins i tot va caure un 9,2%, l'any 2012 la situació és justament la contrària.

Treballadors afectats per expedients de regulació d'ocupació. Per sectors

	2010		2011		2012		Var. 2010-11	Var. 2011-12
	Treballadors	Sobre total	Treballadors	Sobre total	Treballadors	Sobre total		
Barcelona	14.330		16.275		19.590		13,6%	20,4%
Agricultura	65	0,5%	31	0,2%	0	0,0%	-52,3%	-100,0%
Indústria	5.334	37,2%	2.839	17,4%	4.243	21,7%	-46,8%	49,5%
Construcció	1.338	9,3%	1.299	8,0%	1.891	9,7%	-2,9%	45,6%
Serveis	7.593	53,0%	12.106	74,4%	13.456	68,7%	59,4%	11,2%
Catalunya	68.834		62.497		79.480		-9,2%	27,2%
Agricultura	852	1,2%	303	0,5%	325	0,4%	-64,4%	7,3%
Indústria	42.688	62,0%	27.402	43,8%	40.578	51,1%	-35,8%	48,1%
Construcció	6.011	8,7%	7.709	12,3%	8.390	10,6%	28,2%	8,8%
Serveis	19.283	28,0%	27.083	43,3%	30.187	38,0%	40,5%	11,5%

² Les dades existents sobre els expedients de regulació d'ocupació de l'any 2012 arriben fins al novembre (no hi ha dades posteriors), fet que condiciona lleugerament les comparacions interanuals.

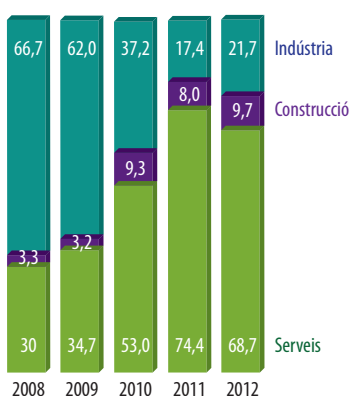
A Catalunya, la indústria torna a ser, com els darrers quatre anys, el sector amb més pes sobre el total de treballadors afectats. Però si l'any 2009 quasi el 82% del total d'afectats es trobaven a la indústria, l'any 2012 arriben al 51,1%. L'evolució dels darrers cinc anys és molt similar a Barcelona i Catalunya: reducció del pes de la indústria quant als treballadors afectats per regulacions d'ocupació i increment del pes dels serveis, fins a l'any 2011, i evolució contrària l'any 2012, amb un nou augment dels treballadors industrials afectats.

Treballadors afectats per expedients de regulació d'ocupació. Per sexe

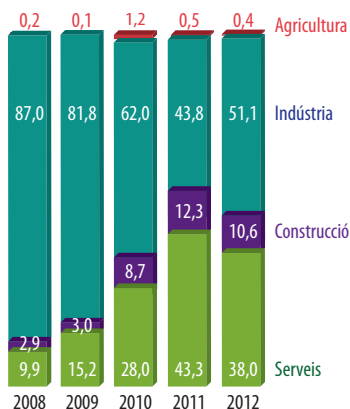
	2010		2011		2012		Var. 2010-11	Var. 2011-12
	Treballadors	Sobre total	Treballadors	Sobre total	Treballadors	Sobre total		
Barcelona	14.330		16.275		19.590		13,6%	20,4%
Homes	11.151	77,8%	10.706	65,8%	12.687	64,8%	-4,0%	18,5%
Dones	3.179	22,2%	5.569	34,2%	6.903	35,2%	75,2%	24,0%
Catalunya	68.834		62.497		79.480		-9,2%	27,2%
Homes	52.562	76,4%	43.387	69,4%	54.863	69,0%	-17,5%	26,5%
Dones	16.272	23,6%	19.110	30,6%	24.617	31,0%	17,4%	28,8%

Font: elaboració pròpia dades del Departament d'Empresa i Ocupació. Nota: les dades corresponents a l'any 2012 són acumulades fins al novembre.

Barcelona. En %

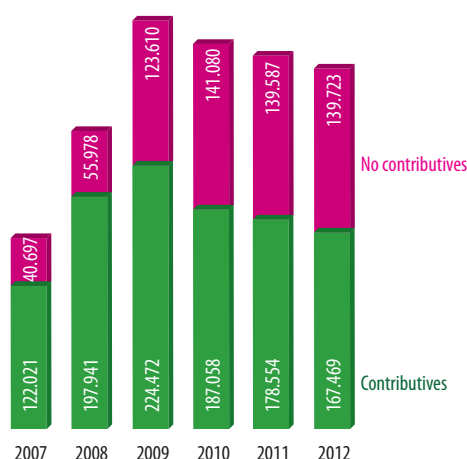
Catalunya. En %

Prestacions per desocupació (SEPE)³

L'import total de les prestacions per desocupació que el SEPE va pagar a la província de Barcelona al llarg de 2012 va ser de 2.953,7 milions d'euros, un 1,3% més que l'any anterior. El nombre de beneficiaris va ser de 307.192, un 3,4% menys que l'any anterior, i el de rebuts de 4.562.408, amb un augment respecte a l'any 2011 d'un 0,6%.

Nombre de beneficiaris de prestacions a la província de Barcelona

Les prestacions contributives baixen un 6,2% quant al nombre de beneficiaris, mentre que l'import íntegre puja un 1,1%. Per la seva banda, el nombre de beneficiaris de prestacions no contributives s'incrementa un 0,1% i l'import pagat un 2%.

Per la seva banda, les dades de prestacions a la ciutat de Barcelona indiquen que el nombre de beneficiaris ha baixat un 3,8%, quan l'any anterior s'havia reduït un 3,2%. El 39,2% d'aquests beneficiaris són per prestacions no contributives, col·lectiu que presenta una reducció del 0,8% aquest any.

El desembre de 2012, el 24,3% dels beneficiaris de prestacions de la província de Barcelona estan domiciliats a la ciutat de Barcelona, pràcticament el mateix percentatge que l'any anterior.

Prestacions del Servei Públic d'Ocupació Estatal a la província de Barcelona

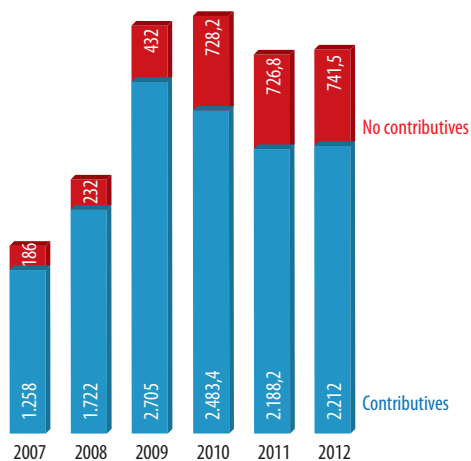
	Desembre 2010	Desembre 2011	Desembre 2012	Var. 2010-2011	Var. 2011-2012
Nombre rebuts	4.893.978	4.533.086	4.562.408	-7,4%	0,6%
Contributives	3.077.463	2.732.012	2.717.082	-11,2%	-0,5%
No contributives	1.812.976	1.797.957	1.842.125	-0,8%	2,5%
Altres	3.539	3.117	3.201	-11,9%	2,7%
Nombre beneficiaris	328.138	318.141	307.192	-3,0%	-3,4%
Contributives	187.058	178.554	167.469	-4,5%	-6,2%
No contributives	141.080	139.587	139.723	-1,1%	0,1%
Import íntegre	3.212.039.141	2.915.214.558	2.953.712.956	-9,2%	1,3%
Contributives	2.483.447.296	2.188.271.095	2.212.099.447	-11,9%	1,1%
No contributives	728.243.144	726.855.728	741.588.680	-0,2%	2,0%
Altres	348.699	87.735	24.829	-74,8%	-71,7%

Font: elaboració pròpia amb dades de l'Observatori de les Ocupacions- Servei Públic d'Ocupació Estatal de Barcelona

Nota: les prestacions contributives inclouen l'atur LPD (Llei de protecció a la desocupació) i l'atur agrícola. En ambdós casos corresponen a persones que han contribuït prèviament i que han estat contractades. Les prestacions no contributives inclouen el subsidi d'atur, el subsidi agrícola i la renda activa d'inserció (RAI). Es tracta de prestacions a determinats col·lectius que no han cotitzat o que tenen un nivell de cotització baix i que, atès el nivell de renda, edat o situació familiar, són candidats a una ajuda pública. L'apartat d'altres inclou, bàsicament, les prestacions d'exportats, que són prestacions d'atur que l'INEM paga per delegació d'altres països de la UE a persones que han traslladat la seva prestació al nostre país.

³ A partir de l'any 2009, el Servei Públic d'Ocupació Estatal (SEPE) no elabora les dades del nombre de rebuts ni de l'import de les prestacions desagregades per municipis.

Import de les prestacions a la província de Barcelona. Milions d'euros

Beneficiaris de prestacions del SEPE a Barcelona. Dades del desembre

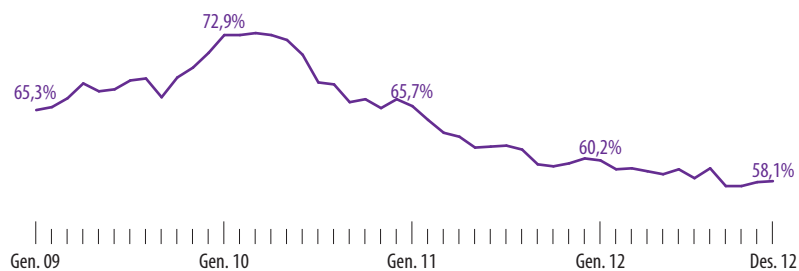
	2009	2010	2011	2012	Var. 2010-11	Var. 2011-12
Total beneficiaris	83.702	80.164	77.566	74.597	-3,2%	-3,8%
Contributives	56.000	49.414	48.111	45.381	-2,6%	-5,7%
No contributives	27.702	30.750	29.455	29.216	-4,2%	-0,8%
% Barcelona/ província	24,0%	24,4%	24,4%	24,3%		

Font: Elaboració pròpia amb dades de l'Observatori de les Ocupacions-Servei Públic d'Ocupació Estatal de Barcelona

Grau de cobertura del subsidi d'atur

D'altra banda, si comparem la cobertura de l'atur a la ciutat de Barcelona entre el desembre de 2011 i el desembre de 2012 veiem que ha baixat 2,3 punts al llarg de l'any 2012 (havia baixat 6 punts el desembre de 2011). El desembre de 2012 les ajudes públiques arriben al 58,1% del total d'aturats de la ciutat (un 60,4% el desembre de 2011). A l'octubre arribaven al 57,6% del total, el mínim dels darrers quatre anys.

Evolució mensual de la taxa de cobertura de l'atur

Enquesta trimestral del cost laboral

Segons dades del quart trimestre de 2012 de l'Enquesta trimestral del cost laboral, la comparació entre els resultats estatals i els catalans, ja que no hi ha dades per a àmbits territorials més petits, mostren que a Catalunya, després d'incrementar-se l'any 2010 i 2011, el cost laboral mensual total es va reduir el desembre de 2012 un 1,5%. Per al conjunt de l'Estat, la reducció ha estat del 3,2%, quan l'any 2011 s'havia incrementat un 1,6%.

A Catalunya, baixen els costos laborals entre el quart trimestre de 2011 i el quart trimestre de 2012 en tots els sectors, al contrari del que va passar l'any 2011, amb reduccions que van del 2% als serveis al 0,01% de la indústria. A Espanya, en canvi, s'observa de nou un increment dels costos laborals a la construcció i a la indústria, però els serveis presenten una important reducció dels costos laborals, del 4,2%, que duplica la caiguda del cost laboral a Catalunya.

Cost laboral mensual (total i salarial) per treballador

IV trimestre	Catalunya			Espanya		
	2010	2011	2012	2010	2011	2012
Cost total	2.826,64	2.871,58	2.829,65	2.642,19	2.683,86	2.598,69
Cost salarial total	2.143,38	2.174,60	2.149,06	1.992,90	2.020,13	1.946,91
Altres costos	683,26	696,98	680,59	649,29	663,73	651,78
Percepcions no salarials	107,20	113,87	86,96	106,60	114,86	96,90
Cotitzacions obligatòries	601,75	609,85	609,06	565,79	572,67	569,01
Bonificacions SS	25,69	26,74	15,43	23,10	23,80	14,13
Cost salarial/cost total	75,8%	75,7%	75,9%	75,4%	75,3%	74,9%

Font: elaboració pròpia amb dades de l'Institut Nacional d'Estadística (INE)

Si l'any 2011 Catalunya es trobava en el grup de comunitats autònomes que tenien increments del cost laboral superiors a la mitjana estatal, l'any 2012 presenta una reducció anual del cost laboral inferior a la mitjana nacional. Totes les comunitats autònomes presenten reduccions anuals del cost mensual laboral, tant total com salarial.

Cost laboral mensual (total i salarial) per treballador. Per sectors

IV trimestre	Catalunya			Espanya		
	2010	2011	2012	2010	2011	2012
Indústria						
Cost total	3.295,19	3.415,47	3.415,18	3.038,10	3.092,36	3.115,18
Cost salarial total	2.501,28	2.595,01	2.600,90	2.277,28	2.330,65	2.325,22
Cost salarial/cost total	75,9%	76,0%	76,2%	75,0%	75,4%	74,6%
Construcció						
Cost total	3.034,49	3.120,24	3.087,24	2.743,32	2.834,83	2.836,06
Cost salarial total	2.224,01	2.273,50	2.255,84	1.969,86	2.017,80	2.026,13
Cost salarial/cost total	73,3%	72,9%	73,1%	71,8%	71,2%	71,4%
Serveis						
Cost total	2.689,00	2.720,78	2.665,26	2.547,25	2.585,97	2.477,32
Cost salarial total	2.046,22	2.065,87	2.035,37	1.935,81	1.957,24	1.865,84
Cost salarial/cost total	76,1%	75,9%	76,4%	76,0%	75,7%	75,3%

Font: elaboració pròpia amb dades de l'Institut Nacional d'Estadística (INE)

Sinistralitat

Lesions per accident de treball

L'any 2012 es van produir a Barcelona 26.874 lesions per accident de treball (LAT) amb baixa, un 15,9% menys que l'any anterior. La taxa d'incidència també va ser inferior a la de 2011: 3.659,2 i 3.216,1 per 100.000 persones afiliades els anys 2011 i 2012, respectivament. Enguany, 247 LAT van ser greus i 31 mortals. Comparant aquestes dades amb les d'anys anteriors s'observa la continuïtat en la tendència decreixent del nombre i la taxa d'incidència de totes les lesions, excepte les mortals, que enguany han augmentat significativament en ambdós indicadors i passen de 20 a 31 lesions i de 2,3 a 3,7 per 100.000 persones afiliades.

Lesions per accident de treball amb baixa segons sector i gravetat Nombre i taxa d'incidència per 100.000 persones afiliades. Barcelona 2012

	Lleus		Greus		Mortals		Total	
	Nombre	Taxa d'incidència	Nombre	Taxa d'incidència	Nombre	Taxa d'incidència	Nombre	Taxa d'incidència
Agricultura	60	19.656,0	2	655,2	0	0	62	20.311,2
Indústria	2.861	3.977,5	23	32	6	8,3	2.890	4.017,8
Construcció	1.817	6.798,0	17	63,6	2	7,5	1.836	6.869,1
Serveis	21.858	2.967,2	205	27,8	23	3,1	22.086	2.998,1
Total	26.596	3.182,8	247	29,6	31	3,7	26.874	3.216,1

El 59,2% dels accidentats van ser homes, que també van patir les lesions més greus: el 74,1% de les greus i el 83,9% de les mortals. Els accidents més freqüents en ambdós sexes es van produir entre el personal de serveis i comerç, independentment de la gravetat, seguits en el cas dels greus i mortals pels esdevinguts en ocupacions elementals, entre els homes, i professionals de la ciència i intel·lectuals, entre les dones. El 76,2% de totes les LAT amb baixa van ocórrer en personal amb contracte fix, sense diferències segons la gravetat.

Lesions per accident de treball amb baixa segons sexe i tipus de contracte. Barcelona 2012

	Fix	Eventual	Total
Homes	12.014	3.620	15.634
Dones	8218	2.696	10.914
Total	20.232	6.316	26.548

Per valorar l'impacte de l'accidentalitat en els diferents sectors a la comarca del Barcelonès s'ha fet un càlcul de la incidència en el total de treballadors afiliats (règim general, règim d'autònoms i règim especial del carbó). Els resultats indiquen que els accidents són proporcionalment més nombrosos en els sectors agrícola i de la construcció. En tots els sectors s'ha produït, al llarg de l'any 2012, una reducció del percentatge d'accidents sobre el total d'afiliats.

Percentatge d'accidents sobre el total de l'afiliació del sector. IV trimestre

	2009	2010	2011	2012
Agricultura	21,6%	15,9%	18,2%	13,8%
Indústria	4,7%	4,7%	4,3%	3,5%
Construcció	7,7%	7,0%	6,2%	5,0%
Serveis	2,6%	2,6%	2,4%	2,1%
Total	3,1%	3,0%	2,6%	2,3%

Malalties relacionades amb el treball

L'any 2012, els centres d'atenció primària (CAP) de la ciutat van notificar 403 casos de malalties relacionades amb el treball (MRT) a la Unitat de Salut Laboral (USL) de Barcelona. Com en anys anteriors, es van notificar més casos en dones (63%) i els trastorns d'ansietat i depressius van ser els més freqüents (65,4%

dels casos femenins i 56,4% dels masculins). L'ocupació majoritària en ambdós sexes va ser el personal de serveis i comerç, un 12,5% i 28,7% dels homes i dones, respectivament, seguida pel personal de la indústria i la construcció entre els homes (15,5% dels casos masculins) i les professionals de la ciència i intel·lectuals entre les dones (18,6%).

Les LAT greus i les MRT, sobretot les d'ansietat-depressió, han disminuït en coherència amb els canvis en el mercat de treball (menys persones ocupades exposades a riscos laborals potencials). En canvi, l'augment de les LAT mortals, sobretot de les lesions traumàtiques en jornada, i d'algunes MRT de tipus físic, alerta sobre un possible empitjorament d'alguns riscos laborals. D'altra banda l'increment de les LAT greus in itinere i no traumàtiques suggereix un possible augment de l'estrès en els treballadors i treballadores.

Annexos

Atur de llarga durada a Barcelona 2012

Segons dades de l'atur registrat, el desembre de 2012 hi ha 20.648 persones que fa més de dos anys que es troben a l'atur, quantitat que puja a quasi 43.000 si hi afegim les que hi estan des de fa entre un i dos anys. Per tant, un 38,1% dels aturats de la ciutat no tenen feina des de fa més d'un any. Dit d'una altra manera, quasi quatre de cada deu aturats de Barcelona es troben sense feina des de fa, almenys, un any.

El desembre de l'any 2011 aquest percentatge era del 34%. Segons l'EPA, la situació és encara pitjor: el desembre de 2012 a Barcelona hi ha 46.200 aturats que fa més de dos anys que estan en aquesta situació, un 31,4% del total d'aturats. Si hi afegim els que hi estan des de fa entre un i dos anys, tenim que hi ha més de 77.000 persones que fa més d'un any que estan desocupades, el 52,8% del total. Per tant, mentre que les dades de l'atur registrat indiquen que el 38% dels aturats es troben en aquesta situació des de fa més d'un any, l'EPA fa pujar el percentatge fins a quasi el 53%, més de la meitat de les persones desocupades.

No podem oblidar, d'altra banda, que aquest col·lectiu, que cada vegada és més nombrós, és el que, a més, rep menys ajudes i subsidis, una situació que aboca un percentatge creixent de la població de Barcelona a situacions de pràctica exclusió social.

Ambdues fonts coincideixen en l'increment de l'atur de llarga durada per sobre de la mitjana. Així, mentre que el nombre de persones aturades registrades puja un 3,3% entre desembre de 2011 i desembre de 2012, el nombre d'aturats que fa més d'un any que es troben en aquesta situació puja un 15,9%. Per tant, l'atur de llarga durada ha crescut entre desembre de 2011 i desembre de 2012 quasi cinc vegades més que la mitjana.

Les dades de l'EPA mostren una tendència similar: si l'atur a Barcelona s'ha incrementat un 8,7% entre desembre de 2011 i desembre de 2012, el de llarga durada (més de dos anys) s'ha incrementat un 13% en el mateix període.

Barcelona	Més d'1 any			Total	
	Aturats	Sobre total grup edat	Var. anual	Total	Var. anual
Menors de 25 anys	479	8,4%	0,6%	5.676	-16,1%
De 25 a 34 anys	4.728	18,7%	3,8%	25.298	-5,8%
De 35 a 54 anys	23.021	39,7%	20,9%	57.967	8,4%
55 anys i més	14.555	62,6%	13,5%	23.251	8,0%
Total	42.783	38,1%	15,9%	112.192	3,3%

Catalunya	Més d'1 any			Total	
	Aturats	Sobre total grup edat	Var. anual	Total	Var. anual
Menors de 25 anys	4.965	11,4%	16,2%	43.499	-11,7%
De 25 a 34 anys	32.716	22,9%	5,8%	143.078	-4,1%
De 35 a 54 anys	138.960	40,8%	23,2%	340.473	10,4%
55 anys i més	76.885	64,1%	18,5%	119.906	11,6%
Total	253.526	39,2%	19,1%	646.956	5,3%

Espanya	Més d'1 any			Total	
	Aturats	Sobre total grup edat	Var. anual	Total	Var. anual
Menors de 25 anys	82.933	18,2%	31,2%	456.635	-0,9%
De 25 a 34 anys	314.620	27,0%	17,5%	1.164.661	4,3%
De 35 a 54 anys	1.100.584	44,2%	24,5%	2.489.321	13,2%
55 anys i més	480.288	65,1%	21,1%	738.106	14,3%
Total	1.978.425	40,8%	22,7%	4.848.723	9,6%

Font: elaboració pròpia amb dades del Departament d'Empresa i Ocupació de la Generalitat de Catalunya

No és una situació exclusiva d'aquest any, sinó la confirmació d'una tendència que es remunta fins a l'any 2008. Si calculem l'increment acumulat des de gener de 2007 segons dades de l'EPA, l'atur a la ciutat ha crescut un 165,8%, mentre que el nombre d'aturats amb més d'un any en aquesta situació ho ha fet un 542%. Al llarg de la crisi, per tant, l'atur de llarga durada ha crescut tres vegades més que la mitjana. L'atur registrat a les oficines del SOC mostra una evolució semblant, ja que el nombre de persones que són a l'atur des de fa més d'un any ha passat de 16.304 persones a 42.783 de desembre de 2007 a desembre de 2012, un increment del 162,4%, molt superior a l'increment del nombre total d'aturats, que va ser del 119%.

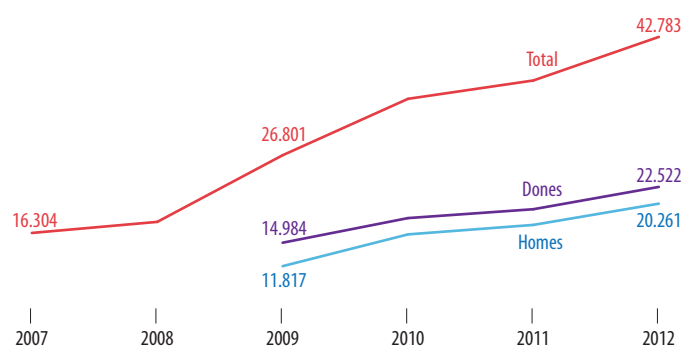
La conclusió és evident: cada vegada hi ha més aturats i el percentatge dels que es consideren de llarga durada és cada vegada més alt. L'evolució de l'atur de llarga durada és més negativa a Catalunya i Espanya. Si a Barcelona l'atur registrat de durada superior a un any puja un 15,9% el 2012, a Catalunya aquest increment és del 19,1% i a Espanya del 22,7%. Des del gener de l'any 2008, el nombre d'aturats registrats que fa més d'un any que estan desocupats ha pujat un 157,2% a Barcelona, un 217,7% a Catalunya i un 206,5% a Espanya. Si a Barcelona l'atur registrat de durada superior a un any puja un 15,9% el 2012, a Catalunya aquest increment és del 19,1% i a Espanya del 22,7%.

Evolució de l'atur registrat per àmbits territorials. Desembre 2012

	Fins a 6 mesos		De 6 mesos a 1 any		Més d'1 any		Total	
	Var. acumulada gener 2008	Var. anual	Var. acumulada gener 2008	Var. anual	Var. acumulada gener 2008	Var. anual	Var. acumulada gener 2008	Var. anual
Barcelona	63,3%	-6,0%	145,7%	3,9%	157,2%	15,9%	104,7%	3,3%
Catalunya	74,3%	-4,6%	166,1%	5,0%	217,7%	19,1%	128,7%	5,3%
Espanya	58,1%	-0,7%	155,2%	9,9%	206,5%	22,7%	114,4%	9,6%

Font: elaboració pròpia amb dades del Departament d'Empresa i Ocupació de la Generalitat de Catalunya

Evolució de l'atur de llarga durada registrat a Barcelona. Desembre

Perfil dels aturats de llarga durada

Els aturats que es troben a l'atur des de fa més de dos anys, grup que concentra la gran majoria d'aquells que han perdut el dret a prestacions, són majoritàriament persones d'entre 35 i 54 anys (50% del total) i majors de 54 anys (43,8%). Però el seu pes sobre el total d'aturats del grup d'edat corresponent és força diferent: mentre que només el 17,8% dels aturats de 35 a 54 anys es troba en aquesta situació, el percentatge puja fins al 38,9% quan es tracta de majors de 54 anys.

Atur registrat a Barcelona per durada i edats. Desembre 2012

	Fins a 6 mesos	De 6 mesos a 1 any	Entre 1 i 2 anys	Més de 2 anys	Total
Menors de 25 anys	4.441	756	366	113	5.676
De 25 a 34 anys	15.599	4.971	3.564	1.164	25.298
De 35 a 54 anys	23.290	11.656	12.691	10.330	57.967
55 anys i més	4.944	3.752	5.514	9.041	23.251
Total	48.274	21.135	22.135	20.648	112.192

Dels 20.648 aturats que el desembre de 2012 feia més de dos anys que es trobaven en aquesta situació a Barcelona, un 56,6% són dones. El 21,2% de les dones desocupades de la ciutat es troben a l'atur des de fa més de dos anys i quasi un 41% fa més d'un any. Aquests percentatges baixen al 15,7 i al 35,5%, respectivament, en el cas dels homes.

Atur registrat a Barcelona per durada i sexe. Desembre 2012

	Fins a 6 mesos	De 6 mesos a 1 any	Entre 1 i 2 anys	Més de 2 anys	Total
Homes	25.859	10.942	11.306	8.955	57.062
Dones	22.415	10.193	10.829	11.693	55.130
Total	48.274	21.135	22.135	20.648	112.192

Font: elaboració pròpia amb dades del Departament d'Empresa i Ocupació de la Generalitat de Catalunya.

El percentatge d'aturats de llarga durada varia força en funció del nivell formatiu. El 21,6% dels desocupats amb estudis primaris incomplets i el 27,4% dels que tenen fins a primària completa fa més de dos anys que són a l'atur, només el 9,8% dels aturats amb estudis universitaris i el 15% dels tècnics professionals superiors es poden considerar aturats de llarga durada. Aquests percentatges s'igualen força si parlem dels aturats d'entre un i dos anys, mentre que aquests dos darrers col·lectius són els que més pateixen l'atur inferior a un any.

Atur registrat a Barcelona per durada i nivell formatiu. Desembre 2012

	Fins a 6 mesos	De 6 mesos a 1 any	Entre 1 i 2 anys	Més de 2 anys	Total
Fins a estudis primaris incomplets	934	484	547	541	2.506
Estudis primaris complets	1.733	907	1.019	1.381	5.040
Estudis secundaris-FP	3.965	1.698	1.934	1.979	9.576
Secundària-Educació general	27.984	12.395	13.281	13.551	67.211
Tècnics i professionals superiors	4.002	1.693	1.804	1.322	8.821
Estudis superiors	9.656	3.958	3.550	1.874	19.038
Total	48.274	21.135	22.135	20.648	112.192

Si analitzem la situació per sectors productius, podem dir que la indústria és el sector on els aturats de llarga durada tenen més pes sobre el total. El 26,7% dels treballadors industrials a l'atur fa més de dos anys que estan desocupats, percentatge que arriba al 49,3% si hi afegim els que n'estan des de fa més d'un any. En el cas dels serveis, aquests percentatges són del 17,3 i el 36,5%, respectivament.

Atur registrat a Barcelona per durada i sector productiu. Desembre 2012

	Fins a 6 mesos	De 6 mesos a 1 any	Entre 1 i 2 anys	Més de 2 anys	Total
Agricultura	259	83	117	90	549
Indústria	3.601	2.144	2.565	3.023	11.333
Construcció	4.654	2.337	2.691	2.294	11.976
Serveis	37.815	15.958	16.236	14.692	84.701
Sense ocupació anterior	1.945	613	526	549	3.633
Total	48.274	21.135	22.135	20.648	112.192

Increment de la població emigrant a Barcelona

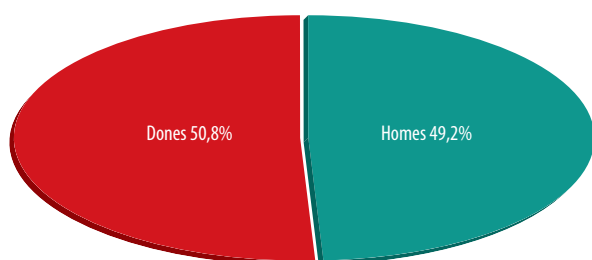
L'emigració s'incrementa un 8,5% a la ciutat al llarg de l'any 2012, un 30,2% si calculem l'augment acumulat des de l'any 2009. Encara que és cert que una part de l'emigració correspon a persones que, havent aconseguit la nacionalitat espanyola i fixat la residència a Barcelona, han optat per tornar al seu país d'origen, sobretot a països d'Amèrica del Sud, és evident que el nombre de persones que cerquen un desenvolupament professional en altres països ha experimentat un increment continuat i constant.

Encara que les causes més evidents d'aquest fenomen son la crisi econòmica i les altes xifres d'atur, no es pot ignorar que les diàspores professionals modernes també tenen un component que les enquadra en un context de competència entre empreses i països per captar i atreure talent per a les seves economies. D'altra banda, trobem que les ofertes de personal altament qualificat d'empreses i països en fase de creixement econòmic són una sortida professional per a un nombre creixent de persones que, reunint les característiques requerides, no troben una feina adequada al seu perfil i a les seves aspiracions.

	2009	2010	2011	2012
Població total Barcelona	1.621.500	1.619.300	1.615.400	1.620.900
Població resident a l'estranger	75.425	82.547	90.543	98.236
Població resident a l'estranger/total	4,7%	5,1%	5,6%	6,1%
Sexe				
Homes	36.832	40.413	44.475	48.300
Dones	38.593	42.134	46.068	49.936

El primer element que cal destacar és que les dones que opten per traslladar la seva residència a altres països superen els homes en totes les comarques que formen la gran regió metropolitana de Barcelona, tendència que es manté a Barcelona ciutat on l'emigració femenina representa el 50,8%, el mateix percentatge que en el total de les comarques de l'àrea analitzada.

Població emigrant. Any 2012

El Vallès Oriental és la comarca on més puja l'emigració, amb un increment anual de l'11,3% i acumulat del 34%.

Emigració a Barcelona ciutat i a comarques de l'RMB

	2009	2010	2011	2012	Var. 2011-12	Var. 2009-12
Barcelonès	81.488	88.975	97.358	105.652	8,5%	29,7%
Baix Llobregat	5.532	6.027	6.587	7.320	11,1%	32,3%
Maresme	4.877	5.318	5.904	6.441	9,1%	32,1%
Vallès Occidental	8.957	9.537	10.235	11.005	7,5%	22,9%
Vallès Oriental	2.415	2.645	2.908	3.236	11,3%	34,0%
Total	103.269	112.502	122.992	133.654	8,7%	29,4%
Barcelona ciutat	75.425	82.547	90.543	98.236	8,5%	30,2%

3

Políticas actives

Ajuntament de Barcelona

Barcelona Activa

Barcelona Activa, integrada en l'àrea d'Economia, Empresa i Ocupació, és l'organització executora de les polítiques de promoció econòmica de l'Ajuntament de Barcelona i l'organització de referència al servei de les polítiques de suport a l'empresa, a la creació d'ocupació i a la projecció internacional de Barcelona com un entorn excel·lent per a l'activitat econòmica i el progrés social.

Des de fa 25 anys, Barcelona Activa impulsa el creixement econòmic de Barcelona i el seu àmbit d'influència donant suport a les empreses, la iniciativa emprenedora i l'ocupació, alhora que promou la ciutat i els seus sectors estratègics internacionalment, en clau de proximitat al territori.

L'Ajuntament de Barcelona ha dut a terme, al llarg de 2012, un procés de reorganització de Barcelona Activa, el seu instrument d'execució de polítiques de promoció econòmica, basat en un nou enfocament: l'empresa com a centre de les polítiques de promoció econòmica, atès que l'empresa és motor de creixement econòmic, riquesa i ocupació.

L'Ajuntament de Barcelona ha aconseguit garantir durant l'any 2012, a través de Barcelona Activa i aportant els recursos propis necessaris, un conjunt de serveis integrals i permanents per a les empreses, per a les persones que cerquen ocupació o volen millorar professionalment i per al territori; uns serveis eficaços, ben dimensionats, de qualitat i amb adaptabilitat per fer front a les necessitats actuals però també per avançar cap a un model econòmic competitiu, sostenible i amb qualitat de vida per a les persones.

L'orientació a l'empresa ha estat l'eix central que ha guiat l'actuació de l'agència municipal l'any 2012 en el disseny i implantació de les seves polítiques d'empresa, d'ocupació i de promoció en general. Aquesta orientació ha donat com a resultat un nou servei municipal, el Servei a l'Empresa, que ha posat les bases per tal que el 2013, per primer cop, l'Ajuntament de Barcelona disposi d'una Oficina d'Atenció a l'Empresa (OAE) com a punt de referència únic d'informació, tramitació i serveis de suport a les diferents necessitats de les empreses de Barcelona.

A continuació es presenten les actuacions més destacades dutes a terme per Barcelona Activa l'any 2012.

Serveis a l'empresa i l'ocupació

Empresa

En fase de desplegament l'any 2012, el conjunt de serveis a empreses de Barcelona Activa ha permès atendre 2.299 empreses.

A través de la Finestreta Única de Finançament, un dels serveis que configuraran l'OAE i que ja s'ha posat en marxa el 2012, l'Ajuntament ha facilitat que 186 empreses, noves i consolidades, hagin pogut aixecar 20,8 milions d'euros de fons de finançament públiques i privades.

S'han organitzat activitats de preparació per a la inversió i fòrums d'inversió –7 al llarg de 2012– per accedir a finançament privat en els sectors industrial, de la salut, les noves tecnologies i les energies netes, en col·laboració amb les xarxes de business angels de la ciutat.

El Servei de Tramitació de Societats (Punt PAIT), que quedarà integrat a l'OAE, ha constituït 431 noves empreses a Barcelona i és el punt amb el nombre més gran d'empreses constituïdes de tot l'Estat espanyol.

A través del nou Servei Empresa-Ocupació, per donar resposta a les necessitats de contractació de les empreses a partir dels participants en programes ocupacionals de Barcelona Activa, s'han gestionat 556 ofertes de feina.

El Servei d'Accés a Nous Mercats ha facilitat informació i assessorament a més de 200 empreses interes-

sades a accedir al mercat de compra pública i ha organitzat dos ponts tecnològics a Silicon Valley i al Brasil, juntament amb altres activitats, per fomentar la internacionalització de les empreses en mercats globals.

• El Servei de Localització Empresarial ha atès un total de 135 empreses que necessitaven trobar una ubicació per instal·lar-se a Barcelona.

• S'ha posat en marxa el programa Reempresa amb la finalitat d'impulsar la transmissió d'empreses com una via de creació i creixement d'activitat econòmica a la ciutat, i s'ha renovat el programa de Mentoring amb la incorporació en la fase inicial de 12 directius i directives. S'han organitzat dues noves edicions del programa de creixement empresarial Learning to Grow, amb 73 empreses participants.

• 146 empreses instal·lades el desembre de 2012 als tres entorns d'incubació municipals: el Parc Tecnològic Barcelona Nord, amb 46 empreses tecnològiques ubicades, majoritàriament enginyeries; la incubadora Glòries, amb 54 empreses innovadores de base tecnològica, i la incubadora Almogàvers Business Factory, espai gestionat en col·laboració públic-privada amb nou entitats col·laboradores i 46 empreses i projectes preincubats que l'any 2012 han arribat a la plena ocupació.

Emprenedoria

• Des dels serveis municipals d'Emprenedoria s'han acompanyat 2.500 nous projectes empresarials, xifra que constitueix un màxim històric.

• S'han gestionat, en col·laboració públic-privada, cinc programes de creació d'empresa en els sectors emergents del media, TIC, biotecnologia/biomedicina i energies netes/medi ambient, amb 73 participants

• El Centre de Recursos per Emprendre ha ofert diàriament sessions informatives sobre creació d'empreses on es difon la cultura emprenedora i s'expliquen els serveis d'emprenedoria que ofereix la ciutat, així com els aspectes bàsics que s'han de tenir en compte per emprendre una iniciativa empresarial a Barcelona. 9.872 persones han participat el 2012 en aquestes sessions informatives sobre creació d'empreses a Barcelona. També s'ha ofert un ampli programa formatiu amb càpsules de curta durada sobre els diferents aspectes clau a l'hora de crear una empresa.

• S'han impulsat vuit programes de suport a l'emprenedoria en els sectors tradicionals del comerç, l'artesania i la construcció i cinc programes per facilitar la creació d'empreses entre diversos col·lectius, com ara els joves i els majors de 40 anys. L'Escola de Dones Emprenedores ha format 480 dones emprenedores en creació d'empreses i 97 dones empresàries interessades a fer créixer les seves empreses.

Capacitació professional i ocupació

• S'han atès 19.532 persones a través dels serveis i programes de capacitació professional i ocupació. Davant l'escenari que ha caracteritzat l'any 2012 de reducció de recursos, per part de les administracions estatal i autonòmica, per a polítiques actives d'ocupació, l'Ajuntament de Barcelona ha assegurat, amb recursos propis, l'atenció i el servei continuat a les persones aturades adequant els dispositius necessaris.

• Un total de 6.727 persones aturades s'han beneficiat de les càpsules i tutories del programa d'orientació laboral i recerca de feina Activa't per a l'Ocupació, que el 2012 ha disposat de 10 punts d'atenció distribuïts al conjunt del territori de la ciutat, mentre que 6.803 persones han pogut participar en accions per a la millora i el progrés professional.

• Amb la voluntat última d'invertir en el capital humà del futur promovent l'èxit escolar i fent-lo més competitiu i qualificat, el servei de divulgació de la cultura emprenedora i els valors del treball entre els joves ha orientat 17.977 alumnes de l'Àrea Metropolitana de Barcelona.

• Ha acabat el programa integral d'orientació, formació i ajuts a la contractació de joves, Joves amb Futur, que els dos darrers anys ha permès orientar 1.619 joves, formar-ne 763 i facilitar la contractació de 559 amb

ajuts per a empreses.

El programa Treball als Barris, d'actuacions ocupacionals i dinamització econòmica, complementari de la Llei de barris, ha permès atendre 3.101 persones aturades en risc de vulnerabilitat residents en barris d'atenció especial i elevada incidència de l'atur.

S'han contractat 378 persones aturades mitjançant el programa de plans d'ocupació, que han desenvolupat tasques en col·laboració amb 30 organismes i àmbits municipals de la ciutat. Les accions desenvolupades s'han emmarcat en els sectors de l'arranjament d'habitatges, el medi ambient, les tecnologies de la informació i la comunicació, els serveis a la comunitat, els serveis a les persones i la sostenibilitat urbana.

Formació

El 2012 s'ha creat una àrea dedicada a la formació que ha impulsat, de manera finalista, un ampli programa d'accions formatives per a la capacitat tecnològica, alhora que ha gestionat de manera transversal la formació complementària dels serveis de suport a l'empresa i l'emprenedoria de Barcelona Activa.

S'han ofert 4.443 càpsules i tallers per a la formació tecnològica de professionals, treballadors de pimes, persones aturades i ciutadania en general que han beneficiat 13.868 persones. D'aquestes, més de 5.800 han participat en activitats de formació tecnològica inicial a través de la xarxa d'antenes Cibernàrium, ubicades als districtes a través de la xarxa de biblioteques públiques, i més de 8.500 professionals i treballadors de pimes han adquirit coneixements tecnològics avançats.

El conjunt d'activitats d'iniciació a internet i a les tecnologies de la informació ha rebut per part de la Comissió Europea el guardó E-inclusion, destinat a organitzacions que defensen la inclusió digital mitjançant iniciatives d'èxit.

Pel que fa a la formació complementària als serveis d'emprenedoria i empresa de Barcelona Activa, s'han organitzat 1.227 seminaris de formació emprenedora "El que cal saber per emprendre", amb més de 4.000 persones assistents i prop de 1.500 que han participat en el programa formatiu de suport a l'empresa, que ha comprès activitats sobre gestió empresarial, recerca de finançament, cerca de treballadors, màrqueting i vendes, accés a licitacions públiques i internacionalització, entre d'altres.

Promoció

Promoció de la ciutat

S'han portat a terme 37 accions de promoció econòmica a l'exterior (congressos, workshops internacionals i missions econòmiques) que han arribat a més de 5.000 persones. S'ha donat suport a 100 projectes estrangers interessats a invertir o establir-se a la ciutat, 10 dels quals s'hi han instal·lat el 2012.

A través de la participació en el Comitè de Desenvolupament de Rutes Aèries, s'han establert set noves rutes intercontinentals a l'Aeroport de Barcelona (Dubai, Toronto, Miami, Santo Domingo, Alger, Orà i Banjul) i la freqüència de vols internacionals s'ha incrementat amb 42 vols internacionals nous.

S'han fet 17 seminaris Barcelona Updates i 13 actes de networking per dinamitzar la comunitat econòmica i empresarial estrangera present a Barcelona.

Sectors estratègics

S'ha constituït la Fundació Mobile World Capital, integrada per l'Ajuntament de Barcelona, la Generalitat de Catalunya, el Ministeri d'Indústria, Energia i Turisme, Fira de Barcelona i la institució promotora del congrés GSMA, per a la gestió del conjunt d'iniciatives vinculades al projecte de la capitalitat mundial del mòbil que s'estendrà fins a 2018.

S'ha consolidat la plataforma per a la implantació del vehicle elèctric LIVE, liderada per l'Ajuntament

de Barcelona, i s'ha treballat per obrir-la, l'any 2013, a totes les empreses interessades. S'ha articulat l'organització de l'esdeveniment EVS27, referent mundial, a Barcelona, que tindrà lloc el 2013 i en el qual intervindran més de 5.000 delegats. S'ha organitzat l'Expoelectric.

El febrer es va celebrar el MWCongress, amb més de 60.000 assistents. Durant 2012 s'ha concretat l'MWFestival en tres esdeveniments que tindran lloc el 2013 (Moba, Sonar i Phonetastic) i s'ha escollit l'edifici MediaTIC, icona del sector TIC a Barcelona, per acollir la seu del MWHub, el projecte industrial de la MWCcapital que inclou els projectes: M-Program, M-Law, M-News, M-Talent, M-Entrepreneurship i M-Cluster. Finalment, el febrer de 2013 s'inaugurarà l'MWCenter com a espai d'exhibició i contacte amb la ciutadania.

Per promocionar diferents sectors estratègics, l'Ajuntament ha participat en l'organització de diferents congressos nacionals i internacionals a través de plataformes públicoprivades i en el marc de la promoció dels clústers, com ara la Fira Alimentària, el Saló Internacional de la Logística, el BDigital Global Congress, el BDigital Apps, l'IHT Global Clean Energy Forum o la Fira Smart City Expo and World Congress, entre d'altres.

Promoció del turisme i d'esdeveniments

En col·laboració amb les diferents àrees municipals, s'ha creat la Taula Municipal de Turisme, un àmbit interdepartamental de coordinació essencial per visualitzar la globalitat de la gestió del turisme a la ciutat. Les accions més rellevants han estat: l'ordenació de la mobilitat d'autocars amb l'objectiu de pacificar el trànsit a l'entorn de la Sagrada Família, l'elaboració del Pla de seguretat turística en el marc del Consell de Seguretat Ciutadana i l'elaboració del nou Pla director del Park Güell que s'implementarà a la tardor del 2013.

Es troben en fase de realització els plans de turisme de set districtes (Nou Barris, Sant Andreu, Sant Martí, Gràcia, Sants-Montjuïc, Eixample i Ciutat Vella) que, juntament amb els tres ja redactats, permetran diversificar els punts d'interès de la ciutat per al visitant i afavoriran el desenvolupament econòmic local vinculat a l'activitat turística.

En estreta coordinació amb la DG de Turisme, s'han adaptat els procediments municipals per respondre al nou marc legal que regula els habitatges d'ús turístic i s'ha posat en marxa una campanya d'inspecció d'allotjaments turístics centrada en l'activitat no legalitzada d'HUT i albergs de joventut. Aquest nou escenari ha facilitat que aflorés una gran quantitat d'activitat no declarada i en un any s'ha passat de 2.683 a 4.730 HUT.

Quant al suport i l'atracció d'esdeveniments, s'han acompanyat 95 projectes de diverses tipologies: congressos, fires, presentacions de producte, actes institucionals, etc., als quals s'ha ofert el suport logístic, de coordinació i comunicació necessari, i s'han guanyat 23 candidatures de congressos que tindran lloc durant el 2013 a la ciutat.

Promoció del territori i comerç

S'ha donat suport a la generació i el desenvolupament de les estratègies de promoció econòmica dels districtes a través de diferents accions com ara: establiment de mecanismes de coordinació i captació de demanda amb els deu districtes i participació en diversos plans de dinamització territorial com els del Paral·lel o el polígon del Bon Pastor.

S'ha dissenyat un programa formatiu en competències professionals i digitals per al comerç i els serveis de proximitat que es desenvoluparà el 2013 als 10 districtes de Barcelona.

En el marc de la campanya de Nadal, un dels esdeveniments tractors per al comerç de la ciutat, l'Ajuntament ha coordinat diverses actuacions com ara la gestió directa del projecte Arbres de Nadal, que ha assolit esponsorització privada, la gestió i coordinació de la il·luminació dels eixos comercials i la coordinació de la instal·lació de la pista de gel Barcelona a la plaça Catalunya, promoguda per la Fundació Barcelona Comerç. S'ha treballat en la simplificació i revisió de normatives avançant cap a un text únic

d'ordenança de terrasses i vetlladors que harmonitzi les 17 normatives diferents vigents a la ciutat.

s'ha donat suport a diversos esdeveniments de promoció de la moda, com a sector important per a l'economia de la ciutat amb gran projecció internacional i actiu de gran valor per a la marca Barcelona, com ara: el saló de moda urbana The Brandery, Bridal Week, Modafad, Barcelona 080, la Setmana de la Joieria Contemporània de Barcelona, Little Barcelona i Mango Fashion Awards, entre d'altres.

Fundació BCN Formació Professional

En termes de nivell instructiu i d'activitat econòmica

La població de Barcelona ciutat presenta uns nivells formatius més favorables que la de la resta de la regió metropolitana, Catalunya i Espanya. No obstant això, les dades mostren que els nivells formatius encara no són equiparables a altres territoris de la Unió Europea on dues de cada tres persones han cursat estudis postobligatoris (xifra 17 punts percentuals superior a la de la capital catalana).

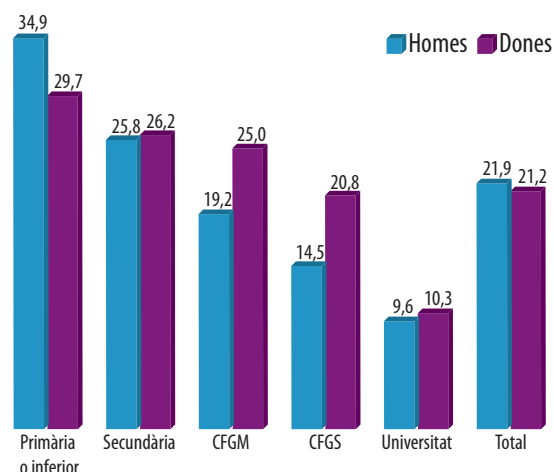
Nivell d'estudis de la població de 16-64 anys segons classe d'estudis i àmbits territorials. Any 2012 (%)

	ESO o inferior	Batxillerat	CFGM	CFGS	Universitaris	Postobligatoris
Barcelona*	43,9	15,4	8,8	10,5	21,4	56,1
Catalunya	46,1	15,1	9,3	9,6	19,8	53,9
Espanya**	48,0	14,0	8,0	10,0	20,0	52,0
OCDE**	27,0	44,0	30,0	73,0		

Font: (*) elaboració de la Fundació BCN FP a partir de les dades de l'EPA. Primer trimestre 2012. (**) OCDE, Education at a Glance, pàg 38

Les dades observades confirmen la dualitat dels nivells formatius de la població de Barcelona: la població presenta nivells polaritzats amb percentatges importants de població amb nivells formatius obligatoris o inferiors i, alhora, amb un percentatge de població amb estudis terciaris ja siguin cicles formatius de grau superior o graus universitaris (aquests darrers nivells són superiors als de la UE). Aquesta divisió s'ha anat observant al llarg dels diferents components que integren el mercat de treball: l'ocupació, l'atur i la contractació. És a dir, hi ha un comportament en el mercat de treball clarament diferenciat entre les persones que tenen una formació terciària especialitzada i les que només han cursat els estudis obligatoris (ESO).

Taxa d'atur per nivell formatiu i sexe. I trimestre 2012

En clau formativa, malgrat que la crisi econòmica afecta tots els nivells d'instrucció, no és estrany que els principals indicadors de l'Anuari siguin més favorables a aquelles persones amb nivells formatius terciaris: graduats en CFGS i en graus universitaris. Així, en termes d'atur, aquests dos col·lectius presenten unes taxes inferiors a la resta de nivells formatius i estan menys temps buscant feina. Quant a la contractació, presenten uns nivells de temporalitat inferiors. Probablement per aquests factors i d'altres relacionats amb les condicions laborals (no menys importants), els graduats en FP són, de tots els nivells formatius, els que presenten un nivell de satisfacció més elevat amb relació a la feina que desenvolupen, segurament perquè s'ajusta millor a la formació rebuda.

Població ocupada segons nivell d'instrucció. Província de Barcelona. I trimestre 2012

	Persones	%
Primària o inferior	275.224	12,77
Secundària	788.904	36,60
CFGM	200.407	9,30
CFGS	275.405	12,78
Títol universitari	615.528	28,56
Total	2.155.468	100,00

Font: elaboració de la Fundació BCN FP a partir de les dades de l'EPA (INE)

La conjuntura actual de recessió es deixa notar en totes les dimensions del mercat laboral si bé aquest fet evidencia un canvi estructural que mostra el pas de la societat industrial, pròpia del segle XX, a la societat del coneixement del segle XXI.

Els indicadors que evidencien aquest canvi de paradigma són, d'una banda, la permanència en el mercat de treball de les persones amb estudis especialitzats i de nivells terciaris i, de l'altra, l'emergència de sectors econòmics estratègics basats en un alt valor afegit i un alt contingut tecnològic.

Probablement l'aposta decidida de la ciutat de Barcelona per la potenciació d'aquests sectors estratègics fa que presenti unes taxes d'atur inferiors a la resta d'àmbits territorials analitzats.

Distribució (%) de la contractació anual segons nivell d'instrucció. Barcelona. 2006-11

	Primària o inferior		FP			Títol universitari	
	ESO i batxillerat	CFGM	CFGS	Total	Total	Total	
2006	11,55	60,63	8,71	5,29	14,00	13,82	100,00
2007	12,38	58,95	9,86	4,49	14,35	14,32	100,00
2008	11,72	57,69	10,34	4,08	14,42	16,17	100,00
2009	11,07	57,66	10,32	4,13	14,45	16,82	100,00
2010	10,27	57,67	11,06	3,98	15,04	17,02	100,00
2011	9,42	59,28	10,13	3,98	14,11	17,19	100,00

Font: elaboració de la Fundació BCN FP a partir de dades de l'Observatori del Treball de la Generalitat de Catalunya

No obstant això, aquesta reestructuració del mercat de treball encara presenta alguns reptes importants com ara el de millorar l'encaix entre les ofertes requerides pel teixit empresarial i la formació dels treballadors. Cal, doncs, fer èmfasi sobre la importància la especialització i de la formació continuada al llarg de la vida per adaptar-se a un món canviant i cada cop més competitiu, així com la de generar nous llocs de treball que requereixin qualificació professional i, per tant, que aportin un valor afegit a la ciutat de Barcelona.

Activitats econòmiques que han generat més llocs de treball a Barcelona. 2008-12

Activitats	Augment d'afiliats 2008-12	Tipologia de l'activitat
Educació	6.486	Serveis basats en el coneixement
Administratives d'oficina i altres activitats auxiliars a les empreses	6.052	Serveis basats en el coneixement
Serveis socials amb allotjament	4.156	Serveis basats en el coneixement
Serveis de menjar i begudes	2.323	Serveis no basats en el coneixement
Recerca i desenvolupament	2.264	Serveis de tecnologia alta o punta
Altres activitats professionals, científiques i tècniques	2.133	Serveis basats en el coneixement
Serveis de tecnologies de la informació	2.002	Serveis de tecnologia alta o punta
Serveis d'informació	1.352	Serveis de tecnologia alta o punta
Activitats de biblioteques, arxius, museus i altres activitats culturals	350	Serveis no basats en el coneixement
Recollida i tractament d'aigües residuals	338	Indústria de tecnologia baixa

Font: elaboració de la Fundació BCN FP a partir de dades de l'Observatori del Treball de la Generalitat de Catalunya

Ofertes de treball vinculades a l'FP segons nivell laboral. Província de Barcelona. 2012

Nivell laboral	Ofertes	Pes (%)
Direcció/gerència	149	0,61
Càrrec intermedi	994	4,08
Especialista	3.268	13,40
Treballador	14.520	59,55
Becari/Pràctiques	552	2,26
Sense especificar	4.900	20,10
Total	24.383	100,00

Font: elaboració de la Fundació BCN FP a partir de dades d'Infojobs

Sistema de la formació professional inicial i per a l'ocupació

Abans de presentar les dades de l'evolució de l'FP a Barcelona, cal destacar l'anàlisi realitzada sobre l'Enquesta de Joventut de Catalunya, 2012, la qual ens permet confirmar la importància del capital cultural i social que tenen les famílies perquè els joves i les joves es formin i s'especialitzin en estudis superiors, ja sigui estudis de formació professional de grau superior o estudis de grau universitari. Cal destacar que, tenint present l'efecte edat dels joves, entre els que han cursat com a màxim estudis d'FP un de cada dos té un dels progenitors amb estudis especialitzats: pares amb estudis postobligatoris, 35,88%, i amb estudis universitaris 16,03%.

A Barcelona ciutat hi ha un total de 92 centres que imparteixen estudis de formació professional. Durant el curs 2011-2012, últim del qual es disposen de xifres oficials en el moment d'elaboració de la present edició de l'Anuari, la xifra de matriculats en FP a la ciutat de Barcelona era de 30.285 alumnes. Segons el tipus de cicles cursats, el nombre d'alumnes en CGFM era d'11.804 i el de CGFS de 18.481.

Pel que fa a l'oferta, durant aquell mateix curs s'oferien un total de 141 cicles, que corresponien a 22 famílies professionals diferents. L'opció majoritària de l'alumnat a la ciutat és la de centres de titularitat concertada o privada (36,73% i 16,29%, respectivament) davant dels centres totalment públics (46,98%), tendència significativament diferent de la del conjunt de Catalunya (on el 73,63% dels alumnes cursen estudis en centres públics). Les xifres d'evolució de l'alumnat mostren una tendència a l'alça (0,97%) durant el darrer curs.

Alhora, l'FP presenta unes xifres més favorables que altres nivells formatius, ja que, per exemple, el batxillerat presenta una disminució sensible en el nombre d'estudiants, no tan sols amb relació al curs anterior (-1,16%) sinó amb relació a cinc anys enrere (-4,12%). En aquest sentit, doncs, sembla que l'aposta per l'FP és una opció clara i a l'alça entre la població que opta per ensenyaments postobligatoris, probablement a causa de seu caràcter més específic i professionalitzador, que la converteix en una opció atractiva no només per a la població jove que prové recentment dels estudis secundaris obligatoris, sinó entre aquelles persones de més edat que prefereixen cursar estudis que els permetin acreditar-se i/o reciclar-se professionalment i poder accedir, així, al mercat laboral amb unes millors condicions.

Evolució de l'alumnat d'ensenyament postobligatori. Barcelona

Nivell	2004-05	2005-06	2006-07	2007-08	2008-09	2009-10	2010-11	2011-12	Evolució 2007-12
CFGM	8.586	8.860	9.064	9.320	9.988	10.780	11.894	11.804	26,65%
CFGS	13.520	13.502	13.700	14.357	14.876	16.039	18.100	18.481	28,72%
Total FP	22.106	22.362	22.764	23.677	24.864	26.819	29.994	30.285	27,91%
ESO/Batxillerat	24.248	23.599	22.900	22.552	22.412	22.161	21.876	21.622	-4,12%
Universitari	188.170	190.141	187.689	187.179	187.179	188.748	188.882	191.054	2,07%

Font: elaboració de la Fundació BCN FP a partir de dades del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya

Per famílies professionals, s'observa que el nombre de places és molt divers i s'intenta ajustar al màxim al nombre real de demandes (preinscripcions). Així, el curs 2011-2012 s'ha aconseguit una millor relació entre preinscripcions i matriculacions finals, de manera que l'indicador se situa en el 87,08%, mentre que l'any anterior havia estat de només el 79,01%. Aprofundint en l'anàlisi per famílies professionals, s'observa

una certa relació entre els nombre de sol·licituds de preinscripció i el dèficit final de matriculacions: Sanitat, Serveis socioculturals i a la comunitat i Imatge i so (tres de les famílies professionals amb més demanda) també són les que presenten una diferència més gran respecte al nombre final de matriculacions. Sens dubte, caldria, en aquest cas, fer una reflexió entre els interessos dels estudiants i els criteris per planificar una oferta formativa.

Indicadors per família professional

	Alumnat total				Tipus de curs		Inserció (%)					Taxa de graduació
	Pública	Concertada	Privada	Total	CFGM	CFGS	Continuo estudiant	Busco feina	Estudio i treballa	Treballa	Total treballant	
Activitats agràries	275	0	0	275	164	111	25,0	33,3	33,3	8,3	41,6	23,2
Activitats físicoesportives	528	65	713	1.306	308	998	49,39	4,05	23,89	22,67	46,56	40,81
Administració	1.212	1.639	26	2.877	1.078	1.799	42,00	15,25	27,75	15,00	42,75	26,46
Arts gràfiques	221	147	0	368	204	164	46,30	12,96	29,63	11,11	40,74	35,77
Comerç i màrqueting	647	729	79	1.455	318	1.137	53,78	11,76	21,57	14,89	34,45	48,37
Comunicació imatge i so	1.059	691	722	2.472	265	2.207	41,18	21,79	22,00	15,03	37,04	27,77
Edificació i obra civil	290	39	18	347	0	347	61,70	8,51	19,15	10,64	29,79	35,64
Electricitat i electrònica	1.073	716	0	1.789	826	963	48,59	16,88	26,34	8,18	34,53	29,23
Energia i aigua	34	111	0	145	0	145	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.
Fabricació mecànica	642	154	47	843	390	453	43,23	12,90	30,97	12,90	43,87	30,93
Fusta i moble	122	59	0	181	181	0	5,88	41,18	52,94	0,00	52,94	29,44
Hoteleria i turisme	914	359	985	2.258	877	1.381	27,97	18,22	45,34	8,47	53,81	18,31
Imatge personal	767	39	669	1.475	973	502	32,91	22,68	29,07	15,34	44,41	22,57
Indústries alimentàries	256	0	30	286	207	79	44,44	22,22	22,22	11,11	33,33	39,86
Informàtica	1.093	1.442	46	2.581	1.201	1.380	61,22	9,98	19,27	9,52	28,80	30,97
Instal·lacions y mant.	60	104	0	164	0	164	35,25	22,95	30,33	11,48	41,80	n.d.
Mant. de vehicles autop.	96	384	7	487	485	2	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	17,60
Mant. i serv. de producció	370	99	50	519	421	98	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	19,70
Química	571	51	0	622	170	452	35,25	19,67	35,25	9,84	45,08	28,05
Sanitat	1.913	1.567	1.428	4.908	2.228	2.680	34,92	17,11	33,53	14,44	47,97	39,20
Serveis socioculturals	1.457	1.808	93	3.358	667	2.691	43,32	10,52	22,03	24,13	46,16	14,08
Tèxtil, confecció i pell	176	0	0	176	71	105	50,00	25,00	0,00	25,00	25,00	4,76
Transp. i mant. de vehicles	451	922	20	1.393	770	623	39,53	15,60	36,54	8,33	44,87	n.d.
Total	14.227	11.125	4.933	30.285	11.804	18.481	41,80	15,20	28,55	14,46	42,24	28,41

Font: Fundació BCN FP

Les passarel·les formatives són un bon recurs per a moltes persones que volen continuar formant-se. En aquest curs acadèmic, analitzat l'accés als estudis universitaris, han estat utilitzades per un 14% dels graduats en FP, el mateix percentatge que el curs anterior.

Preinscripció universitària procedent del' FP. Catalunya

Font: Departament d'Innovació, Universitats i Empresa de la Generalitat de Catalunya

Pel que fa al perfil de l'alumnat d'FP, aquest es caracteritza per ser lleugerament masculinitzat (55,23%) i amb una presència més gran entre els CFGM (59,28%). Pel que fa a l'edat, s'observa un augment de la població de 20 anys o més. Quant a la procedència, es manté el pes de la població de nacionalitat estrangera

(12,44%) i els col·lectius majoritaris són els de la població llatinoamericana (67,82%), seguida dels europeus comunitaris (8,36%) i els asiàtics (7,22%).

Finalment, la formació professional per a l'ocupació presenta dues dinàmiques oposades: la formació contínua presenta un increment notable i la formació adreçada a persones majoritàriament aturades experimenta un decreixement destacat. I, finalment, els PQPI presenten gairebé els mateixos nombres de participants.

Participació en cursos de formació contínua per tipus de pla. Barcelona

	Participants formació contínua	Evolució (nombre)	Evolució (%)
2004	28.504	n.d.	
2005	23.859	-4.645	-16,30%
2006	39.090	15.231	63,84%
2007	37.922	-1.168	-2,99%
2008	37.997	75	0,20%
2009	33.811	-4.186	-11,02%
2010	36.916	3.105	9,18%
2011*	55.768	18.852	51,07%

Font: elaboració de la Fundació BCN FP a partir de dades del ConForCat

(*) Aquesta xifra és provisional, tot esperant la revisió final per part de ConForCat

Per acabar el resum, s'exposen els principals reptes de futur per tal de millor l'adequació entre el mercat de treball i la formació professional inicial i permanent:

- sOptimitzar la formació professional per tal de reduir al màxim el fracàs escolar i l'abandonament escolar prematur, així com combatre l'atur juvenil i, finalment, requalificar tant població ocupada com desocupada.

- sMillorar l'orientació per tal de posar en valor els estudis d'FP i donar a conèixer el seu caràcter professionalitzador amb relació a altres opcions formatives i informar de les passarel·les educatives que ofereix el sistema.

- sMillorar la informació sobre l'FP al món de l'empresa per tal que conegui en profunditat aquests estudis i tot el que li poden aportar en matèria de recursos humans.

- sAprofitar la conjuntura actual de reformulació de les pràctiques en centres de treball per promoure la capacitat professional a través de la formació en alternança.

- sContinuar treballant de forma col·laborativa i coordinada entre diferents àmbits de l'Administració, així com entre els centres i les empreses per tal d'optimitzar la xarxa d'agents existent.

- sAjustar i concretar la demanda de les empreses amb referència als perfils professionals de l'FP.

- sConvertir els marcs de referència europeus, tant de qualificacions (EQF) com de qualitat (EQARF), en referències compartides efectives, tant des del sistema educatiu com des del mercat de treball.

- sConvidar a reflexionar sobre l'oferta dels estudis de formació professional de grau mitjà tant en termes de gènere com dels perfils professionals. Els CFGM haurien de ser una bona opció per a l'especialització per a molts dels joves que no continuen estudiant un cop assolida l'ESO.

- sContinuar treballant per assolir els reptes europeus definits en l'Estratègia Europea 2020 i minimitzar així les diferències amb la resta de països de la Unió Europea.

Formació professional i transició al món del treball

A Barcelona van iniciar el curs 2010-2011 un total de 29.994 alumnes de formació professional, 11.894 dels quals es van matricular en cursos de grau mitjà i 18.100 en cursos de grau superior. La ciutat disposa d'una xarxa d'FP integrada per 92 centres, amb una oferta global de 104 titulacions distribuïdes en 21 famílies professionals. Dels alumnes matriculats, 13.686 ho van fer en un centre públic i 16.308 en centres de

titularitat privada/concertada.

Formació professional i transició al món del treball

Aquest any 2012, la Fundació BCN Formació Professional, com a instrument de desenvolupament de projectes compartits entre el sector productiu, els instituts i centres d'FP i la resta d'agents que participen en l'FP de la ciutat, ha continuat treballant per respondre a les necessitats dels diferents agents econòmics educatius i socials, millorar la qualitat i innovació del sistema de formació professional i difondre l'actual FP a famílies i empreses. En aquesta línia s'han portat a terme els projectes següents:

Premis FPemprèn 3a edició "Un camí per aprendre a emprendre"

Reconeixement social de l'FP i foment de l'esforç i la iniciativa emprenedora dels estudiants a través dels projectes empresarials curriculars. Els premis fomenten els valors de la cultura emprenedora i busquen premiar els bons projectes d'empresa, les bones idees i obtenir un reconeixement social de l'FP en un entorn professional com és el BiZ Barcelona. Els premis FPemprèn estan orientats als estudiants d'FP de grau superior de la ciutat de Barcelona.

Fòrum virtual d'FP entr@lumnes

L'orientació entre iguals. Estudiants d'FP expliquen l'oferta d'estudis i les seves sortides laborals a l'ESO i el batxillerat a través de les xarxes 2.0. Es facilita l'orientació i difusió de l'oferta de títols d'FP, les singularitats de cada especialitat, els centres de Barcelona que les imparteixen i les seves sortides laborals. Aquesta activitat, en la qual col·laboren estudiants de centres d'FP, es fa de la mà de la regidoria de Joventut i Adolescència en el marc de la campanya INFORMA'T.

Programes de Qualificació Professional Inicial (PQPI)

Planificació i coordinació de l'oferta de 27 unitats de PQPI a Barcelona per al curs 2012-2013 en centres d'FP de la ciutat en el marc de la mesura Pla 16-19. Desplegament d'una oferta de 459 places per a joves provinents del fracàs escolar amb cofinançament del 50% per part de l'Ajuntament de Barcelona.

Guia FP 2012-2013 a Barcelona

Difondre l'oferta de títols, instituts i centres d'FP de la ciutat de Barcelona per a despertar l'interès per l'FP dels joves i les seves famílies. La Guia FP Barcelona 2012-2013 es va realitzar en format paper, en format web i per a dispositius mòbils del sistema Android.

Anuari FP, formació professional i mercat de treball

Indicadors de la formació professional integrada a la ciutat de Barcelona i a l'RMB a l'abast del públic a través de la web de l'observatori FP. L'estat de la formació professional de Barcelona i la seva relació amb el mercat de treball a partir dels eixos clau. Les dades s'actualitzen amb les noves i diferents fonts de dades de les quals s'extreu l'anàlisi que conté l'Anuari de l'FP i el mercat de treball.

Mobilitat d'estudiants

Potenciar l'experiència internacional de les pràctiques en empresa i l'adquisició de competències en llengües estrangeres: programes Erasmus per a estudiants de grau superior i Leonardo per a estudiants graduats recentment de grau mitjà, amb estades de dos mesos de durada en empreses i a través de la xarxa de ciutats europees de Xarxa FP.

Estades europees per a directius

Promoció de la mobilitat de docents d'FP per transferir bones pràctiques i metodologies i conèixer sistemes d'FP europeus: Munic (Alemanya). Es gestiona la mobilitat d'un grup de docents de centres d'FP de

Barcelona de les especialitats d'Administració per conèixer, contrastar i intercanviar bones pràctiques de l'especialitat amb col·legues d'altres ciutats europees.

Servei als centres educatius d'FP en mobilitat d'estudiants

Assessorar i tutoritzar en processos i procediments de gestió de la mobilitat d'estudiants, atendre els interessos dels joves per a la mobilitat europea i seleccionar els que disposen d'un nivell més alt de competència lingüística per garantir l'èxit de l'estada.

Aula Empresa 2012

Potenciar l'experimentació de metodologies que facilitin l'aprenentatge pràctic. Suport als centres per a la configuració de l'aula com una empresa, per al mòdul formatiu del cicle de tècnic en gestió administrativa. L'empresa a l'aula.

3r Concurs Mecaseat, edició 2012

Potenciar la imatge de la professió de mecànic/a entre els joves estudiants de Barcelona amb el suport de SEAT, SA. Reconeixement de la competència professional dels estudiants de la ciutat en les especialitats de mecanització i instal·lació i manteniment electromecànic de maquinària i conducció de línies.

FCT on plus

Anàlisi de l'adequació, l'avaluació i la qualitat de les pràctiques curriculars dels estudiants d'FP als centres de treball (FCT) de Barcelona i l'àrea metropolitana. Publicació de l'estudi de l'eficàcia en centres de treball (FCT). La presentació no es va poder fer fins al gener de 2013.

SISP

Recull dels principals indicadors de suport a la planificació de l'FP de 20 famílies professionals a partir de la Classificació Catalana d'Activitats Econòmiques CCAE-09.

Sectors emergents

Estudi del sector de les indústries alimentàries i les seves necessitats respecte als estudis d'FP i els seus graduats. L'estudi es va presentar a l'Escola d'Hoteleria i Turisme de Barcelona (EHTB) i hi van ser presents representants del sectors. Entre les conclusions de l'estudi hi ha la recomanació de revisar i ampliar la família d'estudis professionals i d'apostar per la formació dual en el sector.

Jornada "FP dual a Alemanya"

Celebració d'una jornada sobre l'FP dual alemanya amb la participació de les cambres de comerç de Barcelona i Bonn i els instituts de Westerburg i Vall d'Hebron.

Projecte Beca - empresa 2012

Promoció de les pràctiques de qualitat com a millor via per a una inserció laboral d'èxit. S'incrementa la qualitat de les pràctiques en empresa a través d'un projecte d'estada que afegeix valor a l'aprenentatge de competències professionals en un context d'innovació tecnològica, metodològica i professional. Durant aquest 2012 les empreses que hi han participat han estat Gutmar i Sigma.

Projecte de Vida Professional

Participació de tres tècnics en l'edició dels materials i les sessions formatives per a estudiants d'ESO, batxillerat i FP de la fundació a Porta22. El Projecte de Vida Professional és un compendi de materials, activitats i sessions de treball que es porten a terme amb els estudiants de secundària per ajudar-los en el procés d'orientació acadèmica i professional. Aquest projecte està impulsat per Barcelona Activa amb la

col·laboració de la Fundació BCN FP i el Consorci d'Educació de Barcelona.

Pla de mesures per al foment de la innovació a l'FP

Suport a l'impuls de projectes d'innovació als centres d'FP de Barcelona com a via per a la millora de la qualitat i la inserció laboral dels estudiants d'FP. Més d'una dotzena de projectes han rebut ajut econòmic per posar en marxa la innovació en algun dels estudis d'FP que es porten a terme a la ciutat de Barcelona.

Consell de l'FP de Barcelona

Comissió executiva per aprovar la nova composició de membres del plenari i la proposta de canvis estatutaris.

Assemblea Xarxa FP 2012

Celebració de l'assemblea anual de Xarxa FP a la ciutat de Munic per aprovar les noves línies de treball per a l'exercici 2013.

Institut Municipal de Persones amb Discapacitat (IMPD)

Programes d'orientació i acompanyament a la inserció de les persones amb discapacitat i/o malaltia mental de la Xarxa d'Orientació per a l'Ocupació. Ordre EMO/357/2012, de 5 de novembre, per la qual s'estableixen les bases reguladores per a la concessió de subvencions per a la realització del Programa d'orientació i acompanyament a la inserció de les persones amb discapacitat i/o malaltia mental de la Xarxa d'Orientació per a l'Ocupació i convocatòria per a l'any 2012 (DOGC. núm. 6253, de 14/11/2012).

	12/POIN/198/0082301/01	12/POIN/198/0082301/02
Nombre de participants	32	14
Data d'inici	02/04/2012	
Data final	28/03/2013	
Subvenció	127.977,78 €	
Gènere		
Homes	19	12
Dones	13	2
Discapacitat		
Física	21	
Intel·lectual		12
Visual	1	
Auditiva	1	
Pluridiscapacitat	9	9
Contractes	46	
Indefinits	9	
Temporals	37	9

Font: IMPD

Programa de treball amb suport a l'empresa ordinària per a la inserció laboral de persones amb discapacitat i/o malaltia mental en el mercat de treball ordinari (Ordre EMO/360/201, de 30 d'octubre, per la qual s'estableixen les bases reguladores per a la concessió de subvencions per al Programa Treball amb Suport per a persones amb discapacitat i/o malaltia mental en el mercat ordinari de treball i convocatòria per a l'any 2013.

Nombre de participants	8
Data d'inici	02/04/2012
Data final	28/03/2013
Cost total subvencionat	20.000 €
Gènere	
Homes	5
Dones	3
Discapacitat severa	
Física	1
Intel·lectual	6
Trastorn mental	1
Contractes	
Indefinits	5
Temporals	1

Font: IMPD

Agents econòmics i socials

Comissions Obreres del Barcelonès

Les accions formatives que CCOO ha desenvolupat durant l'any 2012 a la ciutat de Barcelona a través de la Fundació Paco Puerto han estat de formació contínua i no s'ha fet cap curs de formació ocupacional. Els participants han estat tant treballadors ocupats com aturats atès que així ho permet la normativa que regula les subvencions amb les quals ha estat finançada la major part d'aquesta formació.

A continuació exposem les dades dels cursos organitzats i l'alumnat participant, tenint en compte que no hi incloem la formació sindical.

Cursos

Des de CCOO a la ciutat de Barcelona, durant l'any 2012, i a través de la Fundació per a la Formació i l'Estudi Paco Puerto s'han impartit 305 cursos amb 4.825 alumnes, amb un total de 9.909 hores de formació. Això ha representat una reducció d'un 21% amb relació a l'any 2011.

Aquesta formació ha estat subvencionada bàsicament pel Consorci per a la Formació Contínua de Catalunya i el Fons Social Europeu i en una proporció més reduïda per la Fundació Tripartida per a la Formació en l'Ocupació.

La distribució de cursos i alumnes segons les hores de durada dels cursos ha estat la següent:

Durada	Cursos	Alumnes
1-10	45	402
11-30	177	3.030
31-60	49	911
Més de 60	34	482

Observem, per tant, que gairebé el 60% dels cursos han tingut una durada entre 11 i 30 hores, formació en la qual han participat 3.030 alumnes. La mitjana d'alumnes en un curs ha estat de 16.

Per famílies professionals, es pot observar que la majoritària ha estat la d'informàtica i comunicacions. També destaquen la formació complementària transversal (prevenció de riscos, comunicació, intel·ligència emocional) i, a una distància considerable, els idiomes i la formació en l'àrea d'administració i gestió. Cal assenyalar que per a CCOO aquestes són àrees prioritàries amb l'objectiu de trencar o minimitzar la bretxa digital.

Família	Nombre cursos	%
Administració i gestió	22	7,21
Agrària	1	0,33
Comerç i màrqueting	4	1,31
Electricitat i electrònica	13	4,26
Ensenyament i formació	17	5,57
Fabricació mecànica	1	0,33
Formació complementària transversal	73	23,93
Hoteleria i turisme	2	0,66
Idiomes	25	8,20
Informàtica i comunicacions	80	26,23
Sanitat	15	4,92
Seguretat i medi ambient	19	6,23
Serveis socioculturals i a la comunitat	10	3,28
Transport i manteniment de vehicles	23	7,54

Per modalitat de formació, la majoritària és la presencial, tot i que s'introdueix formació mixta amb hores a distància o teleformació.

Modalitat	Alumnes	%
Presencial	4.268	88,5%
Mixta	557	11,5%

Característiques de l'alumnat

Amb relació a l'alumnat, els 4.825 alumnes assistents als cursos a la ciutat de Barcelona al llarg de l'any 2012 tenen les característiques següents:

Distribució per sexe

Dones	2.314	48%
Homes	2.511	52%

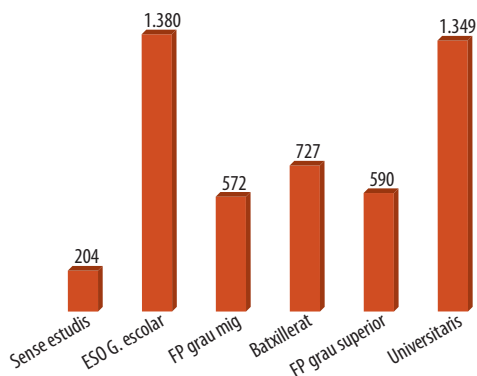
L'any 2012, a la ciutat de Barcelona, CCOO ha format més homes que dones, de manera que s'ha invertit la tendència dels anys anteriors en que es formaven més dones.

Distribució per grup d'edat

Edat	Alumnes	%
< 25 anys	212	4%
25-29 anys	328	7%
30-34 anys	560	12%
35-39 anys	823	17%
40-44 anys	803	17%
45-49 anys	900	19%
> 50 anys	1.199	25%

Observem que el grup d'edat amb participació més alta és el de majors de 50 anys i, si hi sumem les edats compreses entre els 30 i els 44 anys, constitueixen gairebé la meitat dels participants. També destaquem que el 44% de l'alumnat tenia una edat igual o superior a 45 anys i només un 4% menys de 25 anys. Amb relació als anys anteriors, observem una tendència a l'envelliment dels assistents als cursos a la ciutat de Barcelona, amb un increment dels majors de 50 anys i una disminució dels menors de 25 anys.

Distribució per nivell d'estudis

Distribució per nivell d'estudis

	Alumnes	%
Sense estudis	204	4%
ESO-GE	1.380	29%
FPGM	572	12%
Batxillerat	727	15%
FPGS	590	12%
Universitaris	1.349	28%

Cal destacar que tot i que observem que 1.349 alumnes tenen estudis universitaris, un nombre important són participants en el Pla de l'Administració pública d'ensenyament i, per tant, tenen com a mínim una diplomatura universitària. A la resta de cursos, però, aquesta dada no és comprovada documentalment per la qual cosa considerem que en realitat el nivell de formació podria ser inferior al manifestat. Hem de destacar que el 29% dels participants tenen formació d'ESO o graduat escolar, és a dir, formació bàsica.

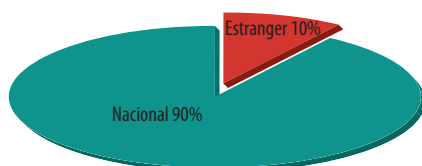
Distribució per estat laboral

	Alumnes	%
Demanat primera ocupació	36	1%

Desocupat/desocupada	1.768	37%
Ocupat/ocupada	3.021	63%

La majoria de l'alumnat han estat persones ocupades, tot i la important participació de persones en situació d'atur (37%), la qual cosa significa un increment del 4% respecte a l'any 2011 i del 8% respecte a l'any 2010, quan va ser del 25%.

Distribució per nacionalitat

Distribució per nacionalitat

	Alumnes	%
Estranger	465	10%
Nacional	4.359	90%

Observem que el 10% dels participants tenen nacionalitat estrangera, amb una disminució del 2% amb relació a l'any anterior.

Distribució per categoria professional

	Alumnes	%
Directiu	418	15%
Comandament intermedi	381	13%
Tècnic	90	3%
Treballador qualificat	1.036	36%
Treballador no qualificat	946	33%

Com podem observar, el 69% dels alumnes formats per CCOO a la ciutat de Barcelona que han respost han estat personal qualificat i de baixa qualificació, un 13% personal tècnic i un 18% comandaments intermedis o directius. Valorem, per tant, que la categoria de directius s'ha incrementat considerablement, però ho hem d'atribuir a l'increment d'autònoms, que s'han d'ubicar en aquesta categoria.

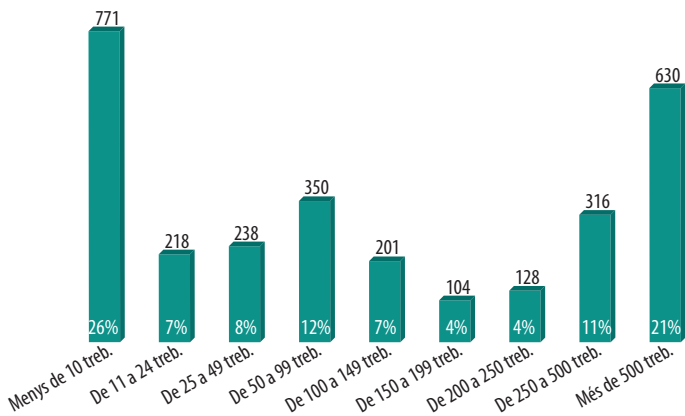
Distribució per àrea funcional

	Alumnes	%
Direcció	411	14%
Administració	194	7%
Comercial	460	16%
Producció	1.581	55%
Manteniment	225	8%

La formació impartida per CCOO a la ciutat de Barcelona durant l'any 2012 ha estat majoritàriament rebuda per treballadores i treballadors de l'àrea de producció, seguits a gran distància per personal de l'àrea comercial. Observem de nou un increment important de personal de direcció, associat a l'increment de treballadors i treballadores autònoms.

Observem que a la ciutat de Barcelona la majoria de l'alumnat ocupat assistent als cursos de CCOO que ha proporcionat aquesta dada, en concret un 68%, ha estat personal de petites i mitjanes empreses, amb un 26% d'empreses amb menys de 10 treballadors.

Distribució per nombre de treballadors a l'empresa

Per dimensions de l'empresa

Plantilla	Alumnes	%
< 10 treballadors	771	26%
11 a 24 treballadors	218	7%
25 a 49 treballadors	238	8%
50 a 99 treballadors	350	12%
100 a 149 treballadors	201	7%
150 a 199 treballadors	104	4%
200 a 250 treballadors	128	4%
250 a 500 treballadors	316	11%
> 500 treballadors	630	21%

En definitiva, la formació portada a terme per CCOO a la ciutat de Barcelona durant l'any 2012 ha estat majoritàriament de cursos de menys de 30 hores de durada, presencial, transversal, de l'àrea d'informàtica i comunicacions. L'alumnat ha estat format en gran part per treballadors i treballadores ocupats, amb predomini dels homes. Un 78% dels participants tenen edats superiors a 35 anys. Hi ha una important presència d'alumnes amb ESO i amb estudis universitaris. La majoria estan ocupats, tot i l'important increment de persones aturades, i pertanyents a categories professionals qualificades i no qualificades de l'àrea de producció i que treballen en pimes, entre les quals destaquen les empreses de menys de 10 treballadors.

Foment del Treball Nacional

Foment del Treball Nacional és la confederació d'empresaris i organitzacions empresarials de Catalunya que agrupa tots els sectors de l'activitat econòmica: agricultura, indústria, comerç i serveis.

El Centre de Formació disposa de 30 aules amb equipament audiovisual d'alta qualitat:

2 aules VIP

6 aules informàtiques

22 aules teòriques

Sala polivalent i cafeteria

Tecnologia:

Virtualització de l'equipament informàtic

Sistemes d'àudio

Pantalles de TV LED de 55"

Xarxa Wi-Fi

Videoprojectors

El seu centre de formació, amb més de 30 anys d'experiència acumulada, té per objecte oferir activitats formatives i serveis a les empreses que facilitin l'adaptació dels treballadors als canvis continus que s'imposen de forma accelerada en totes les àrees d'activitat i que afecten de manera transversal els llocs de treball de tots els sectors de l'activitat empresarial. El coneixement privilegiat de les necessitats formatives de les empreses, tant sectorials com territorials, ha permès que el Centre de Formació de Foment pugui oferir un ampli programa d'activitats formatives.

Modalitats de formació a Barcelona

Presencial	Mixta	Teleformació
269	-	33

Nombre de cursos

	2009	2010	2011	2012
Intersectorial	559	500	562	302
Sectorial	80	26	5	37
FOAP	14	10	-	-
Pla Avanza	24	-	-	-
Millora contínua	-	-	-	28
Eficàcia directiva	-	1	2	-
Total	667	537	569	367

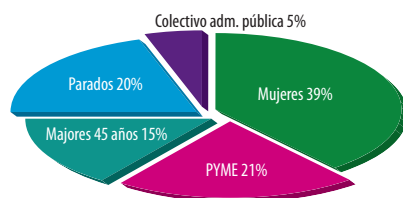
Nombre d'alumnes

	2009	2010	2011	2012
Intersectorial	11.434	10.713	12.712	6.329
Sectorial	1.249	426	165	635
FOAP	197	135	-	-
Pla Avanza	293	-	-	-
Millora contínua	-	-	-	429
Eficàcia directiva	-	16	32	-
Total	13.173	11.290	12.909	7.393

Perfil del alumnado

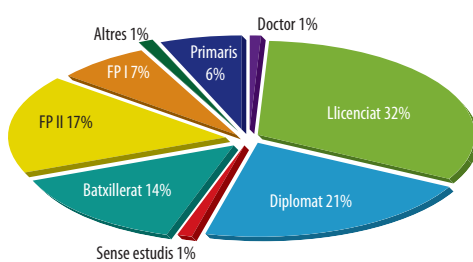
General	2012
Dones	39%
PYME	21%
Majors 45 anys	15%
Aturats	20%
Administració pública	5%

Perfil de l'alumnat

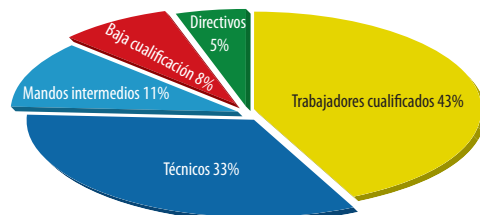
Per estudis 2012

Doctor	1%
Llicenciat	32%
Diplomat	21%
Batxillerat	14%
FP II	17%
FP I	7%
Estudis primaris	6%
Sense estudis	1%
Altres	1%

Per categories 2012

Treballadors qualificats	43%
Tècnics	33%
Caps intermedis	11%
Baixa qualificació	8%
Directius	5%

UGT de Catalunya

Intermediació laboral

La UGT de Catalunya disposa d'un servei d'orientació i intermediació laboral públic i gratuït per a totes les persones que estan en situació de desocupació o volen canviar de feina, amb itineraris personalitzats d'orientació professional que inclouen des de la informació més bàsica a sessions de tècniques de recerca de feina o bé sessions de desenvolupament d'aspectes personals per a la recerca d'ocupació. Totes aquestes eines estan dirigides a ajudar les persones a trobar un lloc de treball i/o mantenir-se en el mercat de treball. Així mateix, el servei ofereix a les empreses la possibilitat de gestionar les ofertes de feina que es puguin produir. En aquest sentit, l'UGT contacta amb empreses del territori perquè s'adrecin a nosaltres quan tinguin necessitats, principalment de contractació de personal, de manera que els puguem oferir els candidats o candidates més adequats a les seves necessitats.

L'any 2012, la UGT de Catalunya ha atès un total de 51 persones a Barcelona, entre les quals destaquen les de 25 a 35 anys. Segons el gènere, el 54,9% de les persones ateses han estat dones, mentre que el 45,1% han estat homes.

Orientació professional

L'orientació professional, mitjançant el desenvolupament d'itineraris personals d'inserció, esdevé un element cabdal a l'hora de millorar el posicionament de les persones en situació d'atur davant el mercat de treball i la recerca activa de feina. Amb la tutorització de personal tècnic, les persones usuàries milloren el coneixement de les capacitats i actituds pròpies, de les característiques del mercat de treball i de les eines de recerca de feina per accedir-hi.

L'any 2012, mitjançant l'Institut de Desenvolupament de Formació i l'Ocupació (IDFO), a la ciutat de Barcelona, s'ha orientat un total de 1.131 persones, el 60,60% de les quals han estat homes i el 39,40% dones. Pel que fa a les edats, el 31,6% de les persones orientades tenien entre 36 i 45 anys, el 30,6% han estat persones majors de 45 anys i el 30,4% persones de 25 a 35 anys.

Formació

Per a la UGT, la formació és un element fonamental per millorar l'ocupabilitat de les persones treballadores. En aquest sentit, l'any 2012 la UGT de Catalunya ha ofert formació per a persones treballadores ocupades, formació per a persones adultes i formació sindical que han suposat més de 9.600 persones formades, gairebé 700 cursos i més de 27.000 hores lectives.

Formació 2012	Cursos	Hores	Alumnes
Intersectorial	367	13.906	5.509
Sectorial			
Serveis financers i oficines	53	3.160	672
Educació i formació	16	470	264
Sanitat	18	1.320	239
Química	2	56	29
Comerç	46	2.045	661
Altres serveis i indústries afins	27	2.504	197
Transports	14	1.073	200
Serveis col·lectius	25	2.125	363
Total	568	26.659	8.134

Formació contínua

L'any 2012, la UGT de Catalunya ha organitzat un total de 568 cursos a la ciutat de Barcelona, entre formació sectorial i formació intersectorial per a treballadors i treballadores ocupats. Això ha suposat un total de

26.659 hores de docència i 8.134 alumnes formats. Pel que fa a la tipologia de la formació, 367 dels cursos pertanyien a formació intersectorial i 201 a formació sectorial.

Formació de persones adultes

La UGT de Catalunya, mitjançant el Centre de formació de persones adultes Maria Rúbies, ofereix la possibilitat de millorar l'ocupabilitat de les persones mitjançant ensenyaments inicials, formació bàsica i ensenyaments no reglats. L'any 2012, l'oferta formativa del centre ha consistit a oferir als seus usuaris i usuàries la possibilitat d'obtenir el graduat en ESO o fer les proves d'accés als cicles formatius de grau mitjà, cicles formatius de grau superior i les proves d'accés a la universitat per als majors de 25 anys. Així mateix, ha impartit formació lingüística en català, castellà, anglès i francès i formació en informàtica bàsica. L'any 2012, un total de 839 alumnes han cursat alguna classe de formació al Centre Maria Rúbies.

Formació sindical

La UGT de Catalunya imparteix formació sindical adreçada a delegats i delegades de comitès d'empresa, delegats i delegades de personal i delegats i delegades sindicals amb l'objectiu de millorar les habilitats que les persones que representen els treballadors i treballadores necessiten per desenvolupar les seves funcions d'una manera òptima i adequada. Al llarg de l'any 2012 s'han fet un total de 30 cursos de formació sindical a la ciutat de Barcelona, que han suposat un total de 508 hores lectives i 720 alumnes.

Atenció a diferents grups de població amb més dificultats d'inserció laboral

Dones

La UGT de Catalunya disposa del Servei d'Informació, Atenció i Mediació per a les dones (SIAM), que treballa per defensar els drets de les dones oferint-les informació i assessorament de manera gratuïta, amb especial atenció a aquelles que estan vivint una situació problemàtica en el món laboral, familiar o bé de violència de gènere. L'any 2012, el SIAM de la UGT de Catalunya ha atès, a la ciutat de Barcelona, un total de 103 consultes. La gran majoria de les persones ateses aquest any han estat dones, el 94% del total, fonamentalment d'entre 30 i 45 anys.

Joves

La UGT de Catalunya impulsa, mitjançant l'AVALOT - Joves de la UGT de Catalunya, la Xarxa d'Assessorament i Mediació Sociolaboral Juvenil EIXAM! amb l'objectiu de proporcionar al jovent tots els recursos que els puguin ser d'utilitat per aconseguir una inserció laboral satisfactòria. En aquesta línia, la col·laboració entre AVALOT i la Regidoria de joventut de l'Ajuntament de Barcelona permet oferir un servei de qualitat i possibilita una eina per a la resolució de conflictes laborals dels joves de la nostra ciutat. L'any 2012 es van informar, orientar i assessorar sobre temes relacionats amb la recerca de feina i aspectes laborals un total de 835 joves a la ciutat de Barcelona, de manera individual o en sessions grupals, en diferents punts d'informació juvenil, centres d'educació secundària i a les oficines de l'AVALOT.

Del total de joves atesos, un 48% han estat dones i un 52% homes. Les franges d'edat més representatives es troben entre els 21 i els 25 anys i entre els 26 i 30 anys, que representen un 27% i un 26%, respectivament, del total de persones ateses, seguides per les franges d'edat dels 16 als 20 i dels 30 als 35 anys amb un 21% i un 20% de representació.

Persones immigrades

La UGT de Catalunya, mitjançant AMIC, Associació d'Ajuda Mútua d'Immigrants a Catalunya, desenvolupa iniciatives, projectes, serveis i activitats per aconseguir la integració sociolaboral de les persones immigrants que viuen a Catalunya i dóna suport i assessorament a les que es veuen afectades per les situacions problemàtiques originades per la immigració. AMIC ofereix serveis d'assessorament jurídic en estrangeria, orientació sociolaboral, treball comunitari i mediació intercultural, sensibilització i formació.

Al llarg de l'any 2012, AMIC ha atès 753 persones que van generar 778 visites, 1.053 consultes (dues consultes de mitjana per persona) i 1.611 serveis. El 50,26% de la població atesa van ser homes i un 49,74% dones. Amb el pas dels anys, les xifres dels homes i les dones que arriben al servei tendeixen a igualar-se. Pel que fa a les consultes de les persones ateses, aquestes han estat múltiples i de temàtiques diverses: arrelament, consultes sobre nacionalitat, renovacions, autoritzacions de familiars comunitaris, reagrupament familiar, entre d'altres.

Col·lectius amb dificultats especials

La UGT de Catalunya gestiona el Servei Institucional Social (SIS), dedicat a orientació, informació i assessorament sobre temes socials que vetlla per la reducció de les desigualtats socials mitjançant la promoció de la igualtat i la integració social i laboral, amb especial incidència en aquells col·lectius que tenen més dificultats. Durant l'any 2012 s'han portat a terme un total de 178 accions en el marc d'aquest servei a la ciutat de Barcelona, la majoria centrades bàsicament en consultes laborals i sobre requisits i drets de prescripcions, fruit de la situació sostinguda de crisi. Un 92% d'aquestes consultes han estat de nous usuaris i usuàries. Totes aquestes accions es caracteritzen per ser personalitzades segons la consulta i les necessitats de qui les formula.

Generalitat de Catalunya

Servei d'Ocupació de Catalunya (SOC)

Les accions del SOC a la ciutat de Barcelona durant l'any 2012 es presenten a la taula adjunta. Aquestes dades encara són provisionals atès que corresponen a dades d'atorgament, és a dir, a l'import atorgat a les entitats un cop resolta la convocatòria.

		Accions/ Projectes	Beneficiaris previstos	Import atorgat
Orientació professional				
Accions d'orientació i acompanyament a la inserció	Ordre EMO/250/2012	N.d.	3.700	1.183.794,47
Formació i requalificació				
Accions de formació per a l'ocupació (CIFO)	Pressupost SOC	49	676	798.128,39
Accions de formació d'oferta dirigida a persones prioritàriament desocupades	EMO/286/2012	1.742	26.103	8.989.182,03
Formació per a persones prioritàriament desocupades per a l'obtenció del certificat de professionalitat d'Atenció socio sanitària a persones dependents en institucions	Conveni SOC i Fundació ARED	1	15	17.999,99
Accions de formació del Programa de qualificació professional inicial per al curs acadèmic 2011-2012 (PQPI)	Conveni SOC i Dmt. de Ensenyament	22	314	774.891,57
Programa Forma i Insereix - F&I 2012	Ordre EMO/284/2012	11	175	502.094,40
Accions formatives a distància per a persones treballadores prioritàriament en situació d'atur (1)	Contractació administrativa	83	3.693	.081.398,00
Cursos semipresencials de formació i certificació en TIC per a persones treballadores prioritàriament en situació d'atur	Contractació administrativa	42	936	366.060,50
Programa de simulació d'empreses amb finalitats educatives	Conveni Fundació Inform	128	1.920	05.404,80
Programa APREN.cat d'accions de formació en català per a persones en situació d'atur	Conveni SOC y CNL	13	195	42.909,36
Plans de formació d'oferta de caràcter intersectorial destinats a treballadors/ores prioritàriament ocupats/ades (1)	Ordre EMO/212/2012	193	13.073	4.470.246,37
Plans de formació d'oferta de caràcter intersectorial destinats a treballadors/ores prioritàriament ocupats/ades (1)	Ordre EMO/212/2012	362	7.184	1.885.715,29
Projectes formatius d'emprenedoria i qualificació professional (1)	Ordre EMO/310/2012	49	1.673	930.522,75
Oportunitats d'ocupació i formació				
Programa Joves per l'ocupació	Ordre EMO/293/2012	1	120	619.724,00
Formació i contractació d'aturats de llarga durada	Ordre EMO/313/2012	1	60	217.200,00
Promoció del desenvolupament i l'activitat econòmica territorial				
Agents d'ocupació i desenvolupament local (AODL)	Ordre EMO/349/2012	1	1	27.045,55
Projectes integrals				
Projecte Treball als barris	Ordre EMO/314/2012	47	2.439	3.782.879,32
Projectes innovadors	Ordre EMO/312/2012	91	N.d.	1.025.660,60
Total municipi de Barcelona		2.474	55.093	25.135.142,10

Font: Servei d'Ocupació de Catalunya. Data de referència: desembre de 2012.

(1) Font: Consorci per a la Formació Contínua de Catalunya. Previsió d'execució i finalització de les diferents iniciatives de formació: 30 de setembre de 2013. Data extracció 4/4/2013.

El nombre d'accions i projectes ha baixat un 87,2% respecte a l'any 2011, mentre que el total de persones beneficiàries presenta una reducció del 47,0% i l'import atorgat es redueix un 65,1%. L'any 2011 el SOC va oferir 19.270 projectes dels quals se'n van beneficiar 103.898 persones, amb una despesa associada de 71,9 milions d'euros.

ACC10

ACC10 és l'Agència de Suport a la Competitivitat de l'Empresa catalana adscrita al Departament d'Empresa i Ocupació de la Generalitat que treballa amb l'objectiu d'impulsar la competitivitat empresarial mitjançant l'aposta per vectors clau com ara la innovació, la internacionalització i l'atracció d'inversions. L'agència té un equip a l'oficina central de Barcelona que, juntament amb les cinc delegacions territorials, la delegació de Madrid i la xarxa exterior de 34 oficines arreu del món, reforça l'efecte multiplicador i de proximitat a l'empresa.

Aquest document recull les principals actuacions i resultats dels programes desenvolupats per la Direcció General d'Indústria i ACC10 durant el 2012.

Innovació empresarial

Comprèn accions i instruments destinats a incrementar la competitivitat de les empreses catalanes mitjançant l'estímul de l'R+D i la innovació en els vessants estratègic i operatiu, en qualsevol punt de la cadena de valor i en tots els processos de l'empresa.

- sAssessorament tecnològic especialitzat a empreses que duguin a terme projectes d'R+D+I de producte, procés productiu o servei, amb la finalitat que esdevinguin més competitives en un entorn econòmic global.

- s689 assessoraments que han generat una inversió en R+D de 32,3 milions d'euros.

- sNuclis d'alta tecnologia per donar suport a grans projectes de recerca industrial i desenvolupament experimental portats a terme per agrupacions d'empreses i que, per l'alt risc que presenten, difícilment es durien a terme de forma individual i sense suport públic.

- s36 projectes nacionals presentats, 17 dels quals s'han aprovat, amb una inversió generada de 89,4 milions d'euros. TECNIO és la Xarxa que aglutina els principals agents experts en investigació aplicada i transferència tecnològica de Catalunya.

- sSuport a 8.464 projectes d'R+D.

- sMés de 100 milions d'euros facturats en projectes d'R+D.

- sValorització tecnològica, eines d'assessorament, suport i ajut financer per facilitar l'arribada amb èxit al mercat de l'estoc de coneixement i tecnologia acumulat en les universitats i entitats de recerca de Catalunya.

- s1.493 projectes assessorats i 143 operacions tancades (noves empreses de base tecnològica i/o venda de patents) que han generat una inversió de més de 50 milions d'euros.

- s7è Programa Marc de la Unió Europea amb l'objectiu de facilitar l'accés als fons públics de suport als projectes d'R+D+I europeus i internacionals.

- sLa participació d'empreses i institucions catalanes va suposar l'any 2011 un retorn de 146 milions d'euros per a Catalunya i un 56% del total estatal.

Internacionalització

Té com a objectiu potenciar aquells elements de la cadena de valor de l'empresa que puguin millorar-ne el posicionament internacional, des de la iniciació a l'exportació, fins a la consolidació de la presència en els mercats internacionals, amb especial incidència en els mercats de fora de la Unió Europea.

- sCentres de Promoció de Negoci (CPN), instrument que dona suport a les empreses catalanes en el procés d'internacionalització, a través de la prestació de serveis de consultoria adaptats a les necessitats de cada empresa, com ara: cerca de canals de comercialització, estudis de mercat, selecció de personal qualificat, constitució d'empreses, missions empresarials, servei de plataforma empresarial...

- s948 projectes executats per a 653 empreses que han generat una inversió de més de 4 milions d'euros.

sGo Export, programa de sensibilització d'empreses per començar a exportar i acostar-los les oportunitats existents en mercats exteriors. Tasca conjunta amb cambres i entitats.

s1.391 empreses participants a les jornades Go Export.

sIniciació a l'exportació, programes d'assessorament i ajut per a empreses que inicien el camí de l'expansió internacional, a més d'oferir formació de professionals en comerç exterior orientats a les necessitats de l'empresa catalana.

s469 empreses s'han presentat al programa d'iniciació a l'exportació.

sMissions i grups d'internacionalització, accions col·lectives per a la prospecció de nous mercats, especialment de fora de la UE, i per al foment dels projectes de cooperació empresarial per a la internacionalització.

sSuport a 130 missions en les quals han participat de 1.170 empreses.

sGestió de 50 grups d'internacionalització en què han participat 197 empreses.

sSetmana de la internacionalització (Trobada de Centres de Promoció de Negocis) que se celebra dues vegades l'any, consolidada i de referència en internacionalització.

s1.500 empreses entrevistades.

Atracció d'inversions

Impuls a inversions empresarials d'alt impacte a Catalunya, sòlides des dels punts de vista econòmic i tecnològic, generadores de riquesa i d'ocupació estable i de qualitat.

sProjectes assessorats i gestionats amb possible establiment a Catalunya.

sAssessorament i gestió de 384 projectes d'inversió.

sProjectes d'inversió materialitzats: 47 projectes que han generat una inversió de 331,88 milions d'euros i que han permès la creació de 2.324 llocs de treball i el manteniment de 2.566.

sStart-up: té com a objectiu impulsar la sensibilització i la promoció de l'emprenedoria mitjançant l'estímul a la creació i consolidació d'empreses d'alt creixement.

sXarxa d'acceleradores de creixement, que permetrà cobrir mancances en l'atenció als emprenedors i a les empreses de creació recent en les fases de creixement i consolidació en punts importants del territori.

sInauguració de la primera acceleradora amb seu a Girona.

Finançament

Té com a objectiu impulsar la posada en marxa, el creixement i la sostenibilitat de les empreses catalanes, facilitar-los l'accés al finançament més adequat a les seves necessitats i generar i difondre pràctiques de mercat.

sServei d'assessorament i orientació a través d'un catàleg de proveïdors de fons que inverteixen en fases inicials i de creixement i de fons per invertir en empreses en situació de tensió econòmica.

sGairebé 370 empreses orientades i més de 1.063 contactes proporcionats.

sXarxa d'Assessors Financers (XAF), servei de consultoria especialitzada per facilitar la cerca i obtenció de finançament a través d'assessors financers homologats en col·laboració amb patronals i agents.

s625 empreses diagnosticades i 335 acompanyaments amb final reeixit a entitats financeres, que han mobilitzat una inversió de 12,31 milions d'euros.

sRedefinició de solucions de finançament a través de l'ICF per cobrir necessitats estratègiques de finançament.

ment.

• Préstecs en condicions preferents de garantia per al finançament de projectes d'innovació, internacionalització i industrialització.

• 502 sol·licituds de préstec presentades, 153 de les quals han estat formalitzades amb un import d'ajut de 56,96 milions d'euros a través de la línia i+i.

• Línia i+i: préstecs en condicions preferents de garantia per al finançament del circulat d'empreses que facin projectes d'innovació i internacionalització.

• 283 sol·licituds de préstec presentades i 35 de formalitzades amb un import d'11,7 milions d'euros.

Desenvolupament empresarial

• Suport a la política de reforçament de clústers que afavoreix la productivitat, la capacitat d'innovació i l'estímul per a la formació d'empreses.

• El nou model consta de 24 clústers dividits en set àmbits: aigua i energia, alimentació, manufactura del disseny, mobilitat, salut, sistemes industrials i sistemes transversals. Les empreses agrupades tenen una facturació agregada de 45.000 milions d'euros.

• S'han implementat dues línies d'ajuts el 2012:

⇒ Projectes de canvi estratègic d'alt impacte, amb suport a 34 projectes recolzats, 1,5 milions d'euros d'ajut atorgat i una inversió generada de 8,6 milions d'euros.

⇒ Projectes d'innovació agrupada amb suport a 46 projectes que han generat una inversió de 2,2 milions d'euros.

Orientació empresarial

• Comprèn accions i instruments per millorar la competitivitat i el potencial en innovació i internacionalització de la pime catalana.

• Servei d'Orientació Empresarial, assessorament personalitzat a empreses per detectar les necessitats de competitivitat i el potencial en innovació i internacionalització de la pime i posar en marxa plans personalitzats de millora i acompanyament

• Més de 3.000 empreses assessorades.

• 360º Model de Negoci: instruments de renovació de la pime catalana per millorar-ne l'eficiència i formular models de negoci diferenciats.

• 1.453 empresaris han participat a les sessions 360º Model de Negoci.

• 178 projectes aprovats amb un pressupost total de gairebé un milió d'euros.

Plans tractors

• El 2012 s'han impulsat un conjunt de plans basats en avantatges competitiu, clares oportunitats de país i un alt impacte transversal en el teixit econòmic. Aquests plans són impulsats amb caràcter multiadministratiu i una estructuració orgànica de lideratge públic i gestió privada.

• Barcelona Mobile World Capital. Es proposa convertir Barcelona en ciutat capdavantera en innovació del sector TIC, mobilitat i captació d'inversions estrangeres.

• Mobilitat sostenible. Té com a objectiu convertir Catalunya en una regió de referència internacional en disseny, fabricació i implantació de solucions de mobilitat integral.

• Alimentació 2020. Destinat a desenvolupar una estratègia de país per aprofitar les capacitats del sector

alimentari i totes les potencialitats del seu entorn, per tal de situar-lo a mitjà i llarg termini com una referència mundial en l'àmbit de l'alimentació.

Direcció General d'Economia Social i Cooperativa i Treball Autònom

La direcció està adscrita a la Secretaria d'Ocupació i Relacions laborals del Departament d'Empresa i Ocupació segons el Decret 91/2013, de 29 de gener, de modificació del decret 352/2011, de 7 de juny, de reestructuració del Departament d'Empresa i Ocupació. Aquesta direcció general té, entre altres competències, les següents: llanificar, dirigir i executar les polítiques relacionades amb l'economia social i cooperativa i el treball autònom; impulsar i promoure iniciatives per al foment de l'autoocupació i el desenvolupament de l'emprenedoria i ordenar i controlar l'activitat de l'economia cooperativa i el treball autònom sotmesa a una regulació específica.

Creació d'empreses a Barcelona. Inicia: per a la creació d'empreses. Any 2012

L'any 2012, la Direcció General tenia com un dels seus objectius prioritaris impulsar, promocionar i fomentar la creació d'empreses amb la finalitat de crear autoocupació a Catalunya. El 5 de novembre de 2012 es va publicar l'Ordre TRE/336/2012, de 29 d'octubre, per la qual s'estableixen les bases reguladores per a la concessió de subvencions de suport als programes d'àmbit local de foment i assessorament a la creació d'empreses i als projectes singulars i/o experimentals de suport a la creació d'empreses (entitats col·laboradores de la Direcció General d'Economia Cooperativa i Creació d'Empreses, denominades Inicia: per a la creació d'empreses) i s'obre la convocatòria de l'any 2012.

L'Ordre TRE/336/2012 estableix les línies de subvencions següents per dur a terme accions de promoció i suport a la creació d'empreses:

Línia A: programes dels ens locals de foment i assessorament a la creació d'empreses

Aquesta línia de subvenció té per objecte donar suport a la posada en marxa i/o consolidació de programes locals de foment i assessorament a la creació d'empreses duts a terme per les entitats previstes a l'article 24.1 d'aquesta Ordre. S'entén que una entitat disposa d'un programa local de foment i assessorament a la creació d'empreses quan aquest ens desenvolupa, d'una forma estable, continuada, estructurada i professional, un conjunt d'accions i prestacions destinades a aquesta finalitat. Es consideren accions i prestacions bàsiques d'aquest programa les que tenen les característiques següents:

- sTenir com un dels eixos principals de la programació les accions de sensibilització de la població envers el foment de l'esperit emprenedor.

- sDisposar de mecanismes d'informació i orientació adreçats a les persones emprenedores.

- sDesenvolupar programes de formació adreçats a persones emprenedores.

- sProporcionar assessorament al procés de creació d'empreses.

- sOfertir seguiment tècnic als processos de consolidació de les empreses creades.

L'entitat col·laboradora d'Inicia per a la línia A, programes dels ens locals de foment i assessorament a la creació d'empreses a Barcelona ciutat, és Barcelona Activa, SA SPM - Centre Iniciativa Emprenedora Glòries. Durant l'any 2012¹ s'han fet les actuacions següents:

- s18 accions de sensibilització de la població envers el foment de l'esperit emprenedor amb participació de 348 persones.

- s114 accions d'informació i orientació en què han participat 5.330 persones.

- sAssessorament a 15.600 persones en el procés de creació d'empreses i formulació de 347 plans d'empresa. El nombre d'empreses creades a Barcelona que han disposat d'aquest assessorament és de 950.

- sS'han desenvolupat 653 programes de formació adreçats a 2.614 persones.

- sS'ha ofert seguiment tècnic al procés de consolidació a 273 empreses creades.

Línia B: projectes singulars i/o experimentals de suport per a la creació d'empreses

Aquesta línia d'ajut té per objecte la promoció i el suport de programes específics per donar resposta a les necessitats de les persones emprenedores no prou cobertes per les accions de la línia A i/o que facin aportacions innovadores pel que fa al tipus d'activitat, la metodologia emprada, els col·lectius destinataris o la implicació amb els agents socials. Durant l'any 2012² les entitats col·laboradores que han fet projectes singulars i/o experimentals de suport a la creació d'empreses de la línia B a la ciutat de Barcelona són les següents: Fundació Trini Jove; Foment del Treball; Fundació Privada Prevent Creant, SCCL; Fundació Emprèn; AFAEMME, Associació de Federacions i Associacions Empresariales del Mediterrani; Impulsem; Cambra de Comerç de Barcelona; PIMEC, Petita i Mitjana Empresa de Catalunya; Unió de Treballadors Autònoms de Catalunya; Cambra de Comerç del Perú a Espanya; Fundació Cp'aC, Fundació Privada per a la Promoció de l'Autoocupació de Catalunya; Fundació Privada Parc d'Innovació Tecnològica, i Fundació Privada Servei Solidari per a la Inclusió Social.

Alguns dels col·lectius en què des d'aquestes entitats es desenvolupen projectes singulars són persones autònomes (PIMEC i CTAC), persones en risc d'exclusió (Fundació Trini Jove, Fundació Privada Servei Solidari per a la Inclusió Social), persones amb discapacitat (Fundació Privada Prevent), persones immigrants (Cambra de Comerç del Perú a Espanya) i dones (AFAEMME). A més, en termes generals i atesa la situació econòmica actual, s'atenen projectes d'autoocupació i amb dificultats d'accés al finançament.

Resultats d'aquestes entitats durant l'any 2012

Nombre d'accions de sensibilització	181
Nombre d'accions d'informació	521
Nombre d'accions d'assessorament	1.800
Nombre d'empreses creades	207
Nombre d'accions de formació	389
Nombre d'accions d'assistència i consolidació	362

Subvencions a empreses d'economia cooperativa a Barcelona. Any 2012

La Direcció General d'Economia Social i Cooperativa i Treball Autònom té com a objectiu el foment de les empreses cooperatives i societats laborals i dóna suport a les actuacions de cooperació i promoció. L'experiència recollida els darrers anys demostra la conveniència de fomentar les empreses cooperatives i les societats laborals per diverses raons, com ara: l'aportació que aquestes entitats fan a la creació d'ocupació estable, la capacitat de donar resposta a les noves necessitats socials i el grau d'innovació que aporta el model als mercats i sectors econòmics.

Entre les actuacions impulsades d'acord amb l'ordre de subvencions EMO/333/2012, de 22 d'octubre, es dóna suport a projectes d'economia cooperativa durant els dos primers anys d'existència d'aquests projectes, es contribueix a la consolidació de les empreses de més de dos anys d'antiguitat i s'incentiva la implicació del conjunt de la societat i del sector en el foment de l'economia cooperativa.

Subvencions atorgades en aquest àmbit a la ciutat de Barcelona. Any 2012

Línia d'ajut	Projectes subvencionats	Import concedit
Incorporació de socis treballadors o socis de treball en cooperatives i societats laborals (LA1)	19	44.352,00
Nous projectes empresarials de cooperació (LB1)	16	292.103,85
Promoció de les empreses cooperatives i les societats laborals (LC1)	8	800.000,00

D'altra banda, es continua donant suport a les empreses d'economia cooperativa mitjançant els diferents productes financers específics per a aquesta tipologia d'empreses a través dels convenis de col·laboració que la Direcció General d'Economia Social i Cooperativa i Treball Autònom té signats amb diverses entitats com: Avalis de Catalunya (Societat de Garantia Recíproca), l'Institut Català de Finances (ICF) i la Societat de Capital Risc per a Empreses d'Economia Cooperativa (SICOOP).

Atès que algunes d'aquestes empreses es troben amb barreres per accedir a productes financers ade-

quats a les seves necessitats per tal de millorar el seu creixement sostenible i contribuir al desenvolupament social i a la creació d'ocupació, s'impulsa la millora d'aquests productes financers facilitant la màxima informació i difusió al respecte. Així doncs, l'any 2012 es van actualitzar i fusionar els diferents fons existents i es van concentrar esforços en un únic fons que ha suposat un augment de la difusió dels productes financers. El fons ha quedat regulat mitjançant un nou conveni de col·laboració amb l'Institut Català de Finances i l'Ordre EMO/288/2012, de 28 de setembre.

Línia d'ajut	Projectes subvencionats	Import concedit
Línia d'ajuts en forma de garantia per al finançament de les empreses de l'economia social (ES1)	5	650.000,00

Ajuts per a la promoció de les persones treballadores autònomes a Barcelona. Any 2012

L'any 2012 es va iniciar una nova línia de suport al treball autònom on es donaven garanties financeres als autònoms i les microempreses per obtenir finançament per a préstecs d'entre 10.000 i 100.000 euros destinats tant a inversions com a circulants a través d'entitats financeres col·laboradores. Mitjançant aquesta línia, la Generalitat garantia el 70% del total de l'operació i facilitava així l'obtenció del préstec.

Aquesta línia de suport es va posar en marxa de forma conjunta amb l'Institut Català de Finances i està regulada per l'Ordre EMO/167/2012, de 13 de juny, per la qual s'aproven les bases reguladores de la línia d'ajut en forma de garantia per al finançament d'autònoms i microempreses.

El nombre d'ajuts atorgats en aquesta línia a la ciutat de Barcelona ha estat el següent:

Línia d'ajut	Projectes aprovats	Import concedit
Línia d'ajuts en forma de garantia per al finançament d'autònoms i microempreses (AM1)	121	8.599.597,88

¹ El conveni per a l'any 2012 estableix el marc temporal de l'1 de gener al 30 de juny de 2012.

² La convocatòria INICIA per a 2012 va establir un període d'execució de l'1 de gener fins al 30 de setembre de 2012.

Xarxa de Parcs Científics i Tecnològics de Catalunya (XPCAT)

Segons l'Associació Internacional de Parcs Científics i Tecnològics (IASP), un parc científic és una organització gestionada per professionals especialitzats que té l'objectiu fonamental d'incrementar la riquesa de la seva comunitat promovent la cultura de la innovació i la competitivitat de les empreses i institucions generadores de coneixement instal·lades o associades al parc. Amb aquest objectiu, un parc tecnològic estimula i gestiona el flux de coneixement i tecnologia entre universitats, institucions de recerca, empreses i mercats; impulsa la creació i el creixement d'empreses innovadores mitjançant mecanismes d'incubació i generació centrífuga (spin-off), i proporciona altres serveis de valor afegit així com espai i instal·lacions de gran qualitat. Per tant, els parcs científics i tecnològics tenen com a objectius principals promoure i facilitar la recerca, facilitar el contacte universitat-empresa, difondre els resultats de la recerca universitària en la societat i crear empreses tecnològicament innovadores.

A Catalunya, des de l'any 2003, hi ha una xarxa que agrupa els diferents parcs científics existents al país. Durant l'any 2012, la XPCAT té 22 parcs científics i tecnològics associats. La propietat i promoció majoritària dels parcs catalans és de l'Administració pública, especialment local. Més del 30% de les entitats que formen part dels consells de direcció dels parcs són ajuntaments, diputacions i altres entitats locals. Les universitats són el segon propietari i promotor més freqüent dels parcs de la XPCAT, poc més del 17%. I en tercer lloc es troben empreses privades o altres entitats relacionades amb el suport a les empreses, gairebé un 16%. Les dades no varien gaire respecte a anys anteriors, tot i que reflecteixen una lleugera pujada de la implicació d'empreses i altres entitats de suport a l'empresa en la propietat i promoció dels parcs i una lleugera baixada de la presència de l'Administració de l'Estat en els consells de direcció dels parcs. En l'anàlisi d'aquestes dades es té en compte la presència d'aquestes entitats en la propietat i promoció, no el pes específic de cadascuna d'elles als parcs.

El 31 de desembre de 2012, la relació de parcs associats és la següent: Parc Científic de Barcelona, Parc Científic i Tecnològic Agroalimentari de Lleida, Parc Científic i Tecnològic de la Universitat de Girona, Parc Tecnològic de Tarragona, Parc de Recerca Biomèdica de Barcelona (PRBB), Parc de Recerca de la UAB, Parc d'Innovació La Salle, Parc de Recerca i Innovació de la UPC (Parc UPC), Parc Tecnològic del Vallès, SA, TecnoCampusMataró (TCM), Tecnoparc, Parc Tecnològic del Camp, 22@Barcelona, Parc Tecnològic Barcelona Nord (Barcelona Activa) i Consorci Biopol'H. D'altra banda, són membres associats de la XPCAT: b_TEC Barcelona Innovació Tecnològica, Parc Tecnològic de la Catalunya Central, Esade Creapolis, Parc de Recerca UPF - Ciències Socials i Humanitats i Parc Científic i Tecnològic del Turisme i de l'Oci.

Estadístiques 2012

En l'àmbit de la recerca pública, els parcs membres de XPCAT tenen als seus espais 223 centres d'R+D i centres tecnològics, gairebé un 30% dels quals pertanyen a la xarxa TECNIO, una xarxa creada per ACC10 que aglutina els principals agents experts en investigació aplicada i transferència de tecnologia de Catalunya. En l'àmbit privat, el nombre total d'empreses instal·lades als parcs catalans continua creixent any rere any. Els parcs de Catalunya ofereixen majoritàriament espais de lloguer d'oficines per a la instal·lació d'empreses, grups i centres de recerca i altres entitats relacionades. El 94,4% disposen d'aquesta opció de comercialització, seguida del lloguer del sòl i de laboratoris. Actualment, els parcs consolidats tenen una ocupació dels seus espais del 75% aproximadament i els projectes més nous són els que disposen d'una oferta més àmplia de tipologia d'espais.

Durant el 2012, els parcs de la XPCAT tenen un total de 2.769 empreses innovadores, la qual cosa suposa un creixement d'un 4,19% respecte a l'any anterior. D'aquestes empreses, i segons les dades disponibles, més d'un 63% són empreses de base tecnològica i al voltant del 50% spin-offs. El perfil de les empreses ubicades als parcs de la XPCAT es manté estable des que es disposa de dades i la major part, un 80,48%, són petites empreses i microempreses. Quant a l'origen de les empreses, continuen sent majoritàriament catalanes (83%). Aquest fet es correlaciona amb un dels principals objectius dels parcs, que centren els serveis que ofereixen a donar suport a la creació i consolidació d'empreses al territori on s'ubiquen. Respecte a les

empreses d'origen internacional, el percentatge és d'un 5,16%, xifra que es manté al voltant de la mitjana dels darrers anys.

La creació i el creixement d'empreses és un dels principals objectius dels parcs científics i tecnològics, raó per la qual molts parcs de la XPCAT ofereixen serveis d'incubació en els seus espais. En concret, durant el 2012, el 90% dels parcs declaren tenir una incubadora en funcionament o en procés. Actualment hi ha 29 incubadores que incuben 355 empreses. Tant el nombre d'incubadores com d'empreses ha crescut de manera sostinguda els darrers anys. Més de la meitat de les incubadores dels parcs no estan centrades en cap sector exclusiu –un 58,82%– i en un percentatge similar estan gestionades pel parc mateix o pel parc en col·laboració amb l'oficina de transferència de tecnologia (OTRI) de la universitat de referència, un 53,34% dels casos.

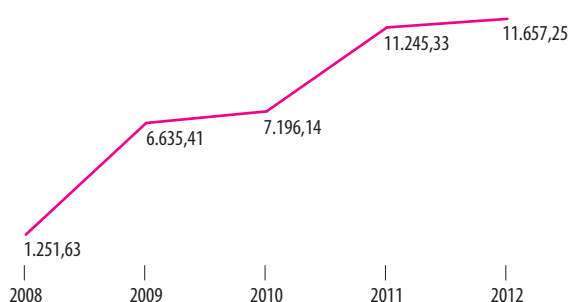
El nombre de persones treballadores ha mantingut una evolució positiva des que es disposa de dades registrades de la XPCAT. La major part dels parcs tenen 4.000 treballadors o menys, un 84,21%. Durant el període 2010-2011, el nombre de treballadors ocupats als PCT de la XPCAT va créixer de manera important, gairebé un 60% respecte al període anterior. Aquest repunt de la creació d'ocupació s'ha estabilitzat en el període actual, 2011-2012, en part a causa de la reducció del nombre de parcs membres de la xarxa i el consegüent nombre de treballadors no comptabilitzats, i en part a causa de l'entorn econòmic que per primer any afecta la creació d'ocupació als parcs catalans.

Amb tot, el nombre total de treballadors durant el 2012 ha estat de 99.458 persones. D'aquestes, gairebé la meitat són treballadors i treballadores en R+D, un 49,46%, fet que consolida l'especialització de les persones treballadores als parcs en aquesta classe d'activitat.

Respecte a la distribució de les persones ocupades per gènere, en un 65,38% dels casos són homes i un 34,62% dones. Tot i que l'ocupació als parcs està lluny de ser paritària, la dada positiva és que s'incrementa el nombre de dones ocupades en PCT respecte al període anterior, així com el nombre de parcs que recopilen aquesta informació i proporcionen registres a la XPCAT.

El volum de facturació total dels PCT i de les entitats instal·lades als seus espais ha crescut exponencialment des que es disposa de dades. L'evolució és molt positiva, com es pot veure en el gràfic següent, malgrat no tenir dades disponibles de tots els parcs membres de la XPCAT. El volum total ha superat aquest any els 11.600 milions d'euros. La facturació mitjana dels PCT és d'un milió d'euros aproximadament.

Facturació dels PCT de la XPCAT. 2008-12. En milers d'euros

Actualment, els parcs catalans tenen una superfície construïda total de poc més de tres milions de metres quadrats. La mitjana de superfície construïda per parc és de 160.000 m², amb una mitjana de 138 empreses i 11 centres d'R+D i centres tecnològics instal·lats en els seus espais. L'extensió mitjana dels parcs catalans es correspon amb la mitjana europea, ja que segons dades de l'enquesta de 2012 de la International Association of Science Parks and Areas of Innovation (IASP), gairebé el 60% dels parcs europeus tenen una extensió igual o inferior a 200.000 m².

El sector més present continua sent, un any més, el de les TIC, telecomunicació i media, atès que un

63,64% dels parcs catalans tenen aquest sector entre les seves àrees prioritàries, seguit de tecnologies mediambientals i biotecnologia i ciències de la vida (tots són presents en un 45,45% dels PCT) i, en tercer lloc, tecnologies dels materials (36,36%). Si es compara amb el període anterior, els percentatges es mantenen estables.

Sectors d'activitat als parcs. 2012

	Aeronàutica, aeroespacial	Agroalimentari	Arquitectura	Biotecnologia i ciències de la vida	Ciències humanes i socials	Disseny i serveis d'enginyeria	Electrònica, microelectrònica	Enologia	Farmàcia	Formació, educació	Industrial i sistemes de manufactura	Informàtica, software	Logística, localització i transport	Mobilitat	Nanobiogenyria, nanotecnologia	Òptica, fòtònica	Salut	Seguretat alimentària i nutrició	Tecnologies dels aliments	Tecnologia de l'energia	Tecnologia dels materials	Tecnologies mediambientals	Tecnologies mèdiques	TIC, telecomunicacions, media	Turisme, oci	Química	Unitats innovadores en qualsevol sector
Parc Tecnològic del Vallès				X							X	X								X	X	X					
Parc Científic de Barcelona		X		X	X				X						X						X	X	X		X		
Parc de Recerca UAB				X	X	X									X		X		X	X	X	X	X				
22@Barcelona	X	X				X				X			X	X					X		X	X	X				
La Salle Technova Barcelona												X												X			
Parc de Recerca Biomèdica de Barcelona (PRBB)				X					X														X				
Parc de Recerca i Innovació de la UPC		X				X					X	X	X	X	X					X	X		X				
Parc Científic i Tecnològic de la UdG		X		X		X	X				X	X						X		X	X				X		
Parc Científic i Tecnològic Agroalimentari de Lleida		X		X		X											X	X		X	X	X	X	X			
Parc Tecnològic de Tarragona**				X																					X		
Parc Tecnològic del Parc Tecnop@rc		X		X		X			X		X				X	X	X					X	X				
Parc Tecnològic Barcelona Nord						X					X												X				
Tecnocampus Mataró (TCM)															X								X	X			
BTEC_ Barcelona Innovació Tecnològica				X										X					X	X						X	
Parc Tecnològic de la Catalunya Central																				X	X						
ESADE Creapolis																										X	
Parc de Recerca UPF (Ciències Socials i Humanitats)					X																			X			
Parc Científic i Tecnològic del Turisme i l'Oci																							X	X			
Biopol'H			X											X		X	X						X				
BZ Barcelona Zona Innovació		X		X																							
Parc de l'Alba				X					X						X				X	X	X		X				
Orbital 40. Parc Científic i Tecnològic de Terrassa	X															X	X	X		X	X		X	X			

Font: Memòria 2012 de la XPCAT

Mediació laboral i formació professional a Catalunya

Aquest apartat presenta dos articles. El primer, elaborat per Foment del Treball Nacional (FTN), tracta sobre la mediació. El segon és un article sobre intermediació laboral presentat per la UGT de Catalunya.

La mediació laboral. FTN

Fruit de l'Acord Interprofessional de Catalunya (Foment del Treball Nacional, Comissió Obrera Nacional de Catalunya i Unió General de Treballadors de Catalunya) que es va signar el 7 de novembre de 1990, va néixer el Tribunal Laboral de Catalunya, que va ser constituït formalment el 21 de febrer de 1992 i que funciona regularment des del maig de 1992. Els resultats de l'experiència iniciada el 1992 amb la instauració del Tribunal Laboral de Catalunya són altament significatius.

Dades de 2012

Amb relació als conflictes col·lectius, a Catalunya s'han desconvocat 37 vagues que han suposat 186.230 hores desconvocades. Si multipliquem aquestes hores pel seu cost (15,65 euros/hora segons Coste salarial medio total por hora efectiva, por comunidad autónoma. Anuario 2011, Ministeri de Treball i Immigració), tenim que el valor d'aquestes hores desconvocades és de 2.914.499,50 euros, quantitat que reflecteix la importància de la tasca que ha dut a terme el TLC.

Catalunya 2012

Concepte	Nombre		Empreses afectades	Treballadors afectats
Expedients presentats	1.021		12.396	274.295
Arbitratges	18	1,76%	20	1.474
Conciliacions/mediacions	1.003	98,24%	12.376	272.821
Tramitacions efectives	877	85,90%	8.743	225.075
Amb avinença	445	43,58%	1.447	63.340
Amb avinença parcial	9	0,88%	9	846
Sense avinença	423	41,43%	7.287	160.889
Tramitacions no efectives	126	12,34%	3.633	47.746
Intentades sense efecte	81	7,93%	87	14.178
Desistides	24	2,35%	25	3.457
Arxivades	21	2,06%	3.521	30.111

Font: TLC

S'han presentat un total de 1.021 expedients, entre conciliacions i arbitratges.

Pel que fa a les conciliacions (1.003), 877 són tramitacions efectives de conciliacions que han afectat 8.743 empreses i 225.075 treballadors. Pel que fa a les tramitacions efectives, el 50,74% han resultat amb acord i han afectat 1.447 empreses i 63.340 treballadors. L'1,03% de les conciliacions efectives han acabat amb acord parcial.

Per províncies, a la de Barcelona s'han gestionat el 89% del total de procediments, amb 909 expedients que afectaven 11.642 empreses i 241.231 treballadors.

Per comarques, el Barcelonès ha generat el 38,49% dels procediments de tot Catalunya, amb 393, per davant del Vallès Occidental (amb un 19,59%) i el Baix Llobregat (amb un 12,63%).

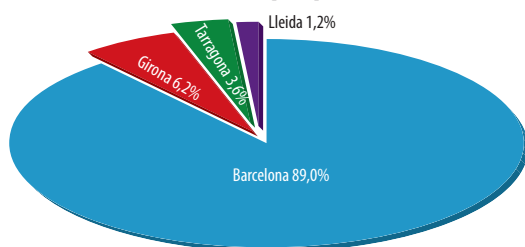
I, finalment, a la ciutat de Barcelona de les 450 conciliacions efectivament tramitades, el 46,22% (208 conciliacions) van acabar amb resultat d'acord.

Procediments per províncies. 2012

	Nombre procediments	Empreses afectades	Treballadors afectats
Barcelona	909	11.642	241.231

Girona	63	463	15.109
Lleida	12	53	10.618
Tarragona	37	238	7.337
Total	1.021	12.396	274.295

Procediments per províncies

Procediments per comarques

	Nombre procediments	Empreses afectades	Treballadors afectats	% procediments
Alt Penedès	23	301	5.288	2,3%
Bages	22	24	1.567	2,2%
Baix Llobregat	129	157	15.159	12,6%
Barcelonès	393	10.797	178.024	38,5%
Gironès	33	432	13.049	3,2%
Maresme	26	26	1.345	2,5%
Osona	10	13	794	1,0%
Selva	8	8	769	0,8%
Tarragonès	19	218	5.385	1,9%
Vallès Occidental	200	215	27.208	19,6%
Vallès Oriental	77	79	8.872	7,5%
Altres	81	126	16.835	7,9%
Total	1.021	12.396	274.295	100%

Font: TLC

Procediments a la ciutat de Barcelona 2012

Total expedients	525
Arbitratges	4
Conciliacions	521
Tramitacions efectives	450
Amb avinença	208
Amb avinença parcial	5
Sense avinença	237
Tramitacions no efectives	71
Intentades sense efecte	52
Desistides	7
Arxiu	12

Font: TLC

Hores de vaga desconvocades

Vagues desconvocades		Hores desconvocades(*)		Convocatòries indefinides desconvocades		Valor mensual hores desconvocades (**)	
2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012
19	37	142.564	186.230	2	12	2.231.118,78€	2.914.499,50 €

(*) No incluye las correspondientes a huelgas indefinidas desconvocadas. (**) Horas desconvocadas por 15,65 euros/hora. Coste salarial medio por hora efectiva, por comunidad autónoma. Anuario 2011. Fuente: Ministerio de Trabajo e Inmigración

La implantació de la formació professional dual: un objectiu que s'assoleix lentament. UGT de Catalunya

Disposar d'un model de formació professional flexible, amb capacitat per adaptar-se als canvis del sistema productiu i que afavoreixi la col·laboració escola-empresa, és un objectiu que ha estat objecte de debat des de fa anys a la ciutat de Barcelona. És un debat recurrent que obeeix, d'una banda, a la repetida demanda de disposar de professionals formats que s'ha formulat des de diferents sectors empresarials i, de l'altra, a la crítica que es fa a la rigidesa del sistema formatiu per respondre amb agilitat als canvis tecnològics i organitzatius que es produeixen en el teixit productiu.

S'ha debatut amb intensitat la necessitat d'incorporar al nostre model formatiu una oferta suficient de formació professional dual, l'opció formativa que, des de ja fa bastants anys, segueixen amb notable èxit alguns dels països més competitius del nostre entorn econòmic i social.

Tot i que la formació professional dual a la nostra ciutat ha estat objecte d'elaboració d'informes i de diferents jornades de debat, la incorporació del model no ha estat fàcil en el nostre context, unes vegades per falta d'una normativa que ho permetés i facilités i altres vegades perquè no s'han donat les circumstàncies adequades de tenir un compromís efectiu d'un sector productiu o d'una empresa o empreses.

Els contractes per a la formació i l'aprenentatge i els projectes de formació professional dual

Des de l'actual govern estatal, poc temps després de la presa de possessió, es va manifestar la voluntat de reformar, en general, el model d'FP en el sistema educatiu i d'incorporar-hi, en particular, la modalitat dual en una notable extensió. Aquella mostra de legítima ambició política, en aquell moment limitada a un nivell declaratiu, va ser sotmesa ràpidament a la racionalitat que imposa l'anàlisi de la realitat de posar en dubte que fos fàcilment traslladable al nostre entorn.

Com a exemple de les reserves que es van formular a les declaracions governamentals cal remarcar que, d'una banda, el nostre teixit productiu està constituït en gran part per petites i mitjanes empreses, i que, de l'altra, el model dual suposa una inversió econòmica per a les empreses. Les primeres anàlisis van posar en qüestió que el model dual es pogués reproduir fàcilment a la nostra realitat, i més en l'actual conjuntura econòmica, i van posar de manifest que es disposa d'un teixit empresarial que, majoritàriament, encara no té un paper actiu en la col·laboració escola-empresa.

L'impuls inicial governamental es va moderar i es va redirigir a estudiar el model alemany, a valorar algunes experiències que ja s'estan executant en diferents comunitats autònomes i a preparar la normativa que permeti facilitar l'extensió de les experiències, en un escenari en què la taxa d'atur juvenil arriba al 52%, en comparació amb la taxa del 7,9% d'Alemanya, i en un context en què es formen 1,5 milions d'estudiants a les universitats arreu de l'Estat i només 270.000 estudiants participen en la formació professional.

En l'àmbit normatiu, la publicació del Reial Decret 1529/2012, de 8 de novembre, pel qual es desenvolupa el contracte per a la formació i l'aprenentatge i s'estableixen les bases de la formació professional dual té com a objectiu el desenvolupament reglamentari del contracte per a la formació i l'aprenentatge i la regulació de determinats aspectes de la formació professional dual, que combina els processos d'ensenyament i aprenentatge a l'empresa i al centre de formació.

Amb relació a aquest reial decret, la formació professional dual inclou una doble dimensió: d'una banda, en el àmbit laboral es regula l'activitat formativa inherent als contractes per a la formació i l'aprenentatge i, de l'altra, en l'àmbit educatiu s'estableix el marc per al desenvolupament de projectes de formació professional dual amb la coparticipació dels centres educatius i les empreses.

En l'àmbit laboral tindrà la consideració de formació professional dual l'activitat formativa inherent als contractes per a la formació i l'aprenentatge, vinculats al conjunt de les accions i iniciatives formatives, mixtes d'ocupació i formació, que tenen per objecte la qualificació professional dels treballadors en un règim d'alternança d'activitat laboral en una empresa amb l'activitat formativa rebuda en el marc del sistema de formació professional per a l'ocupació o del sistema educatiu.

En l'àmbit educatiu, el projecte de formació professional dual haurà de ser autoritzat per l'Administració educativa corresponent i es formalitzarà a través d'un conveni amb l'empresa col·laboradora en les condicions que les administracions educatives estableixin. El conveni considerarà, com a mínim, el programa de formació, el nombre d'alumnes participants, el règim de beques, la jornada i l'horari al centre i a l'empresa, les condicions que han de complir empreses, alumnes, professors i tutors, i les assegurances necessàries per a l'alumnat i el professorat per a la cobertura de la formació.

A aquest Reial Decret se li ha retret que, pel fet de tractar a la vegada aspectes de l'FP dual en l'àmbit laboral i en l'àmbit educatiu, introdueix un cert nivell de confusió entre les diferents opcions i que en l'àmbit educatiu, a diferència del laboral, potencia la fórmula de les beques per a les persones participants.

Val a dir que el Govern de la Generalitat de Catalunya considera que aquest Reial Decret vulnera la distribució competencial constitucional i estatuària i envaeix les competències pròpies.

La formació professional en alternança a Catalunya

A Catalunya, des de mitjan anys vuitanta, es disposa d'una llarga experiència en la col·laboració de les empreses i els centres formatius d'FP en l'àmbit de la formació en centres de treball (FCT), el període de formació en els centres de treball que han de superar tots els estudiants que cursen les ensenyances d'FP. En aquest sentit, cal destacar la important tasca que es fa des del Consell de la Formació Professional i Ocupacional de Barcelona, que facilita als estudiants dels centres de la ciutat les experiències de mobilitat a l'estranger i coordina eficaçment una extensa xarxa de ciutats de diferents països que hi participen.

Normativament, en el marc de les Mesures flexibilitzadores de l'oferta dels ensenyaments de formació professional específica, previstes en el Decret 240/2005, mitjançant la Resolució EDU/2769/2008, es va establir, amb caràcter experimental, el règim d'alternança entre formació i treball en els ensenyaments de l'FP inicial.

L'experimentació, iniciada el curs 2008-2009, permetia als estudiants d'FP compaginar els estudis amb una feina relacionada amb l'especialitat cursada. Com a punt fort de l'experiència, que es desenvolupava en centres públics i privats i es formalitzava mitjançant convenis amb les empreses participants, s'ha d'assenyalar que els alumnes participants disposaven d'un lloc de treball a temps parcial a través d'un contracte de treball i que l'adjudicació de llocs de treball es feia de forma participada entre les empreses i els centres formatius.

En la Llei 12/2009, de 10 de juliol, d'educació de Catalunya (LEC), a l'apartat dedicat a la formació professional, es disposa que s'han de programar ofertes formatives, tant en la modalitat d'educació no presencial com en la modalitat d'educació presencial, que permetin als alumnes conciliar els estudis amb l'activitat laboral. La Llei parla de l'alternança entre formació i treball i determina que el Govern, per afavorir la inserció laboral i la qualificació professional, ha d'establir, d'una banda, ofertes formatives amb organització i modalitats horàries compatibles amb la feina i l'activitat laboral i, de l'altra, accions formatives mitjançant pràctiques en empreses.

Posteriorment, mitjançant el Reial Decret 1147/2011, de 29 de juliol, pel qual s'estableix l'ordenació general de la formació professional del sistema educatiu, s'estableix que es poden desenvolupar programes formatius en alternança en col·laboració amb empreses per a aquelles persones que disposin d'un contracte de treball, un contracte per a la formació, una beca de formació en empreses o entitats públiques o la condició de voluntari.

En el marc d'aquest Reial Decret i del Reial Decret 1493/2011, de 24 d'octubre, en què es regulen els termes i les condicions d'inclusió en el règim general de la Seguretat Social de les persones que participin en programes de formació que comportin una contraprestació econòmica, es va publicar la Resolució ENS/1204/2012, de 25 de maig, d'organització de la formació en alternança en els ensenyaments de formació professional inicial.

En aquesta resolució s'organitza un nou model de formació, en alternança simple i en alternança amb formació dual, aplicable a l'alumnat de formació professional inicial, articulat mitjançant convenis de col·laboració, amb la finalitat d'obrir nous àmbits de cooperació entre el centre educatiu i l'empresa que els permetin nivells més alts de compartició de responsabilitats formatives.

El model dual que s'impulsa, que s'inspira en els sistemes seguits a Alemanya, Suïssa, Àustria i Dinamarca, es caracteritza perquè una part dels aprenentatges teòrics i pràctics previstos en els plans d'estudi es fan directament en empreses.

Els convenis de col·laboració: alternança simple i alternança amb formació dual

Les accions formatives a desenvolupar mitjançant aquests convenis es poden referir a: l'alternança simple en què es combinen el temps de formació i el temps d'activitat a l'empresa dels alumnes, sense que això comporti el reconeixement acadèmic de l'activitat, i l'alternança amb formació dual, que comporta el reconeixement acadèmic dels aprenentatges assolits pels alumnes mitjançant el treball assalariat, el desenvolupament d'una beca de formació o de la formació impartida per l'empresa.

Els convenis han de possibilitar, segons correspongui en cada cas:

a) L'establiment d'un procés simultani, integrat i coordinat de formació i treball de l'alumnat de formació professional inicial entre el centre educatiu i l'empresa o empreses.

b) La millora de la formació, la qualificació i el desenvolupament personal dels joves i les joves que inicien la seva professionalització en un camp determinat, alternant la formació en un cicle formatiu i l'activitat en una empresa.

c) L'establiment d'una vinculació i una coresponsabilitat més estreta entre els centres de formació professional i les empreses en el procés formatiu dels joves corresponent als sectors considerats.

d) L'oferiment d'estímul per motivar les persones que acaben l'ensenyament general i tenen necessitat d'incorporar-se al mercat de treball perquè ho facin a través de la formació professional inicial, amb suficient i adequada competència professional.

e) El foment de la participació de les empreses en els processos de qualificació de persones aprenents, facilitant que aquestes puguin compartir la seva activitat a l'empresa, amb la formació en un cicle formatiu.

L'alternança es pot organitzar per dies, per setmanes o per quinzenes o altres distribucions que s'acordin. També es pot organitzar per torns de matí o tarda.

Dins del primer curs del cicle formatiu, i durant el període inicial que determini cada centre, l'alumnat ha de fer exclusivament la formació al centre educatiu i, a partir del segon període i fins a la finalització del cicle, l'alumnat pot alternar la formació i la feina. D'acord amb l'edat de l'alumne i la seva maduresa, i per tal de facilitar el coneixement mutu entre l'empresa i l'alumne, una vegada acabat el primer trimestre, i abans de començar l'activitat laboral, es podrà subscriure un conveni de formació en centres de treball, d'acord amb la normativa vigent.

Pel que fa a l'horari, en general la dedicació màxima, sumant la formació i la feina, serà de quaranta hores setmanals, i vuit hores diàries. En els convenis de col·laboració entre empreses es podran establir altres límits horaris sempre que siguin adequats als objectius de l'alternança. Abans d'incorporar-se a l'empresa, el centre educatiu ha d'haver format l'alumnat en la seguretat i prevenció necessàries per fer la seva activitat a l'empresa.

L'adjudicació de l'alumnat als llocs d'activitat s'ha de dur a terme mitjançant un procés que tingui el màxim component formatiu possible. En aquest sentit, el centre ha d'assessorar i formar l'alumnat, a través del professor o professora de formació i orientació laboral o de la persona que designi el director o directora del centre educatiu, en la confecció del currículum i els processos de selecció de personal.

Els centres han de col·laborar amb les empreses signatàries dels convenis en l'organització de la distribució de l'alumnat per participar en els processos de selecció dels candidats o candidates als diversos llocs de treball oferts.

Les dades d'inici del curs 2012-2013

En la informació facilitada al començament de setembre s'inclouen les dades relatives a la formació professional en alternança/dual a Catalunya per al curs 2012-2013: hi ha 17 centres, 14 de públics i tres de privats i hi participen 534 alumnes distribuïts en 26 cicles formatius. Pel que fa a les empreses, en total hi participen 157 empreses formadores.

A la ciutat de Barcelona hi ha tres els centres que han iniciat experiències en formació professional en alternança i formació dual: l'Escola d'Aprenents de la SEAT, l'Institut Bonanova i l'Institut la Mercè.

Amb relació a la contraprestació econòmica que reben els alumnes, s'indica que, per un nombre d'hores equivalent a una jornada completa, en la modalitat de contracte, la referència són 641,40 euros, prenent com a base l'import del salari mínim interprofessional, i en la modalitat de beca 532,51 euros, prenent com a base l'indicador públic de renda d'efectes múltiples (IPREM).

L'extensió de les experiències d'FP en alternança/dual: un objectiu de futur

En línia amb els diferents elements que hem anat exposant al llarg de l'article, des de la UGT de Catalunya considerem que en el conjunt de Catalunya, i en el cas de la ciutat de Barcelona pel seu pes en el conjunt de l'economia catalana, s'ha de donar un fort impuls a la formació professional en conjunt.

Entenem que les administracions competents en matèria d'FP han de manifestar clarament la voluntat política de millorar el conjunt del sistema d'FP i han de presentar públicament un full de ruta compartit entre les administracions laboral i educativa. Igual que en els països que s'han tingut com a referència en l'adopció del model dual, considerem que els diferents actors que intervenen en els diversos àmbits de l'FP han de poder participar activament en l'assoliment dels objectius proposats.

En el conjunt de l'FP cal ressaltar el paper actiu que poden tenir les empreses en les accions que, en un sentit ampli, es desenvolupen en l'FP inicial i en l'FP per a l'ocupació. En aquesta col·laboració, prenent com a referència el model alemany, un dels actius més importants és la gran experiència que s'ha assolit en la responsabilitat compartida que existeix entre el sector públic i el privat i l'elevat grau de col·laboració i cooperació que assumeixen el conjunt dels actors que intervenen en el model: el Govern federal, les administracions dels Länder, les cambres de comerç, les associacions empresarials i els sindicats: entenem que aquest model participatiu també l'hem de seguir aquí.

Pel que fa a les experiències que s'estan fent a Barcelona i Catalunya en el sistema educatiu en l'FP en alternança, ja sigui en alternança simple o en alternança amb formació dual, des de la UGT de Catalunya considerem que, sent un model perfectament assumible en la nostra realitat en termes de costos econòmics per les empreses i les administracions, s'ha d'ampliar significativament el nombre de places que s'ofereixen als joves.

4

Qualitat de vida

Població

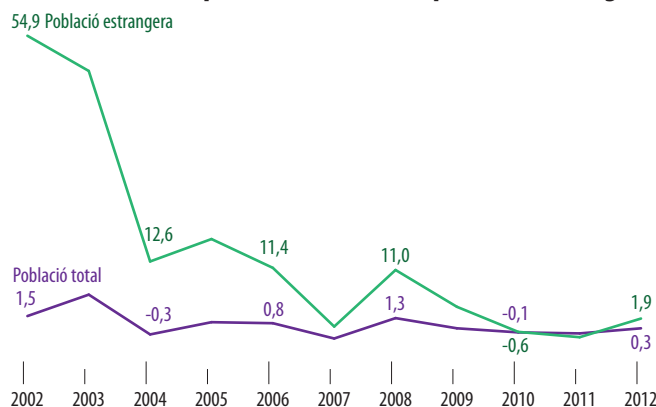
El gener de 2012, la població de Barcelona era de 1.620.943 habitants, amb un lleuger augment del 0,3% amb relació a la xifra del 2011, seguint un ritme semblant a la de Catalunya (0,4%) i Espanya (0,2%). Les darreres dades mostren una tendència a l'estabilització durant els últims tres o quatre anys, si bé des de l'any 2000 l'augment en termes absoluts ha estat de prop de 125.000 persones (8,3%) trencant la tendència històrica anterior de reducció de la població.

Població total

2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
1.527.190	1.582.738	1.578.546	1.593.075	1.605.602	1.595.110	1.615.908	1.621.537	1.619.337	1.615.448	1.620.943

Nota: població l'1 de gener de cada any

Creixement de la població total i de la població estrangera. En %

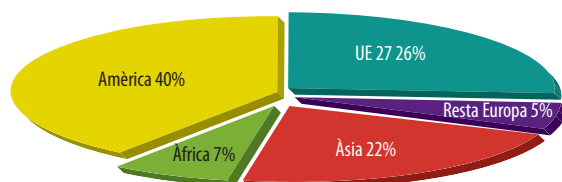

Aquest canvi de tendència en el creixement poblacional va anar estretament lligat amb els moviments migratoris i el significatiu augment de població estrangera especialment fins a 2006, quan les entrades van ser més intenses.

La lectura del padró continu l'1 de gener de 2012 dóna un total de 282.178 residents estrangers a la ciutat, amb un pes del 17,4% sobre el total de la població, gairebé 10 punts percentuals més que una dècada enrere.

Respecte al lloc de procedència de la població estrangera, el 38% és d'origen llatinoamericà, el grup de la UE-27 és el 26% del total, els asiàtics el 22% i els immigrants d'Àfrica suposen el 7%.

Població estrangera a Barcelona per continent

*Gener 2012

La distribució de la població estrangera per districtes no és homogènia: Ciutat Vella, l'Eixample, Sants-Montjuïc i Sant Martí concentren fins al 58% dels estrangers i als tres primers districtes el pes dels estrangers sobre el total de població és superior a la mitjana de la ciutat, especialment a Ciutat Vella (42%).

Població estrangera per districtes. Gener de 2012

	2012	%s/total estrangers	%s/total població
Ciutat Vella	43.026	15,2%	41,8%
Eixample	47.615	16,9%	18,0%
Sants-Montjuïc	36.361	12,9%	19,9%
Les Corts	9.407	3,3%	11,6%
Sarrià-Sant Gervasi	15.864	5,6%	11,0%
Gràcia	18.517	6,6%	15,3%
Horta-Guinardó	21.221	7,5%	12,6%
Nou Barris	27.525	9,8%	16,6%
Sant Andreu	18.971	6,7%	13,0%
Sant Martí	36.084	12,8%	15,6%
No consta	7.587	2,7%	---

El fenomen migratori de la darrera dècada ha tingut com a conseqüència un important canvi en l'estructura d'edats de la població, ja que la població estrangera, amb una mitjana d'edat de 32,4 anys, més jove que l'autòctona (43,5 anys de mitjana), ha suposat un cert rejueniment de la fesomia demogràfica.

Evolució de la població per edats

			Pes sobre la població		Var. 2000-12
	2000	2012	2000	2012	
0-14	175.541	199.593	11,6%	12,3%	13,7%
15-24	176.140	143.469	11,6%	8,9%	-18,5%
25-64	829.625	938.268	54,8%	57,9%	13,1%
65 i més	331.665	338.509	21,9%	20,9%	2,1%

El pes de les persones de més de 65 anys sobre el total de la població s'ha reduït un punt percentual al llarg dels darrers dotze anys i ha passat del 21,9% l'any 2000 al 20,9% el 2012. L'índex d'envelliment ha baixat de 176 fins a 160 els mateixos anys.

Estructura de la població dels districtes per grans grups d'edat en %

	2000				2012				Var. 2000-12
	0-14	15-24	25-64	65 i més	0-14	15-24	25-64	65 i més	
Ciutat Vella	9,9	10,3	55,2	24,6	10,7	9,5	65,1	14,7	17,1
Eixample	11,0	10,5	53,7	24,9	10,8	8,4	59,0	21,9	6,4
Sants-Montjuïc	11,7	11,7	54,9	21,6	11,6	9,0	59,9	19,5	9,3
Les Corts	12,3	12,9	56,0	18,8	11,9	9,3	55,5	23,4	-0,5
Sarrià-Sant Gervasi	14,1	10,9	53,4	21,5	15,6	10,2	52,9	21,3	8,9
Gràcia	10,7	10,7	54,8	23,7	11,5	7,8	59,5	21,2	6,1
Horta-Guinardó	11,1	12,0	55,9	21,0	12,1	8,5	56,0	23,3	1,1
Nou Barris	11,0	12,6	54,6	21,8	12,9	9,0	55,0	23,1	1,4
Sant Andreu	11,8	13,0	55,6	19,5	13,0	8,9	58,0	20,1	8,2
Sant Martí	12,2	12,1	55,3	20,4	13,2	8,7	58,5	19,6	12,6

Els districtes amb més aflluència d'immigrants són els que mostren una tendència més accentuada al rejueniment de la seva població. Cal destacar el cas de Ciutat Vella, que l'any 2000 era el districte amb més pes relatiu de gent gran (25%) juntament amb l'Eixample, i que actualment ha passat a ser el de menys pes de la ciutat amb tan sols el 15%.

La tendència oposada s'observa a les Corts, on el grup de gent gran tenia un pes relatiu més baix el 2000 (19%) i el 2012 ja és el districte on aquesta franja d'edat pesa més.

Fruit del rejueniment de la població, l'índex d'envelliment s'ha reduït en tots els districtes, tret de les Corts i Horta-Guinardó. Ha estat notable la reducció de l'índex a Ciutat Vella, que ha passat de ser el més elevat de la ciutat l'any 2000 a ser el segon més baix.

Esperança de vida, envelliment i solitud de la gent gran. 2000 i 2012

	Barcelona	Ciutat Vella	Eixample	Sants-Montjuïc	Les Corts	Sarrià-Sant Gervasi	Gràcia	Horta-Guinardó	Nou Barris	Sant Andreu	Sant Martí
2000											
Esperança de vida											
Homes	75,3	70,4	77,1	74,9	76,8	78,5	76,6	75,8	75,4	76,3	75,2
Dones	82,6	81,4	83,5	82,5	82,8	82,8	82,5	82,8	82,1	83,8	82,8
Índex d'envelliment	176	231,3	211,7	171,1	141,2	142,8	207,7	174,9	183,8	152,2	155,4
Índex de solitud (65 anys i més)	23,8	32	26,4	25,2	20,7	22,5	26,2	20,8	20,4	21,7	21,6
2012											
Esperança de vida*											
Homes	79,2	75,8	79,8	79,7	81	81,1	79,6	78,6	78,3	80,1	79,9
Dones	85,9	83,6	85,9	85,9	86,5	86,8	85,5	86,1	86	86,9	85,6
Índex d'envelliment	159,8	130,4	191,3	157,7	184,8	127,9	174,6	180,3	169	145,9	139,9
Índex de solitud (65 anys i més)	25,7	32,5	27,8	26,3	22,6	24,5	28,4	23,8	24,4	24,2	24,4

Índex d'envelliment = (població de 65 i més anys / població de 0-15 anys) x 100

Índex de solitud 65 i més anys = (població de 65 i més anys que viu sola / població de 65 i més anys) x 100

* Última dada disponible 2010

Tot i la disminució de la gent gran en termes relatius, el nombre de persones grans el 2012 és lleugerament més alt que el 2000 (2,1%). L'atenció a la gent gran continuarà sent prioritària els propers anys atès l'augment de l'esperança de vida i l'augment de l'índex de solitud dels les persones de 65 anys i més.

L'esperança de vida en néixer dels homes creix prop de quatre anys al llarg d'aquest període i passa de 75,3 l'any 2000 a 79,2 el 2010. Per a les dones augmenta més de 3 anys, de 82,6 el 2000 a 85,9 anys el 2010 i, per tant, les diferències entre ambdós sexes tendeixen a reduir-se.

Ciutat Vella torna a destacar com el districte que experimenta l'augment més considerable de l'esperança de vida dels homes (5,4 anys) al llarg de la darrera dècada, seguit de Sants-Montjuïc i Sant Martí. A Sarrià-Sant Gervasi és on es produeix l'augment més gran de l'esperança de vida en dones (4 anys). Això ha fet que al llarg de tot el període s'escurci la diferència entre els districtes amb l'esperança de vida més alta en homes (Sarrià-Sant Gervasi) i la més baixa (Ciutat Vella). En el cas de les dones, tot i que la divergència entre districtes continua sent més petita, s'ha eixamplat lleugerament entre el districte amb l'esperança de vida més elevada (Sant Andreu) i relativament més baixa (Ciutat Vella).

L'índex de solitud de la gent gran indica que el 2012 més de la quarta part de la població de 65 anys i més viu sola a la ciutat (25,7%), amb un augment de gairebé 2 punts durant els darrers dotze anys. En total són 86.975 persones, majoritàriament dones (78%).

Els darrers dotze anys l'índex de solitud ha crescut a tots els districtes. A Ciutat Vella és manté l'índex més elevat (32,5), tot i ser on menys ha crescut, mentre que els augments més forts s'han donat als districtes de Nou Barris i Horta, que tot i així se situen per sota de la mitjana de la ciutat. Les Corts és el districte amb l'índex més baix (22,6). Altres districtes amb un índex superior a la mitjana són Gràcia, Eixample i Sants-Montjuïc.

D'altra banda, el creixement de la població infantil incideix directament en les necessitats de provisió de serveis educatius. La taula mostra l'augment de la població d'entre 0 i 16 anys en el tram d'edat de 0-2 i en el de 3-16, corresponents a les diferents etapes educatives que van des d'infantil a secundària obligatòria.

Nens i joves

	2000		2012		Var. 2000-12
De 0 a 2 anys	37.543	41.951	2,5%	2,6%	11,7%
De 3 a 16 anys	164.585	182.425	10,9%	11,3%	10,8%
De 17 a 19 anys	46.855	39.291	3,1%	2,4%	-16,1%

Renda familiar a Barcelona

La renda familiar bruta disponible (RFBD) és una mesura dels ingressos de què disposen els residents d'un territori per destinar-los a consum o estalvi. L'Institut d'Estadística de Catalunya calcula aquesta magnitud per als municipis catalans més grans de 5.000 habitants i la darrera estimació és la corresponent a l'any 2009. Per a la ciutat de Barcelona, en termes per càpita, la xifra és de 19.900 euros, un 14,4% superior a la mitjana de Catalunya.

A partir d'aquesta xifra i la seva projecció per a l'any 2011, l'Ajuntament de Barcelona elabora una aproximació a la capacitat econòmica dels residents, mitjançant l'elaboració d'un índex RFD1 que calcula la posició relativa dels 73 barris de la ciutat, d'acord amb la nova divisió aprovada el 2007, amb relació a la mitjana de la ciutat. L'índex es construeix sobre la base de la ponderació de variables com ara la situació laboral i la titulació acadèmica dels residents, la potència del parc de turismes o els preus del mercat immobiliari de segona mà.

El tret més significatiu de la distribució de la renda familiar és l'elevada concentració de població en barris que presenten valors propers a la mitjana de la ciutat. El 82,2% de la població resideix en aquests barris, el 6,7% per sota de la mitjana i l'11,1% per sobre. Es pot afirmar que Barcelona és una ciutat de rendes mitjanes, un tret que es manté estable en els darrers anys.

S'observa una elevada dispersió en els valors extrems, que es posa de manifest quan s'obté el quocient entre el valor del barri amb un valor més elevat (Pedralbes) i el del valor més baix (Can Peguera), que assolix un valor de 7,1: un punt més alt que l'any anterior i dos més que el 2009. Aquest eixamplament de les desigualtats territorials es deu, en bona part, al context de crisi econòmica dels darrers anys.

L'ordenació dels barris segons el nivell de renda presenta poques variacions respecte a les posicions jeràrquiques d'anys anteriors. Així, Pedralbes ha rellevat el barri de Tres Torres en la posició capdavantera i Can Peguera continua ocupant la darrera posició per tercer any consecutiu. Cal destacar la millora del nivell de renda dels barris de Ciutat Vella.

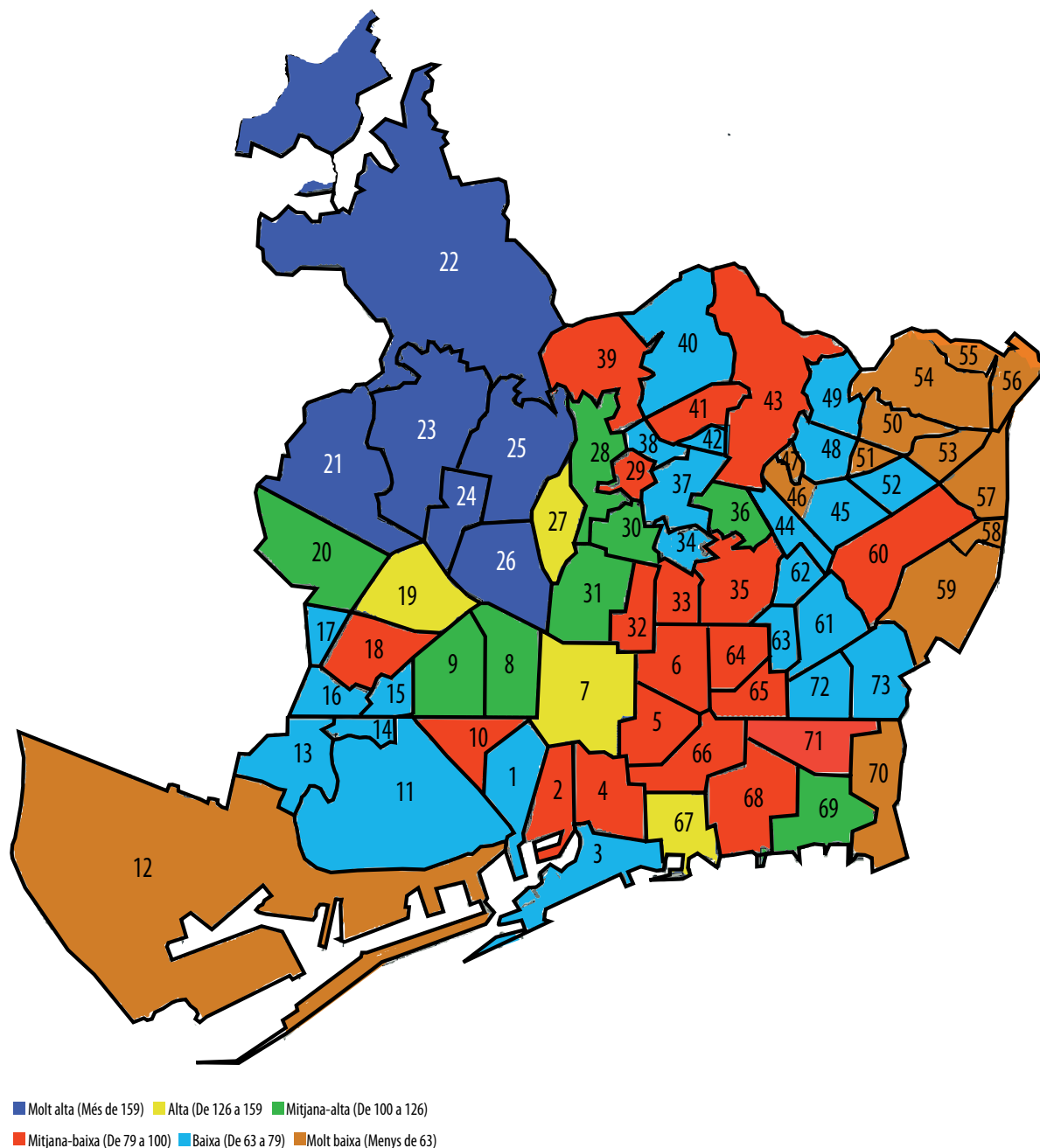
Ciutat Vella ha avançat una posició i ha superat la de Sants-Montjuïc i, per primer cop, cap dels seus barris ha quedat en el segment de renda més baixa. Altres barris que han registrat avenços són els del Poble Sec, Horta, Diagonal Mar, el Front Marítim del Poblenou i Provençals del Poblenou. Els que més posicions han descendit són els de la Font de la Guatlla, Sants-Badal, Montbau, Vilapicina i la Torre Llobeta, i el Parc i la Llacuna del Poblenou.

Si considerem la homogeneïtat en termes d'RFD per districte, els barris de Sant Martí són els més heterogenis i els de Gràcia i Sants-Montjuïc presenten el perfil més compacte. Del districte de Gràcia cal destacar-ne que els cinc barris estan situats en la franja de renda més propera a la mitjana de la ciutat.

El mapa mostra els 73 barris de la ciutat i el seu nivell de renda, dividits en sis estrats d'acord amb la posició relativa respecte de la renda mitjana de la ciutat. La distribució geogràfica mostra que els barris de l'estrat més baix es concentren als extrems nord i sud, i els de renda més elevada a l'oest i per sobre de la Diagonal.

¹ Els detalls metodològics i els resultats corresponents als darrers anys es poden consultar a Distribució Territorial de la Renda Familiar a Barcelona, Ajuntament de Barcelona, 2007, i als números 71, 74, 77 i 80 de Barcelona Economia.

Renda familiar disponible per càpita. 2011. Barcelona

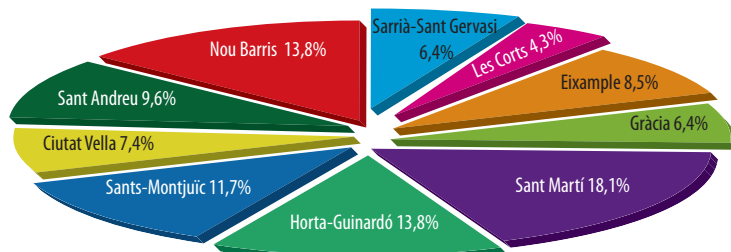

Ciutat Vella 1 Raval 2 Barri Gotic 3 Barceloneta 4 Sant Pere, Santa Caterina i la Ribera. **Eixample** 5 Fort Pienc 6 Sagrada Família 7 Dreta de l'Eixample 8 Antiga Esquerra de l'Eixample 9 Nova Esquerra de l'Eixample 10 Sant Antoni. **Sants-Montjuïc** 11 Poble Sec 12 Marina del Prat Vermell 13 Marina del Port 14 Font de la Guatlà 15 Hostafrancs 16 Bordeta 17 Sants-Badal. **Les Corts** 19 Les Corts 20 Maternitat i Sant Ramon 21 Pedralbes. **Sarrià-Sant Gervasi** 22 Vallvidrera, Tibidabo i les Planes 23 Sarrià 24 Tres Torres 25 Sant Gervasi-la Bonanova 26 Sant Gervasi-Galvany 27 El Putxet i el Farró. **Gràcia** 28 Vallcarca i els Penitents 29 El Coll 30 La Salut 31 Vila de Gràcia 32 Camp d'en Grassot i Gràcia Nova. **Horta-Guinardó** 33 Baix Guinardó 34 Can Baró 35 Guinardó 36 La Font d'en Fargues 37 El Carmel 38 La Teixonera 39 Sant Genís dels Agudells 40 Montbau 41 La Vall d'Hebron 42 La Clota 43 Horta. **Nou Barris** 44 Vilapicina i la Torre Llobeta 45 Porta 46 El Turó de la Peira 47 Can Peguera 48 La Guineueta 49 Canyelles 50 Roquetes 51 Verdun 52 Prosperitat 53 Trinitat Nova 54 Torre Baró 55 Ciutat Meridiana 56 Vallbona. **Sant Andreu** 57 Trinitat Vella 58 Baró de Viver 59 Bon Pastor 60 Sant Andreu 61 Sagrera 62 Congrés i els Indians 63 Navas. **Sant Martí** 64 Camp de l'Arpa del Clot 65 Clot 66 Parc i la Llacuna del Poblenou 67 Vila Olímpica del Poblenou 68 Poblenou 69 Diagonal Mar i el Front Marítim del Poblenou 70 El Besòs i el Maresme 71 Provençals del Poblenou 72 Sant Martí de Provençals 73 La Verneda i la Pau

Educació i formació

Després de fer un salt en el nombre d'escoles bressol municipals el curs 2011-12 quan es va arribar a 92 centres, 20 més que el curs anterior, amb un total de 6.806 places ofertes, 1.871 més que el curs 2010-11, el curs 2012-13 es va iniciar amb 7.926 infants en 94 escoles, amb l'obertura de dos centres amb un nou model de prestació del servei, de gestió indirecta.

Escoles bressol municipals. Curs 2012-13

De les 1.120 noves places, 227 corresponen als dos centres nous i la resta provenen de l'increment de la ràtio del nombre d'infants per grup que s'ha fet en uns 75 centres per adaptar-los a la capacitat màxima permesa per la Generalitat.

L'oferta d'escoles bressol municipals es concentra als districtes de Sant Martí (18,1% del total), Nou Barris i Horta-Guinardó (13,8% cadascun) i Sants Montjuïc (11,7%).

Durant el curs 2012-13 s'han destinat 8,5 milions d'euros a les famílies de la ciutat amb dificultats econòmiques per cobrir les ajudes de menjador. D'aquesta quantitat l'Ajuntament de Barcelona n'ha aportat el 60% i la resta ha anat a càrrec de la Generalitat. S'han concedit 15.479 beques, un 6,5% menys que el curs anterior, s'han atorgat els ajuts a totes les sol·licituds que complien els requisits de la convocatòria i s'ha pogut cobrir tota la llista d'espera.

Per tal de reduir el fracàs escolar, el municipi impulsa un pla adreçat a l'alumnat de 16-19 anys per promoure'n la reincorporació al sistema educatiu. El curs 2012-13 s'ha reforçat l'oferta de programes de qualificació professional inicial augmentant un 120% el nombre de places amb finançament públic, fins a un total de 1.124 places en 67 cursos.

El curs 2012-13, la ciutat va estrenar la nova seu provincial de la Universitat Nacional d'Educació a Distància al barri de Porta, a Nou Barris, que dona servei a 12.000 alumnes i converteix el districte en un nou pol d'educació.

Les universitats de la ciutat estan ben posicionades a escala internacional. Segons el rànquing QS WUR 2012/13, que valora 2.500 centres d'arreu del món, la Universitat Autònoma de Barcelona se situa com la millor d'Espanya, en el lloc 76 a escala europea i en la posició 176 del rànquing mundial, amb una millora de 18 llocs respecte a l'edició anterior. La Universitat de Barcelona, per la seva banda, ocupa el segon lloc al rànquing espanyol i se situa al número 186 del món.

Cultura, lleure i esports

Barcelona és una de les ciutats europees que destaca per presentar una oferta cultural més rica i diversa i per la vitalitat del sector creatiu. La potent xarxa d'entitats culturals sense afany de lucre i la complicitat de l'Administració local són un tret diferenciador d'altres capitals. El complicat context actual ha fet que el darrer any les xifres de consum cultural no hagin estat tan bones com altres anys. La decisió de pujar l'IVA cultural al 21% ha agreujat la situació d'un sector que cal considerar estratègic per al futur de la ciutat i que està patint fortes retallades d'altres administracions.

El nombre de visitants de museus, col·leccions i centres d'exposicions i ciències s'ha mantingut estable el 2012 respecte a l'any anterior i ha assolit globalment 13,3 milions de visitants, dels quals prop de 5,4 milions corresponen als museus i centres municipals i consorciats, un 1,4% menys que el 2011. La resta de museus públics van rebre 1,1 milions de visitants (+6,5%) i els museus privats van arribar a 6,9 milions de visites, com l'any anterior.

Entre els museus municipals cal destacar el Museu Picasso, amb prop de 950.000 visitants el 2012, tot i que en va perdre el 10% amb relació a l'any anterior. El Museu d'Història va augmentar el nombre de visitants fins a arribar a 550.000. El setembre de 2012 va tancar el Museu d'Art Precolombí Barbier Mueller, alhora que va obrir les portes el Centre d'Art Contemporani Fabra i Coats.

Museus i centres d'exposicions i ciències

	2011	2012	2012/2011
Municipals i consorciats	5.470.727	5.396.706	-1,4%
Museu Picasso	1.057.399	948.869	-10,3%
Museu d'Història de Barcelona	481.802	548.783	13,9%
Fundació Joan Miró	583.831	548.817	-6,0%
Museu d'Art Contemporani de Barcelona (MACBA)	344.871	351.247	1,8%
Museu Nacional d'Art de Catalunya (MNAC)	466.602	409.345	-12,3%
Museu Marítim	195.282	356.348	82,5%
Zoo de Barcelona	1.164.013	1.080.187	-7,2%
Altres centres públics	1.015.036	1.081.510	6,5%
Palau Robert	641.840	734.450	14,4%
Privats	6.860.915	6.871.044	0,1%
L'Aquàrium	1.675.735	1.647.163	-1,7%
Museu del FC Barcelona	1.626.990	1.540.648	-5,3%
CosmoCaixa	830.282	788.176	-5,1%
CaixaForum	782.529	971.101	24,1%
La Pedrera	962.293	861.583	-10,5%
Total visitants	13.346.678	13.349.260	0,0%

Font: Institut de Cultura. Ajuntament de Barcelona.

El Zoo de Barcelona, el centre de ciències més gran de titularitat municipal, va rebre 1.080.000 visitants l'any 2012, un 7,2% menys que el 2011.

El 2012 els museus consorciats perden visitants. La Fundació Joan Miró el 6%, el MNAC el 12% i el CCCB l'11%, mentre que augmenten lleugerament els del MACBA i els del Museu Marítim, que superen tots dos els 350.000 visitants.

Entre els centres privats cal destacar L'Aquàrium, que amb més d'1,6 milions el 2012 va superar el Museu del FC Barcelona, que va rebre més d'1,5 milions tot i perdre el 5,3% de visitants amb relació a 2011. CaixaForum és el centre d'exposicions que més va créixer i s'acosta al milió de visitants.

La Nit dels Museus, una iniciativa del Consell d'Europa en què participen més de 3.000 museus de 40 països, va aplegar en l'edició del 2012 126.000 assistents, un 63% més que el 2011.

Dels espais d'interès arquitectònic de la ciutat, el més visitat continua sent el temple de la Sagrada Família, amb 3,2 milions de visites el 2012. El castell de Montjuïc, recuperat per a la ciutat per a usos culturals, va rebre prop d'1,2 milions de visitants.

Espais d'interès arquitectònic

	2011	2012	2012/2011
Municipals	1.695.185	1.560.533	-7,9%
Castell de Montjuïc	1.318.000	1.159.042	-12,1%
Altres centres públics: Palau Güell	151.355	254.609	68,2%
Privats	4.326.760	4.375.189	1,1%
Temple de la Sagrada Família	3.202.000	3.233.526	1,0%
Casa Batlló	723.078	780.466	7,9%
Total visitants	6.173.300	6.190.331	0,3%

Font: Institut de Cultura. Ajuntament de Barcelona

Les biblioteques municipals de Barcelona constitueixen el servei públic més ben valorat pel ciutadà. Van obtenir la puntuació més elevada en l'enquesta de serveis municipals i el 2012 van arribar al 7,6. Més de la meitat de la població disposa del carnet, amb 880.000 persones inscrites a final de 2012, 300.000 més que cinc anys enrere i un 5% més que el 2011.

L'any 2012 van obrir dues noves biblioteques, una a Trinitat Vella i una altra de substitució al Camp de l'Arpa. El nombre de visites a les 38 biblioteques de la xarxa va superar els 6,4 milions, un augment del 4,2% amb relació a la xifra de 2011. El nombre de documents prestats també va créixer el darrer any i va arribar a 4,6 milions.

Biblioteques de Barcelona

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2012-11	2012-07
Equipaments	31	32	35	36	37	38	2,7%	22,6%
Visites (milers)	5.172,6	5.756,9	6.119,3	5.983,0	6.178,0	6.439,1	4,2%	24,5%
Punts de lectura	4.849	5.087	5.597	5.688	5.960	6.274	5,3%	29,4%
Carnets (milers)	578	664	741	810	837	880	5,1%	52,3%
Préstecs (milers)	3.905	4.336	4.391	4.439	4.467	4.639	3,8%	18,8%

Font: Consorci de Biblioteques de Barcelona

Els espectacles teatrals i els musicals han patit especialment l'actual context de crisi. Després d'un seguit de temporades a l'alça, el nombre d'espectadors d'arts escèniques ha patit, el darrer any, una reducció del 7,4% amb relació a l'any 2011.

Arts escèniques

	2011	2012	2012-11
Nombre de sales	58	58	0,0%
Espectadors	2.816.283	2.609.020	-7,4%
Ocupació	54%	53%	

Font: Institut de Cultura. Ajuntament de Barcelona

Els grans auditoris musicals finançats amb recursos públics s'han vist afectats per retallades pressupostàries que han motivat reduccions en les programacions. Les xifres d'espectadors han patit una disminució global de l'ordre del 14%, que ha arribat fins al 17% a l'Auditori i al Palau de la Música.

Música - Grans auditoris

	2011	2012	2012-11
Espectadors	1.152.640	987.598	-14,3%
L'Auditori	426.154	354.226	-16,9%
Ocupació	76%	74%	
Palau de la Música Catalana	421.726	350.646	-16,9%
Ocupació	64%	59%	
Gran Teatre del Liceu	304.620	282.726	-7,2%
Ocupació	81%	80%	

Font: Institut de Cultura. Ajuntament de Barcelona

Més positiva ha estat la dada dels espectadors de macroconcerts, que el 2012 van arribar a 284.000, amb un augment del 32% amb relació a 2011.

El cinema de circuit comercial, seguint la línia dels darrers anys a tot l'Estat, ha continuat perdent públic amb una reducció de l'ordre del 10% el darrer any que va motivar el tancament de 10 sales.

Cinemes del circuit comercial

	2011	2012	2012-11
Nombre de sales	203	193	-4,9%
Espectadors	7.125.274	6.421.532	-9,9%
Pel·lícules exhibides	773	742	-4,0%

Font: Institut de Cultura. Ajuntament de Barcelona

Més d'1,4 milions de persones van assistir als actes de la festa de la Mercè, un 22% més que el 2011. El festival Mercè Arts de Carrer (MAC) va arribar a 220.000 espectadors, uns 100.000 més que en l'edició anterior.

El Grec, festival multidisciplinari que ha esdevingut la principal proposta d'estiu de la ciutat, va patir al 2012 una important reducció del nombre d'assistents, amb només 63.300, el 43% menys que el 2011. El festival musical Sònar, dedicat a la música avançada i l'art multimèdia, s'ha consolidat i ha arribat a prop de 100.000 espectadors el 2012.

Barcelona ve sent, any rere any, l'escenari escollit per a la realització d'un bon nombre de rodatges audiovisuals. L'any 2012 van arribar a un total de 2.140, entre llargmetratges, curts, rodatges publicitaris, programes d'entreteniment televisiu, reportatges i documentals.

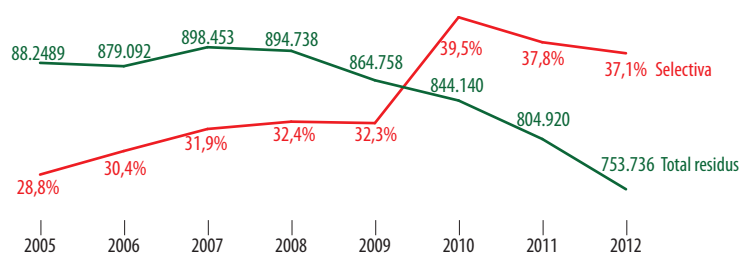
En l'àmbit de l'esport, l'any 2012 hi havia més de 177.000 persones abonades a les instal·lacions esportives municipals, gairebé l'11% de la població.

Cal destacar, un any més, el nou rècord de participació de la Marató de Barcelona, que el 2012 ha celebrat la seva trenta-quatrena edició, amb 19.507 inscrits i un total de 16.216 participants d'altres indrets, xifres que la converteixen en la quarta d'Europa i la tretzena del món. La Cursa d'El Corte Inglés també va celebrar la seva trenta-quatrena edició, amb més de 65.000 participants, i és la cursa més multitudinària d'Europa i una de les tres amb més participació del món.

Medi ambient i sostenibilitat

La generació de residus urbans a la ciutat de Barcelona ha mostrat una tendència a la baixa els darrers cinc anys, reducció que s'ha accentuat els dos últims anys; el 2011 va ser del 4,7% respecte a l'any anterior i el 2012 del 6,4%. La recollida selectiva continua la tendència ascendent els darrers anys i l'any 2012 va suposar el 37% del volum total de residus generats.

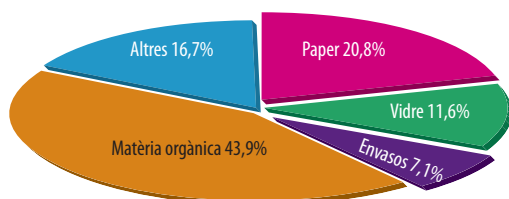
Recollida residus total i pes de la recollida selectiva

Per tipologia de residus, el 2012 la matèria orgànica i el paper van representar el 44% i el 21% de la recollida selectiva.

A Barcelona hi ha 20 punts verds de barri de recollida selectiva de residus i set punts verds de zona. Els equipaments de recollida selectiva de residus es completen amb un total de vuit unitats mòbils que cobreixen 96 punts verds mòbils de recollida. L'any 2012 la xarxa de punts verds de la ciutat va rebre més de 683.000 visites, amb un increment del 3% respecte a les registrades el 2011.

Distribució de la recollida selectiva

La tendència a la disminució del consum d'aigua a la ciutat s'ha mantingut l'any 2012 i ha estat de 163 litres per habitant i dia de mitjana, un 1,5% inferior al de 2011, i el d'usos domèstics s'ha van situar en 107 litres per habitant i dia, un 1,5% menys que l'any anterior.

Es manté la millora de la gestió de l'aigua, en especial pel que fa a la utilització d'aigua freàtica, que representa el 19% del consum públic total d'aigua, 3 punts per sobre del valor assolit el 2011. Cal destacar la millora de l'eficiència en la gestió de l'aigua pels serveis municipals, ja que l'any 2012 l'aigua freàtica utilitzada pels serveis municipals representava el 35%, una millora de quasi 4 punts respecte al valor de 2011.

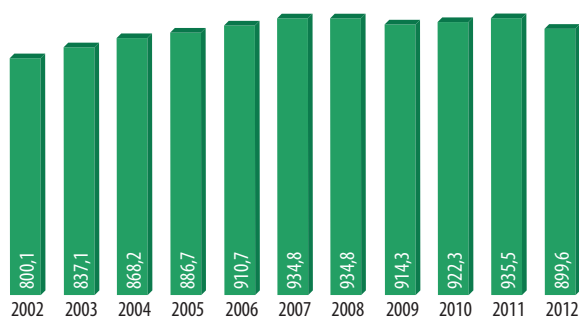
Els darrers anys, la qualitat de l'aire de Barcelona ha registrat un procés de millora sostinguda. Els principals indicadors relacionats amb la qualitat de l'aire presenten uns valors lleugerament inferiors als registrats l'any anterior. El diòxid de nitrogen va assolir un nivell de 44 micrograms/m³, el monòxid de carboni 0,5 mil·ligrams/m³ i el de partícules P10 de 31 micrograms/m³.

Amb la incorporació de 5,1 hectàrees de zona verda nova l'any 2012, el total d'hectàrees de parcs urbans de la ciutat assoleix una xifra de 565.

Mobilitat

L'any 2012 es van fer un total de 899,6 milions de viatges amb el sistema de transport públic metropolità de Barcelona, la xifra més baixa dels darrers set anys, amb una reducció del 3,8% amb relació al màxim assolit l'any 2011. Els 36 milions de viatges menys cal emmarcar-los en la conjuntura econòmica actual que ha fet disminuir el nombre de desplaçaments per motiu de feina, atesa la feblesa del mercat laboral.

Milions de viatgers ATM Barcelona

L'evolució a la baixa l'han patit tots els operadors, els de superfície i el subterrani. El metro ha experimentat una caiguda del 4% amb relació a 2011, de forma semblant l'autobús, tot i l'inici de la implementació de la nova xarxa l'octubre de 2012 amb la posada en marxa de les cinc primeres línies de les 28 previstes en total. El retrocés més accentuat s'ha produït a les línies dels Ferrocarrils de la Generalitat, amb un descens del 6,8%, mentre que el transport de Rodalies de Renfe ha aguantat millor i només ha caigut un 0,3%.

Quant a la nova xarxa de bus, no s'ha previst l'augment de línies, sinó la reestructuració de la xarxa amb traçats més rectilinis per augmentar la velocitat comercial, que el 2012 ha estat de 12,1 km/hora.

Es calcula que durant el 2012 es van fer 7,7 milions d'etapes de desplaçaments diaris, prop de dues terceres parts de les quals (64%) amb origen i destinació dins la ciutat. El mode de transport més utilitzat va ser el transport públic (39%), seguit pel desplaçament a peu o amb bicicleta (34%) i el transport privat (26,7%).

Amb relació a 2007, les etapes de desplaçament s'han reduït un 2,7%. Per modes de transport, els trajectes a peu o amb bicicleta han augmentat el 7,2% i han baixat els desplaçaments amb transport públic (-4,4%) i sobretot els de transport privat (-10,9%).

La disminució de la mobilitat amb transport privat s'ha reflectit en la intensitat de trànsit tant a causa de l'empitjorament de la situació econòmica com de l'augment de l'oferta de transport públic, especialment de metro i tramvia al llarg dels darrers anys. El nombre de vehicles en dia feiner es va reduir especialment als accessos a la ciutat, fins a un 12% amb relació a 2007, però també a les principals vies (-6,7%) i a les rondes (-4,7%). Aquesta reducció coincideix amb una davallada del 60% de les matriculacions de vehicles a la ciutat al llarg dels darrers cinc anys i la reducció del parc de turismes (-5,2%), especialment els camions (-20%) i les furgonetes (-29%).

Els modes de transport no motoritzats són els únics que han augmentat des de l'any 2007. Les etapes de desplaçaments a peu van créixer un 4,9% en el període 2007-2012 i els efectuats amb bicicleta s'incrementen fins al 44% impulsats per la introducció del Bicing i l'augment de carrils bici, que el 2012 arriben a 186,7 km.

El nombre d'abonats al Bicing es va estabilitzar entre 2010 i 2011 a l'entorn de 120.000 i el 2012 s'ha reduït fins a 113.787, un 6,6% menys que el 2011, mentre que el nombre de viatges ha crescut l'11% el darrer any fins a arribar a 16,2 milions. És un sistema integrat a la ciutat durant com un mode de transport públic sostenible.

	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Intensitat de trànsit (vehicles en dia feiner):						
Principals vies de la ciutat (mostreig 17 carrers) ³	884.397	869.630	846.799	846.125	826.735	824.789
Accessos de Barcelona	1.218.934	1.166.382	1.120.823	1.121.512	1.088.546	1.069.386
Ronda Litoral (Poblenou)	108.968	108.456	106.481	106.698	102.988	102.396
Ronda de Dalt (Collserola)	167.559	166.611	165.319	167.468	163.513	161.025
Viatges amb transport públic (milions):	934,8	934,5	914,0	922,3	935,5	899,6
Metro	366,4	376,4	361,6	381,2	389,0	373,5
Autobús (TMB i altres)	351,3	339,6	338,6	333,7	335,6	321,5
FGC	79,1	80,9	79,8	79,9	80,5	75,0
Rodalies Renfe	117,1	114,4	110,1	103,7	106,2	105,9
Tramvia	20,9	23,2	23,9	23,8	24,2	23,7

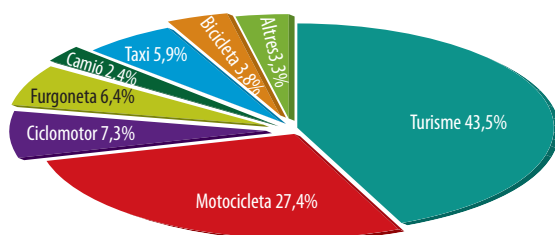
A la ciutat, el 2012 la sinistralitat va trencar la tendència a la baixa. El nombre d'accidents de circulació es va incrementar un 4,8% amb relació a 2011 i va arribar a 9.256, la xifra més elevada des de 2009 coincidint amb l'augment general de l'accidentalitat registrat a les carreteres catalanes i a la resta de l'Estat.

Tot i l'augment de la sinistralitat viària, el 2012 va presentar la xifra més baixa de víctimes mortals dels darrers anys, amb 30 persones mortes als carrers de la ciutat (dos de les quals a les rondes), mentre que el nombre de ferits va augmentar un 7,3% amb relació a 2011, fins a gairebé 11.000. Motoristes i vianants continuen sent els dos col·lectius que registren el nombre més gran de víctimes mortals i ferits greus.

Una de les mesures adoptades per reduir l'accidentalitat ha estat actuar en aquelles zones que registren un nombre més gran d'accidents. El 2012 encara s'han comptabilitzat fins a 43 zones de risc actives, on s'han produït més de 600 accidents. Per millorar la seguretat dels més vulnerables, la Guàrdia Urbana ha revisat un total de 401 passos de vianants dels més de 15.000 que hi ha a la ciutat. El resultat ha estat una reducció del 4,3% dels atropellaments durant l'any 2012, amb 12 víctimes mortals, una menys que el 2011.

Dels quasi de 18.000 vehicles implicats en accidents de trànsit el 2012, el 43,5% eren turismes, un 27,4% motocicletes i un 7,3% ciclomotors. Aquests últims han reduït un 6% la seva participació en accidents mentre que els turismes i les motocicletes l'augmenten (9% i 7%). Cal destacar el fort augment del nombre d'accidents de taxis (21,9%) i bicicletes (32%), tot i que només representen el 5,9% i el 3,8% del total de vehicles implicats.

Tipus de vehicles implicats en accidents

Percepció de la ciutat

La crisi econòmica i les seves conseqüències són en el principal motiu de preocupació dels ciutadans, una tendència que es va accentuar a partir de l'any 2010, coincidint amb l'agreujament de la crisi econòmica. Un 38,3% dels enquestats a Barcelona considera que els principals problemes de la ciutat són els derivats de la situació econòmica i en especial la situació del mercat de treball, que un 29% considera el problema més greu. Aquests valors contrasten amb els registrats l'any 2009, quan un 23,1% considerava la situació econòmica el problema més greu. La percepció de la gravetat de la situació econòmica augmenta quan es considera el conjunt de Catalunya, ja que és vista com el principal problema per un 51,4% dels enquestats, i especialment el mercat de treball que assoleix una xifra del 34,5%.

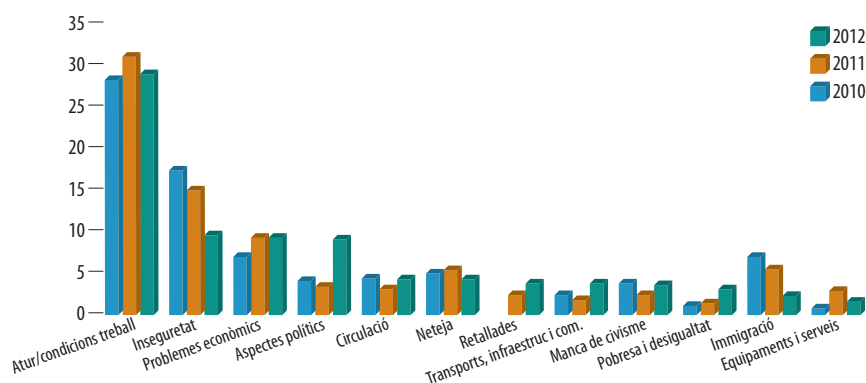
Principals problemes que pateix Barcelona

	2008	2009	2010	2011	2012
Atur/condicions treball	18,8	17,6	28,3	31,1	29
Inseguretat	10,4	19,6	17,4	15	9,6
Problemes econòmics	7	5,5	7	9,3	9,3
Aspectes polítics	3	3	4,1	3,4	9,1
Circulació	5,8	3,5	4,4	3,1	4,3
Neteja	7,1	7,8	5,0	5,4	4,3
Retallades	0	0		2,4	3,8
Transports, infraestructures i comunicacions	7,1	3	2,4	1,8	3,8
Manca de civisme	2,9	4,1	3,8	2,4	3,6
Pobresa i desigualtat	0,3	0,6	1,1	1,4	3,1
Immigració	11,8	8,1	7,0	5,5	2,3
Equipaments i serveis	2,4	0,8	0,8	2,9	1,6

Principals problemes que pateix Catalunya

	2008	2009	2010	2011	2012
Atur/condicions de treball	29,4	27,8	39,9	34,3	34,5
Problemes econòmics	12,6	11,8	15,4	18,9	16,9
Encaix de Catalunya a Espanya	9,5	9,9	9	9,3	11,8
Aspectes polítics	4,9	4,8	6,1	7,8	8,8
Retallades		0,0		3,1	3,8
Immigració	10,8	5,9	6,1	3,4	2,3
Transports, infraestructures i comunicacions	4,5	3,1	2,1	1,5	2
Equipaments i serveis	1,5	1,4	0,4	2	1,9
Pobresa i desigualtat	0,4	0,9		1,3	1,6
Manca de civisme	0,1	1,4	2,0	1,4	1,5
Inseguretat	3,3	4,0	3,5	3,1	1,4
Gestió de la Generalitat	2,8	3,4	2,5	0,9	1,4

Principals problemes de Barcelona

Si considerem l'àmbit urbà, la seguretat continua sent la segona font de preocupació dels ciutadans, tot i que perd intensitat. L'any 2009 gairebé un 20% la considerava el principal problema, mentre que el 2012 aquest percentatge es redueix a un 9,6%. Aspectes com la circulació, la neteja o la manca de civisme assolixen valors per sota del 5%.

Salut pública

D'acord amb les dades de l'Enquesta de salut de Barcelona de 2011, el 84,6% dels homes i el 78,2% de les dones declaren tenir un estat de salut excel·lent, molt bo o bo. Tanmateix, la distribució de mala salut autopercebuda segueix una forma de gradient segons les classes socials (pitjor salut en les classes menys benestants) tant en homes com en dones, i en totes les classes la mala salut de les dones és superior a la dels homes.

A Barcelona, l'esperança de vida se situa en 79,2 anys en els homes i 85,9 en les dones, amb una reducció important de la mortalitat prematura registrada en el període 2000-2010, especialment amb relació a la malaltia isquèmica del cor, la sida, les lesions per accident i el càncer de pulmó en els homes. En dones, la mortalitat prematura és molt més baixa, però tot i així ha disminuït en el cas de la malaltia cerebrovascular i en els principals càncers, especialment el de mama. L'evolució ha estat diferent als diversos districtes de la ciutat. A Ciutat Vella s'han reduït les desigualtats en la mortalitat prematura respecte de la resta de la ciutat, mentre que, per contra, destaca l'evolució negativa observada a Nou Barris, que ha tingut un excés de mortalitat prematura els darrers anys i un repunt el 2010.

Quant a la salut sexual i reproductiva, al llarg de 2011 s'ha produït una disminució de la taxa d'avortaments i embarassos en tots els grups d'edat entre els 15 i 49 anys, així com dels naixements, que han estat 14.754.

El 2011 es van detectar a la ciutat 404 casos de tuberculosi, 244 en homes i 160 en dones. La incidència d'aquesta malaltia ha disminuït un 6% respecte a l'any anterior i assoleix una de les xifres més baixes dels darrers decennis: entre 2000 i 2011 la taxa ha passat de 37,1 a 24,9 casos per 100.000 habitants. D'altra banda, el virus de la immunodeficiència humana (VIH) mostra una lleugera davallada respecte a l'any anterior, amb 332 nous casos. En canvi, les infeccions de transmissió sexual com el limfogranuloma veneri o la sífilis experimenten un augment, especialment entre els homes.

L'any 2011, en la població adulta de 15 anys o més, l'11,1% dels homes i el 16,8% de les dones han presentat risc de patir trastorns mentals. Globalment, la prevalença de risc de patiment psicològic en els homes no ha variat respecte als anys anteriors, mentre que en les dones s'observa una disminució respecte a l'any 2006. En els homes destaca l'increment en el grup d'edat de 46 a 64 anys, que passa del 10,7% el 2006 al 15,3% el 2011. El nombre de persones fumadores continua disminuint, de manera que segons les Enquestes de Salut de Barcelona dels anys 2001, 2006 i 2011, la proporció d'homes fumadors habituals era de 35,0%, 27,8% i 22,2%, respectivament, i el de dones de 24,8%, 20,3 i 15,1%.

El 9,7% de les persones adultes consumeix cinc o més racions de fruita i verdura al dia amb diferència per sexes (6,8% en homes i el 12,3% en dones). En els infants, només el 3,4% segueix aquesta recomanació, alhora que tendeixen a consumir de manera usual aliments no saludables que incrementen el sobrepès. Els factors identificats de risc de sobrepès són el fet que els infants mengin sols, que sopin davant el televisor i que no dinin a l'escola.

L'excés de pes i l'obesitat van començar a augmentar l'any 2000 i s'estabilitzen els darrers anys al voltant del 29,9% en els homes i del 37,1% en les dones. En els infants de 3 a 14 anys, el sobrepès i l'obesitat representen el 37,4% dels nois i el 33,9% de les noies.

Conducta alimentària que comporta risc d'excés de pes segons el sexe, en infants de 3r de primària. Barcelona, 2011

	Menjar sol/a		Sopar davant del televisor		No dinar a l'escola	
Nens						
Pes normal	28	3,3%	398	46,7%	129	15,1%
Excés de pes	29	5,8%	270	53,9%	105	21,0%
Nenes						
Pes normal	24	2,6%	376	40,9%	163	17,7%
Excés de pes	16	3,3%	232	(47,2%)	111	22,6%

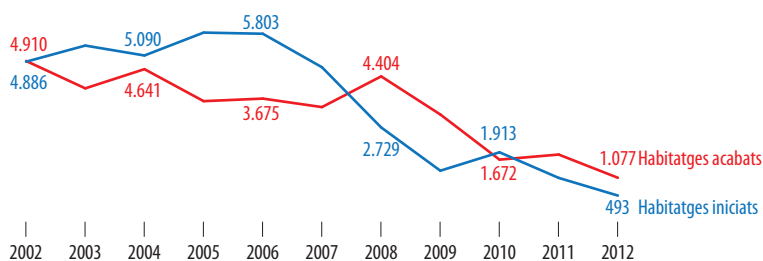
Font: Projecte POIBA, Agència de Salut Pública de Barcelona

Habitatge

El sector de la construcció ha mantingut la caiguda de la seva activitat a Catalunya i a Espanya. Per cinquè any consecutiu ha patit un retrocés. La davallada del PIB català del sector per al conjunt de 2012 ha arribat al 7,5% interanual, 1,4 punts superior a la de 2011 i encadena taxes de variació interanual negatives al llarg de divuit trimestres consecutius. A la crisi immobiliària dels darrers anys s'ha d'afegir la reducció de la inversió pública i la paralització de l'obra civil. A Espanya el retrocés va ser lleugerament superior (-8,1%).

L'any 2012 la construcció d'habitatges s'assoleix nous mínims històrics. A Barcelona, el nombre dels iniciats no arriba a 500 unitats, un descens amb relació als màxims del bienni 2005-06 superior al 90%. A Catalunya el 2012 tan sols s'han iniciat 5.300 habitatges. Aquesta situació de paràlisi de la construcció pot continuar durant un temps incert, fins que no arribi l'esperada millora de la conjuntura econòmica i la dinamització de l'accés al crèdit.

Construcció d'habitatges a Barcelona

Aquests registres tan baixos projecten reduccions futures en les incorporacions a l'estoc d'habitatges per vendre, la dimensió del qual, amb demanda latent de primer habitatge, ja és relativament petita.

Un estudi de la Generalitat sobre els habitatges de nova construcció pendents de vendre a Catalunya explica que al final de 2012 n'hi havia gairebé 80.000 unitats, 9.882 de les quals estaven situades a Barcelona. Això suposa un índex de 6,1 habitatges a la venda per 1.000 habitants, considerat de fàcil absorció i inferior al de Catalunya (10,5). La manca de crèdits als promotors i a l'Administració dificulta el desenvolupament de noves promocions que convindria no paraitzar en àrees urbanes com Barcelona per evitar problemes de disponibilitat d'habitatge en una situació econòmica més normalitzada, segons l'estudi.

La construcció d'obra nova a Barcelona representa una petita part de l'oferta residencial. El segment dominant de l'oferta és el de segona mà i diversos factors com ara l'envelliment de la població i la incorporació al mercat d'habitatges per efecte de la mortalitat poden fer-lo augmentar encara més. L'entrada de generacions menys nombroses en les edats d'emancipació i el fre en l'arribada de població estrangera plantegen nous escenaris de demanda d'habitatge en retrocés a curt i mitjà termini.

Les dificultats per accedir al finançament de l'habitatge, juntament amb la complicada situació del mercat laboral, són factors que sotmeten a canvis el model residencial predominant al nostre país durant les darreres dècades, consistent en l'accés a la propietat mitjançant l'endeutament de les llars i a donar pas a nous escenaris on el lloguer guanya pes.

Compravenda i preus

El volum de compravendes de primera i segona mà s'ha anat reduint els darrers anys i, després de marcar mínims el 2011, l'any 2012 s'ha recuperat fins a nivells de 2008-2009. Això no obstant, les 9.500 transaccions, el 88% de les quals són de segona mà, són lluny dels volums del bienni 2005-2006, moment àlgid del boom residencial. Els darrers anys hi ha hagut un fort dinamisme al mercat de lloguer, amb 41.047 contractes signats el 2012, un 7,6% més que el 2011 i el 71% més que el 2006.

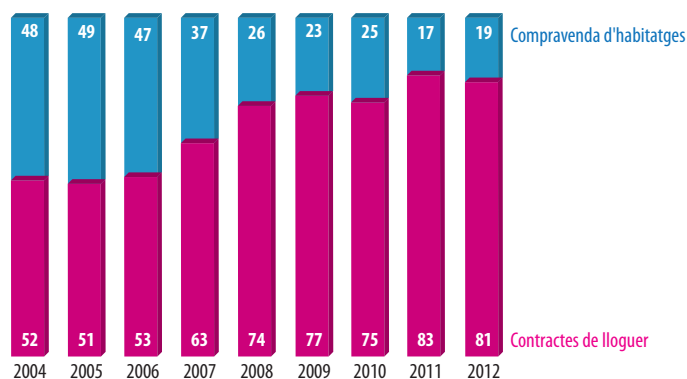
Compravenda i lloguer d'habitatge Barcelona

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Contractes de lloguer	22.633	23.982	23.975	24.162	27.414	32.177	36.873	38.156	41.047
Compravenda	20.509	23.204	21.310	13.908	9.489	9.624	12.578	7.907	9.500

Font: Secretaria d'Habitatge de la Generalitat i Ministeri de Foment

El pes del segment de lloguer, que a Barcelona s'ha mantingut per sobre del 50% fins i tot els anys de més expansió immobiliària, ha augmentat fins a representar més del 80% del total d'operacions al mercat residencial l'any 2012.

Pes del mercat de compravenda i de lloguer d'habitatge a Barcelona

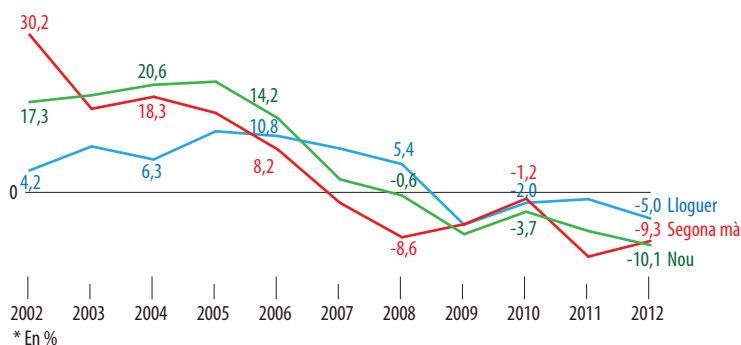
Font: BCF Consultors, Instituto Apolda i Tecnigrama (habitatge nou), Idealista (segona mà) i Secretaria d'Habitatge de la Generalitat (lloguer)

El persistent ajust a la baixa dels preus de venda, que el 2012 fins i tot s'ha intensificat en el reduït mercat de l'obra nova, no ha estat suficient per animar una demanda de compra que ha de fer front a les incerteses del mercat laboral i la caiguda de la renda familiar a causa de les reduccions salarials i l'augment dels impostos.

El preu mitjà d'un habitatge nou en oferta s'ha situat en 445.253 euros, amb una reducció en termes nominals del 8,6% interanual i un nivell semblant al de l'any 2004. Amb molta oferta, el preu mitjà d'un habitatge de segona mà s'ha situat en 300.870 euros, gairebé un terç per sota el preu mitjà dels nous i a nivells fins i tot inferiors als de vuit anys enrere.

El preu/m² mitjà d'oferta dels habitatges lliures de nova construcció durant el segon semestre de 2012 s'ha situat en 4.364 euros, amb una reducció interanual del 10,1% en termes nominals, més intensa que la de l'any anterior i semblant a la dels habitatges de segona mà (-9,3%) amb un preu mitjà de 3.217 euros/m². Des dels màxims assolits els anys 2006-2007, ambdós segments del mercat acumulen descensos en termes nominals que oscil·len entre el 27% els nous i el 34% els de segona mà.

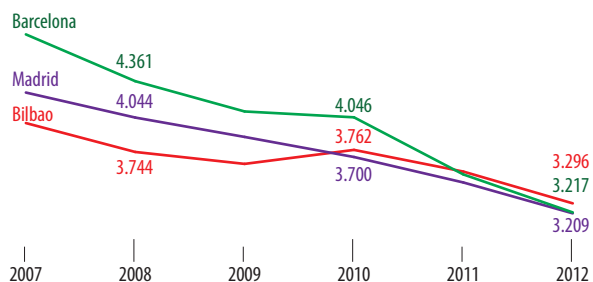
Variació* anual dels preus de l'habitatge a Barcelona. €/m²

* En %

L'evolució dels preus a Barcelona presenta la mateixa tendència que en altres grans ciutats com Madrid o Bilbao. Els preus de segona mà se situen en nivells molts semblants, si bé a Barcelona s'observa una reducció més elevada amb relació als nivells assolits abans de la crisi.

Evolució dels preus dels habitatges de segona mà. €/m²

L'indicador d'accessibilitat que relaciona preu de venda d'un habitatge i renda familiar disponible del comprador ha baixat el 2012 per a la segona mà a 6,3 des del 8,8 de l'any 2006.

El notable descens de preus i el manteniment dels tipus d'interès en nivells baixos han fet que el 2012 sigui menys costós accedir a la compra d'un habitatge de preu mitjà. La reducció de la renda familiar i l'increment de la desconfiança en la recuperació de l'activitat econòmica a mitjà termini, juntament amb les restriccions al crèdit imposades per les entitats financeres, han motivat una contracció del -33% en el volum de noves hipoteques el 2012 amb relació a l'any anterior, idèntica a la del conjunt de Catalunya i Espanya. L'import mitjà de les 7.775 hipoteques formalitzades a Barcelona s'ha reduït un 13% amb relació a l'any 2011 i el 2012 se situa en 135.877 euros.

Les dificultats d'accés al crèdit en una conjuntura econòmica adversa estan fent que una part substancial de la demanda d'habitatge passi del mercat de compra al de lloguer. El lloguer mitjà es va situar, al final de l'any 2012, en 718 euros mensuals, amb una reducció del 4,6% amb relació a 2011 i inferior a la del mercat de compra d'obra nova o segona mà.

Política d'habitatge

Durant el 2012, segons les dades del Ministeri de Foment, els valors de taxació de l'habitatge protegit s'han situat en una mitjana de 1.384,50 euros/m² a la demarcació de Barcelona, amb un increment del 2,4% amb relació a 2011, igual a l'IPC espanyol. La reducció de preus al mercat lliure i el manteniment dels límits màxims de preus de l'habitatge protegit els darrers anys ha anat escurçant les diferències de preus entre ambdós tipus d'habitatge.

	Habitatges iniciats			Habitatges acabats		
	2003-27	2008-12	% var.	2003-07	2008-12	% var.
Barcelona (ciutat)						
Total protegits (1)	6.827	5.414	-20,7	5.329	5.831	9,4
Total habitatges (2)	26.853	7.517	-72,0	19.314	12.146	-37,1
% protegits (1)/(2)	25,4	72,0	46,6*	27,6	48,0	20,4*
Catalunya						
Total protegits (1)	35.188	31.576	-10,3	24.122	30.322	25,7
Total habitatges (2)	505.596	66.659	-86,8	371.494	160.877	-56,7
% protegits (1)/(2)	7,0	47,4	40,4*	6,5	18,8	12,3*

(*) Variació en punts percentuals

(1) Habitatges protegits: qualificacions provisionals i definitives de protecció oficial de la Secretaria d'Habitatge de la Generalitat i Habitatges del programa de remodelació de barris

(2) Habitatges iniciats i acabats: visats d'obra nova i certificats finals d'obra dels col·legis d'aparelladors. Habitatges lliures i protegits

Font: Gabinet Tècnic de Programació de l'Ajuntament de Barcelona, amb dades de la Secretaria d'Habitatge de la Generalitat

Tot i que els ajustos pressupostaris al sector públic han impactat de ple en el sector de l'habitatge, la quota d'habitatge protegit ha pujat significativament a Barcelona durant els darrers anys de contracció de l'activitat al mercat lliure.

El nombre d'habitatges iniciats amb alguna classe de protecció va experimentar una reducció de l'ordre del 20% en el període 2008-2012 amb relació al quinquenni anterior. El pes dels habitatges protegits sobre els iniciats a Barcelona representa, globalment, més del 70% durant els darrers cinc anys de crisi immobiliària, mentre que a Catalunya arriba al 47%.

La manca dels ajuts a la promoció que s'havien donat des de l'Estat i la Generalitat, així com la manca de crèdit de les entitats financeres dificulten la construcció d'habitatge protegit i l'ampliació del parc públic de lloguer. El 2012 a Barcelona s'ha assolit la xifra més baixa d'habitatges iniciats amb protecció dels darrers anys, que ha passat de més de 1.000 el 2011 a poc més de 300 unitats el 2012, un 40% de les quals de lloguer que representen el 62% del total d'iniciades a la ciutat.

Les més de 5.800 unitats acabades amb alguna classe de protecció en el període 2008-2012 a Barcelona suposen un augment del 9,4% amb relació al quinquenni anterior i una quota de protecció del 48%, vint punts percentuals superior a la del període 2003-2007 i prop de 30 punts superior a la del conjunt de Catalunya.

El parc de lloguer d'habitatge protegit, instrument fonamental de la política d'habitatge especialment en les circumstàncies econòmiques actuals, va superar les 10.000 unitats a Barcelona, prop de 6.000 de les quals són administrades pel Patronat Municipal de l'Habitatge.

Dels 10.036 habitatges del parc de lloguer protegit, 1.860 són de lloguer social, amb una renda que no supera el 30% dels ingressos dels beneficiaris, destinats a emergències socials i a col·lectius que no tenen accés al mercat: gent gran, persones amb discapacitat, d'alta vulnerabilitat econòmica i víctimes de violència de gènere.

El reforç dels ajuts de l'Ajuntament al fons de lloguer social per a col·lectius amb ingressos reduïts i per a famílies amb problemes d'habitatge ha estat essencial. De les 27.813 inscripcions vigents el 31/12/12 al Registre de Sol·licitants d'Habitatge amb Protecció durant el seu quart any de vigència, un 62% declaraven ingressos inferiors a 1,4 vegades l'Indicador de renda de suficiència de Catalunya i, per tant, ni tan sols podien accedir a lloguer protegit sense suport a aquest.

A més dels ajuts econòmics d'inclusió de l'Institut Municipal de Serveis Socials per a famílies amb problemes d'habitatge, el Consorci d'Habitatge, mitjançant la xarxa d'Oficines a Barcelona, va resoldre positivament 11.256 expedients d'ajuts al pagament del lloguer el 2012.

Aquesta xifra d'ajuts, sensiblement inferior a la de 2011, ha fet palesa la derogació de la renda bàsica d'emancipació de l'Estat, amb només 5.582 ajuts vigents el 2012, així com la reducció dels programes de la Generalitat Lloguer Just (3.670 ajuts) i Prestacions d'especial urgència (799 ajuts), mentre que els ajuts de l'Ajuntament al lloguer d'habitatges per a gent gran han augmentat (1.200 ajuts).

La xarxa municipal d'habitatges d'inclusió ha augmentat el 2012 en 27 habitatges i arriba a un total de 49 habitatges públics posats a disposició de diferents entitats que en gestionen uns 170 a la ciutat.

Cal destacar, en matèria de rehabilitació, el revifament d'aquesta classe d'actuacions gràcies a les obres d'accessibilitat i de façanes. Les 10 Oficines d'Habitatge de la ciutat han gestionat els ajuts per a edificis i habitatges a través d'una convocatòria única del Consorci d'Habitatge que comprèn els ajuts de totes les administracions i un programa d'impuls a la instal·lació d'ascensors. La convocatòria del 2012 del Consorci ha arribat a 20 milions d'euros d'ajuts, més del 60% dels quals han estat d'aportació municipal.

Atenció a col·lectius vulnerables

Atenció social

Els centres de serveis socials atenen la ciutadania per donar respostes orientades a cobrir les necessitats bàsiques o per a l'assoliment d'objectius que plantegen les persones, especialment aquelles que presenten manca d'integració o d'autonomia, i treballen per a l'enfortiment de la xarxa social i relacional.

A Barcelona hi ha 40 centres de serveis socials amb 533 professionals (40 directors, 296 treballadors socials, 83 educadors, 28 psicòlegs i 86 de suport) que donen servei a tota la població de forma territorialitzada.

Durant l'any 2012 s'han atès un total de 68.635 persones als Centres de Serveis Socials. La tendència dels darrers anys, i també la de l'any 2012, ha estat l'augment progressiu de les persones ateses, amb un increment del 6,4% respecte a 2011 i d'un 52,7% respecte a l'any 2007.

Cal esmentar que s'aprecia un fort impacte qualitatiu de les situacions ateses, motivat per un augment considerable de la diversitat i complexitat de les tipologies i situacions de les persones que han entrat en el sistema d'atenció.

El 4,3% dels barcelonins han estat atesos pels serveis socials d'atenció primària. Al districte de Sarrià-Sant Gervasi s'ha atès el 2,2% de la població resident i a l'altre extrem se situa el districte de Ciutat Vella on la taxa d'atenció ha estat la més elevada de tota la ciutat, 7,4 persones ateses per cada 100 residents.

El 44% de les persones ateses als centres de serveis socials de la ciutat tenen 65 anys o més anys, el 4% eren infants fins a 14 anys i el 6,3% joves de 15 a 25 anys. El 64,5% de les persones ateses són dones i el 35,5% homes. La població amb discapacitat representa el 8,34%, del total de persones ateses.

Quant a la tipologia de famílies ateses als centres de serveis socials, cal remarcar que el 33% són parelles sense fills, el 22% persones soles i el 17% famílies monoparentals.

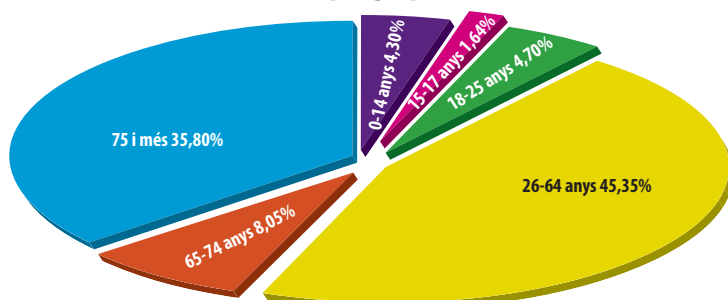
Els problemes més freqüents que presenten les persones ateses continuen sent econòmics i suposen el 27% de les problemàtiques plantejades. Els problemes de salut i socio-sanitaris representen el 25,5%, els laborals el 16,5% i els relacionals el 19,8%. Els problemes relacionats amb l'habitatge representen el 5%.

Serveis bàsics d'atenció social primària. Persones ateses

	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Persones ateses	44.943	51.018	55.188	61.300	64.514	68.635
Unitats d'atenció	153.099	176.711	192.040	198.451	164.582	179.973

Font: Àrea Qualitat de Vida i Esports de l'Ajuntament de Barcelona

Atenció social individual i familiar Població atesa per grups d'edat. 2012

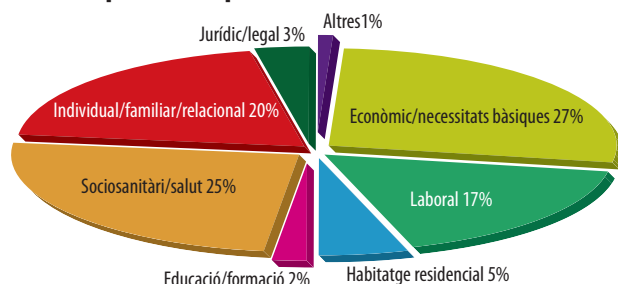

Població atesa als centres de serveis socials per districtes. 2012

	Població	Persones ateses	Persones ateses/Població
Ciutat Vella	105.220	7.817	7,43%
Eixample	265.592	10.095	3,80%
Sants-Montjuïc	183.700	7.897	4,30%
Les Corts	82.238	2.343	2,85%
Sarrià-Sant Gervasi	145.413	3.157	2,17%
Gràcia	121.550	4.938	4,06%
Horta-Guinardó	168.525	7.368	4,37%
Nou Barris	167.175	10.458	6,26%
Sant Andreu	146.963	6.168	4,20%
Sant Martí	233.463	9.645	4,13%
Total	1.619.839	68.635(*)	4,31%

(*): el valor de la ciutat no correspon a la suma dels districtes perquè una mateixa persona pot haver estat atesa en més d'un districte
 Fonts: Departament d'Estadística i Àrea de Qualitat de Vida i Esports de l'Ajuntament de Barcelona

Problemàtiques de les persones ateses als CSS. Barcelona 2012

Infància i adolescència en situació d'alt risc social

Els equips d'atenció a la infància i a l'adolescència (EAIA) tenen com a finalitat protegir els menors de 18 anys que es troben en situació d'alt risc social (maltractament, desemparament, negligències en la cura, abandonament, abusos, etc.). Actuen per delegació legal de la Generalitat de Catalunya i a petició dels serveis socials d'atenció primària, la Direcció General d'Atenció a la Infància i a l'Adolescència (DGAIA) o a instància judicial o policial. Els EAIA són equips pluridisciplinaris constituïts per psicòlegs, pedagogs, treballadors socials i educadors. La funció principal d'aquests professionals és valorar les situacions d'alt risc que puguin presentar-se per, a continuació, emetre la proposta de mesura administrativa més beneficiosa per al menor. Aquestes mesures poden ser:

Contenció en el nucli familiar: el menor continua en el nucli de convivència i no es proposa cap mesura administrativa, tot i que se'n fa un seguiment.

Atenció a la pròpia família: es proposa l'assumpció de la tutela a la DGAIA mentre els pares mantenen la guarda i custòdia de l'infant.

Acolliment familiar simple en família extensa: es confia temporalment la guarda de l'infant a alguna persona o família amb vincle de parentiu amb la família d'origen mentre es treballen amb la família els motius de la separació.

Acolliment familiar simple en família aliena: es confia temporalment la guarda de l'infant a alguna persona o família sense relació amb la família d'origen mentre es treballen amb la família els motius de la separació.

Acolliment preadoptiu: les persones acollidores vetllen l'infant i en tenen cura quan els pares biològics estan impossibilitats per exercir-ne la potestat i es preveu que aquesta situació pugui ser permanent.

Acolliment en una institució: en aquest cas, la separació del menor és transitòria mentre no es pot produir l'acolliment familiar simple i es treballa el retorn a la família d'origen.

A Barcelona hi ha 92 professionals que treballen en 13 equips i actuen als 10 districtes de la ciutat. Durant l'any 2012, s'han atès 3.586 menors derivats per la Direcció General d'Atenció a la Infància, pels serveis socials d'atenció primària i per la fiscalia i els jutjats.

	Població de 0-17 anys	Distribució de la població de 0-17 anys per districte	Menors atesos	Distribució dels menors atesos per districtes	Taxa d'atenció per 1.000 habitants
Ciutat Vella	13.182	5,6%	695	19,4%	53
Eixample	34.142	14,4%	235	6,6%	7
Sants-Montjuïc	25.467	10,8%	489	13,6%	19
Les Corts	11.735	5,0%	209	5,8%	5
Sarrià-Sant Gervasi	27.086	11,4%	209	5,8%	5
Gràcia	16.378	6,9%	153	4,3%	9
Horta-Guinardó	24.316	10,3%	369	10,3%	15
Nou Barris	25.484	10,8%	472	13,2%	19
Sant Andreu	22.591	9,5%	389	10,8%	17
Sant Martí	36.386	15,4%	479	13,4%	13
Altres			96	2,7%	
Barcelona	236.767	100%	3.586	100%	15

Font: Àrea de Qualitat de Vida, Igualtat i Esports. Ajuntament de Barcelona.

Al districte de Ciutat Vella s'han atès 695 menors, el 19% dels atesos a tota la ciutat durant l'any 2012. Això representa una taxa d'atenció de 53 menors atesos per cada de 1.000 menors residents. A l'altra extrem es troben els districtes de les Corts i Sarrià-Sant Gervasi on s'ha atès 5 de cada 1.000 menors residents.

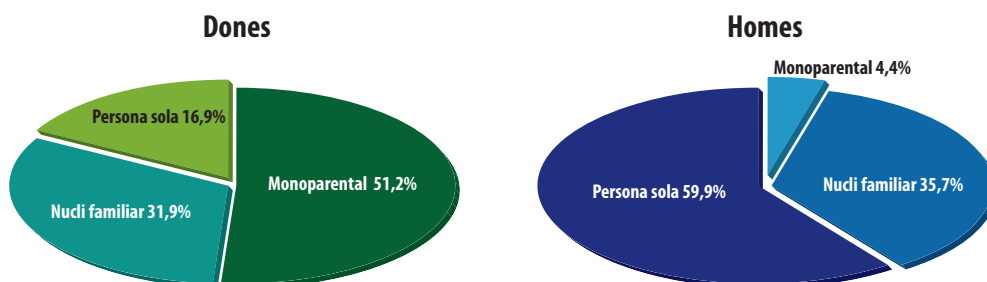
La renda mínima d'inserció (RMI)

La renda mínima d'inserció (RMI) és una prestació assistencial de caràcter econòmic que té com a finalitat ajudar les persones que no disposen de mitjans econòmics suficients per atendre les necessitats essencials de la vida quotidiana.

Per accedir a la prestació econòmica cal tenir residència continuada a Catalunya durant dos anys com a mínim, tenir entre 25 i 65 anys d'edat o menys però amb càrregues familiars, no disposar d'altres ingressos econòmics suficients per poder cobrir les necessitats bàsiques de la vida i, finalment, assumir el compromís de participar en les activitats dissenyades en un pla individual d'inserció.

Per a aquest any 2012, els imports mensuals de la prestació econòmica de la renda mínima d'inserció són a partir de 105,93 euros i fins un màxim de 641,40 dependent del nombre de membres de la unitat familiar.

El 2012 hi ha hagut 5.230 beneficiaris de l'RMI. Els districtes de Ciutat Vella, Nou Barris i Sant Martí continuen acumulant la concentració més gran de persones beneficiàries, que representen el 52% del total de la ciutat.

El 87,3% de les persones ateses tenen entre 26 i 59 anys, el 10% tenen més de 60 anys i el 2,9% són menors de 25 anys. Les dones representen el 65% de les persones beneficiàries i el 25% dels usuaris del programa tenen nacionalitat estrangera.

A la ciutat hi ha 32 beneficiaris amb aquesta prestació per cada 10.000 residents. El districte que mostra la taxa més alta és el de Ciutat Vella (100). A l'altra extrem es troben el districtes de les Corts (5) i Sarrià-Sant Gervasi (10).

Persones beneficiàries de la renda mínima d'inserció (RMI). Evolució 2001-12

2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
179	6.455	7.259	7.020	6.798	5.629	5.270	5.072	6.651	7.675	5.851	5.230

Font: bases de dades d'RMI de la Generalitat de Catalunya. Elaboració de Recerca i Coneixement (AQVIE), Ajuntament de Barcelona

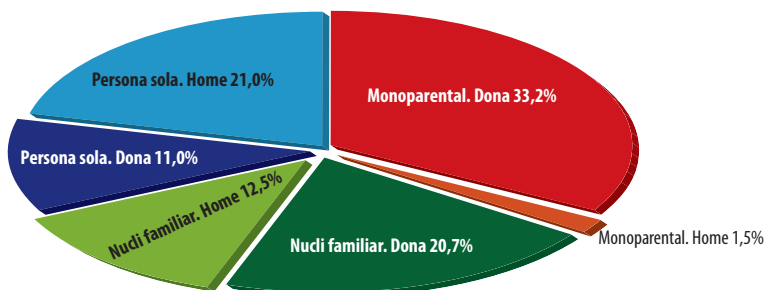
Persones beneficiàries de la renda mínima d'inserció (RMI). 2012

	Població	Persones beneficiàries	Taxa de persones beneficiàries per 10.000 hab.
Ciutat Vella	105.220	1.049	100
Eixample	265.592	326	12
Sants-Montjuïc	183.700	511	28
Les Corts	82.238	44	5
Sarrià-Sant Gervasi	145.413	144	10
Gràcia	121.550	205	17
Horta - Guinardó	168.525	579	34
Nou Barris	167.175	1.054	63
Sant Andreu	146.963	399	27
Sant Martí	233.463	640	27
Atencions especials		279	
Total	1.619.839	5.230	32

Font: bases de dades d'RMI de la Generalitat de Catalunya

El 33% de les persones beneficiàries viuen en llars monoparentals encapçalades per una dona i el 21% són homes que viuen sols.

Persones beneficiàries de la RMI. Per sexe i tipus de família. 2012

Persones beneficiàries per tipus de família i per sexe. Barcelona 2012

Monoparental	1.818
Dona	1.738
Home	80
Nucli familiar	1.739
Dona	1.084
Home	655
Persona sola	1.673
Dona	575
Home	1.098
Barcelona	5.230

Font: bases de dades d'RMI de la Generalitat de Catalunya. Elaboració de Recerca i Coneixement (AQVIE), Ajuntament de Barcelona

La gent gran

Barcelona ha experimentat, els darrers anys, canvis importants en l'estructura i dimensió de la seva població. Els fluxos migratoris, l'augment de l'esperança de vida i l'estancament de les taxes de natalitat han donat lloc a un perfil demogràfic difícilment previsible fa poques dècades.

L'any 2012 a la ciutat hi ha 338.509 persones de 65 anys i més que representen el 20,9% de la població. Més de la meitat de la població de 65 anys i més té 75 anys o més. A la ciutat hi ha 116.075 persones de 80 anys i més que representen el 7% de la població de la ciutat i el 34% de la gent gran.

Població de 65 anys i més per grups d'edat. Barcelona 2001-12

	2001	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Població	1.503.884	1.586.604	1.612.237	1.629.537	1.603.178	1.628.090	1.638.103	1.630.494	1.615.985	1.619.839
75 anys i +	151.403	166.131	169.571	174.883	175.926	179.138	181.670	183.722	186.283	187.223
65 anys i +	325.859	331.118	331.166	334.101	328.894	329.748	332.071	334.273	336.891	338.509
Pes 75 i +	10,10%	10,50%	10,50%	10,70%	11,00%	11,00%	11,10%	11,30%	11,5%	11,6%
Pes 65 i +	21,70%	20,90%	20,50%	20,50%	20,50%	20,30%	20,30%	20,50%	20,8%	20,9%
75 i + / 65 i +	46,50%	50,20%	51,20%	52,30%	53,50%	54,30%	54,70%	55,00%	55,3%	55,3%
80 anys i +	80.706	93.222	96.276	100.769	101.971	104.839	107.512	110.439	113.723	116.075
80 i + / 65 i +	24,80%	28,20%	29,10%	30,20%	31,00%	31,80%	32,40%	33,00%	33,8%	34,3%

Font: lectura del Padró Municipal d'Habitants el 30 de juny de cada any. Departament d'Estadística. Ajuntament de Barcelona

Població de 65 anys i més que viu sola per grups d'edat. Barcelona 2001-12

	2001	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Total	155.463	177.903	181.677	187.489	191.934	194.251	197.038	200.897	203.677	204.139
65 i +	75.539	80.880	81.256	82.051	82.732	83.197	84.192	85.494	86.474	86.975
75 i +	44.593	51.177	52.068	53.443	54.590	55.573	56.533	57.456	58.164	58.559
80 i +	25.371	31.186	32.355	33.821	34.745	35.806	37.034	38.290	39.504	40.501
Solitud 65 i +	23,18%	24,43%	24,54%	24,56%	25,15%	25,23%	25,35%	25,58%	25,67%	25,69%
Solitud 75 i +	29,45%	30,81%	30,71%	30,56%	31,03%	31,02%	31,12%	31,27%	31,22%	31,28%
Solitud 80 i +	31,44%	33,45%	33,61%	33,56%	34,07%	34,15%	34,45%	34,67%	34,74%	34,89%

Font: Departament d'Estadística. Ajuntament de Barcelona

Nota: la solitud expressa la relació entre les persones d'un grup d'edat determinat que viuen soles.

A Barcelona hi ha 204.139 persones que viuen soles i el 43% d'aquestes tenen 65 anys o més. L'índex de solitud de la gent gran s'incrementa a mesura que augmenta l'edat. Així, el 26% de la població de 65 anys i més viu sola, mentre que en el col·lectiu de 80 anys i més aquest índex arriba al 35% .

Aquesta nova estructura demogràfica de la gent gran ha provocat una certa modulació en l'oferta de serveis i equipaments per part del sector públic i de la iniciativa social i mercantil amb l'objectiu de donar resposta a les diferents necessitats que el col·lectiu de la gent gran planteja.

Els darrers deu anys, la població de 65 anys i més ha crescut prop d'un 4% mentre que l'oferta de places per a la gent gran en equipaments residencials, centres de dia, habitatges tutelats i centres sociosanitaris ha tingut un creixement del 55%, absolutament espectacular i sense precedents a la ciutat.

Considerant les quatre tipologies d'equipaments trobem que el sector públic ha estat el que ha crescut més ja que ha incrementat l'oferta de places pròpies un 158%. El sector privat ha tingut un creixement del 55% i el sector mercantil ha disminuït la seva oferta un 12%.

Els centres sociosanitaris de Barcelona han ofert 3.216 places l'any 2011, el 28% de les quals són de titularitat pública, el 19% pertanyen a la iniciativa social i la resta les ofereix la iniciativa mercantil, que representa un 54% del total.

Del conjunt de serveis adreçats a la gent gran que ofereix l'Ajuntament de Barcelona, n'hi ha tres que han tingut, els darrers anys, un creixement significatiu: el Servei d'Atenció Social Individual i Familiar, el Servei d'Atenció Domiciliària i el Servei de Teleassistència.

Establiments d'atenció social per a la gent gran. Barcelona 2002-2011

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Places residencials (1)										
Total	10.241	11.240	11.808	12.209	12.452	12.566	12.802	13.123	13.274	13.626
Iniciativa pública	831	1.171	1.315	1.415	1.537	1.537	1.537	1.537	1.631	1.915
Iniciativa social	2.400	2.375	2.344	2.212	2.234	2.213	2.243	2.206	2.082	1.892
Iniciativa mercantil	7.010	7.694	8.149	8.582	8.681	8.816	9.022	9.380	9.561	9.819
Places centres de dia										
Total	1.689	2.040	2.268	2.469	1.623	2.681	2.785	2.683	3.103	3.187
Iniciativa pública	390	499	563	563	689	717	727	727	755	755
Iniciativa social	352	392	396	392	392	360	362	313	359	339
Iniciativa mercantil	947	1.149	1.309	1.514	542	1.604	1.696	1.643	1.989	2.093
Places habitatges tutelats										
Total	231	326	585	1.331	1.319	1.545	1.879	2.193	2.228	2.228
Iniciativa pública	118	213	371	1.117	1.117	1.343	1.677	1.991	1.994	1.994
Iniciativa social	113	113	90	90	78	78	78	78	78	78
Iniciativa mercantil	0	0	124	124	124	124	124	124	156	156
Places centres sociosanitaris										
Total	2.212	2.256	2.256	2.600	2.639	2.622	2.677	2.837	2.948	3.216
Iniciativa pública	811	885	885	969	969	891	891	891	891	891
Iniciativa social	436	854	854	737	520	520	531	637	592	601
Iniciativa mercantil	965	517	517	894	1.150	1.211	1.255	1.309	1.465	1.724
Places totals en equipaments										
Total	14.373	15.862	16.917	18.609	18.033	19.414	20.143	20.836	21.553	22.257
Iniciativa pública	2.150	2.768	3.134	4.064	4.312	4.488	4.832	5.146	5.271	5.555
Iniciativa social	3.301	3.734	3.684	3.431	3.224	3.171	3.214	3.234	3.111	2.910
Iniciativa mercantil	8.922	9.360	10.099	11.114	10.497	11.755	12.097	12.456	13.171	13.792

(1) Inclou dues modalitats: serveis de llar residència i serveis de residència assistida

Font: Departament de Benestar Social. Secretaria General. Generalitat de Catalunya.

L'any 2012, prop de 31.000 persones de 65 anys i més han estat ateses pel Servei d'Atenció Social Individual i Familiar. Els Serveis Municipals d'Atenció Domiciliària n'han atès 18.788, el 84,8% de les quals són persones de 65 i més anys. El Servei de Teleassistència ha donat cobertura a 59.473 persones, el 97% de les quals són beneficiaris amb edats superiors a 65 anys.

Serveis d'atenció social per a la gent gran. Barcelona 2005-2012

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Atenció social individual i familiar								
Persones de 65 anys i més ateses	20.147	20.935	22.955	24.907	24.804	25.027	27.697	30.969
% sobre total d'usuaris atesos	48,2	48,9	50,5	48,7	44,9	45,0	43,1	45,1
Atenció domiciliària								
Llars ateses	5.409	6.370	7.293	10.478	12.465	14.790	16.582	18.788
% llars ateses amb persones de 65 i més anys	80,3	81,2	83	83,9	84,3	85,1	85,4	84,8
Teleassistència								
Persones ateses	6.985	16.438	30.024	38.229	42.153	49.182	54.871	59.473

Font: Àrea de Qualitat de Vida, Igualtat i Esports. Ajuntament de Barcelona

Pobresa i exclusió social a Barcelona. 2006-2011

La profunda crisi econòmica i financera que des de 2008 colpeja les societats dels països del sud i de l'est d'Europa està castigant greument les condicions de vida d'aquestes poblacions. A Catalunya, per exemple, s'està produint un augment generalitzat de les situacions de risc de pobresa i d'exclusió social provocades per la destrucció massiva d'ocupació, l'impacte de l'atur a les llars, l'empitjorament progressiu de les condicions laborals i les deficiències que presenta el sistema de protecció social per donar resposta a la complexitat de la situació actual.

Tot indica, doncs, que els estralls provocats per aquesta recessió econòmica estan agreujant les problemàtiques socials ja existents durant el període precisi i que, fins i tot, estan arribant a afectar a grups socials que anys enrere eren considerats com a benestants.

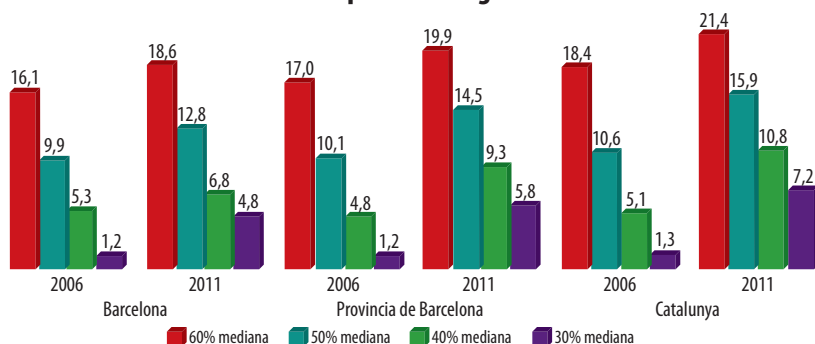
En aquest apartat¹ es pretén donar a conèixer l'impacte d'aquest procés a la ciutat de Barcelona a partir de l'anàlisi detallada d'alguns indicadors relacionats amb la pobresa monetària, la privació material i la intensitat de treball a les llars.²

L'índex sintètic de pobresa o exclusió social (AROPE) considera que una persona està en risc de pobresa o exclusió quan la llar on viu es troba en situació de risc de pobresa, en situació de privació material severa o amb un intensitat de treball molt baixa.

La pobresa monetària. 2006-2011

En el període 2006-2011³ s'ha produït un increment del risc de pobresa entre la població que resideix a Barcelona, a la província i a Catalunya. Aquesta evolució, però, ha estat diferent en funció de la intensitat de la pobresa mesurada. Per exemple, la proporció de població en risc de pobresa, calculada a partir dels estàndards acceptats oficialment a escala europea —amb rendes situades per sota del 60% de la mediana de la distribució total de la renda personal disponible equivalent— ha augmentat 2,5 punts percentuals a la ciutat (del 16,1% al 18,6%).

Evolució de les taxes de risc de pobresa* segons intensitat. Població de 16 i més anys

*Calculades mitjançant la renda disponible equivalent del conjunt de Catalunya

Ara bé, si atenem al risc de pobresa amb la resta de llindars, el creixement ha estat més greu. Especialment el creixement ha estat dràstic per a la pobresa severa estimada a partir del llindar de risc de pobresa fixat en el 30% de la mediana de la distribució total de la renda personal disponible equivalent i es multiplica per quatre per a la població de 16 i més anys de Barcelona d'ençà l'any 2006. Aquestes tendències, més accentuades que a la ciutat de Barcelona, són també observables a la província i al conjunt de Catalunya.

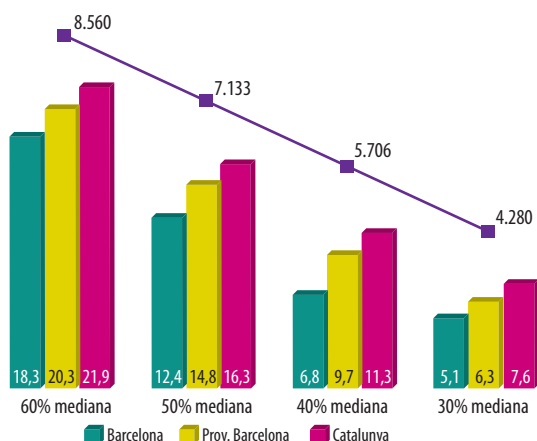
¹ Aquest article és un resum de l'estudi Desigualtat Social i Pobresa a la Ciutat de Barcelona en temps de crisi. Editat per l'Ajuntament de Barcelona i elaborat per l'Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans de Barcelona per encàrrec de l'Àrea de Qualitat de Vida Igualtat i Esports de l'Ajuntament de Barcelona, amb la supervisió del Departament de Recerca i Coneixement de la Direcció d'Estratègia i Innovació. Els investigadors principals han estat: Lara Navarro i Sergio Porcel.

² Es dona quan durant un any sencer només s'ha aprofitat el 20% o menys del potencial laboral de la llar.

³ L'anàlisi comparativa 2006-2011 s'ha fet amb les dues darreres edicions de l'Enquesta de condicions de vida i hàbits de la població, 2006 i 2011, sobre la població de 16 i més anys. El mètode utilitzat en ambdues enquestes per obtenir la renda anual disponible difereix significativament: a l'enquesta de l'any 2006 es recollia originalment amb una sola pregunta en intervals mentre que a l'edició de 2011 s'ha harmonitzat la recollida així com el tractament posterior amb l'European Union Statistics on Income and Living Conditions (EU-SILC). S'ha considerat que el valor d'aquesta comparació no rau en les puntuacions concretes sinó en les tendències dibuixades, altrament ratificades amb altres estudis (Sarasa et al., en premsa).

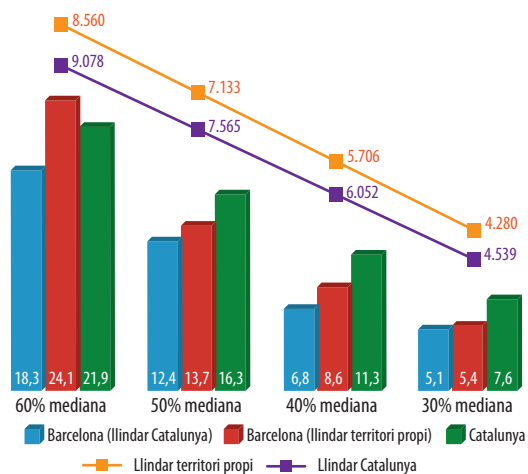
Pel que fa a les dades estrictament de l'any 2011, on ja s'inclouen els menors de 16 anys i, en conseqüència, el total de la població, s'observa com a la ciutat de Barcelona les taxes de risc de pobresa són inferiors a la resta de territoris analitzats independentment dels diferents llinars d'intensitat emprats. La taxa de pobresa calculada a partir del 60% de la mediana de la renda disponible equivalent de Catalunya és del 18,3% a Barcelona mentre que a Catalunya arriba fins al 21,9%. Per la seva banda, la pobresa severa (30% de la mediana) comptabilitza com a pobres al 5,1% de la població barcelonina i el 7,6% de la població de Catalunya.

Taxes de risc de pobresa* segons intensitat. Total de població. 2011

Tanmateix, per analitzar l'efecte sobre la pobresa relativa de la superior renda mediana dels barcelonins respecte a la resta de ciutadans de Catalunya s'han calculat les mateixes taxes, però prenent com a comunitat de referència únicament la població de la ciutat. És a dir, s'ha considerat la renda disponible equivalent dels residents a Barcelona per mesurar la pobresa. En aquest cas es constata un increment de totes les taxes de risc relatiu de pobresa malgrat que és la pobresa moderada 60% de la mediana la que experimenta un augment més significatiu (del 18,3% al 24,1%) i la que se situa per sobre de la taxa del conjunt de Catalunya. La resta de taxes són inferiors a les de Catalunya.

Taxes de risc de pobresa segons intensitat i diferents llinars. Total de població

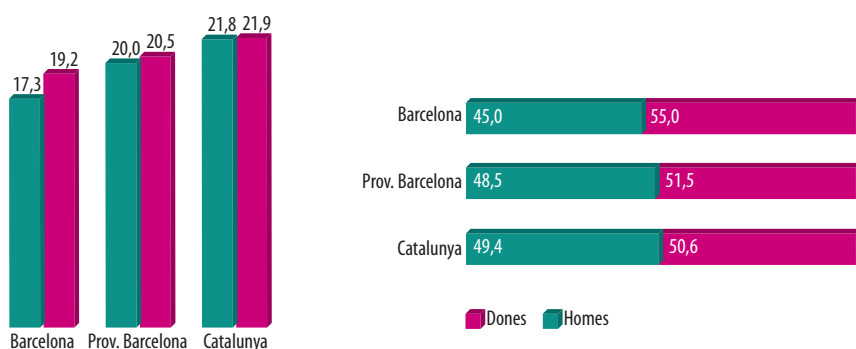

El perfil social més afectats per la pobresa monetària

Respecte a la vulnerabilitat de diferents grups socials a la pobresa monetària, s'observa com a la ciutat de Barcelona les dones tenen un risc relatiu lleugerament superior als homes (17,3% i 19,2%), mentre que a la

resta de territoris no s'observen diferències significatives en funció del sexe. Això no obstant, la feminització de la pobresa tan evident a la ciutat de Barcelona amb les dades de l'any 2006⁴ i, en general, característica de la pobresa a Espanya i Catalunya vinculada al posicionament de les dones al treball productiu i reproductiu, s'ha atenuat en aquest context de crisi econòmica. En aquest sentit, les taxes de pobresa de la població de 16 i més anys a la ciutat de Barcelona s'han incrementat per a ambdós sexes però especialment per als homes, i passen del 13,4% al 17,4%.

Taxes de risc de pobresa relativa i composició de la població pobre segons sexe. 2011

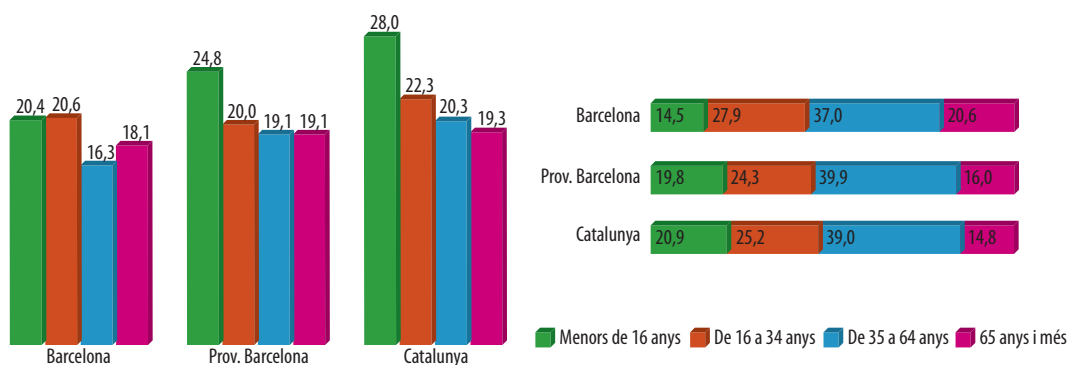
Taxes de risc de pobresa relativa i composició de la població pobre Població de 16 i més anys. Barcelona, 2006-2011

	Taxa de risc de pobresa (60% mediana)		Distribució de la població pobre	
	2006	2011	2006	2011
Homes	13,4	17,4	38,8	43,9
Dones	18,5	19,7	61,2	56,1

*Taxes de risc de pobresa calculades amb el llindar de tota Catalunya
 Font: Idescat i IERMB. Enquesta de condicions de vida i hàbits de la població, 2006 i 2011.

Considerant la població en diferents grups d'edat s'observa la vulnerabilitat de la població més jove de la ciutat, superior a la de la resta de població, de manera que la taxa de risc de pobresa monetària se situa en el 20,4% per als menors de 16 anys i en el 20,6% per a la població de 16 a 34 anys. El risc de pobresa de la població més jove encara és més evident a la província de Barcelona i a Catalunya amb taxes del 24,8% i del 28% respectivament (figura 5). Així, cal considerar que 4 de cada 10 persones en situació de pobresa econòmica de la ciutat són menors de 34 anys.

Taxes de risc de pobresa relativa i composició de la població pobre segons grups d'edat. 2011

L'any 2006 eren les persones de 65 i més anys les que es trobaven en una situació més desavantajosa des d'un punt de vista econòmic respecte a la resta de la ciutadania. La taxa de risc de pobresa en aquest

4 La comparació 2006-2011 s'ha fet amb les dues darreres edicions de l'Enquesta de condicions de vida i hàbits de la població, 2006 i 2011, sobre la població de 16 i més anys.

col·lectiu s'ha reduït 9 punts percentuals entre l'any 2006 i l'any 2011 (del 28,1% al 19,0%), mentre que la de la població de 16 a 34 anys s'ha doblat (del 10,6% al 22,1%) i la de la població de 35 a 64 anys també ha augmentat però en una proporció més reduïda (del 13,1% al 16,4%). La destrucció de l'ocupació i la moderació salarial registrades d'ençà dels inicis de la crisi expliquen aquesta modificació dels perfils de la població pobre atenent a l'edat.

Taxes de risc de pobresa relativa i distribució de la població pobre segons grups d'edat

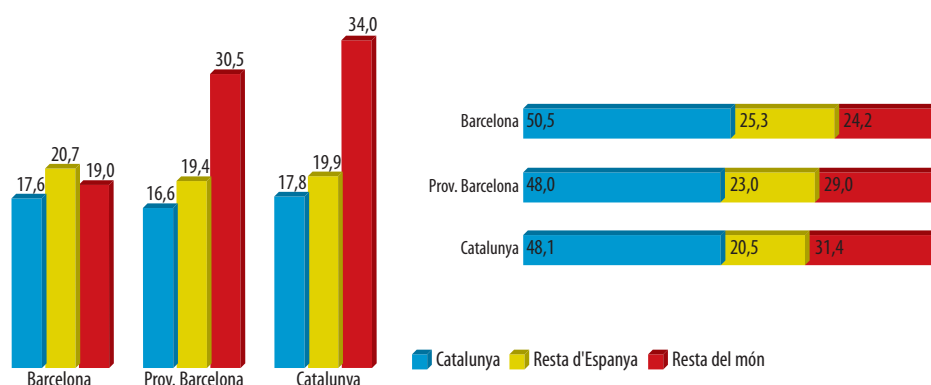
	Taxa de risc de pobresa (60% mediana)		Distribució de la població pobre	
	2006	2011	2006	2011
De 16 a 34 anys	10,6	22,1	17,1	33,8
De 35 a 64 anys	13,1	16,4	40,2	41,8
65 i més anys	28,1	19,0	42,6	24,4

*Taxes de risc de pobresa calculades amb el llindar de tota Catalunya

Font: Idescat i IERMB. Enquesta de condicions de vida i hàbits de la població, 2006 i 2011

Pel que fa al lloc de naixement (figura 6), a la ciutat de Barcelona són els nascuts a la resta d'Espanya els que tenen els percentatges més alts de població sota el llindar de pobresa (20,7%). Aquesta circumstància és un tret diferencial respecte a la resta de territoris analitzats, on els nascuts a la resta del món constitueixen el grup més vulnerable: una de cada tres persones que no ha nascut a l'Estat espanyol és pobre a Catalunya. D'altra banda, els nascuts en territori català presenten menys risc de pobresa independentment del territori analitzat tot i que en termes proporcionals representen la meitat de la població pobre (50,5% de la població pobre a la ciutat de Barcelona).

Taxes de risc de pobresa relativa i composició de la població pobre segons lloc de naixement. 2011

Des d'una perspectiva evolutiva, a la ciutat es constata l'augment de la vulnerabilitat econòmica dels nascuts a Catalunya (del 12,4% al 17,6%) i el descens de la dels nascuts a la resta d'Espanya (persones de més edat i jubilades majoritàriament) però també el descens de la vulnerabilitat dels nascuts a la resta del món, la qual cosa constitueix una tendència contrària a l'observada a la resta de territoris (taula 3).

Taxes de risc de pobresa relativa i composició de la població pobre segons lloc de naixement

Població de 16 i més anys. Barcelona, 2006-2011

	Taxa de risc de pobresa (60% mediana)		Distribució de la població pobre	
	2006	2011	2006	2011
Catalunya	12,4	17,6	50,3	50,5
Resta d'Espanya	23,0	20,7	34,2	25,3
Resta del món	23,9	19,0	15,5	24,2

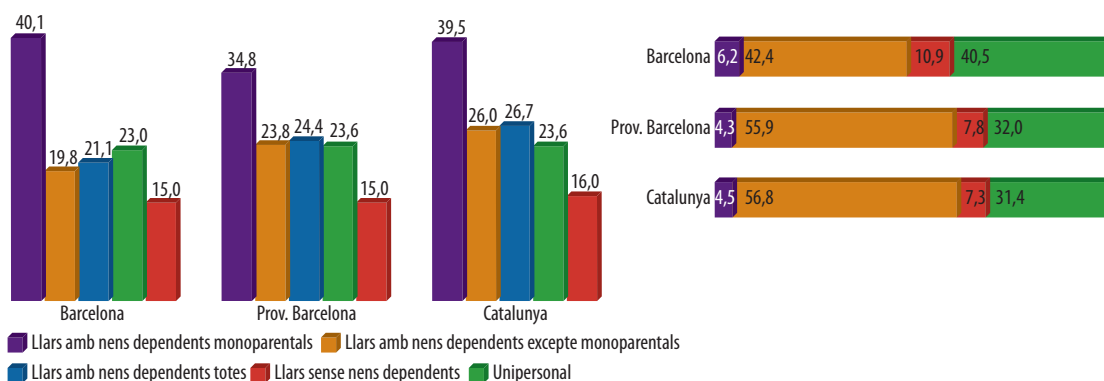
*Taxes de risc de pobresa calculades amb el llindar de tot Catalunya. Font: Idescat i IERMB. Enquesta de condicions de vida i hàbits de la població, 2006 i 2011

Atenent al tipus de llar on resideix la població, es constata la vulnerabilitat econòmica de les persones que viuen en llars monoparentals amb infants dependents. A la ciutat, quatre de cada 10 persones que

viuen en llars amb un únic sustentador són pobres (40,1%) (figura 7) . Les persones que viuen soles també tenen un risc de pobresa elevat (23%). Tanmateix, les llars amb infants dependents presenten taxes de risc de pobresa més altes que les llars on no hi ha infants dependents (21,2% i 15%, respectivament). Aquest ordre de més a menys risc de pobresa segons el tipus de llar es manté a la resta de territoris excepte per a les llars amb infants amb dos sustentadors que superen en risc les llars unipersonals, tant a la província com al conjunt de Catalunya.

Proporcionalment, quasi la meitat de les persones pobres de Barcelona viuen en llars on hi ha infants dependents (el 6,2% amb un únic sustentador i el 42,4% amb dos sustentadors). Aquests percentatges encara són més elevats a la província de Barcelona i a Catalunya on sis de cada 10 persones pobres viuen en aquest tipus de llars (60,2% a la província i 61,3% a Catalunya).

Taxes de risc de pobresa relativa i composició de la població pobre segons tipus de llars. 2011

A les llars monoparentals i a les biparentals, la taxa de risc de pobresa gairebé s'ha duplicat entre l'any 2006 i el 2011 (taula 4). També ha empitjorat, tot i que en una proporció més reduïda, la situació econòmica de les persones que viuen soles, que presenten taxes del risc de pobresa del 18,3% al 22,2% l'any 2011. Per contra, la proporció de persones que viuen en llars sense infants dependents amb rendes inferiors al llindar de pobresa ha disminuït en el període analitzat (del 18,9% al 15,7%) malgrat que representen el 46,6% de la població pobre de la capital catalana.

Taxes de risc de pobresa relativa i composició de la població pobre segons tipus de llars

Població de 16 i més anys. Barcelona, 2006-2011

	Taxa de risc de pobresa (60% mediana)		Distribució de la població pobre	
	2006	2011	2006	2011
Llars amb infants dependents monoparentals	24,1	43,5	3,5	5,6
Llars amb infants dependents excepte monoparentals	10,9	20,7	23,9	34,0
Unipersonals	18,3	22,2	14,7	13,8
Llars sense infants dependents	18,9	15,7	57,9	46,6

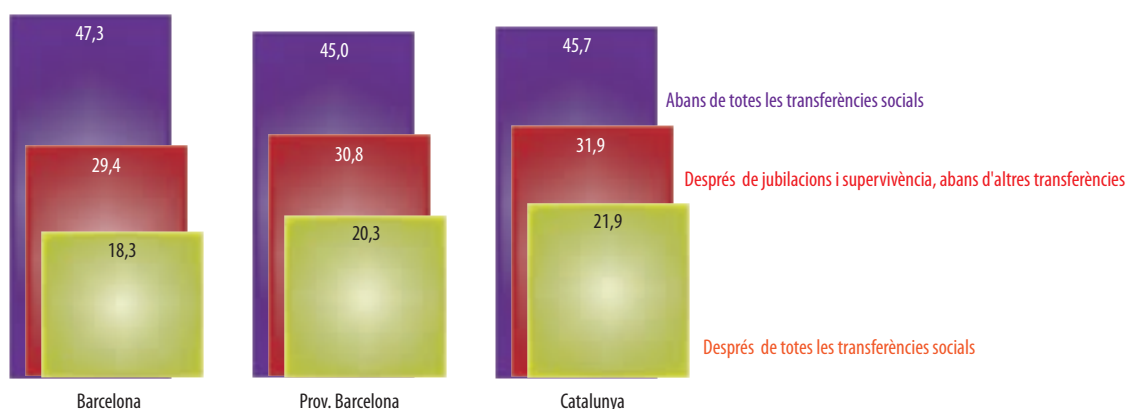
*Taxes de risc de pobresa calculades amb el llindar de tot Catalunya

Font: Idescat i IERMB. Enquesta de condicions de vida i hàbits de la població, 2006 i 2011

El paper de les transferències socials

Un dels avantatges de la metodologia de la pobresa relativa és que permet estudiar comparativament l'impacte de l'Estat de benestar en la reducció del risc de pobresa. Aquesta es redueix 29 punts percentuals a Barcelona si es consideren totes les prestacions socials i 11,1 punts percentuals si s'exclouen les prestacions de jubilació i supervivència (figura 8). A la província de Barcelona i a Catalunya, l'impacte redistributiu del sistema de protecció social és més baix que a la ciutat (la taxa de risc de pobresa es redueix aproximadament 24 punts percentuals si es consideren totes les transferències socials i 10 punts percentuals si se n'exclouen les prestacions rebudes majoritàriament per la població de la tercera edat).

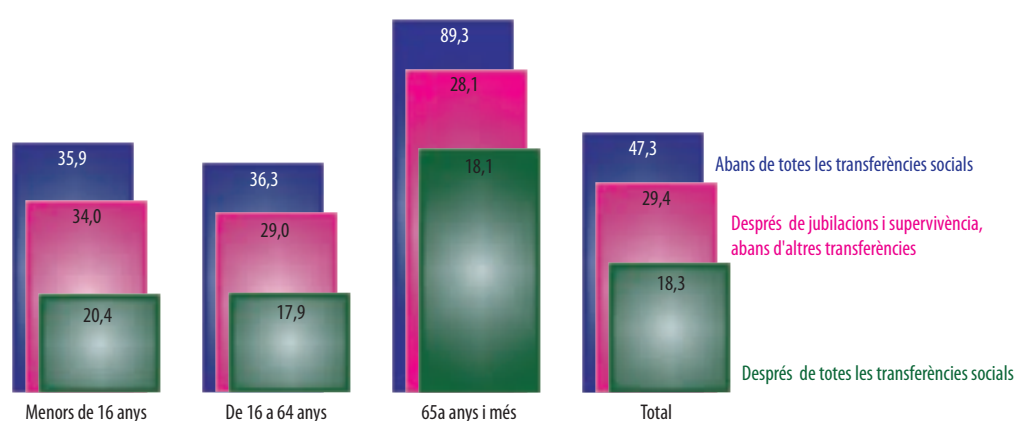
Taxes de risc de pobresa abans i després de transferències socials. 2011

Ara bé, no tots els grups socials depenen amb la mateixa intensitat de la despesa pública ni aquesta es destina igual a tots els segments de la població. A la ciutat de Barcelona l'efecte de les prestacions socials en la reducció de la pobresa entre la població menor de 16 anys és molt moderat (43,1% respecte al valor inicial), sobretot amb relació a la població de 65 anys i més (79,7% respecte el valor inicial). Però no només això, sinó que com a conseqüència de la redistribució que es produeix en les rendes familiars després de les transferències socials, la població menor de 16 anys constitueix el segment de població més desfavorit.

Els menors de 16 anys són el grup d'edat que parteix d'una situació millor abans de les transferències socials i el 35,9% viurien amb una renda inferior al llindar de risc de pobresa, per un 36,3% de la població de 16 a 64 anys i un 89,3% de la població de 65 anys i més. En canvi, una vegada fetes les transferències socials, la taxa de risc de pobresa dels menors de 16 anys és la més elevada (20,4%) si es compara amb la població de 16 a 64 anys (17,9%) i la de 65 anys i més (18,9%).

Taxa de risc de pobresa abans i després de les transferències socials segons grups d'edat. Barcelona, 2011

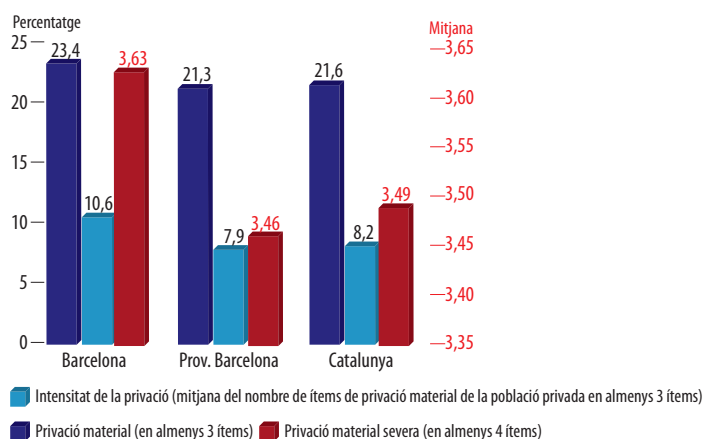
L'abast de la privació material

Si bé els indicadors basats en la pobresa monetària i en la desigualtat de renda són essencials per a l'estudi de les condicions de vida de la població, no acaben de reflectir la totalitat d'aspectes lligats a aquesta qüestió. La privació material, entesa com una mesura complementària a l'anàlisi tradicional de la pobresa basada en la renda, al·ludeix a la impossibilitat de posseir béns, serveis i/o participar en activitats que socialment són percebudes com a "necessitats". En aquest sentit, no fa referència a l'elecció ni les

preferències d'estil de vida, sinó a la manca forçada i involuntària d'aquests béns. A causa d'aquest interès creixent d'utilitzar indicadors no monetaris per afegir informació focalitzada en alguns aspectes clau de les condicions materials de vida, la Unió Europea, d'ençà de l'any 2009, va adoptar dos indicadors de privació material de manera oficial —la taxa de privació material i la intensitat de la privació— en el conjunt dels existents per a la inclusió social.

Els nou ítems de privació que es consideren per a la construcció d'aquests indicadors són els següents: capacitat per fer front a despeses imprevistes; capacitat per anar de vacances almenys una setmana l'any; capacitat per pagar sense endarreriments rebuts relacionats amb l'adquisició i/o el manteniment de l'habitatge i d'altres préstecs; capacitat per fer un àpat de carn, pollastre o peix almenys cada dos dies; capacitat per mantenir l'habitatge a una temperatura adient; capacitat per tenir rentadora; capacitat per tenir TV en color; capacitat per tenir telèfon; i, finalment, capacitat per tenir automòbil.

Taxes de privació material, privació material severa i intensitat de la privació. 2011

Respecte als indicadors oficials utilitzats per la Comissió Europea, tant la taxa de privació material —comptabilitzada com la privació en almenys tres dels nou ítems— com la taxa de privació material severa —comptabilitzada com la privació en almenys quatre dels nou ítems— gairebé s'ha triplicat per a la població de Catalunya entre l'any 2006 i l'any 2011.

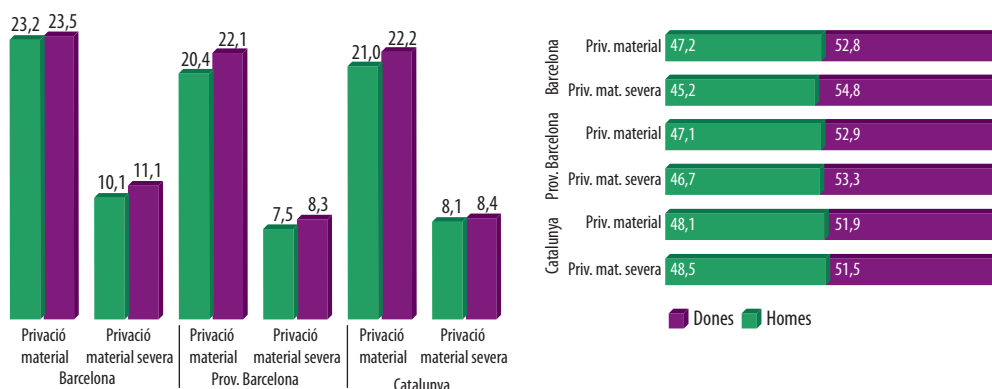
Per a la ciutat de Barcelona no es disposa de dades evolutives que permetin quantificar els efectes de la crisi. No obstant això, la taxa de privació material l'any 2011 és del 23,4% i la taxa de privació material severa del 10,6% (figura). Pel que fa a la intensitat de la privació, mesurada com la mitjana del nombre d'ítems de la població privada, es quantifica en 3,63. Així, la capital catalana presenta els valors més alts de privació i d'intensitat de la privació respecte a la província i a Catalunya.

Els perfils socials més afectats per la privació material

A diferència de la pobresa monetària, on encara persisteixen riscos desiguals en funció del gènere i malgrat que la crisi econòmica els ha esmorteït i afecten especialment en termes monetaris els homes en edat laboral, quan s'analitza la privació material a la ciutat de Barcelona no s'observen diferències significatives entre homes i dones. A la província de Barcelona, les dones pateixen privacions amb més intensitat que els homes, tant si es refereix a la manca forçada d'almenys tres ítems com si les privacions superen aquest nombre.

Atenent a l'edat, la població més jove de la ciutat presenta les taxes de privació material (29,7% pels menors de 16 anys i 27% per la població de 16 a 34 anys) i privació material severa més elevades (aproximadament el 12,5% per als menors de 35 anys). De fet, el 45% dels privats materials i els privats materials severos de Barcelona són menors de 34 anys.

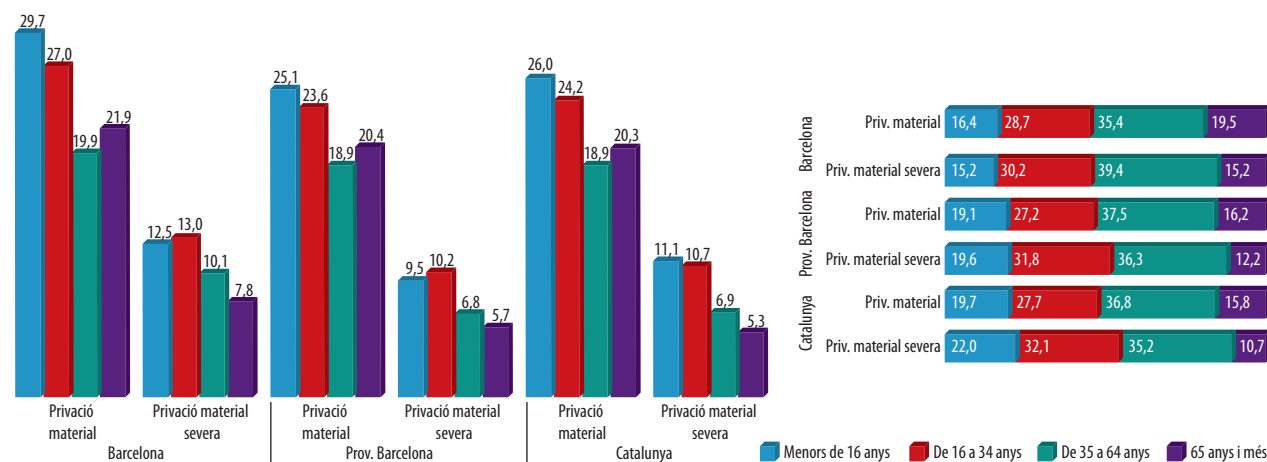
Taxes de privació material i distribució de la població privada segons sexe. 2011

Com succeïa amb la pobresa monetària, la privació material és més alta per als majors de 65 anys (21,9%) que per a la població de 35 a 64 anys (19,9%), però quan se n'intensifica la gravetat manca forçada de béns materials en almenys quatre ítems els resultats s'inverteixen i la població en edat laboral passa a tenir taxes més elevades que la població en edat de jubilació (10,1% i 7,8%, respectivament).

Aquestes tendències es reproduïxen a la província i a Catalunya malgrat que els valors de les taxes de privació per als diferents grups d'edat són inferiors a les comentades per a la capital catalana.

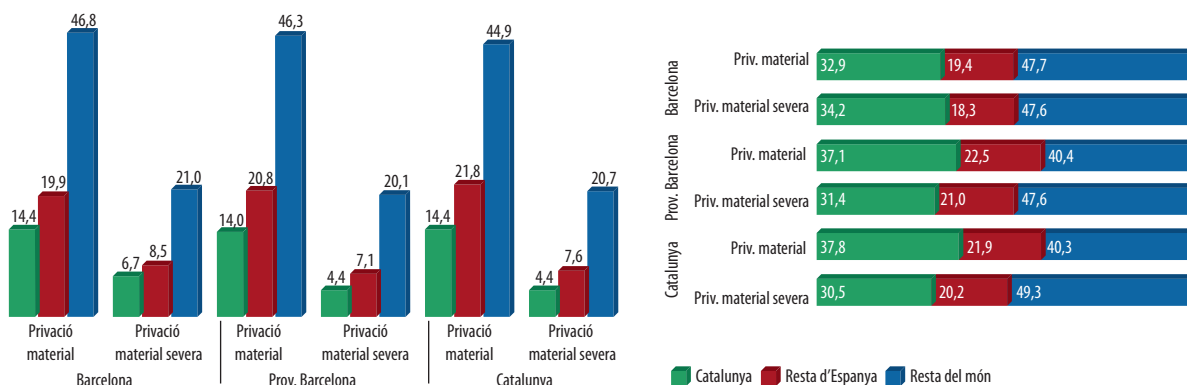
Taxes de privació material i distribució de la població privada segons grups d'edat. 2011

Si es considera el lloc de naixement, els nascuts a la resta del món són, amb diferència, els més privats materialment: gairebé un de cada dos pateix privació material (46,8%) i un de cada cinc privació material severa (21%) a Barcelona. La taxa de privació és del 19,9% per als nascuts a la resta d'Espanya i del 14,4% per als nascuts a Catalunya i la taxa de privació material severa del 8,5% i del 6,7%, respectivament. Gairebé la meitat dels privats en totes dues taxes han nascut fora d'Espanya.

Les elevades taxes de privació que presenta la població no nascuda a l'Estat espanyol es reiteren al conjunt de la província i a Catalunya.

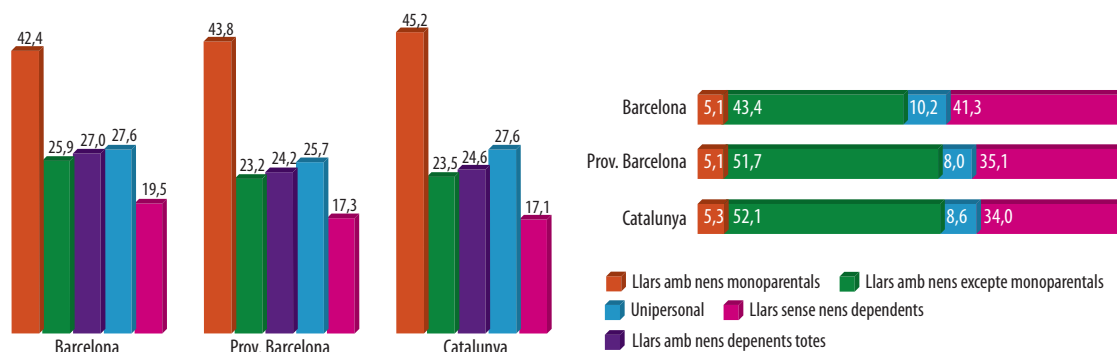
Taxes de privació material i distribució de la població privada segons lloc de naixement. 2011

Pel que fa a l'estructura interna de les llars de la ciutat de Barcelona, les persones que viuen en llars monoparentals són les que experimenten més privació de necessitats bàsiques (42,4%), seguides de les persones que viuen soles (27,6%). Malgrat els elevats percentatges, proporcionalment representen el 5,1% i el 10,2% de les persones privades de la capital catalana.

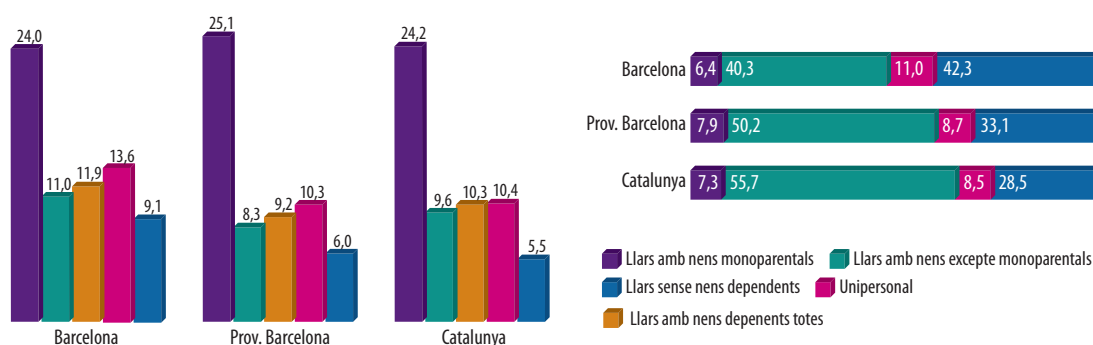
Tanmateix, les persones que resideixen en llars amb presència d'infants dependents, en conjunt, tenen taxes de privació material 7,5% punts percentuals superiors a les de les llars sense infants (19,5%). El 43,4% de les persones privades a Barcelona viuen en llars de dos sustentadors amb infants dependents i el 41,3% a llars sense infants.

Taxes de privació material i distribució de la població privada segons tipus de llars. 2011

Les diferències més significatives des del punt de vista territorial se centren en els valors de les taxes, aproximadament de l'ordre de dos punts per sota tant a la província com a Catalunya, excepte per a la taxa de privació de les llars monoparentals que en ambdós territoris és superior a la registrada a Barcelona.

Taxes de privació material severa i distribució de la població privada severa segons tipus de llars. 2011

Un altre tret diferencial respecte a la capital metropolitana és el pes de la població privada que viu en llars de dos sustentadors amb infants tant a la província de Barcelona com a Catalunya, de l'ordre del 52%. Les taxes de privació material severa segueixen les mateixes lògiques exposades.

L'activitat

Entre el 2006 i el 2011 s'ha produït un augment de les llars on algun dels membres actius o tots en el cas més extrem estan aturats. A Barcelona, el percentatge de població de 16 anys i més que viu en llars on algun dels membres actius està aturat s'ha incrementat del 7,3% a l'11,9%, i el dels que viuen en llars on tots els membres actius estan aturats ha passat del 2,4% al 8,2% entre 2006 i 2011.

També ha augmentat a la ciutat, malgrat que només lleugerament, la proporció de població de 16 i més anys que viu en llars on tots els membres es declaren inactius. En canvi, durant el mateix període, la població que viu en llars on tots els actius estan ocupats s'ha reduït del 68,4% al 55,8%.

Intensitat de treball a la llar

Aquest indicador constitueix una mesura del nivell d'aprofitament de la mà d'obra productiva de la llar. Pren valors entre 0 i 1 i és considerat per les autoritats estadístiques europees com una de les dimensions de risc d'exclusió social quan adquireix valors entre 0 i 0,2, situació que es denomina "intensitat de treball a la llar molt baixa". Aquests valors signifiquen que durant un any sencer només s'ha aprofitat el 20% o menys del potencial laboral de la llar. L'any 2011, a Barcelona, el 9,9% de la població de 0 a 59 anys resideix en llars que es troben en aquesta situació, un percentatge inferior que el del conjunt de la província de Barcelona (11,5%) i Catalunya (11,7%) .

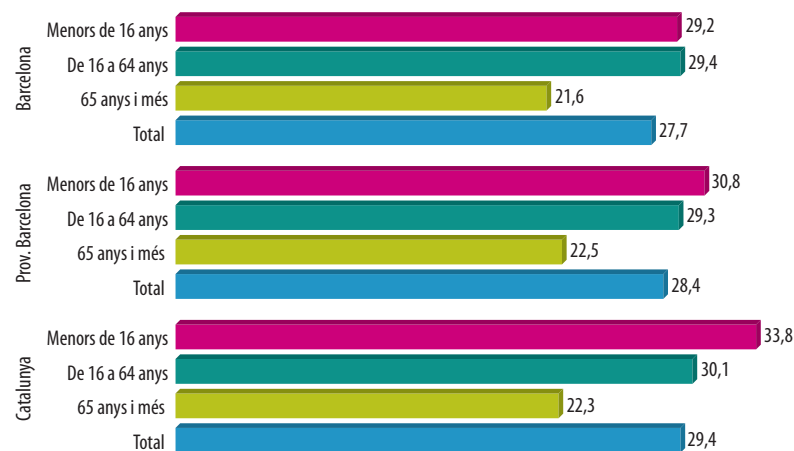
Població de 0 a 59 anys que viu en llars amb intensitat de treball molt baixa. 2011

% de població (0-59) anys que viu en llars amb Intensitat de treball molt baixa a la llar (IT = 0-0,2)	
Barcelona	9,9
Total província Barcelona	11,5
Total Catalunya	11,7

Font: Idescat i IERMB. Enquesta de condicions de vida i hàbits de la població, 2011

Índex sintètic de pobresa o exclusió social (AROPE)

Taxes de risc de pobresa o exclusió social (AROPE). 2011

En el marc de l'estratègia de creixement de la UE (Europa 2020), un dels objectius és la lluita contra la pobresa i l'exclusió social. Per fer el seguiment d'aquest objectiu, s'ha harmonitzat a escala europea l'índex sintètic de pobresa o exclusió social (AROPE), el qual pretén donar un contingut més multidimensional al

concepte clàssic de pobresa basat en la insuficiència d'ingressos, en la mesura que combina el nivell de renda amb les privacions materials i la manca de feina.

El percentatge de persones pobres o en risc d'exclusió social a la ciutat de Barcelona és del 27,7% (figura 16). Gairebé 3 de cada 10 persones de la ciutat menors de 64 anys són pobres o estan excloses socialment, mentre que si parlem de la població que ja ha fet els 65 anys el percentatge decreix (21,6%). Les dades per a la província i per a Catalunya, ofereixen un panorama encara més crític. Les taxes de risc de pobresa o exclusió arriben fins al 28,4% i al 29,4% respectivament. Des d'una perspectiva europea, totes les taxes estan per sobre de la mitjana de la Unió Europea dels 27 països (24,2%) i a la cua dels països que la integren. Als països nòrdics així com a la República Txeca i Holanda són els que, en termes relatius, tenen menys persones en risc de pobresa o exclusió social (amb taxes inferiors al 19%).⁵

⁵ Dades de l'European Union Statistics on Income and Living Conditions, 2011 (EU-SILC).

Les entitats de Barcelona en la lluita contra la pobresa. Any 2012

Tal com recull l'apartat anterior de la memòria "Pobresa i exclusió social", l'índex sintètic de pobresa o exclusió social (AROPE) considera que una persona està en risc de pobresa o exclusió quan la llar on viu es troba en situació de risc de pobresa, en situació de privació material severa o té una intensitat de treball molt baixa. Segons aquest índex, el percentatge de persones pobres o en risc d'exclusió social a la ciutat de Barcelona arriba al 27,7%. Gairebé tres de cada 10 persones de la ciutat menors de 64 anys són pobres o estan excloses socialment, mentre que si parlem de la població que ja ha fet 65 anys el percentatge decreix (21,6%).

D'altra banda, a la ciutat de Barcelona la taxa de pobresa és del 18,3%, mentre que a Catalunya arriba fins al 21,9%. Per la seva banda, la pobresa severa afecta el 5,1% de la població barcelonina i el 7,6% de la població de Catalunya.

D'uns anys ençà hem introduït a la Memòria socioeconòmica de Barcelona un apartat on recollim les línies d'actuació d'algunes entitats per posar en valor la important tasca que porten a terme en la lluita contra la pobresa i com, gràcies a l'acció de les entitats socials de la ciutat i del conjunt d'administracions, aquesta lluita contra la pobresa ha esdevingut un xic menys feixuga.

Banc dels Aliments de Barcelona

El Banc dels Aliments de Barcelona durant el 2012 va disposar de la col·laboració de 196 persones voluntàries que s'integren en diferents àrees de l'entitat, gairebé un 30% d'elles en l'àrea emmagatzematge i sortida d'aliments.

També cal destacar que la captació dels aliments prové principalment de la indústria alimentària, de MERCABARNA, del programa de retirada de fruites i hortalisses per concentrar-les en suc, del programa de recollida de minves dels supermercats, del programa de la Unió Europea, dels provinents de la indústria no alimentària, d'iniciatives solidàries, de fires i esdeveniments i de les escoles. La distribució dels aliments es va fer principalment a través de 233 entitats receptores, que van distribuir 1.053.000 quilos de fruites i verdures i 489.000 quilos de suc de préssec del programa SERMA, i del programa àpats, en el qual 98 entitats preparen els aliments per ser consumits i distribuïts a través de la xarxa de fred.

L'any 2012 es van gestionar 10.652.000 quilos que provenen bàsicament de dues fonts: el Banc dels Aliments i el Programa d'aliments de la Unió Europea. Aquest programa va patir una retallada del 23% l'any passat i la seva aportació es va situar en 3.640.000 quilos d'aliments, fet que va obligar a augmentar l'esforç de recaptació per part del Banc dels Aliments, que va assolir un creixement del 29,5% i es va situar en 7.012.000 quilos. Aquest important esforç de captació va suposar que, malgrat la retallada del programa europeu, es mantingués i fins i tot augmentés (gairebé un 5%) el nivell de captació i poguessin augmentar un 13,5% les persones beneficiàries fins a situar-se en 130.298.

Creu Roja

A Catalunya, l'any 2012, l'11,89% de les famílies han tingut tots els seus membres desocupats. Això ha fet que entitats com Creu Roja hagin centrat bona part dels recursos a atendre 268.974 persones en el marc de projectes contra la pobresa i l'exclusió social a Catalunya, 79.593 de les quals a Barcelona. D'altra banda, les persones beneficiàries de programes socials contra la crisi van ser 3.707, un 24,2% més que l'any anterior. Dins d'aquestes dades s'inclouen els projectes següents: 7.619 kits de suport social (aliments, neteja, higiene, bolquers...) repartits; amb relació als infants: 36 ajuts per a casals d'estiu, 268 ajuts per a calçat, 271 ajuts per a vestuari, 163 ajuts per a material escolar i 15 beques de menjador aprovades fins al 31 de desembre de 2012. També destinada als infants es va fer la Campanya "Tornada a l'escola Carrefour", a través de la qual 1.317 infants van ser beneficiaris del repartiment de material escolar provinent del recapte d'aquests supermercats de la ciutat de Barcelona. El material es va repartir en nou escoles públiques de la ciutat.

Mereix un esment especial el projecte aCRedita (ajuts econòmics de caràcter retornable sense interessos per un import màxim de 300 euros) que ha atorgat 124 ajuts per un import de 33.000 euros. Cal afegir-hi també la gestió de l'equipament municipal Integral Nou Barris, destinat a persones sense sostre, amb 561 usuaris diferents i la gestió de l'equipament municipal residencial d'Horta, també dirigit a persones sense sostre, amb 77 usuaris diferents en el servei 24 hores. Creu Roja de Barcelona també disposa d'un pis pont per a persones sense sostre que compleix la funció d'habitatge temporal i que durant l'any passat va tenir cinc usuaris diferents (tots homes). Durant el 2012, 11.927 persones van ser beneficiàries del Programa d'aliments de la Unió Europea.

Malgrat aquesta especial atenció al fenomen de la pobresa, Creu Roja continua mantenint els seus programes i projectes habituals a la ciutat: va fer 524 demandes de programes d'intervenció individual i grupal; va activar un cop el dispositiu d'emergència de l'operació fred amb 423 persones ateses; 3.749 persones van ser ateses en programes de promoció i atenció a la gent gran (projectes de transport adaptat, tallers de memòria, productes de suport i servei de localització per a persones amb malalties cognitives), 1.112 van ser usuàries del Programa d'immigrants, 1.895 dels programes de drogodependències i VIH/sida i 492 (261 homes i 231 dones) dels programes d'Ocupació.

Càritas

Càritas Diocesana de Barcelona, juntament amb les delegacions parroquials i les arxiprestals, va ajudar més de 260.000 persones, 59.583 d'elles Càritas Diocesana de Barcelona, un 82% de les quals ja havien estat ateses per Càritas amb anterioritat.

L'any passat Càritas va destinar prop de 23 milions d'euros a combatre la pobresa i va prestar 78.638 serveis. Aquesta institució ha volgut centrar la seva acció en quatre àmbits: l'habitatge, la infància, l'alimentació i l'ocupació.

Amb relació a l'ocupació, ha acompanyat 8.000 persones en processos d'inserció laboral a través de 359 accions consistents en formació ocupacional, pràctiques, orientació laboral i tècniques de cerca d'ocupació, entre altres.

En l'àmbit de l'habitatge ha multiplicat les ajudes a les famílies per pagar la seva llar amb un import de 2 milions d'euros. També ha ajudat 1.732 persones a pagar una habitació en una pensió o en un pis. Volem destacar el paper del servei de mediació d'habitatge que ha evitat que 315 famílies fossin desnonades.

Ja hem assenyalat amb anterioritat com la pobresa s'acarnissa en la infància. No ha de sorprendre, doncs, que el 36% de les persones ateses per Càritas siguin menors de 16 anys (20.000 persones). El 73% de les famílies en risc de ser desnonades tenen menors a càrrec.

L'any passat es van distribuir aliments a 158.000 persones a través dels punts de distribució de Càritas de Barcelona i de les parròquies i arxiprestats de la diòcesi. A més, vam atendre 131 persones sense sostre garantint-los l'alimentació als sis centres de Barcelona. També garantim àpats a 124 persones en set centres residencials.

5

Perspectives

La direcció i el coaching per valors, el camí de l'èxit en la gestió de la ciutat moderna

Simon L. Dolan, titular de la càtedra Future of Work d'ESADE Business School

Introducció

En un món global, en què la ciutadania demana un bon govern i un fort compromís públic en la generació de benestar col·lectiu, els governs locals són els nous protagonistes amb capacitat per fer política i dissenyar models de ciutat en funció de determinats valors i preferències de fons. El govern de proximitat es troba en una situació privilegiada per adaptar els seus serveis a les demandes, cada vegada més diversificades, dels ciutadans. Un bon govern local canalitza un nombre creixent de demandes polítiques i econòmiques, desenvolupa noves iniciatives per resoldre els problemes de la col·lectivitat i participa en múltiples escenaris, en els quals es prenen decisions que afecten la qualitat de vida dels ciutadans.

La gestió d'una ciutat es troba cada vegada més i més a prop de la gestió d'una entitat comercial, ja que ambdues institucions necessiten ser competitives. El principal element que defineix, avui dia, gran part de les estratègies polítiques que es fan a les nostres ciutats és la competitivitat. Evidentment, la competitivitat només és un dels objectius que ha de complir una ciutat, atès que tenen molts clients que cal satisfer (en anglès: multiple stakeholders). La competitivitat es troba en diferents escales i graus i depèn de la grandària de la ciutat, de la seva ubicació geoestratègica, de les activitats econòmiques predominants, etc. Si bé és cert que una de les característiques de la realitat urbana és la complexitat, un dels objectius principals de gran part de les polítiques urbanes que es porten a terme actualment és aconseguir un nivell competitiu més elevat que la resta, independentment de si parlem d'una ciutat comarcal o internacional. Això significaria, a grans trets i ajustat a cadascuna de les escales, fomentar la innovació i atreure sectors econòmics d'alt valor afegit, convertir-se en node de les diferents xarxes regionals o globals de comerç i comunicació, tant tangible com intangible, adquirir més poder de decisió públic i privat i, finalment, millorar la qualitat de vida. Aquest context competitiu ha estat el causant que moltes polítiques urbanes adoptessin estratègies pròpies del món empresarial i ha fet que, avui dia, per exemple, el màrqueting sigui una eina que s'utilitza complementàriament a moltes de les actuacions polítiques. Anys enrere era impensable veure anuncis de ciutats o de regions als mitjans de comunicació, però en canvi, actualment, moltes ciutats s'han convertit en veritables marques reconegudes a escala internacional.

Les ciutats només podran sobreviure i tenir un desenvolupament sostenible si tenen capacitat d'oferir serveis o produir béns atractius i competitius en el context internacional. Les ciutats i les regions necessiten descobrir les seves singularitats, els seus components d'excel·lència en el context en què es desenvolupen i definir un perfil intel·ligent de futur. Es tracta que cada ciutat pugui definir objectius específics per dotar-se de factors crítics capaços de generar avantatges competitius per a les persones, les empreses i els actors que tenen el seu camp d'activitat a la ciutat.

Diferents estudis coincideixen notablement en l'avaluació de la intensitat del procés d'urbanització que s'està produint a escala mundial. El 1950, aproximadament el 30% de la població es podia considerar urbana. L'any 2000, aquest percentatge era del 50% i, segons previsions solvents, l'any 2025 gairebé el 70% de la població mundial serà urbana. A més, els demògrafs prediuen que al voltant de l'any 2025 hi haurà més de 30 megaciutats que superaran els vuit milions d'habitants i més de 500 el milió. Un procés d'urbanització d'aquestes proporcions constitueix un repte infraestructural i ambiental sense precedents. Però, no és només un procés quantitatiu, les ciutats tenen un paper de lideratge creixent com a nodes que articulen i organitzen l'economia mundial. A més, el compromís de les ciutats en matèria de sostenibilitat és un aspecte essencial per a la continuïtat i la qualitat de vida al planeta.

Per aconseguir el benestar de la ciutadania, i davant la complexitat i el pragmatisme dels nous escenaris, necessitem una nova estratègia i filosofia de gestió, com també gestionar bé els canvis. Els empresaris necessiten tres eixos importants per aconseguir èxit: concepte clar dels seus papers, metodologia per implicar-se en el canvi amb èxit i eines clares que puguin ser utilitzades. En aquest article proposem un

model basat en els valors: la direcció per valors. Aquesta classe de direcció és una metodologia per ajudar al canvi individual i organitzacional (és el concepte de coaching per valors) i algunes eines per utilitzar en aquest procés. El model va ser desenvolupat, fa anys, per a les empreses privades, però cada vegada hi ha més i més empreses i administracions públiques que el troben de gran utilitat.

Els valors, considerats durant un cert temps “massa suaus” per gestionar eficaçment, són acceptats actualment com la base de la identitat d’una organització, comunitat o país. La gestió per valors s’està convertint en el controlador principal de la reenginyeria de la cultura competitiva i del benestar (Dolan et al., 2006, Dolan, 2010, 2012).

Actualment, amb la globalització creixent i els canvis complexos, caòtics i ràpids al món, els líders han de desenvolupar i plasmar una cultura organitzativa basada en valors compartits –valors fonamentals que emanen dels orígens de la humanitat, filtrats per l’experiència mil·lenària de la civilització humana–. El grau en què els líders estiguin disposats i siguin capaços d’assumir i aplicar d’aquests valors en les seves organitzacions és un reflex de la seva efectivitat en el lideratge. El model triaxial presentat en aquest article planteja una tasca ingent per a la direcció: es tracta d’elaborar, modelar i posar en pràctica tres grups de valors complementaris, però també, a vegades, en conflicte amb la cultura d’una organització. A més, sostenim l’adopció de la funció de coaching per part dels líders perquè la gestió i el coaching per valors siguin el millor camí a seguir per assegurar, en aquesta època de crisi fins i tot la viabilitat i supervivència de l’empresa.

L’aldea global canvia a un ritme accelerat. Qui podia preveure que la Xina seria la segona economia fa una dècada? Qui pensava fa cinc anys que la tablet substituiria l’ordinador portàtil com a comunicador d’elecció? Qui s’hauria imaginat, ahir, que la impressió en 3D canviaria la manera com concebem els objectes? Conseqüentment, gairebé totes les organitzacions, privades o públiques, es veuen obligades, cada vegada amb més freqüència, a plantejar-se preguntes sobre la seva identitat bàsica: quin és el nostre negoci? Quins són els nostres clients? Quins són i on són els nostres mercats? Tanmateix hi ha una altra sèrie de preguntes, a un nivell més profund i més personal, que es fan als membres de l’organització, des de l’operador de base de la part inferior de la piràmide organitzativa fins al més alt i més ben pagat de l’esglaió superior jeràrquic. Aquestes preguntes inclouen: qui sóc jo? Com encaixa el que faig amb la meva imatge? És per això que els líders estan cridats a abordar el complex, caòtic i ràpid entorn canviant en què ens trobem per mitjà de la gestió dels valors fonamentals que serveixen de base per a l’acció i donen significat des del punt de vista individual i organitzacional (Raich & Dolan, 2009; Dolan, 2012)

Els fonaments del model triaxial de valors

Garcia i Dolan (1997) i Dolan i col·legues més tard (Dolan et al., 2006; Dolan, 2012) proposen un marc per entendre la cultura de l’organització com una combinació de tres aspectes (eixos) del sistema de valors de l’organització: 1) valors economicopragnmàtics; 2) valors eticosocials i 3) valors de desenvolupament-emocionals.

Els valors economicopragnmàtics són necessaris per mantenir i aglutinar els diferents subsistemes de l’organització. Inclouen l’eficiència, els estàndards d’acompliment i la disciplina. Aquests valors guien, entre d’altres, activitats com la planificació, la garantia de qualitat i l’administració comptable. Els líders no els poden ignorar ja que són valors que asseguren la supervivència de l’organització en un entorn competitiu.

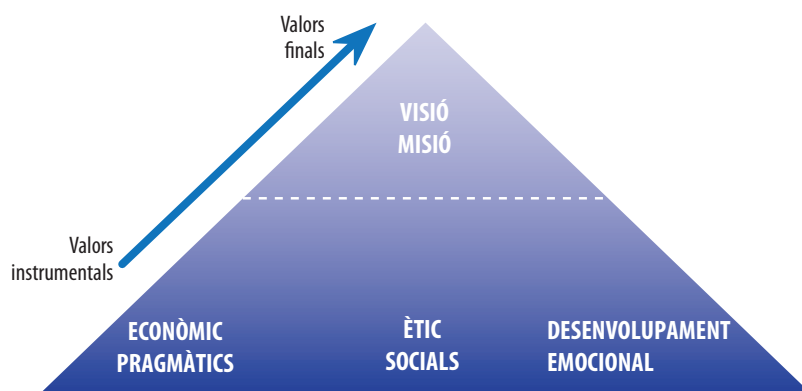
Els valors eticosocials emergeixen de creences i costums sobre com s’han de comportar les persones en públic i a la feina i mantenir les seves relacions professionals i de pertinença a una organització. Associem aquests costums a valors com l’honestedat, la integritat, el respecte i la lleialtat, per citar els més comuns. Aquests valors estan arrelats en conceptes contemporanis com els de “responsabilitat social corporativa”, “medi ambient sostenible” i “triple resultat final” (també conegut com “Persones, Planeta, Benefici”).

Els valors de desenvolupament emocional són essencials per crear l'impuls de l'acció. Són valors relacionats amb la motivació intrínseca: optimisme, passió, percepció de llibertat i felicitat són alguns dels exemples d'aquests valors. La seva manca pot amagar falta d'iniciativa i de compromís amb la innovació i l'organització.

Dolan i col·legues sostenen que la tasca d'un líder eficaç és construir una cultura que alineï aquests valors amb el "nucli empresarial" (valors clau de l'organització), en darrer terme amb l'anomenat "benestar corporatiu". El benestar corporatiu s'aconsegueix quan els valors fonamentals de l'organització són compartits i s'alineen amb la missió i visió de l'organització (figura 1).

Model triaxial de valors. Base o benestar corporatiu

Model triaxial de valors- El base o el benestar col·lectiu

El repte dels líders és mantenir mecanismes eficaços per monitorar els resultats alhora que estimulen el potencial de cada membre de l'organització. En teoria, gairebé tothom està d'acord amb aquesta proposició, posar-la en pràctica és una altra qüestió. Determinar quins valors i quines creences cal protegir i quines millorar, com i quan iniciar un canvi en el procés, fins on portar-lo a terme i, el més important, com liderar i dirigir-lo, suposa grans oportunitats i grans obstacles.

Per ajudar a alinear el model triaxial, Dolan i els seus col·legues van crear una eina per auditar la cultura organitzativa mitjançant un instrument d'avaluació de valors. La mesura en què cadascuna de les tres dimensions és present en el context de la feina reflecteix la cultura de valors d'una organització. La gestió per valors delimita, expandeix o adapta les tres dimensions per ajustar-les als objectius i les metes de l'organització (Dolan et al., 2006; Dolan & Richley, 2006; Dolan, 2012). La tasca d'un líder, d'un agent de canvi, és identificar els valors compartits i alinear-los amb la missió de l'organització.

Els temps de crisi poden ser de gran potencial per al canvi i el creixement. Sovint comencem per qüestionar les nostres accions, les prioritats i la forma com vivim i treballem. Els principals esdeveniments de la nostra vida (sovint dolorosos), com la pèrdua d'un ésser estimat, la ruptura de la família, una malaltia, la pèrdua de la feina o l'escassetat de béns materials, es poden considerar tant oportunitats com reptes. Aquests fets, referits de vegades com "la cara fosca de l'ànima", tendeixen a treure a la llum la necessitat de donar-los un significat i les idees que segueixen són clau per saber com en sortim, d'aquests fets (Fry i Altman, 2013, en premsa). Així mateix, els esdeveniments espirituals profunds com una experiència propera a la mort o un accident greu també poden tenir aquest poder transformador de qualitat.

Els líders visionaris que aspiren, transpiren i inspiren comprenen que per infondre significat a la feina necessiten mostrar als seus seguidors els camins cap a la felicitat. Martin Seligman (2008, 2011) pare de la psicologia positiva, proposa tres rutes cap a la felicitat: vida de plaer, vida de compromís i vida de significat.

La “vida plaent” és la que experimentem quan fem activitats divertides com ara comprar alguna cosa nova, jugar amb els nostres fills, compartir un bon àpat amb amics o anar de vacances. La “vida de compromís” tracta d’entendre i utilitzar les fortaleses en el dia a dia. La “bona vida” s’aconsegueix mitjançant el compromís ferm per desenvolupar qualsevol activitat que considerem un repte i gratificant, com ara una feina, l’esport o la vida familiar. Quan experimentem aquest compromís profund i una total absorció, estem en un estat de flux. Finalment, la “vida de significat” es desenvolupa quan fem servir les nostres fortaleses per a alguna cosa més gran que nosaltres mateixos. Una “vida de total significat” s’aconsegueix servint als altres, i pot incloure tenir cura de la família o d’altres persones, o activitats de voluntariat o una feina determinada. El director visionari pot ajudar els seus seguidors en totes aquestes rutes cap a la felicitat. Podem afirmar que la primera ruta (plaer) s’aconsegueix, normalment, fora de la feina i sabem com aconseguir-la; la segona (compromís) ha estat a l’agenda dels treballadors i dels directors durant els darrers 50 anys o més. En la tercera via (significat) és on els líders poden ser instrumentals generant oportunitats i donant un sentit global a la feina.

Tendim a oblidar que les persones són complexes, pensem que les seves actituds, hàbits, necessitats, creences i valors han d’estar alineats per permetre el bon i sostenible funcionament de l’organització. Atès que el valor de la concòrdia és considerat una habilitat tova no figura en el perfil de les escoles de negocis. Es tracta d’un error. La comprensió dels valors, l’entrenament per a i per valors i la reenginyeria d’aquests valors s’ha d’ensenyar i ha d’esdevenir una eina essencial per a les empreses i els seus líders (Dolan, 2012).

Els valors representen el nucli d’una organització, l’ADN de la seva cultura. Tots els significats i comportaments giren al seu voltant. Si una organització utilitza les persones només com a extensions de les màquines i de les tecnologies no pot esperar que els empleats innovin i esdevinguin ciutadans exemplars. En un altre extrem, no hem d’assumir que les empreses només desenvoluparan cultures de diversió, això és una fantasia que cap organització pot pagar, encara que la unió de feina i joc és totalment possible i desitjable. No obstant això, es pot dissenyar una cultura de l’organització en què cos i esperit s’integren i quan s’aconsegueix significa que l’alineació de la visió i de la missió és possible. El coaching per valors és la metodologia que promou la gestió per valors mitjançant processos de generació d’un diàleg ampli que condueixi a l’alineació dels valors en l’organització (Dolan, 2012; Dolan & Raich, 2013, en premsa).

Sostenim que els líders contemporanis han de desenvolupar la capacitat d’adoptar i posar en pràctica els tres conjunts del model de valors triaxial: econòmic-pragmàtic, eticosocial i del desenvolupament emocional. Qualifiquem aquesta mena de líders com a “universals” atès que prenen com a referència i practiquen pilars bàsics, com les creences universals i les tradicions espirituals que, potser sorprenentment, tots tenim molt més en comú del que pot semblar.

Els líders que practiquin aquesta classe de lideratge augmentaran el benestar de l’organització. És clar que prioritzem el nivell de benestar de l’organització per sobre del nivell de productivitat. El model de benestar de l’organització proporciona una bona perspectiva per entendre com interactuen i influeixen els diversos individus i els factors organitzatius en els empleats en particular i en els resultats de l’organització. Els tres valors del model triaxial, econòmic, ètic i emocional, poden ser útils per realçar el funcionament (i els beneficis) de l’empresa sempre que no deteriorin la qualitat de vida i el significat de la feina.

Potser pot sorprendre la menció en aquest context de Pep Guardiola, exentrenador del FC Barcelona i flamant responsable del prestigiós equip alemany Bayern de Munic. Però no hauria de ser. Podem considerar el llorejat tècnic (més enllà de legítimes rivalitats esportives) com un excel·lent exemple d’alineament de valors a favor de l’èxit. En la seva persona conflueixen les tres dimensions esmentades d’inspiració (14 títols en quatre anys), transpiració (entrega absoluta a la feina fins a “buidar-se”) i inspiració (deixa un admirable llegat d’estil propi que conjuga ètica amb estètica). L’extraordinària visibilitat de què gaudeix el futbol com a esport (i espectacle) de masses ens ha permès presenciar la forja d’un equip campió d’alta competició. Una forja basada en passió i disciplina: el desig, contínuament viu, de guanyar conjugat amb l’acceptació de la cultura de l’esforç, a més d’un elevat talent tècnic dels actors esportius.

No es pot entendre l'extraordinari lustre victoriós de Pep Guardiola (el primer any al capdavant del Barcelona B i els quatre següents com a precoç entrenador del primer equip) sense assenyalar aquesta voluntat de grandesa i la feina ultraexigent amb què va impregnar l'organització. Només així es pot explicar tanta motivació entre els jugadors i la voluntat de persistir davant els avatars de la competició. En suma, una espectacular demostració de valors en joc i de la importància d'un lideratge basat en conviccions profundes per arrossegar un col·lectiu de professionals a l'excel·lència, la més dolça i somiada de les destinacions.

En la mesura que el lideratge de Guardiola apel·la a la set de grandesa dels seus jugadors, a ser protagonistes d'una llegenda esportiva, albirem en ell un pòsit d'intel·ligència espiritual, de voluntat de transcendir, alhora que d'aspiració a la bellesa. És a dir, aspiració a plasmar en obra d'art el talent col·lectiu.

És impossible aconseguir tot això sense amor per l'ofici i afecte pels qui l'exerceixen posant l'ànima en la missió. Tot un missatge per a les organitzacions: només seran altament efectives en la mesura que siguin altament afectives. Per tant, han de posar les persones al centre de tot. És a dir, l'ideari humanista portat al terreny de joc.

En conclusió, en aquest article proposo la tesi que gestionar bé una ciutat és com ara gestionar bé una empresa gran i complexa. Recordem les paraules de Wallace Sayre que, després de realitzar nombrosos estudis sobre les diferències entre organitzacions públiques i privades, conclouia: "Les organitzacions públiques i privades són fonamentalment diferents en tots aquells aspectes que no són importants" (vegeu Graham, 1992). És cert que tant la competitivitat, com la sostenibilitat i la creativitat són elements importants que formen part de l'agenda de la visió d'una ciutat. El model triaxial basat en configuracions compartides dels valors pot servir als líders urbans com a eina per marcar el camí de l'èxit.

Bibliografia

- Dolan S.L., (2008). *Stress, Self-esteem, Health and Work*. Palgrave Macmillan.
- Dolan S.L., (2010). Managing and coaching by values: A new strategic tool for effective executives attempting to achieve excellence in a dynamic and chaotic business environment. *Effective Executive*, 13(9): 14-20.
- Dolan S.L. (2012) *Coaching por valores*. LID Editorial. Madrid.
- Dolan S.L., Garcia S. and Richley B. (2006) *Managing by Values: A Corporate Guide to Living, Being Alive and Making a Living in the XXI Century*. Palgrave MacMillan.
- Dolan S.L. and Raich M. (2013) Coaching by values, entrepreneurship and care: A framework for reengineering an innovative and sustainable culture. *Kindai Management Review*, 1(1): 80-89
- Dolan S.L. and Richley B., (2006). Management by values (MBV): A new philosophy for a new economic order, in Coats P (ed.) *Handbook of Business Strategy*: 235-238.
- Dolan, S., Richley, B.A., Garcia, S., and Lingham, T. (2008). Management by values (MBV): Culture redesign for managing organizational complexity in a global economy. *European Business Forum*, Spring.
- Fry, L. & Altman, Y. (2013, in press). *Maximizing the Triple Bottom Line through Spiritual Leadership: The CEL Story*. Charlotte, NC: Information Age Publishing.
- García S., Dolan S.L., (1997) *La Dirección por valores*. McGraw-Hill, Madrid.
- Graham T. Allison, (1992) **Public and Private Management: Are They Fundamentally Alike in All Unimportant Respects?** en Richard J. Stillman, III, ed., *Public Administration: Concepts and Cases*, Fifth Edition (Boston: Houghton Mifflin Company, 1992), chapter 10, pp. 282-288.
- Raich, M. Dolan S.L. (2009). *Mas Allà: empresa y sociedad en un mundo en transformación*. Profit editorial. Barcelona..
- Seligman, M. (2008). *Positive health. Applied Psychology: An International Review*, 57, 3-18.
- Seligman, M. (2011). *Flourish: A New Visionary Understanding of Happiness and Well-Being*. New-York: Free Press.

Treball amb dignitat

Consuelo Chacartegui, professora titular de Dret del Treball i de la Seguretat Social Universitat Pompeu Fabra

En el moment actual de dura crisi econòmica, social i de valors que estem vivint, estem obligats a replan-tejar-nos la virtualitat dels drets humans socials com una sortida cap a una societat més justa, equitativa i respectuosa amb els valors humans. Les polítiques d'austeritat han demostrat que són velles receptes totalment ineficients, que no aconseguen rebaixar els índexs d'atur ni de pobresa i que només incremen-ten les desigualtats socials d'una manera alarmant.

Treball digne és treball eficient des de tots els punts de vista. És aquí on el valor suprem de la dignitat té un paper fonamental en el desenvolupament dels pobles i de les seves economies. Segons l'article 4.1 del nostre Estatut d'Autonomia, "els poders públics de Catalunya han de promoure el ple exercici de les llibertats i els drets individuals i col·lectius que reconeixen aquest Estatut, la Constitució, la Unió Euro-pea, la Declaració Universal dels Drets Humans, el Conveni Europeu per a la Protecció dels Drets Humans i les Llibertats Fonamentals, el Pacte Internacional de Drets Civils i Polítics, el Pacte Internacional de Drets Econòmics, Socials i Culturals i els altres tractats i convenis internacionals que reconeixen i garanteixen els drets i les llibertats fonamentals".

Amb l'objectiu d'assolir un nivell d'evolució dels drets socials que sigui respectuós amb el dret –i va-lor suprem– de la dignitat, s'hauria d'implementar amb rigor el concepte de *treball decent* que va dissenyar l'Organització Internacional del Treball (OIT). Efectivament, el concepte de treball decent va ser definit pel llavors director general de l'OIT, Juan Somavía, l'any 1999, com la promoció d'oportunitats per a les dones i els homes a fi que puguin obtenir un treball productiu en condicions de llibertat, igualtat, seguretat i digni-tat humana. Per a l'OIT, el treball decent és un concepte que serveix per proporcionar un marc general per al desenvolupament econòmic i social de la ciutadania.

El treball decent és l'eix on convergeixen els quatre objectius estratègics bàsics: els drets fonamentals en el treball, el dret a l'ocupació, a la protecció social i el diàleg social. Amb relació als drets fonamentals en el treball, el principi d'igualtat es configura com uns dels pilars de tot el sistema. Actualment no podem concebre el treball en condicions de dignitat sense anar cap a la igualtat real i efectiva dels ciutadans i ciu-tadanes. En aquest sentit, recordem que l'article 9.2 de la Constitució espanyola estableix que correspon als poders públics el deure de promoure les condicions per tal que la llibertat i la igualtat de l'individu i dels grups en els quals s'integra siguin reals i efectives, eliminar els obstacles que n'impedeixin o en dificultin la plenitud i facilitar la participació de tots els ciutadans en la vida política, econòmica, cultural i social.

L'assoliment de la igualtat real i efectiva contribueix a una societat més justa i a més té un efecte molt positiu en l'eficiència econòmica de les empreses. Les polítiques dirigides a reduir la disparitat de gènere poden millorar significativament el creixement econòmic i, al mateix temps, els nivells de vida de les per-sones. Els treballs de la doctrina nord-americana (Gillian Lester) sobre els aspectes de coresponsabilitat en la vida familiar i laboral així ho corroboren. D'altra banda, en els casos on s'incrementen les infraestructures d'atenció a les persones dependents, el paper de la dona s'ha enfortit i aquestes millores també han ajudat a crear un entorn econòmic més favorable on es poden desenvolupar millor la productivitat i l'activitat empresarial. En aquest sentit, la realitat comparada ens mostra exemples del que acabem de dir, com el cas dels països nòrdics, on la inversió pública en serveis d'atenció a la dependència implicaria destinar un 1,8-1,9% del PIB (Gosta Esping-Andersen).

Fent una mica de repàs en aquest sentit al nostre àmbit català, constatem que hi ha abundants mencions al principi d'igualtat i no-discriminació a l'Estatut d'Autonomia de Catalunya. Dins de l'exercici ple de les llibertats, es reconeix la promoció, per part dels poders públics, de la igualtat de totes les persones amb independència de l'origen, la nacionalitat, el sexe, la raça, la religió, la condició social o l'orientació sexual, i també han de promoure l'eradicació del racisme, de l'antisemitisme, de la xenofòbia, de l'homofòbia i de

qualsevol altra expressió que atempti contra la igualtat i la dignitat de les persones (article 40.8 de l'Estatut d'Autonomia). Aquestes previsions entronquen directament amb la Directiva 2000/43/CE, relativa a l'aplicació del principi d'igualtat de tracte de les persones independentment del seu origen racial o ètnic, i la Directiva 2000/78/CE, relativa a l'establiment d'un marc general per a la igualtat de tracte en el treball i l'ocupació, així com la Carta Comunitària dels Drets Socials Fonamentals dels Treballadors. La premissa de partida d'aquesta regulació és que el consens social i el principi d'igualtat contribueixen a reforçar la competitivitat de les empreses i de tota l'economia, així com a la creació d'ocupació i d'una societat més justa.

Segons l'article 19 de l'Estatut d'Autonomia (drets de les dones) "totes les dones tenen dret al lliure desenvolupament de llur personalitat i capacitat personal, i a viure amb dignitat, seguretat i autonomia, lliures d'explotació, maltractaments i de tota mena de discriminació". En el mateix precepte es preveu el dret de les dones "a participar en condicions d'igualtat d'oportunitats amb els homes en tots els àmbits públics i privats". L'apartat 2 de l'article 41 assenyala que "els poders públics han de garantir la transversalitat en la incorporació de la perspectiva de gènere i de les dones en totes les polítiques públiques per aconseguir la igualtat real i efectiva i la paritat entre dones i homes". Per tant, els poders públics disposen de les bases necessàries per fer que el principi d'igualtat sigui real i efectiu, però cal implementar-lo de manera eficaç.

No obstant això, quina és la realitat, malgrat la regulació? Doncs que les dones encara estan lluny de les condicions d'igualtat real i efectiva proclamades en la Constitució i l'Estatut d'Autonomia. Així, l'Institut d'Estadística de Catalunya assenyala, respecte a la composició de la població en risc de pobresa (2011), que el percentatge de les dones és del 53,9% del total, mentre que el dels homes és del 46,1% del total. Si veiem la taxa d'atur al quart trimestre de 2012, el resultat és igualment descoratjador, atès que la taxa d'atur és de 24,59% per als homes i de 23,22% en el cas de les dones. El treball en condicions d'igualtat i dignitat és una premissa fonamental per reduir els elevats nivells de pobresa i atur, que en l'àmbit de Catalunya hem vist que perjudiquen de manera molt més acusada les dones que els homes.

Un altre eix on es desenvolupa el treball decent és amb relació a l'ocupació. Però, què fer en un país on l'índex de desocupació supera el 26%? Com trobar formes d'ocupació que siguin efectives? Doncs bé, les empreses d'economia social –cooperatives i societats laborals– poden produir béns i serveis en condicions econòmiques més que acceptables, però a més tenen la virtualitat d'intensificar la solidaritat entre les persones treballadores i reduir les desigualtats socials.

El 2012 va ser l'Any Internacional de les Cooperatives i, en el context actual de crisi econòmica, l'OIT constata un augment en l'establiment de cooperatives. En particular, les cooperatives d'estalvi i crèdit han contribuït a la creació d'ocupació a tot el món, segons ha posat de manifest recentment Simel Esim, directora de la branca de cooperativisme i economia social de l'OIT. Segons Esim, la facturació de les 300 cooperatives més grans del món és superior a 1,6 billons de dòlars, més que el PIB del Canadà. A l'Argentina, per exemple, l'any 2005 el 50% de l'electricitat rural va ser subministrada per cooperatives. A Colòmbia, una cooperativa de salut (Salutcoop) ofereix serveis d'assistència mèdica al 15,5% de la població. Al Japó, 9,1 milions d'agricultors familiars són membres de cooperatives que proporcionen 257.000 ocupacions. A l'Índia, les necessitats del 67% de les llars rurals són ateses per cooperatives. A Suïssa, el principal minorista i ocupador del sector privat és una cooperativa. A França, en un moment en què, l'any 2011, el tancament d'empreses va augmentar, el sector de les cooperatives va experimentar l'efecte contrari, amb un manteniment de l'ocupació molt significatiu. A Itàlia, més de dues tercers parts de les cooperatives mantenen el mateix nivell d'ocupació, mentre que el 18% van experimentar un creixement de llocs de treball.

Es dona la circumstància que les empreses cooperatives, en tots els sectors i regions, estan demostrant ser relativament més resistents a les variacions dels mercats que altres classes d'empreses. A més, l'enfortiment de les empreses d'economia social i la prestació dels seus serveis a la comunitat poden ser elements importants de les estratègies de desenvolupament econòmic local com ho han estat al País Basc, i, a més, ajuden a promoure valors com la igualtat efectiva, la solidaritat i el bé comú. Efectivament, la crisi ha augmentat la

creació de cooperatives al País Basc: només es necessiten tres socis i un capital de 3.000 euros per formar una cooperativa i gaudeixen d'importants avantatges fiscals i socials. D'altra banda, segons l'*Informe Anual de les Cooperatives Basques* (2012), la participació de les dones en les cooperatives basques va créixer els últims anys fins a arribar gairebé a la paritat (46,3%). El 2009, any de la gran contracció econòmica, les cooperatives basques van resistir bé l'embat de la crisi econòmica, amb un increment de les exportacions cap a l'Àsia i els Estats Units.

D'altra banda, també és hora d'afrontar de manera definitiva un canvi de model productiu que pugui anar més enllà i superar definitivament la bombolla immobiliària que ens va enfonsar en una crisi encara més virulenta que en altres països del nostre entorn europeu. Una de les propostes més innovadores se centra en el que es coneix com *green jobs* i es focalitza en l'àmbit de l'economia sostenible, les energies renovables, les noves tecnologies, el sector agrícola i l'alimentació, el transport, la manufactura i, en general, els sectors productius més respectuosos amb el medi ambient. Segons l'*Informe sobre Green Jobs* de 2008 de l'OIT, l'economia ja no pot externalitzar els costos laborals i socials d'una actuació irresponsable de les empreses que pugui degradar encara més l'ecosistema.

D'altra banda, la creació de *green jobs* és una bona ocasió per aprofundir en el concepte de treball decent –com a treball en condicions de dignitat– i, d'aquesta manera, en una perspectiva de benestar real per a les persones treballadores, fonamental per a la cohesió social i l'estabilitat econòmica. Per tant, estem davant d'un doble desafiament: en l'àmbit de l'ocupació i en l'àmbit de la sostenibilitat mediambiental. L'Administració local té un paper molt important en la incentivació d'aquestes formes de producció que permetrien obrir nous sectors emergents d'ocupació. L'assessorament amb relació a aquests nous sectors ecològicament sostenibles i l'ajuda destinada a la disminució de les càrregues burocràtiques i administratives per a la creació d'empreses poden ser dos bons exemples del rol de les administracions en aquest sentit.

En conclusió, no tot s'esgota en les polítiques d'austeritat. Altres formes diferents dels models de producció clàssics –que ens han portat a aquesta crisi– s'obren davant nostre de manera esperançadora, eficients des de la perspectiva de la producció i redistributives des de l'àmbit social. Tenim a les nostres mans la possibilitat de poder agafar a temps el tren que pugui situar-nos en el camí que altres han seguit amb èxit.

És una qüestió de valors

Jordi Joly i Lena, Gerent d'Economia, Empresa i Ocupació, Ajuntament de Barcelona

Necessitem professionalitat, transparència i valors per poder fer front als extraordinaris reptes en els quals ens trobem immersos actualment. Les circumstàncies ens estan abocant a una situació insòlita i de cop, massa de cop, ens adonem que hem de canviar-ho gairebé tot i que aquesta és una tasca pràcticament inabastable. L'obsessió pel curt termini ens ha portat on som i amb la mateixa orientació no serem capaços de sortir-ne. Hem d'aprendre a ser coherents i racionals, treballadors incansables orientats al mitjà i llarg termini; necessitem sortir de la immediatesa efímera i demostrar a la ciutadania que pot comptar amb unes institucions capacitades, modernes i competitives al servei del que realment reclama la societat actual i preparant de forma permanent les bases d'un futur sostenible i millor.

Contra la por a les incerteses actuals, ens cal capacitat de decisió, decisions valentes que sovint no estan exemptes de riscos. I, precisament per això, aquestes han d'anar acompanyades de màxima professionalitat, transparència i valors. Hem d'anar construint una cultura política que imprimeixi efectivament la seva raó de ser, marcant el caràcter ideològic que li correspon en el marc d'una democràcia representativa madura, però a la vegada una política professionalment respectada, que faciliti, entengui i promogui la seva millor eina per convertir les seves idees en realitat. I aquesta eina al servei de la política i de la ciutadania és una Administració pública altament eficaç, eficient i competitiva. Es pot resumir en un pacte entre la política i la gestió per tal de fer possibles unes institucions fortes i potents que garanteixin un entorn efectivament pròsper i facilitador d'oportunitats, consolidador dels fonaments del creixement econòmic i, per tant, de la creació d'ocupació.

Reivindicar i posar en valor la funció pública es converteix doncs en un fonament imprescindible, ara més que mai, perquè no ens podem permetre unes organitzacions públiques dèbils. És per això que cal reconèixer-les i motivar-les, que cal promoure-hi una alta dosi de professionalitat al servei de la societat i del país, tot plegat establint un sistema que permeti a les persones i als professionals el pas del sector públic al privat sense barreres de cap mena, igual que ha de passar en la política, les organitzacions han de ser igualment competitives en un sector com en l'altre.

La millor de les promocions econòmiques que pot fer una institució pública és l'aposta per la professionalització de la seva Administració i les seves organitzacions. La millor garantia que pot tenir una empresa privada en un entorn competitiu és disposar d'un es organitzacions públiques que parlin el mateix idioma i això no vol dir pas que hagin de restar sotmeses a la iniciativa privada, sinó ben al contrari, al seu servei, des de la competència i no des de la submissió o el clientelisme. D'aquesta manera es poden desenvolupar entorns transparents i dinàmics, entorns de confiança, marcs d'activitat autènticament imparcials i efectius. Aquests són els autèntics partenariats públic-privats al servei de la societat.

A tot això hi hem de sumar, amb caràcter transversal, la transparència com a garantia d'un dret fonamental del ciutadà, com a eina útil per a la rendició de comptes i la capacitat professional de les organitzacions públiques i la responsabilitat política; la transparència com la millor de les vacunes per garantir entorns de confiança tan necessaris per al creixement econòmic, com a gran barrera per a aquells que formen part de cultures pròpies de la política d'altres èpoques fonamentades en l'opacitat i el control interessat de la informació. La democratització de la informació és una autèntica realitat que no es pot defugir.

Finalment, els valors, valors que han de ser la base de qualsevol projecte, valors vinculats a l'esforç, a la superació, al servei, a la constància, al rigor, a l'honestat i a creure de veritat que només predicant amb l'exemple podrem construir polítiques públiques i projectes que realment garanteixin el llarg termini i els escenaris de competitivitat propis d'aquelles societats que volen ser comptades com a socialment avançades.

Professionalitat, transparència i valors per lluitar contra la por i la incertesa, per construir estats autènticament guanyadors i unes institucions de les quals ens puguem sentir autènticament orgullosos.

Dedicar esforços a canviar els models de gestió i la manera d'entendre la política en un entorn com l'actual s'ha convertit en una autèntica necessitat. Cal plantejar canvis perquè el món i la societat en conjunt ja no són els mateixos. Estem immersos en un nou paradigma en tots els sectors i en totes les activitats, però malauradament de moment encara no es planteja de forma seriosa i estricta que la política i el sector públic també estan sotmesos als mateixos canvis i al mateix entorn i que, per tant, queden afectats en la mateixa mesura per la necessitat de transformació si és que volem que puguin donar resposta als entorns actuals.

Estem vivint uns moments de provisionalitat on cal saber reaccionar; ens correspon a nosaltres establir noves bases que conformin l'estabilitat i els creixements adequats per al benestar i el progrés d'una nova era. Cal afrontar el repte de forma positiva; estem davant una situació històrica, el món en conjunt està immers en aquest procés. La nostra democràcia i els valors de la societat occidental han recorregut un camí extraordinari els últims dos segles, és el moment de fer un pas endavant de cara a impulsar-ne l'executivitat en uns entorns globals com els actuals.

La política i les organitzacions públiques, en conclusió, han de ser competitives, flexibles i àgils per ser realment útils a la societat que representen, una representació forta, capacitada i madura sabrà afrontar aquests reptes de forma adequada.

Des de la política s'ha d'entendre que l'Administració, les organitzacions públiques en conjunt, aquelles que gestionen el diner públic, són l'eina o empresa de què disposem per convertir les idees en realitat, tot això amb una única finalitat, el servei i el benefici públic. Parlant del sector públic i de la seva executivitat, parlem de l'empresa col·lectiva més important d'una economia, de la que gestiona més d'un 50% del PIB. Una despesa gestionada per organitzacions públiques i que forma part dels pressupostos que s'alimenten dels recursos econòmics aportats per tots els seus ciutadans i el conjunt de l'activitat. Això demana organitzacions competitives que possibilitin marcs de creixement reals i efectius, marcs de llibertat individual potents, eficaços i eficients; això no és tecnocràcia, això és realisme, és en definitiva allò que la societat exigeix per dret, es tracta de política en majúscules, la que ha de correspondre al segle XXI.

La gestió pública i la implicació de la política que vivim a l'Ajuntament de Barcelona a través d'un procés de fort canvi cultural i no exempt de dures dificultats es basa en un model que persegueix un pacte entre la política i la gestió, un acostament de la política a la seva "empresa", a l'organització pública, un acostament a la gestió des d'una posició eminentment política, un acostament a la realitat del dia a dia, d'allò que és possible sota el compliment estricte de la sostenibilitat econòmica, del que és realment estratègic per a la competitivitat i el futur d'un territori, ciutat o entorn concret, evitant tant com sigui possible qualsevol mena de tacticisme partidista improductiu i, per descomptat, frenant en sec la despesa descontrolada que fins avui ha caracteritzat el comportament de les nostres administracions i que malauradament ens ha portat a situacions realment crítiques com les actuals, on el finançament del dèficit es posa en dubte per la manca de credibilitat i confiança per part dels mercats.

El model Barcelona entén que cal vincular l'estratègia i les decisions polítiques amb els recursos financers; no és possible desenvolupar una estratègia executiva sense tenir en compte el marc pressupostari i veure per endavant el compte de resultats d'acord amb el Sistema Europeu de Comptes. Tot plegat respon a la implantació de l'Oficina de Management i Pressupost Executiu al servei d'una Gerència Municipal forta amb un model propi del Segle XXI.

El model que segueix Barcelona incorpora un sistema de pressupostació executiva que es desenvolupa en paral·lel al pressupost tradicional, l'un és complement de l'altre, l'un és executiu, per a la gestió del dia a dia, per als directius públics i per al seguiment econòmic alhora que es desenvolupen i es porten a terme totes les polítiques públiques, l'altre, el tradicional o clàssic, està concebut sota la lògica del control *ex-post*.

Un directiu públic que no vulgui portar el seu compte de resultats no compleix amb els requisits mínims que han de ser exigits a qualsevol directiu en qualsevol organització. Aquesta desvinculació de la respon-

sabilitat financera dels directius públics ha estat una pràctica habitual en la nostra cultura administrativa, on la justificació d'allò que porta la qualificació de "públic" ha donat fins fa ben poc una llicència màgica per desvincular-se per complet dels recursos econòmics.

Si a aquesta mala cultura de la gestió pública clàssica li sumem la pressió política que històricament ha impulsat despesa extrapressupostària per la seva baixa implicació amb la gestió econòmica i amb l'esforç que suposa adaptar els recursos disponibles a la necessitat de despesa, amb l'esforç que suposa pensar i tenir en compte els processos i les dinàmiques d'execució pròpies de qualsevol empresa o organització, ja hem localitzat les causes principals que han portat els comptes públics i el conjunt de l'economia del país al col·lapse.

La ciutat de Barcelona, tot i els efectes d'una crisi demolidora, està demostrant que sota aquests conceptes i valors és capaç de mantenir unes finances fortes i sanejades que li han permès prendre una decisió política de primer nivell: fixar com a objectiu el pagament a 30 dies a tots els proveïdors per facilitar la liquiditat del món empresarial. Garantir la liquiditat del circulat a l'empresa privada que treballa per a l'Administració pública és una mesura pública i social de primer ordre que possibilita l'estabilitat econòmica i laboral dels treballadors implicats. Això és política de foment de l'ocupació directa al sistema.

Les dues principals mesures per garantir el contagi financer a l'Ajuntament de Barcelona i que aquest en definitiva es converteixi en autèntic motor de país i recuperació econòmica, han estat:

1) *Orientació financera i pressupostària al Sistema Europeu de Comptes. Incorporació de la lògica de compte de resultats.*

2) *Pagament a tots els proveïdors a un màxim de 30 dies, la qual cosa es converteix en el principal indicador d'una gestió financera professional, un pressupost rigorós i una situació que possibilita el compliment de les principals polítiques socials. També és la base per crear un entorn de confiança, condició indiscutible per a la recuperació econòmica, la creació d'iniciatives empresarials innovadores i, en definitiva, font de llocs de treball.*

El pagament a 30 dies és la gran prova de foc. La caixa, al final, és l'única que no enganya. El paper (els pressupostos) ho ha aguantat tot fins que ha impactat la crisi que ens ha destapat totes les vergonyes. No en tinc cap dubte: és impossible complir amb la llei de pagament a 30 dies si no es compleixen tots els principis d'estabilitat pressupostària i el sistema europeu de comptes, si no es corregeix el costum d'encarregar obres o serveis sense disposar dels recursos econòmics per fer-hi front, de fer encàrrecs i compromisos de despesa sense la consignació pressupostària corresponent, si no es corregeix el costum de traslladar el que no ens entra al pressupost d'aquest any cap al pressupost de l'any vinent i "ja ho arreglarem". Si aquesta, per desgràcia, és la manera que tenim d'entendre un procés tan delicat com el de la consolidació fiscal, tenim un problema molt seriós. No podem parlar de cap reforma de l'Administració, no podem parlar de cap classe de transformació, no podem parlar de *management*, de bona gestió, ni d'eficàcia ni d'eficiència, si no desterrem d'una vegada per totes aquest conjunt de pràctiques que malauradament han format part de la nostra cultura política, que no haurien d'haver existit mai en un país que pretén estar entre els més avançats.

El recorregut és dur, la política no ha volgut afrontar assumptes com aquests perquè ha considerat que no aporten resultats polítics a curt termini. Fins ara, la política clàssica ha cregut, de forma equivocada, que tot això no interessava el ciutadà. Un gran error perquè precisament la ciutadania i la societat en conjunt, amb tots els seus actors, ja estan esgotats davant la manca de rigor, la manca de preparació, d'autoexigència i molt sovint d'ètica d'aquells que estan en política i, en general, en el sector públic, d'aquells que tenen les responsabilitats més rellevants i clau en un país, territori o ciutat.

Arribar a tenir un pressupost públic net, actualitzat, real i preparat per fer front als canvis que la conjuntura del dia a dia exigeixi a través de processos interns polítics i tècnics àgils i eficaços, pagar tots els proveïdors de forma ràpida i fluida, disposar d'escenaris de riscos i contingències, tenir una organització

pública professional, competitiva i motivada, aquest ha de ser l'objectiu, és una qüestió de valors. Dificil? De ben segur que ho tenen fàcil les empreses i totes les persones que treballen al sector privat? Ho tenen fàcil les empreses per competir en escenaris cada dia més exigents? Ho té fàcil la tecnologia per superar-se de forma constant i a preus de mercat? Aquesta ha de ser doncs la nostra tasca en el sector públic i ho hem de fer amb èxit, perquè del nostre èxit en depenen la resta d'actors. La política i la gestió pública impacten directament sobre les possibilitats de desenvolupament i creixement d'una economia.

Si s'assoleix l'objectiu no deixaran d'existir els problemes ni les restriccions, per descomptat, però la fortalesa de les nostres institucions i la seva capacitat operativa envers la societat no tindran res a veure.

Malauradament, com a país hem fet tard davant un escenari de crisi tan dur, per la qual cosa cal reaccionar i sacsejar tot el sistema, cal superar les reformes per passar directament a les transformacions. Els processos de consolidació fiscal, quan s'arriba tard, es converteixen en un autèntic drama, senzillament perquè ja no hi ha temps per posar en funcionament aquelles mesures "que haurien de ser". Cal prendre les decisions "que podem", aquelles que tenen un impacte immediat en el retall de la despesa pública deixant de banda criteris racionals i organitzatius correctes que són els que haurien de prevaldre. En paral·lel, però, a les decisions urgents i d'escenificació davant els mercats caldria prendre una altra bateria de mesures més conjunturals, més pensades de cara al llarg termini per garantir compromís, estabilitat, credibilitat i confiança real.

En definitiva, en aquests moments haurem de suportar les conseqüències de no haver entès que la consolidació fiscal no és com uns deures que de forma cíclica i puntual han de ser atesos. Els processos de consolidació fiscal existeixen per ser tinguts en compte sempre i molt especialment durant els moments àlgids de l'economia, precisament quan més flueixen els ingressos.

A disgust hem d'acceptar doncs les mesures d'impacte ràpid, però a la vegada hem d'exigir canvis culturals i polítics perquè això no ens torni a passar. Si com a mitjana general, el 94% de la despesa pública és despesa consolidada no discrecional, és a dir, despesa pública invariable a curt termini (12 mesos), cal posar en marxa mecanismes que ataquin aquesta quantitat i la corregeixin a través de la productivitat i l'eficiència, a través de l'optimització dels processos i del replantejament dels serveis prestats. Gran part d'aquest volum és resultat d'uns processos ineficients... i és que no hi ha eficiència possible on no existeix funció directiva competitiva i capacitats professionals i polítiques.

És l'hora de ser realistes i autoexigents, és l'hora de la reacció, és l'hora dels valors en el treball. Tenim tot allò que cal i de ben segur que amb el rumb correcte no només ens en sortirem sinó que construirem un país motivat, orgullós i capaç d'afrontar grans reptes de futur.

Començar des del principi

Joaquim Gay de Montellà, President de Foment del Treball

Més enllà del marc normatiu de les relacions laborals que regulen i defineixen els drets i deures en el món del treball, allò que és fonamental, allò que de veritat aconseguim que una organització sigui eficient, productiva, creativa, innovadora... és l'actitud de les persones, els empresaris i els treballadors envers el treball. De tan òbvia com és aquesta afirmació podem caure en l'error d'oblidar-la i no donar-li la transcendència real que té.

2013 serà el sisè any consecutiu d'una profunda crisi econòmica i institucional a Europa i els Estats Units, amb milers d'empreses destruïdes i llocs de treball que han desaparegut. La creació d'ocupació no està prevista a curt termini i és molt probable que la conflictivitat laboral continuï creixent al nostre país. La Reforma Laboral que va aprovar el Govern de l'Estat el febrer de 2012 –i el previ Acord interprofessional de Catalunya (AIC) 2011-2014– han obert, sens dubte, el camí cap a un increment de la flexibilitat interna i negociada, circumstància que he celebrat en nombroses ocasions.

No obstant això, advertim l'amenaça que pot suposar l'augment de la judicialització en tots els conflictes derivats de la renovació dels convenis col·lectius. La judicialització dels processos de negociació representa el fracàs de la capacitat d'empresaris i treballadors per arribar a acords, capacitat que ha de vertebrar i prevaler sempre en les relacions laborals. En aquest sentit és i ha de ser molt important l'acord que hem signat amb les organitzacions sindicals i el Govern de Catalunya per a l'impuls de la negociació col·lectiva.

No són poques les reflexions i debats sobre quin ha de ser el millor model de relació laboral, de quina manera podem simplificar els diferents tipus de contractes i quina és la política retributiva més justa per generar motivació i compromís entre els equips d'una empresa. Cal fer aquestes reflexions, sens dubte, perquè ens indicaran les reformes necessàries que tenim pendents per adequar el marc normatiu a la situació actual del mercat laboral i de les nostres empreses. Però en les línies següents només vull referir-me a allò que considero que és més elemental i que es refereix, com deia abans, a l'actitud, el compromís i la predisposició amb relació a la feina.

El document Barcelona Activa-Capital Humà recull els deu valors del treball: responsabilitat, compromís, flexibilitat, iniciativa, constància, col·laboració, ètica professional, acceptació de riscos, respecte i autosuperació. La presa de decisions, les actituds i els comportaments que una persona treballadora té en el seu entorn laboral, es condueixen pels seus propis valors. Responen a tot el procés educatiu no només quant al rendiment acadèmic i els coneixements generals o específics, sinó també als valors personals com a ciutadans i membres d'una comunitat i que s'inclouen des de la família. Són els valors que regeixen el comportament de les persones durant tota la vida.

En general, la responsabilitat en el treball és només un indicador més dels valors que conformen la personalitat i reflecteix, en part, la transcendència que cada persona dóna a la seva activitat, és a dir, si la considera com una contribució al seu entorn més immediat –l'empresa– o també als seus clients, a la seva ciutat i al seu país.

Les empreses que són capaces de transmetre que el seu objectiu va fins i tot més enllà de la consecució d'uns beneficis i que, per tant, el seu bon funcionament és essencial per a l'economia, generen llocs de treball i ofereixen als seus clients productes i serveis de gran qualitat a preus raonables, són empreses que estan posant les bases per crear organitzacions d'èxit, amb treballadors i equips professionals motivats. La compensació econòmica és una part fonamental, però no l'única. Trobem l'excel·lència quan el nostre esforç té un objectiu de contribució al benestar dels ciutadans.

En aquest sentit, el paper dels empresaris adquireix encara més rellevància. Ja ha passat el temps en què la responsabilitat social corporativa de les empreses era només un aparador de les accions, inversions o

activitats no directament vinculades a l'objecte social de l'empresa sinó a "altres" apartats de caràcter social, cultural, esportiu...

Les empreses han de ser gestionades des del nucli directiu amb una actitud de contribució responsable a l'entorn, incloent-hi, per tant, el dels seus empleats. I ho han de fer, a més, des de la naturalesa mateixa de la seva activitat, amb independència que es tracti d'un comerç, una petrolera, una operadora de telecomunicacions o una ONG. Les empreses que ofereixen aquells objectius als seus equips professionals i que marquen un pla de treball molt definit en el qual cada treballador té la capacitat d'identificar quina és la seva aportació en funció del seu esforç i compromís obtenen més beneficis i demostren, a més, una capacitat més gran d'adaptació al mercat.

Es tracta d'empreses que estan, per tant, molt enfocades al client i també als seus empleats. Posen els recursos i els mitjans per escoltar-los. Són empreses innovadores i això no vol dir que necessàriament apliquin grans inversions en tecnologia, sinó que estan atentes a allò que els demana el mercat.

Les empreses busquen persones amb ganes de treballar, preparades acadèmicament i amb les habilitats i competències tècniques necessàries per exercir una activitat. Però, sobretot, busquen persones compromeses, respectuoses, amb valors i actituds positius envers el treball amb iniciativa, esperit emprenedor i capacitat de col·laboració. Les persones constitueixen el millor capital de les empreses.

Disposar o no d'aquestes actituds va molt més enllà de la formació acadèmica que es pugui acreditar. En general, crec que el caràcter es forma des del principi de l'educació, en l'entorn familiar, i ha de ser reforçat en processos educatius que combinin la disciplina, l'esforç i la feina, amb programes acadèmics competents que nodreixen de coneixement intel·lectual i habilitats tècniques els nostres joves.

És en l'educació més bàsica on es construeixen els principis que permeten a un país tenir empresaris responsables i treballadors compromesos. En definitiva, ciutadans que contribueixen amb el seu esforç al bé comú.

El diàleg social i el compromís dels poders públics, motors per impulsar el canvi

Joan Carles Gallego. Secretari general de CCOO de Catalunya

L'evolució de l'economia ha estat negativa el 2012 i tot indica que el panorama econòmic per al 2013 seguirà la mateixa tendència. Totes les previsions alerten que aquest any la caiguda del PIB encara pot ser superior a la del 2012. Fins i tot el Fons Monetari Internacional constata un aprofundiment de la recessió i demana relaxar les mesures d'austeritat. És evident que la continuïtat de les polítiques de retallades i l'absència de mesures de reactivació no deixen entreveure signes de recuperació. No s'afavoreixen les condicions per crear ocupació ni s'apunten perspectives de creixement. En un any a Catalunya s'han destruït 160.850 llocs de treball, l'ocupació cau un -5,5% i la taxa d'ocupació se situa en el 58,9%, el valor més baix des del 1997.

Les dades indiquen que la destrucció d'ocupació s'ha produït en tots els sectors: en la indústria, en la construcció, on el sector acumula una pèrdua del 57,4% del total des de l'inici de la crisi, i en els serveis, molt afectats per les retallades en el sector públic. Però, a més, la pèrdua neta d'ocupació ha anat acompanyada per segon any consecutiu d'una reducció del nombre de nous contractes i afecta amb més intensitat l'ocupació indefinida.

L'economia té un greu problema de finançament. El finançament exterior és car. Els ingressos públics estan estancats ja que la manca d'activitat i una fiscalitat injusta no permeten augmentar la recaptació. I el finançament privat és quasi inexistent per manca de crèdit, malgrat el multimilionari rescat a la banca. És per això que es fa urgent actuar en aquests tres nivells. A Europa, fent que les institucions europees, el pressupost comunitari i el BCE garanteixin un finançament exterior suficient i adequat, amb una política pressupostària anticíclica. Però cal actuar sobre el frau fiscal i abordar una reforma fiscal profunda que garanteixi la suficiència de recursos per abordar les necessitats econòmiques i socials. I cal insistir en la necessitat d'habilitar les institucions financeres nacionalitzades perquè facin funcions de banca pública i facilitin el crèdit a l'economia productiva i a les pimes.

Avui, el sector exterior està fent una contribució positiva a l'evolució del PIB, però és insuficient per sortir de la recessió atesa la profunditat de la caiguda de la demanda interna, tant pel que fa al consum públic com al consum privat i les inversions. Les exportacions i el turisme estranger són les activitats on bàsicament s'han produït millors resultats. Haurem d'insistir en aquest camí i abordar la necessitat de recuperar la demanda interna. La contribució positiva del sector exterior respon fonamentalment a l'evolució del saldo amb l'estranger. En canvi, el saldo positiu amb la resta d'Espanya s'ha anat reduint de forma acusada des de l'inici de la crisi. N'és un exemple que durant l'últim any les empreses catalanes van vendre més a l'exterior que a la resta de l'Estat.

Malgrat que es pugui produir una baixada de la inflació subjecta en tot cas a l'evolució dels preus dels productes energètics, aquesta encara es manté en nivells superiors als que corresponen a una situació com l'actual i superiors als de la zona euro. Cal un control dels marges empresarials i dels preus, sobretot dels que afecten els serveis bàsics. La combinació d'inflació i recessió econòmica condueix a una pèrdua generalitzada del poder adquisitiu de les famílies. Ens trobem davant d'una forta caiguda del pes de les rendes salarials en el PIB, a la qual han contribuït sobretot les retallades als empleats públics i l'alt nivell d'atur. En la distribució de la riquesa, les rendes empresarials superen per primera vegada les de rendes del treball, com a expressió d'un increment de les desigualtats.

La productivitat s'ha incrementat per quart any consecutiu, però aquest augment no és conseqüència de la innovació tecnològica, sinó de la destrucció d'ocupació. Els costos laborals per treballador i mes s'han reduït i se situen per sota de la mitjana de la Unió Europea. Cal remarcar que des del 2010 l'augment dels costos laborals és inferior a la inflació. Però malauradament no s'estan posant les bases per a un nou model productiu amb un augment de competitivitat basat en la qualificació, la innovació, la recerca i les inversions, cosa que pot fer perillar la recuperació i la posició competitiva futura de l'economia catalana.

La reestructuració del sector financer ha comportat la concentració de les més de 60 entitats financeres que teníem en iniciar-se la crisi en sis o set. Sens dubte, augmenta el risc en cas de fallida perquè també augmenta la dificultat d'assumir la caiguda de qualsevol gran entitat. Un procés que ha obligat a destinar-hi molts recursos públics, però que no ha anat acompanyat de més circulació del diner, de manera que el crèdit a les famílies i empreses continua sense fluir.

Amb aquest panorama, i si es manté l'orientació de les polítiques aplicades aquests anys, ens podem trobar que es necessitin de 10 a 15 anys per començar a créixer prou per crear ocupació. Una perspectiva que ens ha d'alertar del perill de pensar que la via ràpida passa per fer créixer la subocupació. Aquesta és una opció que pot resultar agradable per a qui pretengui maquillar dades d'atur, en un plantejament a curt termini marcat per lògiques electoralistes que ni podrà absorbir tot l'atur existent ni permetrà transformar les febleses de la nostra economia i posar les bases d'un desenvolupament econòmic i social sostenible en el temps. Alguns indicadors ja comencen a alertar d'aquest perill, com per exemple que la taxa d'ocupació a temps parcial hagi augmentat 1,1 punts percentuals i se situï en un 14,9% (un indicador que recull majoritàriament la situació de dones i joves amb feines precàries), o que hi hagi algun govern de comunitat autònoma que proposi que els aturats que cobrin prestació treballin en tasques comunitàries sense sou ni contracte.

Però les dades econòmiques apunten la inutilitat de les polítiques que s'estan aplicant i que a més estan generant una situació d'enorme injustícia social, on la pobresa i la desigualtat augmenten i el risc de fractura social avança. En cinc anys, a Catalunya hi ha 600.000 persones més en situació d'atur. L'EPA del primer trimestre de 2013 xifra l'atur en 902.000 persones, un 24%. Més del 50% ja fa més d'un any que està buscant feina i un 36% de la població aturada registrada no cobra prestacions.

Les xifres d'atur evidencien l'escàndol social que representa que el 57% de joves menors de 30 anys es trobin en aquesta situació. No poden concretar les seves expectatives vitals en el mercat laboral del país i els deixem com a úniques opcions la marginació, l'emigració forçosa i la subocupació. Els dibuixem un horitzó d'empobriment social preocupant. Estem parlant de la generació amb més qualificació (40% de titulats universitaris) i, per tant, d'un gran desaprofitament en termes de capital social i capital humà. La solució és reactivar l'economia i crear ocupació de qualitat. L'alternativa no pot ser el cant repetitiu a l'emprenedoria, que acaba sent vista com la inhibició dels poders públics que deleguen en l'individu la solució sense instrumentar cap mesura material que la faciliti i promogui, i sense entendre que aquesta no és, ni pot ser, una solució universal. Per què no es parla també de fórmules d'emprenedoria col·lectiva? Per què no es concreten suports i acompanyaments? Per què no hi ha mesures d'inserció laboral? Per què no s'insisteix en la importància de l'ocupació de qualitat com a base de la innovació en comptes de parlar de "minijobs"?

La desigualtat i la pobresa augmenten. El primer trimestre de 2013 hi ha 113.300 habitatges sense cap ingrés i la variació respecte al trimestre anterior en -4.000 indica una tendència al reagrupament que també s'observa en la caiguda general d'habitatges a Catalunya. Hi ha 267.000 llars que tenen tots els actius desocupats. Una situació que obre la porta a l'exclusió social. Els més de 100 desnonaments diaris, 80 dels quals es donen a Barcelona província, en són també un indicador preocupant. Per això iniciatives com la LLP per a la renda garantida de ciutadania o la campanya pel dret a l'habitatge i el lloguer social són importants. Permeten focalitzar un objectiu: ningú per sota del mínim de subsistència, ningú sense sostre. I generen el debat social perquè situen les persones i la cohesió social com a finalitat última de les polítiques dels governs. Sense cohesió social el creixement econòmic també es ressent.

Sabem que les societats que més creixen són les més educades, les més saludables, les més cohesionades, les més igualitàries. Per això cal alertar que no poden continuar les retallades en la provisió dels serveis públics. El model d'Estat de benestar està en perill: salut, educació, atenció social. Els avenços en polítiques d'igualtat de gènere també se'n ressentiran. Les retallades en dependència o en escoles bressol,

entre d'altres, ens retornen els obstacles que dificulten l'accés de les dones al mercat de treball. De nou es farà recaure la cura de les persones dependents en l'entorn familiar per la despreocupació de l'Estat.

La situació econòmica i social negativa no és aliena a la greu crisi institucional i política que vivim. La situació política es va deteriorant en paral·lel a la situació econòmica i social. La manca de respostes concretes als problemes de la ciutadania, d'una banda, i fer recaure tot el cost de l'ajust econòmic en les condicions de treball i de vida, de l'altra, està augmentant la distància amb les institucions polítiques i evidencia la pèrdua d'impuls democràtic que va representar la transició. Les diferents enquestes d'opinió posen de manifest la pèrdua de confiança en les institucions, en totes les institucions. Una situació que pot afavorir tendències autoritàries en les formes de govern, atacs als drets i les llibertats (reformes intervencionistes en Administració local, invasió competencial de les comunitats autònomes, avortament, manifestació, enduriment del codi militar...). El govern d'Espanya ha entrat en una deriva neocentralista on la invasió competencial, la manca de diàleg institucional, la incapacitat política per gestionar la crisi, els atacs a la llengua i la cultura pròpies, etc., han augmentat la confrontació institucional i han situat en la centralitat política el debat territorial a l'Estat i el dret a decidir de Catalunya, en un context on cada cop hi ha un sentir més generalitzat que l'actual model de les autonomies ja no és sostenible i cal superar-lo.

La corrupció i la manca de transparència són elements que generen un alt grau de desconfiança i rebuig entre la ciutadania. Cal urgir l'eradicació d'aquestes pràctiques i promoure una llei de transparència, bon govern i participació institucional que eviti determinades pràctiques d'opacitat en les relacions amb el poder polític, que promogui la participació ciutadana, que penalitzi l'amiguisme i el clientelisme. La pervivència de la crisi politicoinstitucional dificulta la resolució dels problemes econòmics i socials. Per això urgeix renovar pràctiques polítiques, promoure la participació i recuperar el diàleg social. La política ha de ser la resposta als problemes socials i econòmics existents si entén que la finalitat última de la seva acció és el desenvolupament econòmic i social del país entès com el marc on les persones es puguin desenvolupar al màxim en les seves potencialitats, que superi les diferències existents en la societat evitant que es converteixin en desigualtats.

Davant la complexitat del panorama cal insistir en la necessitat de canviar l'orientació de les polítiques. A la Unió Europea, un plantejament que consolidi un espai comú i que situï un horitzó amb més equilibri territorial i cohesió social, una política pressupostària europea bastida amb noves polítiques fiscals i de lluita contra el frau, l'establiment d'un pla d'inversions que reactivi l'economia i creï ocupació i una carta de drets socials que garanteixin l'exercici de la ciutadania europea arreu. A l'Estat, cal abandonar les propostes de plans de reformes que pretenen, com a únic objectiu, abaixar costos laborals i mercantilitzar el sector públic, ja que això no és el que avui es necessita atès que els increments de productivitat s'han d'assumir a través de la innovació, la qualificació, la recerca i la garantia dels drets de ciutadania, que no són susceptibles de convertir-se en negoci. I a Catalunya cal abordar polítiques pressupostàries anticíclics que incideixin en la reactivació econòmica i la cohesió social. Hi ha marge en l'aposta per la lluita contra el frau fiscal i la reforma fiscal integral i hi ha marge també en la intervenció en el sistema financer.

És per això que propostes com la d'un Pacte d'Estat davant l'emergència de les dades d'atur haurien de ser assumides pels governs i les organitzacions polítiques i socials. Un gran Pacte d'Estat per fer front a l'atur, per crear ocupació, que projecti propostes alternatives i que garanteixi la protecció. I a Catalunya també caldria recuperar espais de diàleg i concertació social com el que va representar al seu moment l'Acord Estratègic. Però això no es pot limitar a unes fotos, sinó que ha de ser un espai per compartir diagnòstic i acordar mesures per reactivar l'economia, promoure l'ocupació i la formació i garantir la cohesió social amb compromisos concrets i quantificables.

Necessitem apostar per un nou model productiu i un nou model de desenvolupament econòmic i competitivitat. Amb això ens pertoca aprofundir en propostes que permetin construir les bases materials i infraestructurals per al seu desenvolupament en termes de serveis públics, d'Estat de benestar, de recerca i

innovació, de formació professional i també en termes de marcs per al desenvolupament de les empreses de serveis empresarials que s'han de poder desenvolupar en marcs oberts i flexibles. I necessitem entendre que el treball és un factor fonamental per al futur del país. El treball estable i amb drets és la base principal del futur econòmic i social. Un treball estable, qualificat i amb drets és la font de la innovació en processos i en productes i és aquest el punt que permetrà la millora de la productivitat i una bona posició competitiva en un context internacional.

Barcelona és l'espai territorial on bona part dels elements que hem apuntat es troben reflectits, tant pel que fa al diagnòstic com pel que fa a les propostes. Des de la implicació dels diferents nivells de l'Administració i de les organitzacions representatives dels interessos en joc al territori es poden impulsar mesures que apostin per la reactivació econòmica i la creació d'ocupació de qualitat, que posin les bases per a un canvi de model productiu i garanteixin la cohesió social. Disposem de bones bases estructurals sobre les quals aplicar mesures que donin resultats. El diàleg social i el compromís dels poders públics han de ser elements motors per impulsar el canvi.

Els valors dels treball

Josep M. Àlvarez Suárez, Secretari general de la UGT de Catalunya

En aquests temps de crisi econòmica, en què el treball transita des de l'esfera dels drets al territori dels privilegis, és adient apuntar algunes reflexions al voltant del seu valor simbòlic i també pràctic i, per tant, sobre les conseqüències que representa i representarà la pèrdua d'aquests significats en la nostra societat, culturalment construïda al voltant d'aquest eix i les seves derivades.

L'evolució del capitalisme des de la seva condició mercantil i comercial –després industrial i productiva– fins al seu estadi financer i especulatiu en les darreries del segle XX i principis del XXI, també ha implicat profundes transformacions en la concepció i el valor que se li ha atribuït en les societats occidentals. Una evolució caracteritzada pel conflicte i per l'acord, per la disputa sobre les plusvàlues i la redistribució dels beneficis, pels esforços en la construcció d'una visió necessàriament col·laborativa des de posicions antagòniques. En definitiva, per la capacitat de donar a llum un model de societat, fonamentalment a l'Europa Occidental, que ara la crisi del sistema s'està encarregant de desconfigurar, amb les tensions que això genera, els trencaments que implica i les incerteses a les quals ens enfronta.

Aquesta evolució del capitalisme ha suposat també el desplaçament del valor afegit sobre el qual es construeix el benefici en una transacció econòmica. El pas de l'economia productiva a l'economia de l'especulació ha comportat, de forma inevitable, una pèrdua de valor del procés de producció per traslladar-lo al terreny del joc de les expectatives de rendiment presents i futures. De forma paradoxal, mentre el treball està sotmès a una intensa devaluació en el seu valor econòmic de transacció, s'està convertint alhora en un article de luxe per a moltes persones que no tenen més alternativa que acceptar les imposicions d'un mercat en plena recessió, creuar les fronteres del país o bé resignar-se a la invisibilitat de l'exclusió social.

De manera inesgotable, fa temps que des del sindicalisme exigim la necessitat de revisar el model productiu que també ens ha portat a la situació de crisi que patim. I ho fem plantejant com a alternativa un model basat en la qualificació permanent dels treballadors i en la innovació constant dels processos productius, així com en el disseny d'una proposta de valor afegit per als productes que fabrica el nostre sistema de competitivitat. Però, durant anys, els que ara reclamen un esforç col·lectiu per sortir de la crisi –i, fins i tot, s'omplen la boca parlant de la cultura del treball, l'esforç i el mèrit– han trobat en l'economia especulativa vinculada essencialment al sector immobiliari, en l'extrem finançament de les economies domèstiques, en la privatització d'àmbits estratègics, com el de les telecomunicacions i el de les energètiques, així com en la deslocalitzacions industrials per raons de costos laborals; el dogma d'una economia que poc a poc desmantellava el sector secundari, precaritzava les condicions d'accés i sortida del mercat de treball, i defiscalitzava l'Estat impeding qualsevol política industrial de fons.

En aquest context, el treball, relegat a una xifra de cost, ha anat perdent valor econòmic, social i cultural. La mostra d'això és de quina manera la pressió d'una patronal egoista i –encara pitjor– miop, ha obligat diferents governs a impulsar les corresponents reformes laborals per tal d'acomodar el dret del treball a les seves necessitats i, per tant, a les exigències d'un model econòmic que no troba en el treball cap més valor que el que es substancia en unes hores de feina el més barates possible, pura mercaderia de la qual disposar en les millors condicions possibles per als empresaris. Rere aquest treball sembla que no existeixin persones, consum, demanda interna, fiscalitat, cohesió, progrés econòmic, pau i benestar social. Perquè això, tinguem-ho en compte, també són derivades del treball, que no és altra cosa que l'engranatge, el motor i el combustible de l'economia. I encara molt més. El treball també ha d'esdevenir la via del progrés personal, un catalitzador de les aspiracions individuals en el terreny laboral.

No obstant això, vivim en un país on una gran part de la societat comparteix la idea que només amb esforç i fer mèrits no s'assoleix l'èxit professional i personal. I això, en poques paraules, vol dir que molts joves saben que tenir un gran currículum acadèmic és necessari, però no suficient. Que necessitaran la concu-

rrència dels contactes, potser la docilitat laboral i qui sap si ser tocats per l'atzar i la sort si volen assolir les seves fites. És un enorme problema perquè aquesta arrelada percepció no redunda en l'esforç permanent, en la recerca del mèrit a través de la constància i, perquè no dir-ho, en l'èxit com a conseqüència justa d'una trajectòria de millora contínua. Treballar dur i amb qualitat no té prestigi ni reconeixement en aquest país i, per descomptat, no està objectivament ben remunerat. Un missatge letal que reben fonamentalment els joves del nostre país i que és absolutament demolidor per a ells, que ho viuen en primera persona. Però que també resulta destructiu per al conjunt de la societat, que pateix i patirà les conseqüències d'aquesta absurda desvinculació entre qualificació acadèmica i professional i ocupació digna i oportunitats de futur. Perquè els joves del nostre país no creuen les fronteres només perquè ara no hi ha feina. En realitat, fan el salt perquè no tenen l'esperança que ni tan sols podran viure dignament del seu propi treball quan es reactivin les economies catalana i espanyola. Aquest és el veritable drama de l'emigració de joves qualificats.

I quan parlem de joves qualificats no podem pensar només en universitaris. Parlem també dels que provenen de la Formació Professional, als quals les empreses necessiten, malgrat siguin incapaces d'oferir-los un veritable futur en forma de contracte estable, promoció professional i millora salarial i social. Aquesta és també una de les derivades de la construcció del valor del treball que hem edificat al nostre país. El desprestigi que durant moltes dècades ha patit la Formació Professional a la nostra societat no respon a una simple casualitat. Com tampoc ho és que la FP mai hagi estat una de les veritables prioritats dels diferents governs en els seus respectius dissenys del sistema educatiu. Sense un model clar, i per tant sense la dotació econòmica i reconeixement públic necessaris, la FP ha estat una de les grans oportunitats qui sap si perdudes, que operen com un veritable llast en el desenvolupament econòmic del nostre país.

Les incomprensibles dificultats per posar en marxa un sistema dual de formació professional que esdevingui un veritable nexa entre el món de l'empresa, que reforça el seu rol formador, i el sistema educatiu, que amplifica el seu sentit i la seva utilitat en la mesura que existeix aquest passarel·la cap al món laboral, evidencien allò que fa molt de temps denunciem des del sindicalisme. I, si ho portem al terreny dels valors, aquesta mancança ha constituït un clamorós símptoma del menysteniment que en relació al treball, entès si m'ho permeteu en la forma més tradicional i fabril, ha arrelat al nostre país. Un incommensurable error estratègic que ha desconfigurat profundament el quadre de significats positius associats al treball i que, en un cert grau, ha contribuït al greu desequilibri entre l'oferta i la demanda en el mercat de treball. Un incommensurable error estratègic que ha desenfocat el sistema educatiu, deslligant-lo de la seva funció professionalitzadora i, possiblement, frustrant una generació sencera de pares i fills.

Fa de mal dir, però hem de poder convertir aquesta brutal crisi econòmica que ens ha servit en safata el sistema financer en una oportunitat per tornar a recuperar el valor real de les coses. Deixeu-me que ho expressi d'aquesta manera. El treball és una d'aquestes coses importants que convé tornar a posar en valor socialment. És vital conferir-li de nou el poder de vertebrar una societat, protegir-lo legalment i emparar-lo des de les polítiques públiques com a element substancial del nostre model de benestar social i creixement econòmic. Tornar a traçar els seus vincles elementals amb l'esforç i el mèrit, perquè, a més de la seva funcionalitat pràctica, el treball recuperi el seu valor social, tant en l'àmbit personal com en el col·lectiu.

Si deixem que culmini aquest trànsit que el treball està fent des del món del dret cap al món dels privilegis, la nostra societat haurà fracassat. Perdrem el seu valor econòmic, per descomptat. Però també haurem perdut, i serà com a mínim igual de greu, el seu valor ètic i social.

6

Valoracions i propostes

Sobre l'activitat econòmica

Després de tocar fons al començament de 2009 i de presentar signes de millora en la primera meitat de 2011, l'economia ha registrat una forta recaiguda el 2012 amb un davallada màxima durant l'últim trimestre. Tanmateix, les dades per a 2013 semblen més favorables i s'albira una disminució del ritme de contracció en la primera meitat de l'any: -0,5% el primer trimestre i -0,1% el segon. Caldrà veure si el nivell d'activitat es recuperarà (amb una evolució del creixement del PIB en forma de W) o si es mantindrà estancat.

El 2012, el PIB ha tornat a caure amb un decreixement de l'1,4% a Espanya mentre que a Catalunya el descens ha estat una dècima més moderat. Cal assenyalar que la demanda interna ha disminuït per cinquè any consecutiu amb un comportament contractor tan potent que ha incidit fortament en la caiguda del PIB. La contribució de la demanda externa –que es manté com a únic component impulsor del PIB– a Espanya ha estat del 2,5%, mentre que la demanda interna ha restat en un 3,9%. A Catalunya les aportacions al PIB de la demanda interna i externa han estat de -3,1 i +1,8 punts, respectivament.

D'aquesta forma, durant el 2012, l'evolució dels preus (2,4% a Espanya i 2,9% a Catalunya) ha mostrat una moderació respecte a la taxa d'inflació de 2011 i, a més, s'ha de considerar que el 2012 ha quedat reflectit l'efecte graó alcista en el creixement dels preus que van causar les mesures adoptades i que van afectar els preus finals al consum, com la pujada de l'IVA, l'increment del copagament dels medicaments, l'augment del finançament de l'usuari en el transport públic, així com les matrícules universitàries. Així mateix, aquest any es registra una caiguda dels costos laborals (-0,6% a Espanya i -0,3% a Catalunya), fet que no s'havia produït els anys precedents.

2012 es caracteritza per ser un any en el qual s'han implementat forts ajustos a Catalunya, a Espanya i als països perifèrics d'Europa. El problema del sanejament del sistema financer ha persistit i ha repercutit en l'endeutament públic, cosa que ha portat el Govern espanyol a sol·licitar assistència financera externa en el context del procés de reestructuració i recapitalització del sector bancari amb la signatura, el 20 de juliol, d'un memoràndum d'entesa sobre mesures concretes per reforçar l'estabilitat financera.

La correcció dels desequilibris macroeconòmics ha aconseguit calmar la gran incertesa dels mercats, la qual es reflecteix en un augment insostenible de la prima de risc que va assolir els nivells màxims el juliol de 2012. No obstant això, el procés d'ajust, juntament amb el desapalancament dels agents privats, ha repercutit negativament en el nivell d'activitat amb una recessió que ha continuat durant l'any i en què s'han observat quatre caigudes del PIB intertrimestral consecutives, situació que només s'havia produït l'any 2009.

El deteriorament de l'activitat econòmica ha estat clarament visible en l'evolució contractiva de la demanda interna i en el baix nivell d'ocupació. L'elevada taxa d'atur, situada molt per sobre de la mitjana europea, ha estat una de les grans rèmores de 2012. La pèrdua d'ocupació ha estat del 4,5% a Espanya i del 6,2% a Catalunya, tot i que més profunda que la caiguda del PIB. A més, es registra una forta reducció del crèdit per a les famílies i per a les empreses. L'endeutament de les famílies, que constituïa el 83,7% del PIB el 2010, es va reduir 7,6 punts fins al 2012. D'altra banda, el nivell d'endeutament de les societats no financeres se situa en el 131,9% del PIB el quart trimestre de 2012, aproximadament 10 punts percentuals per sota del màxim aconseguit dos anys enrere quan se situava en el 141,8%.

A mesura que es portava a terme la forta correcció de les finances públiques, el dèficit es reduïa des del 8,96% del PIB el 2011 al 6,98% el 2012, tenint en compte que les ajudes a la banca van ser del 9,44% i el 10,64%, respectivament. A Catalunya, el dèficit passa del 4,02% el 2011 a l'1,96% el 2012. Recentment, la Comissió Europea ha assenyalat que "resulta justificada una ampliació de dos anys del termini per a la correcció del dèficit excessiu d'Espanya, és a dir, fins a 2016". D'aquesta forma Espanya podrà continuar sanejant els seus desequilibris macroeconòmics i, simultàniament, esmorteir els efectes contractius que pugui tenir el procés de consolidació fiscal sobre el nivell d'activitat. Per tant, el camí de consecució dels objectius de dèficit, que es prorroga dos anys, serà: 6,5% del PIB per a 2013 (anteriorment 4,5%), 5,8% per

a 2014 (anteriorment 2,8%), 4,2% per a 2015 i 2,8% per a 2016, any en el qual s'espera aconseguir un nivell de dèficit en línia amb l'establert en el Procediment de dèficit excessiu. D'altra banda, cal assenyalar que l'endeutament públic ha experimentat un fort creixement i ha passat del 73,0% el primer trimestre de 2012 al 84,2% del quart trimestre.

És important destacar l'aportació positiva que el creixement de les exportacions (+3,1%) ha tingut sobre el PIB d'Espanya, tant les de béns (+2,9%) com les de serveis (+3,4%), amb un augment de l'activitat turística i dels serveis no turístics (+6,6%). Així mateix, les importacions han disminuït (-5,0%) a causa de la minvada demanda interna. D'altra banda, també s'aprecia una reducció del dèficit de compte corrent, que passa de 39.787 milions d'euros el 2011 a 11.519 milions d'euros el 2012.

De cara a 2013, potser es pugui observar un canvi de tendència en l'evolució de l'activitat econòmica mentre es manté el procés d'ajust amb una intensitat més moderada.

En aquest context complex de contracció econòmica generalitzada, Barcelona presenta indicadors d'activitat econòmica que evolucionen negativament i d'altres que ho fan en sentit contrari. A tall d'exemple, mentre es redueix el nombre total d'empreses, creix el nombre de societats mercantils creades, així com el capital subscrit. La taxa d'activitat emprenedora de la província de Barcelona és la més elevada de l'Estat.

Si a la capacitat de crear noves empreses hi afegim que la nostra ciutat es troba entre les més ben posicionades del món quant a producció científica i que té una bona posició geoestratègica, treballadors en serveis intensius de coneixement i capacitat exportadora, considerem que té actius suficients per aconseguir sortir de la crisi i situar-se entre les ciutats capdavanteres.

Considerem que potenciar el desenvolupament de les seves capacitats emprenedores i científiques hauria de ser una prioritat per aconseguir una sortida de la crisi que situï Barcelona entre les ciutats que lideraran el procés de reactivació econòmica.

També hem d'advertir que, juntament amb les seves potencialitats i capacitats, té febleses que cal esmenar com les dificultats que travessen el comerç de proximitat i les empreses industrials que havien constituït el motor de desenvolupament de Barcelona.

Al sector públic li correspon dissenyar polítiques d'impuls de l'activitat i la qualitat de l'ocupació per crear un entorn de confiança que mantingui i millori les activitats econòmiques tradicionals i que, al mateix temps, faciliti la creació i atracció de noves empreses així com el desenvolupament de polítiques actives d'ocupació dotades de recursos suficients per aconseguir que l'orientació i la formació siguin un instrument adequat tant per a empreses com per a treballadors i serveixin eficaçment per a la inserció laboral. D'altra banda, hem d'assenyalar que entre els problemes més greus a què s'enfronten les empreses es compten la manca de finançament i les restriccions creditícies que fan que el saldo viu del crèdit al sector privat es redueixi any rere any.

Sobre el mercat laboral

La reducció de l'activitat econòmica té un reflex automàtic en la quantitat i qualitat del treball i en el model de relacions laborals. Les successives reformes del mercat de treball no han aconseguit apaivagar la destrucció de llocs de treball. La recuperació de l'activitat econòmica i la creació d'ocupació són els principals reptes als quals ens hem d'enfrontar.

L'increment de l'atur i el descens de l'ocupació són dues cares d'una mateixa moneda, la que priva de recursos les persones i la que minva el necessari finançament de les administracions públiques.

Les dades de contractació, que presenten un lleuger increment respecte a l'any 2011, no són suficients per frenar la caiguda de llocs de treball. A més s'ha de descomptar l'efecte que la nova regulació de les persones empleades de la llar va tenir sobre la contractació indefinida, que va augmentar un 34,8% i trenca

les tendències de reducció d'anys anterior. Totes les modalitats de contractes indefinits van caure excepte els ordinaris a temps indefinit.

Les persones menors de 30 anys assoleixen el percentatge més gran de contractació laboral i arriben al 89,5%, mentre que les de 45 anys i més el més baix, amb un 78%. En conjunt, la contractació indefinida suposa el 14,4% de la contractació registrada, és a dir, 112.034 contractes.

En la indústria i la construcció el nombre de contractes s'ha reduït un 9,2% i un 15%, respectivament.

Quant a la població aturada registrada de Barcelona, és a dir, la inscrita a les oficines del SOC el desembre de 2012, cal assenyalar que l'atur masculí és lleugerament superior al femení, mentre que l'atur de llarga durada és més elevat entre les dones, la qual cosa indica que la població femenina té més dificultats a l'hora de tornar al mercat de treball, sobretot si és major de 45 anys, ja que de les 22.522 dones aturades de llarga durada gairebé 15.000 estaven incloses en aquesta franja d'edat.

Els districtes de Barcelona amb un nombre més gran de persones aturades eren: Sant Martí, l'Eixample i Nou Barris. A l'altre extrem d'aquesta classificació es trobaven: les Corts, Sarrià-Sant Gervasi i Gràcia.

Per nacionalitats, a Barcelona els aturats estrangers representen el 20,4% del total, percentatge que oscil·la entre el 12,1% al districte de Sarrià-Sant Gervasi i el 41,2% al districte de Ciutat Vella; en valors absoluts, les xifres oscil·len entre 671 persones de Sarrià-Sant Gervasi i 3.924 a Ciutat Vella. Cinc districtes de la ciutat: Ciutat Vella, Eixample, Sants-Montjuïc, Nou Barris i Sant Martí concentren el 72% de la població aturada estrangera de la ciutat.

Malgrat que l'atur registrat augmenta en tots els àmbits (Barcelona, Catalunya i Espanya), la ciutat és el territori que presenta els percentatges més reduïts d'increment i a l'hora és l'únic on l'ocupació de les dones és similar a l'ocupació masculina. D'altra banda, cal fer esment que el sector serveis manté un creixement constant i cal ressaltar que els serveis intensius en coneixement representen el 48,6% del total de l'afiliació a la Seguretat Social a Barcelona. Aquesta és una característica que caldria reforçar com a base per aconseguir un mercat de treball i un teixit productiu inclusius que donin una sortida professional adient al nivell formatiu del jovent barcelonès.

Un altre registre que posa en evidència les diferències entre àmbits és l'evolució de la taxa d'atur, que el desembre de 2012 arribava al 14,3% a Barcelona, mentre que a Catalunya assolía un 17,5 i a Espanya el 21,2%. Val a dir que a Barcelona, des del començament de la crisi, aquesta taxa sempre s'ha mantingut per sota de la resta d'àmbits.

Un altre indicador que s'ha de tenir en compte és l'evolució dels expedients de regulació d'ocupació. Fins al novembre de 2012, a Barcelona es va produir un increment del 61,8% del nombre d'expedients respecte a 2011 i els majoritaris van ser els de suspensió d'ocupació. El sector que va acumular més ERO va ser el de serveis. En correspondència a l'increment del nombre d'expedients es va produir un augment del nombre de treballadors afectats, de manera que es va passar de 16.274 persones el 2011 a 19.590 el 2012. Malgrat que la indústria només va representar el 21,7% de les persones afectades per ERO, cal assenyalar que l'increment va ser del 46,8% respecte a 2011, és a dir que el 2011 van resultar afectades 2.839 persones i el 2012 la xifra va arribar a 4.243, la qual cosa posa en relleu les dificultats del sector industrial per desenvolupar les seves activitats amb normalitat, tant a causa de les restriccions creditícies com de la caiguda de les rendes per la feblesa de la demanda interna.

En aquest context d'increment de la població aturada i de caiguda de l'ocupació hem d'advertir l'augment de l'atur de llarga durada (més d'un any) i de molt llarga durada (més de dos anys) a Barcelona, que va créixer un 15,9% respecte a l'any 2011 i un 157,2% amb relació a gener de 2008, any d'inici de la crisi. Aquesta variació posa en relleu la necessitat de prioritzar la cerca de solucions per a les persones incloses en aquesta situació, ja que és la primera font de pobresa i exclusió social.

Cal assenyalar que mentre es produeix un augment de l'atur de llarga durada, els beneficiaris de prestacions per desocupació, contributives i no contributives, s'han reduït en 2.969 persones entre desembre de 2011 i el mateix mes de 2012. Així, l'evolució de la taxa de cobertura de les prestacions per desocupació ha passat d'un 72,9% el desembre de 2010 al 58,1% el desembre de 2012.

La solució, fàcil d'enunciar, passa per la creació de llocs de treball, fet que s'entreu difícil i complicat en l'actual conjuntura econòmica, però cal tenir-la present. Amb l'horitzó d'aconseguir la plena ocupació, l'objectiu immediat és el manteniment i la creació de llocs de treball. En aquest sentit, encoratgem els poders públics a crear les condicions necessàries per aconseguir una ràpida reactivació econòmica i la creació de llocs de treball.

Aquesta responsabilitat hauria de ser compartida amb els agents econòmics i socials aprofitant el seu coneixement de la realitat econòmica més immediata, així com la seva experiència i capacitat d'aconseguir acords per consens. En aquest context, es fa necessari reforçar els serveis públics d'ocupació i millorar la coordinació de totes les administracions amb competències específiques en aquest àmbit.

Finalment, no es pot deixar d'advertir sobre una altra conseqüència que l'actual situació del mercat de treball està provocant: l'emigració no desitjada. La població de Barcelona que ha optat per residir, i per tant treballar, en un altre país es va incrementar el 2012 un 8,5% respecte a 2011 i un 30,2% si prenem com a referència l'any 2009. El 2012 eren 98.236 les persones residents en altres països, mentre que el 2009 la xifra se situava en 75.425.

Tenint en compte que les persones que decideixen marxar són joves i altament qualificades, es pot afirmar que es perd un actiu important per a la productivitat i la competitivitat de la nostra economia, a més del retorn dels recursos que la societat ha utilitzat en la seva formació.

En el terreny de la sinistralitat cal fer esment de la reducció del 15,9% de les lesions per accident de treball amb baixa (excepte les mortals, que passen de 20 a 31). Aquesta reducció ha afectat tots els sectors productius.

Cal assenyalar, també, que els centres d'atenció primària van notificar 403 casos de malalties relacionades amb el treball, el 63% de les quals van ser dones, i l'elevat percentatge de trastorns d'ansietat i depressió, que van suposar el 65,4% del total entre les dones i el 56,4% entre els homes.

La Unitat de Salut Laboral assenyala que les reduccions experimentades en les lesions per accident i en les malalties relacionades amb el treball es troben en coherència amb el decrement de les persones ocupades, mentre que adverteix que l'augment de les lesions mortals traumàtiques i algunes malalties professionals poden ser conseqüència d'un empitjorament d'alguns riscos laborals i d'un augment de l'estrès en les persones treballadores.

El Consell Econòmic i Social de Barcelona considera que cal prestar atenció als advertiments formulats per la Unitat de Salut Laboral.

Sobre les polítiques actives d'ocupació

El 2012 observem una reducció generalitzada dels recursos destinats a les polítiques actives d'ocupació com a conseqüència dels ajustos pressupostaris de les administracions, mesura que, en una conjuntura on s'està vivint la minva de recursos per a orientació, formació i ocupació, no sembla la més adequada per fer front a les necessitats de les empreses i de les persones que opten per millorar els seus perfils professionals a fi de mantenir-se i progressar en el seu lloc de treball o trobar-ne un de nou.

Partint del principi que la formació és l'element clau per aconseguir millorar l'ocupabilitat de les persones, així com la productivitat i competitivitat de les empreses, també creiem que les polítiques actives d'ocupació, incloent-hi la formació reglada, necessiten una profunda reforma per adaptar-les a la nova

realitat, la qual hauria de ser producte d'un intens procés d'anàlisi i diàleg entre institucions amb competències en aquestes matèries, agents econòmics i socials i experts per tal que siguin fruit del convenciment i de les necessitats detectades.

Les polítiques actives d'ocupació inclouen les vinculades a la creació i desenvolupament del teixit productiu. Especialment, i en aquest marc, valorem positivament els esforços realitzats per a la internacionalització de l'economia de Barcelona, ja que està oferint bons resultats, sobretot quan observem l'increment de les exportacions i l'obertura de nous mercats.

En el terreny de la creació d'empreses i l'emprenedoria, tot i haver fet alguns passos endavant, creiem que aquesta és una línia que cal reforçar, tant des del sistema educatiu com des dels programes de suport (finançament, incubadores d'empreses, xarxes col·laboratives, assessorament...), posant en marxa programes específics en funció de les característiques del projecte i dels perfils dels seus promotors.

Seguint les recomanacions de l'OIT, caldria reforçar els projectes d'economia social atesos els avantatges competius que presenten i la capacitat de generar riquesa i ocupació en el territori on s'ubiquen.

Una altra línia que s'ha de treballar i potenciar són els parcs científics per la seva capacitat de generar empreses innovadores i intenses en coneixement. A Catalunya, els parcs científics i tecnològics acullen més de 2.700 empreses, un 63% de les quals són de base tecnològica. Donen feina a més de 99.000 persones, de les quals gairebé un 50% estan vinculades a l'R+D en activitats tan diverses com la indústria aeronàutica i aeroespacial, les ciències de la vida, la nanotecnologia, el turisme o l'enologia, per citar-ne algunes.

Retornant a la formació, considerem que la formació professional dual ha de passar de l'actual estadi d'experimentació a un escenari on la seva implementació sigui la norma en lloc de l'excepció.

Un altre aspecte sobre el qual cal incidir és la necessitat de millorar l'eficàcia de la intermediació portada a terme pel Servei Públic d'Ocupació per tal de donar resposta de forma àgil a les ofertes i augmentar-ne el nombre.

Els minsos resultats d'aquest servei no es corresponen amb el potencial que sens dubte té, tant per la implantació territorial com per les bases de dades i d'informació de què disposa. Considerem que les tasques realitzades pel Servei Públic d'Ocupació pel que fa a inscripció i recull dels perfils professionals dels sol·licitants d'ocupació s'haurien de traduir en una millora de la intermediació.

En aquest sentit, considerem que la col·laboració amb els agents econòmics i socials i els serveis d'ocupació de l'Administració local són dos dels eixos que caldria impulsar, sense deixar al marge altres actors dedicats a la inserció laboral del tercer sector i del sector privat.

Sobre qualitat de vida

Durant el darrer quinquenni la població total de Barcelona s'ha mantingut estable. Segons el padró continu, la població immigrant l'1 de gener és de 282.178 persones, és a dir, el 17,4% de la població total. Amb relació a aquest col·lectiu cal assenyalar que tres districtes, Ciutat Vella, l'Eixample i Sants-Montjuïc, concentren el 58% de la població estrangera. Aquests assentaments han significat un rejuveniment de la població resident.

Si l'esperança de vida i el nombre de persones de 65 anys i més és lleugerament superior al de l'any 2000, també s'ha incrementat el nombre de persones grans que viuen soles i que superen les 87.000.

L'índex de solitud, que per a les persones de 65 anys i més és del 25,7%, s'incrementa a mesura que augmenta l'edat fins a arribar al 34,9% per a les persones de 80 anys i més. El pes i l'evolució demogràfica de la gent gran ha comportat un increment dels serveis socials adreçats a aquestes persones, fet que valorem positivament perquè contribueix a atendre i resoldre els problemes derivats de la solitud.

Amb relació a l'educació i la formació cal destacar l'increment de places a les escoles bressol i dels programes de qualificació professional inicial adreçats a reduir el fracàs escolar de les persones de 16 a 19 anys. Aquestes són línies de treball que convé mantenir i reforçar.

Així mateix s'ha de fer esment de la valoració que reben les universitats de Barcelona, ja que el World University Ranking 2012-2013 situa la UAB i la UB com les millors d'Espanya i entre les primeres dues-centes del món. A més s'ha d'afegir que Barcelona ocupa el desè lloc del món i el quart d'Europa en producció científica. En aquest excel·lent posicionament no es pot oblidar que els programes MBA de l'IESE i d'ESADE se situen entre els millors d'Europa i del món. Aquests són indicadors que no només mostren la capacitat i el prestigi de les institucions de formació superior barcelonines sinó que contribueixen al desenvolupament de l'R+D com a elements clau per a la competitivitat i la productivitat, el desenvolupament tecnològic i la qualitat de la formació.

En un terreny preocupant se situen els indicadors de consum d'activitats culturals i de lleure. A la disminució de les rendes que fa retreure el consum d'aquests béns i serveis s'ha d'afegir l'increment de l'IVA. Les conseqüències de la conjunció d'aquests factors ha fet que baixi l'ocupació de les sales d'arts escèniques, auditoris musicals, cinemes i centres d'exposicions, dinàmica que posa en perill una indústria cultural que fins ara havia estat un referent amb gran capacitat per generar i mantenir un alt nivell de producció i ocupació.

Considerem que les indústries culturals no només formen part de l'oferta d'oci i lleure, sinó que s'han de llegir en clau de progrés cultural i valorant la seva contribució al desenvolupament de la creativitat.

Quant a la salut pública, element on conflueixen les condicions de vida, més del 84% dels homes i del 78,2% de les dones declaren tenir un estat de salut excel·lent, molt bo o bo. Aquesta percepció de la pròpia salut varia en funció de la classe social de les persones.

En aquest apartat, i malgrat que l'enquesta no hi fa referència, hem d'advertir dels efectes negatius de les mesures de copagament de medicaments de determinats malalts crònics, com ara els pensionistes amb poc poder adquisitiu. Som conscients que aquesta és una qüestió sobre la qual l'Ajuntament no té cap mena de competència però, això no obstant, considerem que hauria de ser valorada pels serveis socials per incloure-la entre les seves línies d'actuació.

Les repercussions de la crisi han fet que s'incrementin les persones ateses als serveis d'atenció primària. De les 50.018 que van passar per aquests serveis el 2008 s'ha passat a 68.635 el 2012. Tres districtes (Nou Barris, Sant Martí i l'Eixample) concentren quasi el 44% de la població atesa, és a dir, 30.198 persones. A l'altre extrem, els districtes que ocupen les darreres posicions quant a nombre de persones ateses són les Corts, Sarrià-Sant Gervasi i Gràcia amb 10.438 persones ateses que representen el 55 % del total.

Els problemes més freqüents plantejats pels usuaris dels serveis d'atenció primària van ser econòmics i de necessitats bàsiques (27%), socio-sanitaris (25%), de la categoria individuals/familiars/relacionals (20%) i laborals (17%). Amb percentatges més baixos es van situar els problemes d'habitatge, jurídics i d'educació.

Sembla contraproductiu que la renda mínima d'inserció, una prestació per a persones que no disposen de mitjans econòmics suficients per atendre les necessitats essencials de la vida quotidiana, hagi disminuït durant el darrer trienni per passar de 7.525 persones beneficiàries l'any 2010 a 5.230 el 2012. Segons el sexe, les dones van suposar el 65% de les persones beneficiàries, mentre que la majoria dels homes (1.833) vivien sols.

També recollim les dades més significatives de l'estudi *Desigualtat social i pobresa a la ciutat de Barcelona*, publicat per l'Ajuntament de Barcelona i realitzat per l'Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans, estudi que reflecteix com la crisi està augmentat el risc de pobresa i exclusió social. A tall d'exemple, la població en risc de pobresa, amb rendes per sota del 60% de la mediana, ha augmentat del 16,1% al 18,6%. La pobresa severa estimada a partir del 30% de la mediana de la distribució total de la renda personal disponible s'ha quadruplicat des de l'any 2006 per a la població de 16 anys i més.

La vulnerabilitat és més gran entre la població més jove. Quasi la meitat de les persones pobres de Barcelona viuen en llocs on hi ha infants dependents.

Els tradicionals indicadors per mesurar el risc de pobresa, renda i pobresa monetària, es complementen amb l'anomenat de privació material, que complementa els utilitzats tradicionalment. Aquest nou indicador es refereix a la impossibilitat d'accedir a béns, serveis i activitats considerades "necessitats". Així doncs, la Unió Europea, d'ençà de l'any 2009, va ampliar els conceptes per mesurar el risc de pobresa amb dos nous indicadors: taxa de privació material i intensitat de la privació.

Per elaborar-los es tenen en compte, entre d'altres elements, la capacitat per fer front a despeses imprevistes, fer un àpat de carn, pollastre o peix almenys cada dos dies i pagar sense endarreriment rebuts de serveis bàsics, lloguer o hipoteca...

Amb l'ús d'aquests conceptes, a Barcelona, l'any 2011, el 23,4% de la població patia privació material i el 10,6% privació material severa. De nou, en aquest índex, apareix la població jove amb les taxes més elevades. El 45% de les persones amb privació material i privació material severa tenen menys de 34 anys.

Un altre aspecte que cal ressaltar és l'increment del nombre de llars on algun o tots els membres estan aturats, ja que constitueix un altre element que s'ha de tenir en compte per determinar el grau de risc de pobresa, privació material i privació material severa de la població.

L'estudi assenyala que les taxes de risc de pobresa i d'exclusió social són superiors a la mitjana de la Unió Europea. Per fer front a aquest problema l'Ajuntament de Barcelona ha incrementat els recursos destinats a pal·liar algunes d'aquestes qüestions, però, això no obstant, considerem que les polítiques adreçades a resoldre les situacions més greus s'han de vincular a programes de creació d'activitat econòmica i ocupació.